

జూలై 28 వ తేదీన విడుదల!

గెన్. టి రామారావు, సావిత్రి, పద్మనాభం,

నాగయ్య, గీతాంజలి, రాజనాల నటించిన

పద్మనాభం సమర్పించు

రేఖా & మురళీ ఆర్ట్స్ వారి

దేవత

నిర్మాత :

బి. పురుషోత్తం

సాగర్
ప్రొడక్షన్స్

వాణి విడుదల

దర్శకత్వం :

కె. హేమాంబరధరరావు

అంజలి
సికిందరాబాద్

—K. P

ఈ సంచికలో

కొడవటిగంటి కుటుంబరావు ★ తిమింగలంవేట
(సీరియల్)

ప్రభాతకుమారముఖర్జీ ★ కుంకుమ బొణ
(సంక్షిప్త నవల)

అవసరాల నారాయణరావు ★ మెత్తని చెప్పబెబ్బ

ఆనందరామం ★ సాగర సంగమము
(వెద్ద కథ)

గొల్లపూడి రాజ్యలక్ష్మి ★ అంతర్జ్వాల

నత్యం శంకరమంచి ★ ఎతికిరె సేసేలా

సింగరాజు రామచంద్రమూర్తి ★ మనసులోని మాట

కోడూరి కొనల్యాదేవి ★ కళ్యాణ మందిర్
(సీరియల్)

ముఖచిత్రం : శాంతిప్రియ

చిత్రకారుడు : వడ్డాది పాపయ్య

అక్స్

నా చర్మ నొందర్థంకోసం దివ్యమైన సజ్జా
అన్నది కాంచన

కాంచనకున్నట్లే మీకున్న చర్మనొందర్థం
అమూల్యం... ఆ సాధనమే దానికి తగినది!

లక్ష్మీ టాయలెట్ సబ్బు పిసీమచారలకు నొందర్థమనిచ్చే శుభ్రమైన, సాఫ్టుమగుసబ్బు
తెలిపులాను, నాలుగు వానవెళ్లి రంగుల్లాను వున్నది

రింలాన్-LTS. 190-77 TL

హిందూస్థాన్ రిపర్ ఉత్పత్తి

మీరు ప్రచురించిన 'కుంటోడికథ' అనే కథ నాకు చాలా నచ్చినది. అది చదువుతూవుంటే నాయొక్క కంటినిటి నాపుకోలేకపోయాను.

రావకొండ రంగనాథశర్మగారికి నాయొక్క 'హృదయపూర్వక నమస్కారములు.

పి. యమ్. రావ్,
యిల్లందు.

జూలై నెల 'యువ'లో వాసిరెడ్డి సీతాదేవిగారు రచించిన "కథ పూర్తి కాలేదు" వన్ను విజంగా కదిలించి వేసింది. మొదట కొంచెము విసుగని పించినా చివరన చాలా బావుంది. రచయిత్రికి నా అభినందనలు.

కె. సుబాషిణి, కడప.

జూలై సంచికలో గొల్లపల్లివట్టూరి రామశర్మగారి 'అనాద' కథను 'యువ'లో ప్రచురించిన ఎడిటర్‌గార్ని ఎలా అభినందించాలో తెలియటంలేదు. కథే కాకుండా కార్టూనులు ఈ సంచికలో ప్రతీకాకర్షణీయంగా వున్నవి.

మద్దల శ్రీరామమూర్తి,
వీరవాసరం.

ESTD : 1952.

Phone: 43077

Ashok DRESSES

(Manufacturers : Quality Garments.)

SULTAN BAZAR, HYDERABAD A. P.

Phone. 46407

MANDAL APPARELS

Quality Garments & Seasonal Wears

Abid Circle, Station Road, HYDERABAD A. P.

DRESS CENTRE

Quality Garments, Children & Gents Wears

Sultan Bazar, HYDERABAD, A. P.

జూలై "యువ" సర్వాంగ సుందరంగా తయారుచేసి, పాఠకుల కందించినందుకు నా ధన్యవాదాలు. కీర్తి శేషులు శ్రీ ఆలపాటి వెంకట్రామయ్య గారి చిత్రపటాలు, పాఠకుల నెక్కువగా ఆకర్షించి, వారి హృదయాలలో "యువ" ఒక విశిష్టస్థానాన్ని సంపాదించుకుంది.

కూచి గోపాలకృష్ణరావు,
అంధాజీపేట.

మీ జూలై మాసపత్రికలో ప్రచురించిన 'అనాధ' కథ చాలా బాగుగా వున్నది. శాంతి హృదయం లాంటి హృదయాలు ప్రపంచములో కనిపించటం చాలా అరుదు. ఇంత దూరములో వున్న మారు మీ 'యువ' కిప్పు మరో స్నేహితుడు లేడు. ఇలాంటి మంచి మంచి కథలు ప్రచురించి తెలుగు స్నేహితులు లేని కొరత చీరుస్తారని ఆశించుచున్నాను.

టి. వి. నారాయణ,
దిమాపూర్ (నాగాలాండ్).

ఆకలి యందగించటం

అకాలమంది దాని రోగిని
కొంటెగా జ్వరం మొదలై
గుణములు పిల్లలలో లివర్ స్టిప్స్ వ్యాధి సూచనలు కావచ్చు
వెంటనే జిమ్మివారి సలహా తీసుకోండి.

జిమ్మివారి లివర్ క్యూర్

పసిబిడ్డల లివర్, స్టిప్స్ వ్యాధులకు
పరమోషధము

వ్యాధి లక్షణాలను అదిలోనే గుర్తించండి;
ఆకలి మందగించటం - అజీర్ణం - రిరాకుగా విశ్రాంతి -
కొంటెగా జ్వరం - పొట్ట పెరగటం - వ్యర్థముగా రెండు
తెల్లగా విరేచనం
జిమ్మివారి లాక్టోస్ మ్యూజైన్ పట్టణాలకు ప్రతి రోజు వస్తూ
వివరాలకు ప్రాయుధి

జిమ్మి వెంటటరమణయ్య అండ్ సన్స్

"Mahendra Nivas" 1-1-189-19A, Viveknagar, Musheerabad-P.O.
Chikadpalli-Hyderabad-20, H O Madras-4
Branches: Bombay-4, Bangalore-2, Calcutta-7, Delhi-6,
Nagpur-1, Lucknow-1, Trichi-2 & Kumbhakonam.

అల్ప - Korymbos ... కోలినోస్

హాయినిగొలిపే స్వచ్ఛమైనది... కోలినోస్ దుది!
 నానక దుద్దమనే అడ్డం.
 కోలినోస్ మరుగు!
 కోమకొనుల శేరిక పయమ, పా రిగ ద్రవరధి
 కోలినోస్ యిచ్చే మగంద శాస్త్రం!
 మీది, నాకరంపి ఎంకో యిష్టం

అ దీదో ఆయనకు ఒక్క కిటుకు. కోలినోస్ వాది, ఒక్క రియన్వెస్.
 అందరిలాగే! ప్రతి రాత్రి కోలినోస్ దెంటర్ క్రిమికో వండు
 కోమకొనండి... సహజంగా ప్రతి ఉదయము. ఈ సహవాసంతో
 అధిక విశ్వాసము... అధిక ఉల్లాసము.

మధురమైన చిరునవ్వులు... కోలినోస్ చిరునవ్వులు

రిజిస్టర్డ్ యాజ్కర్: జె.ప్రెమేశ్వర్ అండ్ కంపెనీ లిమిటెడ్.

మీ అభిమాన థియేటర్లలో

ఆగస్టు విడుదల!

★ ప్రదీప్ కుమార్ ★ వద్దిని

★ దారాసింగ్ ★ అభిభట్టాచార్య

★ తివారీ ★ జీవన్ నటించిన

ఎ. జి. ఫిలింస్ వారి ఈస్టేషన్ కలర్ చిత్రం

మ హా భా ర త మ (హిందీ)

సంగీతం :

చిత్రగుప్త

దర్శకత్వం :

బాబూభాయ్ మిశ్ర

—Vijaya Release

వేసవి
నిట్టూర్పులతో
వెడల్పిన
ప్యకుయాలను
ఝల్లుమనిపించే
చల్లటి పన్నీరిడుల్లు..

గుండెగుండెలుగా
మాదుమోగా
సరికొత్త
ప్రేమగీతం..

మోడం
గంటలసేపు
నిజమయి
వలపుల కల....

ప్రేమంజు కూడు

అంజు ది మోడం ప్రేమంజు కుండు పిల్లల్లో
"మోడం" మాటలు ముఖ్యంగా తెలుగు మాట
"ప్రేమంజు" తెలుగు మాట

NVCR

ఆగస్టు
విడుదల!

రాజలక్ష్మి పాడక్కున్

వీరాభిమన్యు

బల్లభశర్మ వి.మధుసూదనరావు

సంగీతం కె.వి.మహాదేవన్

నిర్మాతలు సుందరలాల్ నహతా-ఊండి

రాజలక్ష్మి

ప్రభాత్
హీదరాబాద్

ప్యారడైజ్
సికింద్రాబాద్

డబ్బు కూడబెట్టా లన్న తలంబు మీకు కలిగిందా ! అయితే అందుకు చక్కని పదికం మార్గదర్శి చిట్ ఫండ్ లోని పాత చీటీల్లో మీరు సభ్యులుగా చేరడం. ఇప్పటివరకు యెంతో మంది స్వామభవంవల్ల తెలుసుకున్న సత్య మిది. ఎందుకంటే మీరు కూడబెట్టిన డబ్బు మరికొంత అదనపు ధనాన్ని చేకూర్చు తుంది. గనుక ఆ మొత్తముతో మీరు కలలు కంటున్న వాటిని పొందగలిగా మన్న సంతృప్తి మీకు కలుగుతుంది.

ఏ యే పాతచీటీలో యెంత లాభం వచ్చిందీ, అన్నింటిలోనూ లాభదాయకమైన దేదీ - ఆ యా లాభాలకు సంబంధించిన లెక్కలు వివరంగా మీ సౌలభ్యం కొరకు మా వద్ద పొందుపరచబడినాయి.

లాభసాటి యైన పెట్టుబడికి ఒక సదవకాశం!

మా కార్యాలయానికి విచ్చేసి మీ మీ ఆర్థిక పరిస్థితులు, లక్ష్యాలను గురించి అతి స్వేచ్ఛగా మాతో చర్చించండి, నెలకు రు. 20/- మొదలు రు. 200/- వరకూ పెట్టుబడి పెట్టటానికి అవకాశ ముండే నెలసరి పెట్టుబడి పథకము గురించి అడగండి.

తమ పెట్టుబడులకు భద్రత గలదీ, లాభదాయకమైనదిగా అసంఖ్యాకమైన వ్యక్తులు, కుటుంబాలు, వ్యాపారస్తులచే ధావించ బడుతున్న మార్గదర్శి చిట్ ఫండ్ లో మీరు కూడా ఎందుకు చేరరాదు? మా చిరునామా.

అవివ్ సెంటర్, హైదరాబాదు-1

ఫోన్ : 46225

KIRON

యల్లవ

సాహిత్య మనోహర పత్రిక

సంపాదకుడు : చక్ర పాణి

సంపుటి 12

ఆగస్టు, 1965

సంచిక 2

దేశంలో ప్రభుత్వం నెలకొల్పబోయే అయిదవ ఉక్కు ఫ్యాక్టరీకి అనుకూలమైన స్థలం విశాఖపట్టణం, అని ఆంగ్లో - అమెరికన్ కన్సార్షియం సలహా ఇచ్చింది. ఇది ఆంధ్రులు సంతోషించవలసిన విషయం. కాని, అంతటితో అన్ని విధాలా ఇది సంతోషకరంగా పరిణమిస్తుందని ఊహించవలసిన విషయంకాదు ఈ ఉక్కు ఫ్యాక్టరీని ఆంధ్రదేశంలో ఏటకండా చెయ్యడానికి, ఒకవేళ పెట్టేటట్లుతే, దాని నైజాను తగ్గించి, ఒక చిన్న ఫ్యాక్టరీని విశాఖపట్టణంలో పెట్టించి, సేలం హోస్పేటలోకూడా ఉక్కు ఫ్యాక్టరీలను పెట్టించడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. సేలం, హోస్పేటలతో ఉక్కు ఫ్యాక్టరీలను స్థాపించడానికి ఆంధ్రులెవరూ అడ్డురారు. కాని, అక్కడ ఫ్యాక్టరీలను పెట్టకంకోసం విశాఖపట్టణం ఫ్యాక్టరీ నైజాను తగ్గించి, అక్కడ చిన్న ఫ్యాక్టరీని స్థాపించి, ఆంధ్రుల కళ్ళు తుదకదానికి ప్రయత్నం జరిగితేమాత్రం, ఆంధ్రులు అందోళనపడకమానరు.

ఇలాటి ప్రయత్నాలు జరగడం, ఆ ప్రయత్నాలు ఫలించడం ఇది మొదటిసారి కాదు హైదరాబాదు సమీపంలో రానుచంద్రపురంవద్ద బాయిల్డ్ ఫ్యాక్టరీ స్థాపించడానికి ఏర్పాట్లన్నీ జరిగి, యంత్రసామగ్రి అంతా అక్కడకు చేర్చిన తరువాత ఆ ఫ్యాక్టరీని తిరుచిరాపల్లికి మార్చడానికి ప్రయత్నాలు జరగడం; ఆంధ్రులు తీవ్రమైన అందోళన చెయ్యగా, ఆ ఫ్యాక్టరీని రెండుగా విభజించి నగం యంట్రి

సామగ్రిని తిరుచిరాపల్లికి తీసుకొనిపోయి. అక్కడకూడా ఒక ఫాక్టరీని స్థాపించడం - ఇదివరకు జరిగిన సంగతే. ఇలాంటి అనుభవం తరువాత, ఆంధ్రదేశంలో కేంద్రప్రభుత్వపు పరిశ్రమలను స్థాపించడం విషయంలో సంపూర్ణమైన న్యాయం జరుగుతుందని ఆంధ్రులెవరూ గట్టిగా నమ్మజాలరు.

మన అవసరాలను గురించి గట్టిగా దేశమంతటికీ తెలిపేటట్లు అరవడానికి మనకు ఇంగ్లీషుపత్రిక లేదు. ఆంధ్రులు ఎక్కువగా చదివే ఇంగ్లీషుపత్రికలు, ఆంధ్రుల అవసరాలను గురించి ఇతర రాష్ట్రాలవారు తెలుసుకోడానికి మార్గాలైన ఇంగ్లీషుపత్రికలు—మదరాసునుంచి వెలువడుతున్నాయి. విజయవాడనుంచి ఒక ఇంగ్లీషుపత్రిక వెలువడినా. అదికూడా మదరాసులో వున్న యజమానులచే ఈ పత్రికలు ఉక్కుఫాక్టరీని గురించి వ్రాసిన సంపాదకీయాలు చాలా ఛద్రంగా వున్నాయి. నాలవ వంచవద్ద ప్రకాశికలో కేంద్ర ప్రభుత్వం స్థాపించబోయేది, ఒకే ఒక ఉక్కుఫాక్టరీ. ఈ ఫాక్టరీని విశాఖపట్టణంలో పెట్టడం మంచిదని, నిష్పాక్షికమైన ఒక కమిటీ సిఫార్సుచేసింది. అలా చెయ్యడం మంచిదని వ్రాయడానికి బదులుగా, మదరాసు పత్రికలన్నీ విశాఖపట్టణంలోనూ పెట్టవచ్చు, హోస్పేటలోనూ పెట్టవచ్చు. సేలంలోనూ పెట్టవచ్చు నంటూ, చిన్న చిన్న ఫాక్టరీలను పెడితే మంచిదంటూ, శ్రీరంగసీతులు చెప్పాయి. మదరాసులోనూ, మైసూరులోనూ కేంద్ర పరిశ్రమలను పెద్దపెద్దవాటిని ఎన్నిటిని స్థాపించినప్పడల్లా, వాటిని చిన్నచిన్నవిగా విభజించి, ఆంధ్రలోకూడా కొన్ని భాగాలను స్థాపించవచ్చునని నెప్పడానికి, మనస్సు, నోరూ రాని యీ పత్రికలు, ఆంధ్రలో పెట్టవలసిన ఫాక్టరీ సైజును తగ్గించవచ్చుననీ, సేలం హోస్పేటలలోకూడా చిన్నచిన్న సైజులలో ఉక్కుఫాక్టరీలను స్థాపించవచ్చుననీ చెప్పడానికి ఎలా సాహసించాయో తెలియడం కీదు, ఉక్కుఫాక్టరీల స్థాపన పూర్తిగా కేంద్రప్రభుత్వం ఆధ్వర్యంలో జరగవలసినది. ప్రస్తుతం పెట్టవలసినది ఒక ఫాక్టరీ మాత్రమే. ■ ఫాక్టరీని విశాఖపట్టణంలో పెట్టడం మంచిదని, నిష్పాక్షికంగా ఒక కమిటీ సిఫారసు చేసింది. ■ సిఫారసుకు, కేంద్రప్రభుత్వమూ, తక్కిన రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలూ కట్టుబడి. ప్రస్తుతం దేశంలో వున్న నాలుగు ఉక్కుఫాక్టరీలలాగానే పెద్ద ఫాక్టరీని విశాఖపట్టణంలో పెట్టడానికి అడ్డురాకుండా వుండటం న్యాయము, అలా కాకుండా, తమ రాష్ట్రాలలో

కూడా చిన్నచిన్న పాక్షరీలను పెట్టమంటూ ఆంధ్రదేశంలో పెట్టబోయే పాక్షరీని చిన్నదానిక్రింద మార్పించడానికి ప్రయత్నం చెయ్యడం, ఇప్పటికే విస్తారంగా పరిశ్రమలను పెంచుకొని, కేంద్రప్రభుత్వ పరిశ్రమలను ఎన్నిటిలో రమ రాష్ట్రాల చేజిక్కించుకొని బాగా ముందుకు వచ్చిన రాష్ట్రాలు చెయ్యవలసిన పనికాదు. అలా జరగకుండా చెయ్యడానికి ఆంధ్ర ప్రభుత్వమూ, ఆంధ్ర ప్రజలూ, ఆంధ్ర శాసనసభ్యులూ - అందరూ ఒక్కమైడిగా కృషి చెయ్యాలి. ఈ విషయంలో ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి న్యాయం చేసేతీరాలని కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని ఒత్తిడి చెయ్యాలి. అలా ఇప్పటినుంచీ చెయ్యకపోతే, మనకు పూర్తిగా అన్యాయం జరగకపోయినా, ఎంతో కొంత అన్యాయం జరగక మానదు.

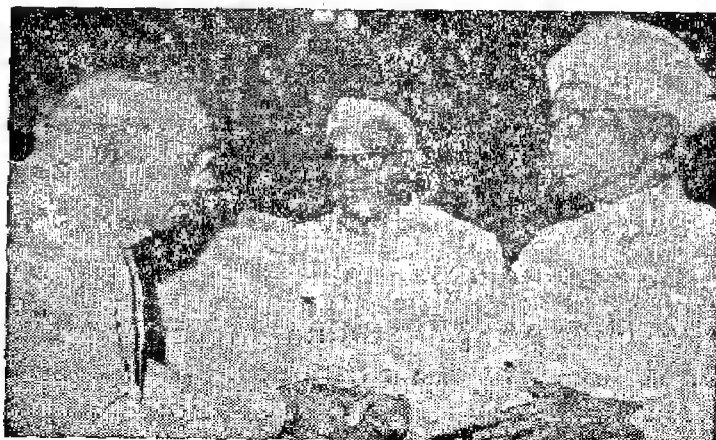
ముఖ్యమంత్రి బ్రహ్మానందరెడ్డిగారి ఎన్నిక చెల్లదంటూ వచ్చిన పిటిషనును కోర్టు కొట్టివేసింది. ఇలాంటి సీర్టియం వచ్చినందుకు, బ్రహ్మానందరెడ్డిగారిని అభిసందిస్తున్నాము. బ్రహ్మానందరెడ్డిగారి పరిపాలనాదక్షతను రాష్ట్రంలోని అన్ని పార్టీలవారు మెచ్చుకున్నారు. రాష్ట్రాభివృద్ధికి వారు చేస్తున్న కృషిని అందరూ శ్లాఘించారు. వారు ముఖ్యమంత్రి పదవినుంచి విరమించ సక్కరలేకుండా కోర్టు తీర్పు రావడం హర్షించవలసిన విషయమే.

కేంద్ర ప్రభుత్వంలో సంజీవరెడ్డిగారి సహకారంతో, రాష్ట్రాభివృద్ధికి బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు ఇంకా ఎక్కువగా కృషిచేస్తారనే విషయంలో సందేహం ఏమీ లేదు. ప్రస్తుతం, ఈ ఇద్దరు నాయకులనూ ఎదుర్కొన్న పెద్దసమస్య - ఉక్కు పాక్షరీ. సంజీవరెడ్డిగారే ఉక్కుశాఖమంత్రి కావడంవల్ల, యీ పాక్షరీ స్థాపన విశాఖపట్టణంలో జరిగితే, తమ రాష్ట్రంపట్ల ఆయన వక్షపాతం చూపారనే అనందరఘప్రలాపాలు కొంతమంది చెయ్యవచ్చును. అంతమాత్రంచేత మన భయపడ నక్కరలేదు. మన హక్కులను ఒడులుకోవలసిన అవసరమూ లేదు.

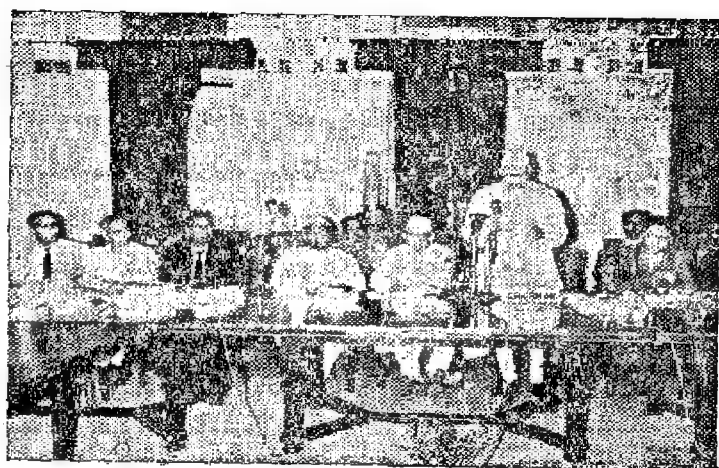
కేంద్ర ప్రభుత్వంలో వున్న సంజీవరెడ్డిగారికీ, రాష్ట్రముఖ్యమంత్రి బ్రహ్మానందరెడ్డిగారికీ, రాష్ట్ర ప్రజల సంపూర్ణ సహకారమూ, మద్దతూ వున్నదని కేంద్ర ప్రభుత్వం గ్రహించేటట్లు మనం చెయ్యాలి.

అయినా ఉక్కుపాక్షరీ పైజిలో ఏమాత్రమూ కొరత లేకుండా విశాఖపట్టణంలో స్థాపించబడవలసిందే.

చిత్ర వార్తలు

ఆరోగ్యమంత్రి శ్రీ శివరామప్రసాద్ ను ముఖ్యమంత్రి
మన అధ్యక్షునకు పరిచయము చేస్తున్న దృశ్యం

అంధ్రప్రదేశ్ గవర్నరు జూబిలీ హాలులో టూరిస్టు డెవలప్మెంటు
క్రొన్సిల్ సమావేశమును జూన్ 29 వ తేదీన పాఠశాలించారు

ముఖ్యమంత్రి శ్రీ కాసు బ్రహ్మానందరెడ్డి కడప
సెంట్రల్ జైలులో రి॥ శే॥ శంభురెడ్డి చిత్ర
వటాన్ని ఆవిష్కరించారు.

ప్రధానికాసంఘం ఉపాధ్యక్షుడు శ్రీ అశోక మెనాకా
పత్రికావిలేజరులతో ప్రసంగిస్తున్న దృశ్యం.

తిమింగిలం పట్ట

(గోపాలానికి వెళ్ళిపయమై వున్న అభిప్రాయాలు ఇందిర అభిప్రాయాలకు నచ్చటంవల్ల ఇందిరను గోపాలానికి అంటకట్టాలనుకోడం ఇందిర కొక గమనిక అయింది. తనవెళ్ళి తనే చేసుకోగలననే దైర్యం ఆమె కున్నది. వీచ్ లో ఇందిర అభిప్రాయం గ్రహించిన గోపాలం వెళ్ళికి విముఖత చూపి వెళ్ళిపోయాడు. చమురామయ్య భార్య చనిపోయిందని తెలిసిన ఇందిరకు చమురామయ్యుని కేసుకుంటే అస ఆశలు వార వేరుతయ్యని పలుకుతుంది.

చలపతి ఆహ్వానంపై అతనికొడుకు ఒడుగుడు, ఇందిరకు ఇష్టంలేదనియినా, నాగభూషణం కుటుంబం అంతా ఎగువతిరువతికి చేరారు. చలపతికొడుకు ఒడుగుతోపాటు నాగభూషణం కొడుకుల ఒడుగులుకూడా అయ్యై. ఆ సందర్భంలో చమురామయ్య వచ్చి చేతులొప్పున్న పూలదండ ఇందిరమెడలో వెయ్యడంతో ఇందిరకు అనేక యోచనలు పోయినాయి. కానీ తిరిగి ఇంటికివచ్చిన తరువాత మామూలుజీవితం - పూర్వపు నమస్త్రలే జరగనున్నాయి.)

--- ఇం చదివండి.

“గుర్తుపట్టకేం? అంతా బాగున్నారా నాయనా? మీ నాయనమ్మ కులాసాగా తిరుగుతోందా? మి చెల్లెటికి మళ్ళీ ఏమన్నా పిల్లలా?” అంటూ సుభద్ర పాంప్రదాయకంగా కుశలప్రశ్నలు చేసి, “ఎప్పుడొచ్చావ్? ఒక్కడివే వచ్చావా?” అని అడిగింది.

“లా కారేజీలో చేరా నత్తా” అన్నాడు రామనాథం.

“అత్తా” అన్న సంబోధన వినగానే ఇందిర ఒంటిమీద లేళ్ళూ, జైర్లులూ పాకినట్టయింది. కొంపతీసి వాడుతనకోసం తండ్రి తెచ్చిన సంబంధం కాదుగదా.

అయితే ఇందిరకు అతని మీద ఏర్పడిన యరచిప్రాయం త్వర లోనే

పోయింది రామనాథం పాముజాతికి చెందినవాడే అనుకున్నా, నీళ్ళకట్టె. చాలా ఆమాయకుడు. బడబడా మాట్లాడేస్తాడు. ఏ విషయమూ లోతుగా ఆలోచించలేడు. సినిమాలు చూసే, సినిమాపత్రాలు చదివే అలవరుచుకున్న సంస్కారం అతనిది.

నాగభూషణం అతన్ని ఆ రాత్రికి ఉండిపోమ్మన్నాడు, కట్టుకొనటానికి తన వంచకూడా ఒకటి ఇచ్చాడు.

గోడపక్కగా చిన్న నవారుమంచం మీద కూర్చుని, ఎంతకీ ఆయిపోని స్యూనీరీట్ గా, రామనాథం వాగుతూంటే, సుభద్రా, నాగభూషణమూ, శేషూ, సుబ్బా ఒకరితరవాత ఒకరు శ్రోతల

కొడ వడేగంటి కుటుంబ రావు

పాత్ర ధరిస్తూ. మధ్యమధ్య తమ పనులు చూసుకుంటూవచ్చారు.

రామనాథం లాకాలేజీతో మొదలు పెట్టి. సినిమాలను గురించి. పత్రికలను గురించి తన స్నేహితులను గురించి. తాను వెళ్ళిన ఎక్స్ కర్షన్లు గురించి. బంధువులను గురించి. ఫుట్ నోట్స్ కూడా ఇవ్వకుండా మాట్లాడాడు. ఈ చాంద్రాయణంలో రఘురామయ్య వస్తాడని ఇందిర కలలోకూడా అనుకోలేదు. కాని వచ్చాడు.

“మొన్నటి జూన్ మొదటివారంలో హైదరాబాదు వెళ్ళినప్పుడు రఘురామయ్య కట్టిన కొత్త ఇల్లు చూశానత్తా. ఎట్లా ఉందనీ! అంతా లే-చేస్ట్ కన్స్ట్రక్షన్ : లే-చేస్ట్ ఫిటింగ్ : పాస్టెల్ కలర్ పెయింట్ చేయించాడు. గదుల్లో లైటింగ్ చూపిశీరాలి. ఏం ఫర్నిచర్ :

అబ్బ! కింద కార్పెట్స్ : పైన మేడ అంతా ఏర్కండిషన్ చేయించాడు. ఓహో అద్భుతం : రెండు లక్షలు ఖర్చయిందన్నారు. అయింటుంది కూడానూ!” సుభద్ర ముక్కుమీద వేలేసుకుని, “రెండులక్షలు పెట్టి ఇల్లేమిటి?” అన్నది.

“ఇన్వెస్ట్ మెంట్ లే. అత్తా. రెండు లక్షలతో వ్యాపారం చేస్తే అది వదేళ్ళకు తిరిగివచ్చినా గొప్పే. ఈయన ఏడాది కల్లా మొత్తం రాబడతాడుగా! అమ్మో. తిమింగళం : అంత ఇల్లా తనకోసం కట్టాడనుకున్నావా? మంత్రులకు పార్టీ లివ్వటానికీ. పై దేశాలనుంచి గొప్ప వాళ్ళు వస్తే—

“అవును, ఈనగా రెప్పుడూ మంత్రులవెంటే తిరుగుతాడా ఏం? కిందటి నెల పిల్లల వడుగులకి వచ్చాళ్ళే. అప్పుడూ ఎవరో మంత్రులవెంటే ఉన్నా

దన్నారు. ఎంత పెద్ద కారులో వచ్చా దనుకున్నావ్ ?”

“జాతకంలే. అత్తా : నలభై ఏడులో కూడా మనవంటివాడే. అప్ప డీయన స్నేహితులు రజాకార్లు. వాళ్ళే పోషిం చారు. తరవాత, హైదరాబాదు పోలీశా క్లన్ జరిగిన మీదట గాంధీబోపీ వేసే శాదు. ఢిల్లీ వెళ్ళి పతేలుకు రజాకార్ల నమాచారాలన్నీ చెప్పాడంటారు. మనిషి మాత్రం సాహసి. ఆయన మేనల్లుణ్ణి పోలీసులు కాల్చిచంపారు; కమ్యూనిస్టులే. ఈయనే పోలీసులకి వాణ్ణి పట్టి ఇచ్చా డంటారు. ఇంకా చాలాచాలా చెబు తారు. కాని దేనికి రికార్డుగాని, సాక్ష్యం గాని లేదు. బెజవాడ పెళ్ళి కొచ్చేటప్పుడు వాళ్ళు కారుకింద పడి ఎవడో చచ్చాడు; కేసుకూడలేదు.”

“కాలో ఏదో విరిగిం దన్నారు ?”

“కాలు విరగట మేమిటి? శవాన్ని పోల్చటానికూడా లేకుండాపోతే. చచ్చినవాడి తండ్రికి వెయ్యిరూపాయ లిచ్చాట్ట?”

సంభాషణ రుచించకనో ఏమో నాగభూషణం అర్జంటు పనున్నవాడి లాగా బయటికి వెళ్ళిపోయాడు.

“హైదరాబాదులో వాళ్ళిచ్చెక్కడా?”

అని అడిగింది ఇందిర

“హిమాయత్ నగర్ లో.”

ఇందిర కొంచెం సేపాగి, “ఆయన పెళ్ళాం పోయిందిటగా.” అన్నది.

“అవును. పోతే ఆయన కెం తక్కువలే? వెయ్యిగుళ్ళ హజారి. అసలు ఆయన పైకి వచ్చిందే ఆడ వాళ్ళతో. ఆయన కో బూబున్నది; చాలా పెద్ద కుటుంబానికి చెందినదిట. క్షల కొద్దీ ఆస్తి ఉందిట. మొగుడు లేడు. ఈయన వాళ్ళ వ్యవహారాలు చూడటా నికి కుదిరి మెల్లిగా ఆవిణ్ణి బుట్టలో వేసు కున్నాడు. లేక ఆఫీదే ఈయన్ని బుట్టలో వేసుకున్నదో. ఈయనంటే అంతోఇంతో పెద్దదిట తెల్లగా. లావుగా నాయెత్తుంటుంది ఇదిగాక అక్రమించే ఆడవాళ్ళు కొల్లలు. వాళ్ళు కాయన ఉద్యోగాలూ అవీ ఇప్పిస్తాడు...”

ఇటువంటి విషయాలు వినుటం ఇంది రకు రుచించలేదు అయినా వాటినిబట్టి ఆమె తన లక్ష్యేన్ని మార్చుకోవలచ లేదు. సమురామయ్య ఎటువంటివాడైతే నేం? ఆయన దబ్బుకూ, పలుకుబడికీ. ఇందిర ఆరాధించే సాంఘికశక్తు లన్ని టికి అపరాధతారం

బ్రికనాడు నాగభూషణం నకుటుంబంగా

సినిమాకు వెళ్ళాడు. అక్కడ వాళ్ళకి గోపాలం కనిపించాడు ఆశని వెంట ఎవరో అమ్మాయి ఉన్నది ఆ అమ్మాయి చాలా అందగా ఉన్నదనమాని కేమీ సందేహం లేదు ఇం ది ర ఆసూయపడలేదు.

గోపాలం నాగభూషణాన్ని చూడ గానే ఆ అమ్మాయితోనహదగిరికివచ్చి.

“మా అవిదంబీ. వీరే నాగభూషణం గారు, వా రమ్మాయి - నే చెప్పినే - ఇందిరి; వాళ్ళమ్మగారు. వీ శిద్దరూ ఇందిరి తమ్ముళ్ళు,” అన్నాడు తన భార్యతో.

ఆ అమ్మాయి పెద్దవా శిద్దరికీ నమస్కారాలు చేసి, మిగిలినవాళ్ళకు నాజుకుగా “బో” చేసింది నవ్వుతూ.

ఇందిరికు మండిపోయింది అతను తననుగురించి తన భార్య కేం చెప్పాడు? తనవంటి అందమైనవాణ్ణి చేసుకోనన్నదని చెప్పాడా? ఇందిరిపాటి అందగత్తెనులానే చేసుకోనన్నానని చెప్పాడా?

ఎన్నోసార్లు గమనించింది కాని అర్థం చేసుకోలేకపోయింది - గోపాలం గురించి ప్రస్తావన వచ్చినా, అతను అయిదునిమిషాలు ఎదురుగా ఉన్నా ఇందిరికు ఏదో ఒక కోపభారణం తటస్థపడుతుంది; ఎందుచేత? ప్రభాకరాన్నిచూస్తే ఆమెకు చాలా అసహ్యం, కాని అతని పైన ఇలా ఎన్నడూ కోపంకాంటిది రాలేదు. ప్రభాకరం అసహ్యంగా కనిపిస్తాడు, అసహ్యంగా ప్రవర్తిస్తాడు, అసహ్యం పుట్టిస్తాడు. ఈ గోపాలం అట్లాకాదు ఇతను పైకి సంతోషం చికించేవాడిలాగా కనిపిస్తాడు, కోపం తెప్పిస్తాడు,

ఇటువంటివి గమనించటం తేలిక, అర్థం చేసుకోవటం కష్టం

“మీ రే క్లాసు కొంటున్నారు?... ”

మేమూ అదే కొంటాం. అందరమూ సరదాగా ఒకచోటే కూర్చోవచ్చు,” అన్నాడు గోపాలం.

సీట్లలో కూర్చునేటప్పుడు గోపాలం ఒకచివరా. అతని పక్కన అతని భార్య, ఆమె పక్కన ఇందిరా సదారు. గోపాలం పెళ్ళికుభలేఖ వచ్చినప్పుడు డండులో పెళ్ళి కూతురిపేరు చూసిందిగాని, ఇందిరికిప్పుడా పేరు జ్ఞాపకంరాలేదు.

ఆమె అకస్మాత్తుగా ఇందిర కేసి తిరిగి, “మీ రెవరూ మా పెళ్ళికి రానేలేదు. తప్పక వస్తారనుకున్నాం!” అన్నది

ఇందిర నిర్ఘాంతపోయింది. పెళ్ళి నాటికే ఈ ముసలి తను తప్పకుండా వస్తుందని ఎట్లా అనుకున్నదీ? తను ఎవరో, ఆమె కేంటెలుసూ?

“నాకు పరీక్షలో ఏవో అద్దొచ్చాయి,” అన్నది ఇందిర మెకానికల్ గా

సాధారణంగా కొత్తగా పెళ్ళయిన వాళ్ళు పదిమందిమధ్య - ముఖ్యంగా పదిమందిమధ్యనే - ఒకరికోసం ఒకరు చచ్చిపోతున్నట్టుగా ప్రవర్తిస్తారని ఇందిర గమనించింది. కాని ఈ ఇంటిలో అటువంటిదోరణి కనిపించలేదు. వాళ్ళు భార్యభర్తలు కానట్టుగానో. కొత్తమోజు తీరిపోయినట్టుగానో ప్రవర్తించారు

ఇంటర్వ్యూలో గోపాలం, “ఇది హిట్ టెక్చర్! అరవ్వాళ్ళను ఒక ప్రదా

యాన్ని ఆదరించటమూ పోషించటమూ అలాటాటానావు. ఈ పిళ్ళరు తెలుగులో తీస్తే రెండురోజు లాడదు," అన్నాడు

"వాళ్ళు అందాన్ని భాతడిచెయ్యరు. అభిమానమే వాళ్ళ కెక్కువ. ఇటువంటి హీరోలను మరేప్రాంతంవాళ్ళూ నవ్వించరు," అన్నది అతనిభార్య.

"మన తెలుగువాళ్ళకు అందం చూసి అభిమానించటమైనా తెలిసిందా? అదీ లేదు," అన్నాడు గోపాలం.

అతను తనను ఎద్దేవా చేస్తున్నాడా అనుకున్నది ఇందిర.

"ఎవరి అభిమానాలు వాళ్ళకుంటాయి. అరవవాళ్ళ మంచి నటులను అభిమానిస్తారు. కొందరు అందాన్ని అభిమానించవచ్చు. మరికొందరు మరొక దాన్ని అభిమానించవచ్చు. అభిమాన మన్నదానికేకాదా చట్టాలు ఏర్పరుస్తా రేమిటి?" అన్నది ఇందిర.

"నాకు తెలిసినంతవరకు తెలుగు వాళ్ళు డబ్బును అభిమానిస్తారు అరవ పిళ్ళర్లలో కథలు చూస్తే వాటిలో సంఘ నీతి అంటూ కనిపిస్తుంది. మన కథల్లో ధనాశతపృ ఇంకేమీ కనిపించదు."

అతను తననే డెస్సుతున్నాడని ఇందిర రూఢి చేసుకున్నది. ఆమె కతనిమీద మరింత మంటపుట్టుకొచ్చింది.

సినిమా అయి బయటికి వచ్చి, ఎవరి దారిన వాళ్ళు వెళ్ళిపోయేటప్పుడు సుభద్ర

గోపాలం భార్యతో, "ఏమమ్మాయ్, రుక్మిణీ, మీ రిద్దరూ మాయింటి కోసారి రారామా?" అన్నది.

అవును. ఆ అమ్మాయిపేరు రుక్మిణీ. పేర్లు కుదిర్చినట్టుగా అతికాయని అప్పుడే సుభద్ర అన్నది. ఎండకో ఇందిర కా ముపైనా జ్ఞాపకం రాలేదు

ఇల్లు చేరినప్పుడు సుభద్ర, "నిజేవ మంటి కుర్రాడు. అల్లుడు కావలసిన వాడు. ఈ పెద్దమ్మ పడగొట్టేసింది," అన్నది.

"చాల్లే ఊరుకుందూ? అయిపోయిందానికెందుకూ?" అన్నాడు నాగభూషణం. ఆయన లోపల అనుకుంటున్నమాటే తల్లి పైకి అనేసినదని ఇందిర గ్రహించింది.

"ఈ పిల్లయినా బాగానేఉంది." "మనపిల్లకన్న నయమే," అన్నాడు నాగభూషణం.

ఇందిరకు కోపం రాలేదు.

రిజర్వ్ వచ్చాయి; ఇందిర సానయింది. క్లాసు రాలేదు. అయినా — ఇందిరా బియ్యే! నాగభూషణం ఇందిరకోసం సీరియస్ గా సంబంధాలు విచారించ సాగాడు. ఇందిర తన కేమీ సంబంధించ నట్టుగా చూస్తూ ఉండుకుంది.

ఒక సంబంధం వచ్చింది. పెళ్ళి కొడుక్కు పాతికేళ్ళు; లాయరు. తండ్రి లాయరే తిండికి లోటులేని ఆస్తి ఉంది.

ఇల్లుంది. ఇద్దరే కొడుకులు. పిల్లవాడికి తల్లిలేదు. అప్పచెల్లెళ్ళు లేరు.

“అది బాగుంద్రా! ఈ సంబంధం చేస్తే పిల్లకు అత్తపోరూ, బిడ్డపోరూ ఉండదు,” అన్నది సుభద్ర.

“కట్నాలకిందా, లాంఛనాలకిందా నాలుగుపేలు, పెళ్ళి దర్బంగా చెయ్యాలి. ఏదో చేశామనిపిస్తే చాలదు. దాన్ను, పాట కచ్చేరీలు పెట్టాలి. ఏ దెనిమిదివేలు ఖర్చునుకో.”

“పిల్లవాడు అందంగా ఉంటాడా?”

“కట్నం అడుగుతున్నది అందానికి కాదు. పిల్లవాడు నచ్చకపోతే పిల్ల వివ్వరు. కావాలిస్తే పెళ్ళిచూపులకు వస్తారు. రానూ పోనూ పట్టుకొనివ్వాలి. లేదా మనం వెళ్ళి చూసుకురావచ్చు”

“వాళ్ళు పిల్లమ చూడరా ఏమిటి?”

“వాళ్ళు కక్కరేదు. ■ కట్నం పారేస్తే ఎవరినన్నా చేసుకుంటారు.”

“ఇవేం సంబంధమండీ? ఎక్కడా చూశ్చేదూ?”

“కొత్త రోజులూ, కొత్త వద్దకు లూనూ”

“వేళాకోళాని కంటున్నారా? లేక ఈ సంబంధం గురించి నిజంగానే ఆలోచిస్తున్నారా?” అన్నది సుభద్ర. ఆమెకు లోతునీళ్ళలో దిగినట్టయింది.

“నిజంగానే ఆలోచిస్తున్నా. ఎవరి నడిగినా మంచిసంబంధం కంటున్నారు!”

“దబ్బు? ఏ దెనిమిదివేలు పుట్టిం చొద్దా?”

“ఇది అందరికీ ఉన్నదేగా? ఇంకా మనం నయంకాదా? ఒక్కతే పిల్ల. ముగ్గురు నలుగురు అడపిల్లల తండ్రుల

క్కుడా ఇదే సమస్యగా ? ఎక్కడో తల తాకిట్టుపెట్టి తెస్తాం."

సుభద్ర ఆలోచించింది. అవిడ అశ్లీలం అనడంచుకున్నదాని లాగా గొంతు తగ్గించి. "ఆ గోపాలంలా కట్నం వద్దనేవా కుండరుటండీ?" అన్నది.

"ఉంటే వాళ్ళు శుంఠలు. వాళ్ళకి పిల్లల్నిచ్చేవాళ్ళకు తమ పిల్లలపైన ప్రేమ లేనట్టే లెక్క!" అన్నాడు నాగభూషణం.

గోపాలం కట్నం లేకుండానూ, ఖర్చు లేకుండానూ తనను చేసుకుంటా నన్నవప్పుడు తను అభ్యంతరం చెప్పి ఉండకపోతే తన తల్లి దండ్రుల కిప్పు డీ సమస్య రాకపోను. తన తండ్రి స్థితిలో ఉన్నవాడు కూతురుకోసం ఏడు ఎనిమిదివేలు ఖర్చు చెయ్యటం మంచి మాటలుకాదు. ఒకవేళ అప్పుగా పుట్టినా అది తీరేమాట కల్గి. కాని ఇందిర తన తండ్రి కి సమస్య కలిగించినందు కేమాత్రమూ పశ్చాత్తాపపడలేదు. అంత ఖచ్చుచేసి వెళ్ళి చేసే ఆలోచన తటపెట్టటమే తప్ప; అవాస్తవికం. హైకోర్టు బిల్లింగు కొనాలని ఆలోచించటం లాటిది వెర్రి ఆలోచన. తన పెళ్ళి గురించి ఆలోచించవద్దని ఇందిర తండ్రికి ఏనాడో చెప్పింది. గోపాలాన్ని చేసుకో నన్న నాటి నుంచీ తన పెళ్ళి బరువు తల్లి దండ్రులపైన లేకుండా చూసే ఊరిం నిజానికి ఇందిరపైనే ఉన్నది.

ఎందుకంటే. అంతకన్న మంచి సంబంధం తీసుకురావటం తనవల్ల కాదని తండ్రి అనేశాడు. అంతకన్న చచ్చు సంబంధాలు తెచ్చి తాను దివాలా తీసే ఆలోచనలు అయిన ఇప్పు డెందుకు చెయ్యాలి ?

తల్లి దండ్రులు మధనపడుతుంటే ఇందిర చూస్తూ ఉరుకున్నది.

ఇది జరిగిన ఒక వారానికి కాబోలు పెళ్ళిచూపులకు వస్తున్నా రన్నారు. తల్లి తండ్రి హడావుడి పడ్డారు. మగ పిల్లలు నిజంగా పెళ్ళే జరుగుతున్నట్టుగా ఉత్సాహంతో కేకలు పెట్టి ఇల్లంతా నృత్యాలు చేశారు.

మిట్టమధ్యాహ్నంవేళ ఒక తల్లి, ఒక కొడుకూ వచ్చారు. తల్లికి యాభై ఏళ్ళుంటాయి. తలంతా నెరిసింది, నడకా, మాటవైఖరి చూస్తే పెద్ద వ్యవహార లాగా ఉన్నది. కొడుకు కొంచెం కురచ రకం. మనిషి రోతగా ఉన్నా డనటానికి లేదు గాని, నుదురు అంగుళం కన్న వెడల్పు లేదు. గడ్డం కూడా చిన్నది. అదికూడా రోపలికి తోసుకుపోయింది. ఏదో యోగశక్తిచేత తన ముఖాన్ని అలా ముడిచిపెట్టుకున్న వాడిలాగా కనిపించాడు. అతని వయస్సు పదిహేడు పైనా, ముప్పైకి రోపూ ఉండవచ్చు మంగోలియను మొహంలాగా గడ్డాలూ, మీసాలూ బహుకొద్దిగా ఉన్నట్టు కనిపించాడు. అటువంటి మొహం వయస్సు

చెప్పటం కష్టం. ఆ మొహం ముదతలు పడినదాకా పిల్లవాడి మొహంలా ఉండి ఆ తరువాత ముసలిమొఖ మైపోతుంది.

తల్లి వైఖరిని బట్టి ఆమె అభిప్రాయాలను అరచిన్నం అటూ ఇటూగా తూచగలదు ఇందిర. ఆమెకు తల్లిగాని, కొడుకుగాని నచ్చినట్టు లేదు.

పెళ్ళికొడుకును నాగభూషణం ఎంగేజి చేశాడు. అతని పేరు నిత్యానందం. పాపం. ఇంట్లోకి అడుగు పెట్టినప్పటి నుంచీ ఇందిరనే చూస్తున్నాడు.

ఆచార్యులో నూటికి తొంభై తొమ్మిది మంది తమచేత ఆకర్షించబడ్డవాళ్ళను, ఇష్టంతో కాకపోయినా, సానుభూతితో చూస్తారు. ఇందిర నూరో అడది.

పెళ్ళికొడుకు తల్లి ఒక్క నిమిషం పాటు ఇందిరను కళ్ళు పదునెక్కించి, పాపులో వస్తువును పరీక్షించినట్టు పరీక్షించింది. ఆ తరువాత ఆవిడ ఇందిర కేసి చూసిన పాపాన పోలేదు. కాని ఆవిడ తన కొడుకును అడపా దడపా చూసుకొంటూనే ఉన్నది.

వాళ్ళ పాపుగంటో, ఇరవై నిమిషాలో కూర్చుని లేచారు.

“ఓ అభిప్రాయం రాయండి; తరువాత అన్ని సంగతులూ చూట్లాడుకుందాం.” అన్నది పెళ్ళికొడుకు తల్లి.

వాళ్ళను నాగభూషణం లోకల్ స్టేషను దాకా టిగ్ బెట్టి వచ్చాడు. ఆయన తిరిగివచ్చే మధ్యలో ఇందిర తల్లితో,

“ఇదంతా ఏమిటమ్మా? నే నేదో ఉద్యోగము చేసుకుంటాను. నా కెందు కిప్పుడీ పెళ్ళి?” అన్నది.

“పెళ్ళి మానేసి ఉద్యోగాలు చేసుకుంటారులే? ఉద్యోగాలు చేసేవారంతా పెళ్ళి పెటాకులూ లేకుండా ఉండిపోతున్నారా?” అన్నది సుభద్ర.

“ఇదేనా పదివేల పెళ్ళిసంబంధం?” అని ఇందిర అడిగింది.

“కాదు; అది అప్పుడే మానుకున్నాంగా? వాళ్ళు కట్టూ లడగటంలేదు. మనం ఇష్టమై పెడితే ఏమిచ్చినా తీసుకుంటారట. పెళ్ళికూడా ఆర్పాటంగా చెయ్యక్కర్లేదనీ, పెద్ద బలగంతో రాము అనీ అన్నారు. ఆ అబ్బా యెట్లా వున్నాడు?”

“ఏదీచి మొత్తుకున్నట్టున్నాడు.” సుభద్ర కళ్ళు పెద్దవి చేసి, ఈ సంబంధంకూడా పడగొట్టేస్తా వేమిటి?” అన్నది. ఆమె గొంతులో భయమూ, బాధా కనిపించాయి.

ఇందిర చిన్నషాక్ తిన్నది. “ఇంత కన్న మంచి సంబంధం మనం తీసుకు రాలేం” అన్న శీరికేంద ఇది రెండో సంబంధ మన్నమాట. మొదటిదాని కిది తీసికట్టే. ఇంకో రెండు మూడేళ్ళు పోయాక ఈ శీరికలో మూడోసంబంధం వస్తే అది ఇంకెట్లా ఉండబోతుందో?

ఇంక తాను తాత్పరం చేసి లాభం లేదు. ఈ సమస్యను తానే పరిష్కరించు

కోవారి తనకీ ప్రపంచంలో సహాయ పడేవా రెవరూ లేరు.

నాగభూషణం ఇంటికి తిరిగి వచ్చి తనభార్యతో రహస్యంగా ఏదో మాట్లాడి, కూతురు దగ్గరికి వచ్చి, “ఆ కుర్రాడు నీకు నచ్చలేకన్నావుటే?” అని అడిగాడు.

“అమ్మ అడిగితే చెప్పాను. అయినా నాకు నచ్చటం దేమింది? మీ పీలు చూసుకుని మీ ఇష్టం వచ్చినట్లు చేసుకోండి,” అన్నది ఇందిర.

“ఈ మాట రెండున్నర ఏళ్ళ క్రితమే అంటే ఎంత బాగుండేది?” అన్నాడు నాగభూషణం.

7

“వురరాశ్రీ రఘురామయ్యగారికి.

పరిస్థితుల ప్రోద్బలంకొద్దీ నే నీ ఉత్తరం వ్రాయవలసి వచ్చినది నన్ను క్షమించవలెను మా తమ్ముళ్ళ ఒడుగు తిరుసతిలో జరిగినప్పుడు మీరు కూడా వచ్చినారు. అప్పుడు నా మెడలో మీరు మాల వేసితిరి. ఆ రోజు మొదలుకొని నేను మీ మెడలో యెప్పుడు మాల వేయుదునా యని చూస్తూ యుంటిని. కాని మీరు నాకు అటువంటి అవకాశము కలిగించలేదు. త్వరలో కలిగించి వలసినదని మీమ్మ ప్రార్థిస్తూ యున్నాను. నాకు నా తల్లిదండ్రులు ఏదో సంబంధము చూపినారు నాకు బుద్ధి తెలిసినప్పటి నుంచియు ఈ నాటి యువకులన్న

అసహ్యము. వారికి మనమైన ఆలోచనలున్నట్లు కనపడవు. వారి ఆలోచనలన్నీ నాకు పరమ అసహ్యము నేను మొదటి నుంచియు మనస్సు సరిపాకము చె దిన వారికే భార్య కావలెనని తలచియుంటిని. మిమ్మును వివాహమాడే అవకాశ మివ్వ మని నేను ఇందుమూలముగా వేడుకుంటున్నాను. వ్యవహారేదు గనుక త్వరలో నా కోరిక తీర్చవలెను

ఇట్లు,

ఇందిరి.”

ఈ ఉత్తరాన్ని ఇందిర ఒక రాత్రంతా రిహార్స్ చేసి తయారుచేసి. రాహస్యంగా రాసి, కపరలోపెట్టి, కపరుపైన “శ్రీ సీ. హెచ్. యు. రా. సు. య్యగారు, హిమాయత్ నగర్, హైదరాబాదు.” అని ఎడ్రసురాసి, మిగిలిన భాగమంతా దేవుడిపైన వెసి పోస్టు చేసింది ఆ ఉత్తరం రాస్తుంటే ఇందిరకు ముచ్చెమటలు పోతాయి చెయ్యి వణికి, దస్తూరి గుర్తించటం ఆసంభవంగా తయారయింది. కాని ఆమె ప్రేకానికి కారణం తాను తప్పుచేస్తున్నానన్నభావం కాదు, తల్లిదండ్రుగూ లోకానికి తెలిసి పోతుం దన్న భయమూకాదు — తాను వేటాడుతున్న జంతువు యొక్క ప్రమాణం లిమింగలాన్న వేటాడే వాడికి అదను చూసి హాస్యాను పేర్చేటప్పుడు చిమటలు పట్టి, చెయ్యి క కుంభా ఉంటుందా — వాడు చిన్న

చేసలనుకూడా వేటాడనివాడూ, తిమింగ
లమి మరీ పెద్దదీ అయినప్పుడు ?

నిత్యానందం వాళ్ళి దగ్గిర నుంచి
ఉత్తరం వచ్చింది. వాళ్ళకు పిల్లనచ్చింది,
పిల్లవాడు మీకు నచ్చిన పక్షంలో వచ్చి
తాంబూలాలు పుప్పొకుని ముహూర్తం
ఏర్పాటు చేసుకోవచ్చు.

“మనకుమరి పిల్లవాడు సచ్చినట్టేనా”
అన్నాడు నాగభూషణం, తన భార్య
ఉద్దేశం తెలిసికూడా.

“ఏమండీ : మీరు మళ్ళీ అడ్డుపల్లలు
వెయ్యక, వెళ్ళి ముహూర్తం పెట్టుకు
రండీ : ఈ సందింధం చెయ్యిజారి
పోతే ఇంక మనని లోకం క్షమించదు,”
అన్నది సుభద్ర,

“పిల్ల పెట్టికలేగా సమ్మతి చెబితే
తప్ప సంబంధం ఖాయమైనట్టు నా

సంస్కారం ఒప్పుదుగా ?” అన్నాడు
నాగభూషణం ఇందిర వీపుకేసి చూస్తూ.

“నా దేమీ లేదనీ, మీ యిష్టం వచ్చి
నట్టు చెయ్యమనీ అనాడే చెప్పాగా ?”
అన్నది ఇందిర వెనక్కు తిరిగి
చూడకుండానే

“చెప్పా వనుకో. నేను కొంచెం
చాదస్తుణ్ణి; అడుగడుగునా నీ సంతకం
అడుగుతూనే ఉంటాను.” అన్నాడు
నాగభూషణం

ఇందిర ఎమీ అనలేదు. అనటాని
కేమీ లేదు. తాను ప్రయోగించిన
హర్షాన్ని తిమింగిలానికి తగిలిన జాడ
లేమీ ఇంకా లేవు. ఇప్పుడు దామెలో ఏ
రీతికయ్యిందో. ఒక్క సంతోచం—
పెద్దమ చాలా ? దానితోబాటు మళ్ళీ
దైర్యం—అ పెద్దమతో ఆయనకు

ఉత్తరం అందకపోతే ఇంక ఆయన కీర్తిప్రతిష్ఠ అన్నీ దేనికీ? ఇంకో చిన్న సందేహం — ఆ ఉత్తరాన్ని మరెవరన్నాచూస్తే, దానితోబాటు నమ్మకం — 'కాన్ఫిడెన్స్' అని రాసిన ఉత్తరాన్ని సాహసించి ఎవరు చూస్తారు?

“సరే ఇవాళే బయలుదేరిపోనా ఏం?” అన్నాడు నాగభూషణం భార్యతో.

“ఇవాళ నవమి మిగులుంది. రేపు వెళ్ళండి. వస్తున్నట్టు ఇవాళ కావలిస్తే ఒక కార్డుముక్క రాసిపడెయ్యండి.” అన్నది సుభద్ర

తలుచుకుంటే ఇందిరకు ఆశ్చర్యమైంది — తనకు ఊహ తెలిసినప్పటి నుంచీ ప్రతి చిన్న విషయం గురించి కాల్లుకుక్కలల్లా పోట్లాడుకునే తన తల్లిదండ్రులు తన కిష్టంలేని సంబంధం విషయంలో ఏకాభిప్రాయాని కొచ్చేసి, అభిప్రాయభేదమన్నది ఏనాడూ లేనంత అన్యోన్యంగా మనులుకుంటున్నారు.

ఆ సాయంకాలమే గోపాలం తన భార్య రుక్మిణితోనహా వచ్చాడు.

“ఆ రోజు మనం సినిమాదియేజర్నల్ కలుసుకున్నాక మూడుసార్లు ప్రయత్నించాము రావాలని, ప్రతిసారీ ఏదో ఒక అడ్డ తగులుతూనే వచ్చింది,” అన్నాడు. గోపాలం.

“ఇందిరకు సంబంధం నెటిలంబుం వోయ్. గోపాలం,” అన్నాడు నాగభూషణం.

“ఎవరా లక్ష్మీమాన్?” అని అడిగాడు గోపాలం సంతోషంగా — కనీసం సంతోషం అభినయిస్తూ.

“ఇది ఇందరకు వచ్చిన బెస్ట్ సంబంధము అనను. కాని ప్రాప్తంకూడా ఉండా, లిగా?” అన్నాడు నాగభూషణం.

తండ్రినుంచి ఇటువంటి సూటీ పోటీ మాటలు దాదాపు ప్రతిరోజూ వింటూనే ఉన్నది ఇందిర. అయితే వాటిని పట్టించుకోదలవలేదు. చాపకింద నీరులాగ తాను చేసుకోవలసిందేదో చేసుకుపోతున్నదిగదా! ఇంకా కొంచెం ఓపిక పట్టితే తనకు విమోచనం కలుగుతుంది. ఈ రోపల తను తొందరపడటం దేనికీ?

“అలా అనకండి. ఇందిర సంగతినాకు బాగా తెలుసు. తనకు నచ్చనివాణ్ణి చేసుకోదు సంబంధానికి ఒప్పుకున్నదంటే వచ్చిన సంబంధం అప్పటిలోకీ బెస్ట్ న్నమాటే,” అన్నాడు గోపాలం.

నాగభూషణం నవ్వి, “అట్లా తన యిష్టం చలామణీ చేసుకునే దక్షత కోటి మందిలో ఒక్కడికైనా ఉంటుందా అని మనసు గురించి మనం సంత ఘనంగా గన్నా అనుకోవచ్చుకాక; అందరమూ పరిస్థితులకు బానిసలమే — క్రిచర్స్ ఆఫ్ సర్క్యుమ్ సెన్సెస్!” అన్నాడు.

“అమ్మా, అలా అనకండి. ఈకాలపు ఆకపిల్లలు ఛెరిబిల్ క్రిచర్స్; మా రుక్మిణిని చూడండి, నోట్లో వేలుపెడితే

కొరక లేనిదానిలా ఎలా ఉంటుందో. వాళ్ళ బంధువు లందరితోనూ హోరా హోరీ పోట్లాడినప్పు పెళ్లి చేసుకున్నది వాళ్ళనాన్న బాగా డబ్బున్నవాడు. ధన మదం చాలా వుందిలేండి. అవసరమైతే పాతికవేలు కట్టం పోసిఅయినాసరే బ్రహ్మాండమైన అల్లుణ్ణి తెస్తా నన్నాడు. కూతురిమీద ఆపేక్షకాదు - తన పరువు ప్రభావులు నిలబెట్టుకునేందుకు. నన్ను గురించి ఎవరో చెప్పేసరికి, 'ఛీ! ఛీ!' అనేశాట్ట. అన కేంచేప్తాడా? మా బంధు వర్గంలో ఒక్కమంత్రి లేడు. సెక్రటరీ లేడు, కంట్రాక్టరు లేడు. ఆఖరు కో పిల్లజమీందారైనా లేడు! తండ్రి ఛీఛీ అనటమే తరవాని, ఈవిడగారికి నన్నే చేసుకోవాలన్న పట్టుదల జాస్తి. అయి పోయింది. ఎంత చెడ్డా ఆ తండ్రి కూతురుగదా!..."

"ఏమండీ, కాస్త మీ గొప్పలు కట్టిపెడతారా?" అన్నది రుక్మిణి.

"నన్నుగురించి గొప్పలు చెప్పకోవటము లేదోయ్, నిన్ను గురించే చెబుతున్నాను."

"మీ కోతలు అందరికీ తెలుస్తూనే ఉన్నాయి."

అంతా వింటున్న ఇందిరకు రుక్మిణిని గురించి ఏమనుకోవాలో తెలియలేదు. అమె తాను తోసిపుచ్చినవాణ్ణి పెళ్ళాడింది: మంచి ధనికుణ్ణి చేసుకునే అవకాశం ఉండిన్నీ మామూలువాణ్ణి చేసుకున్నది. ఈ రెండు కారణాలవల్లా ఇందిర అమెను చాలా తేలిక దృష్టితో చూడవచ్చు. కాని ఆ పని చెయ్యటం అమెకు సాధ్యం కాలేదు. రుక్మిణిని చూసి ఇందిర అసూయపడవలసి వచ్చింది. రుక్మిణి తనవాళ్ళతో బహిరంగంగా

పొట్లాడి తనకు కావలసినవాణ్ణి చేసుకున్నది. తను ? “నాకు ఆ రఘురామయ్య గారిని చేసుకోవాలని ఉన్నది,” అని కనీసం తన తల్లితో మాటవరసగా నన్నా అనలేకపోయిందే ! అది తన దొర్బల్యం కాదా ? తనకు తన తల్లి దండ్రులను ఎదిరించి పోరాడే దైర్యం ఉన్నదా ? ఉండే ఉండాలి. ఎందుకంటే తాను వాళ్ళకు ఎదురుతిరిగిన సందర్భాలు బోలెడున్నాయి అయితే ఈ విషయంలో తాను పిరికిపందిలాగా ఎందుకు ప్రవర్తించింది ?

ఈ ప్రశ్నకు సమాదానం ఇందిరకు తెలియలేదు, కాని మనం సులువుగా తెలుసుకోవచ్చు. ఇందిర భయపడింది తల్లిదండ్రులకు కాదు; లోకానికి. ఎవతెగానీ డబ్బుకోసం ముసలివాణ్ణి చేసుకోవటానికి సిద్ధపడితే, ఆ మనిషిని లోకమంతా నీచంగా చూస్తుంది. ■ సంగతి ఇందిరకు అంతరాత్మలో తెలుసును. అదే ఆమె పిరికితనానికి అసలుకారణం.

వర్సెరాడు ఉదయం నాగభూషణం ఆఫీ

సుకు బయలుదేరి గేటుదగ్గరికి వచ్చేసరికి పోస్టువాడు కవరొకటి ఇచ్చాడు. ఆ దాత్రి బండికే ఆయన శాంబూలాలు పుచ్చుకోవటానికి ప్రయాణమై పోతున్నాడు. కాబోయే వియ్యాలవారినుంచి వచ్చిందేమో నని కవరు పరీక్షిస్తే దానిపైన “సి. హెచ్ రఘురామయ్య, హైద

రాబాదు” అని ఒకమూల అచ్చుకొట్టి వున్నది. రఘురామయ్యంటే నాగభూషణాని కేమాత్రమూ సదభిప్రాయం లేదు. ఆయన ఏనాడూ తనకు ఉత్తరం రాసిన పాపాన పోలేదు. సింహానికి చిట్టెలు కతో పని పడ్డట్టుగా తనతో ఇన్నాళ్ళకి ఆయన కేదో పని పడింది !

వచ్చిన కవరు వచ్చినట్టుగానే జేబులో పెట్టుకుని నాగభూషణం ముందుకు సాగాడు ఆయన జేబులో పెట్టుకుంటూ బొంబన్నది మధ్యాహ్నండాకా తెలియలేదు. ఆయనపని చూసుకుంటూ ఎందుకో జేబులో చెయ్యి పెట్టేసరికి ఉత్తరం తగిలింది. దాన్ని తీసి, కవరు చించి, ఇంగ్లీషులో చైవు చేసిఉన్న ఉత్తరం చదివాడు. తల తిరిగిపోయింది. శరీరంలోని రక్తమంతా సముద్రంలో ఆటువచ్చినట్టుగా ఏమూలకో పోయి దాక్కున్నది. కళ్ళు భైర్లుకమ్మాయి. బుర్ర మీద రెండు కిలోమీటర్ల మందాన మంచు పేరుకున్న ట్టయింది.

అక్షణంలో తన స్థితి తలుచుకుని నాగభూషణం. “వచ్చిపోయే ముందు అందరికీ అలాటి లక్షణాలే కలుగుతాయి తప్పకుండా !” అనుకునేవాడు.

ఒక్కముక్కలో చెప్పాలంటే, రఘురామయ్య నాగభూషణాన్ని, “నీ కూతురేమోతున్నదో చూసుకోవటము తండ్రిగా నీ విధి,” అని రాశాడు. ఇంకొంచెం వివరంగా చెప్పాలంటే,

ఇందిర తనను పెళ్ళాడతా నని “అఫర్” చేస్తూరాసిన ఉత్తరం గురించి చెప్పాడు; అయిదుది తనయిదువాణ్ణి ప్రేమించట మన్నది అనూహ్యం గనక, ఎదురుదే శంతో ఆమె తనను పెళ్ళాడతా నన్నదీ ఊహించటం తేలికే నన్నాడు; తల్లి ధండ్రులు పిల్లలతలలో అలాటి దురాశలు పెడితే తప్ప నాటంతట అవి వుట్ట వన్నాడు; నాగభూషణమే తన కూతురి మనస్సు మెలితిప్పి అలా ఉత్తరం రాయించినా తనకు ఆశ్చర్యం ఉండ దన్నాడు.

ఆ చివరిమాటలు నాగభూషణానికి మర్మభేద్యంగా తగిలాయి. అవి ఒతి కుండగా మానే గాయాలు కావు.

రఘురామయ్య చిషప్పరుగు. కుట్ట టము దానికి సహజం. బిరువర్గంలో రఘు రామయ్య డబ్బుకు హారతి పట్టనివాడు నాగభూషణం ఒక్కడే. ఆ సంగతి రఘురామయ్యకు తెలిసిఉండకపోదు. అందుచేత, తన డబ్బుకు నాగభూషణం కూతుర్ని ఎర చేశాడని ఆపాదించటంలో ఆయనకు కొంతతృప్తి కూడా ఉండవచ్చు. కాని ఇందిర? ఇందిర ఆయనకు ఉత్తరము రాయటమేమిటి? ఏమిటనుకుని రాసి ఉంటుంది? తనతో ఎందుకు చెప్పలేదు? చివాట్లు తగులుతా యనేనా? తల్లిసంగతి ఇందిరకు తెలుసు. కాని ఇందిరసంగతి తనకు తెలీదు. తనకు పుట్టి తన ఎదకే పెరిగిన కూతురు మనస్సు, అభిప్రాయాలూ ఏ విధంగా పరిణామం చెందు తున్నదీ తనకు ఊహించటానికైనా సాధ్యం కాకుండాఉంది.

ఆ రఘురామయ్య ఉత్తరం గోప్య మైనది కాదు. దాన్నాయన ఏదొప్పు గ్యుడికో డిక్టేటు చేశాడు. ఆదొర్నాగ్యుడు దాన్ని పైపు చేసి ఒకకాపీ రఘురామయ్య పరస్పర్ పైల్లో ఉంచి. మరొక కాపీ నర్సుల్యలేషన్ కోనమని తనజేబులో పెట్టుకుని, ఇప్పటికే ఎంతమంది స్నేహితులకు చదివి వినిపించి ఉంటాడో. తనకూతురు తనను రచ్చ కెక్కించింది మొత్తానికి.

జరిగింది జరగగా, ముందుసంగతి. ఏమిటి? అటువంటి కూతురువల్ల తనకు బాధ్యత లేమిటి? దాని పెళ్ళి ప్రయత్నాలు చెయ్యటమేమిటి? ఏమీ జరగనట్టు తాను సాయంకాలం పానెంజరుకు వెళ్ళి, “పెళ్ళితాంబూలాలు వుచ్చుకురాగలరా?” “మీ యిష్టం వచ్చినట్టు చెయ్యండి,” అని ఇందిర అన్నది విజంగా తన భారాన్ని తల్లిదండ్రులకు వదిలికాదు. ఈ లోపల శ్రీమహావిష్ణువల్లే ఆ రఘురామయ్య తనను కాపాడి తీసుకుపోతాడని: ఈ సంబంధం దాని కిష్టంలేదు. తాను తెచ్చే ఏ సంబంధమూ దాని కిష్టం ఉండదు. అసలు దాని పెళ్ళికోసం తను ఏమాత్రమూ శ్రమపడ నవసరం లేదు. ఇందిర ఆ అర్హత పోగొట్టుకున్నది.

పైగా ఛాంక్ లెన్జాబ్. - కుష్క-
ప్రయాస.

ఈ సంగతి సుఖద్రతో చెప్పటమా ?
చెప్పటం మొదలుపెడితే తన మనసులో
రేగే తుపానంతా బయట పడుతుంది.
దాన్ని సుఖద్ర శత్రువుకన్న నిర్దాక్షి
ణ్యునిగా విమర్శిస్తుంది అనలు విషయం
అవతలికిపోయి తమమధ్య రామరావణ
యుద్ధమైపోతుంది.

నాగభూషణానికి జీవితంపై న
డిహించరానంత రోత పుట్టింది. ఆ
రోతివెంట ఒక వేదాంతం పుట్టుకొచ్చింది
పట్టిండుకున్నవాడికే బాధయి; తోసేసుకు
తిరిగేవాడికే అన్ని క్షేణాలూ. ఇందిర
గాలికి పెరిగిఉంటే ఇంతకన్న అన్యాయంగా
తయారవుతుందా! దానిపైన
తనప్రభావం ఉంచాలని తను పడ శ్రమ
అంతా బూడిదలో పోసిన పన్నీరేగదా !
ఇందిరబుద్ధులు తనవాటికి పూర్తిగా
విరుద్ధంగా తయారయాయంటే ప్రతి
విషయంలోనూ తన వైఖరి దాని కెంత
హాస్యాస్పదంగా తోస్తూ ఉండిఉండాలి!
ఏమైనా ఇకమీద దానిపట్ల తనకు తండ్రి
బాధ్యత లేమీలేవు! దానిగతి ఎట్లాకావలసి
వుంటే అట్లా అవుతుంది.

ఆయన ఇంటికి వస్తూనే ఇందిరను
చూసి, "ఆయన ఉత్తరం రాశాడు. నేనే
నీచేత రాయించా నంటున్నాడు. నాగతి
అంతకు తెచ్చావు!" అన్నాడు.

ఇందిర వెలవెల పోయింది. కేక

వెయ్యబోయే దానిలా నోరు తెరిచి,
నోటికి చెయ్యి అడ్డం పెట్టుకున్నది.

భర్త గొంతుమాత్రమే విన్న సుభద్ర.
"ఏమిటండీ అదీ?" అంటూ వచ్చింది.

"ఏమీలేదు."

"ఏవో అంటున్నారే?"

"నీవిషయం కాదు."

సుభద్ర ఆ విషయం వదిలేసి
అంతకన్న ముఖ్యవిషయం ఎత్తింది.

"వంటకూడా చేసేశాను. మీ రా
ప్రయాణం కండి!" అన్న దామె

"ప్రయాణమా?" అన్నాడు నాగ
భూషణం వెర్రిమొహం వేసి.

"వెళ్ళి శాంబాలాలు పుచ్చుకుని,
ముహూర్తమూ అదీ అనుకనిరాయా?"

"అదా? ఇంకో గొడవలో పడి
పోయి దానిమాటే మరిచాను ఆక్షిసులో
శలవుకూడా చెప్పలేదు. తరివాత
చూస్తాం."

"తరివాత చూడటం మేమిటండీ?
నిక్షేపహంటి సంబంధం, ఈసారి మీరే
పోగొట్టేటట్లున్నారే! ఎందుకు వెళ్ళ
రుటా?" అని సుభద్ర నిలచదీసి
అడిగింది.

"నన్ను వినగించకు. నా మనస్సేమీ
బాగాలేదు," అన్నాడు నాగభూషణం
సుభద్రకు భయంకరమైన అనుమానం
తగిలింది.

"ఉద్యోగానికి మళ్ళీ ఎసరేమన్నా
వచ్చిందా? ... బతికాం? ఆ సులో

ఎవరితోనన్నా పోట్లాడారా? బెల్లం కొట్టిన రాయిలా మాట్లాడ లేమిటి?"

మాట్లాట్టాని కేమీలేదు నుపు వెళ్ళి నీ పని చూసుకో!"

మొగుడా మాట అనటంతో ఆయన దగ్గర ఎదో పెద్ద విషయమేదాస్తున్నట్టు సుభద్ర అర్థం చేసుకుని, పనిమానుకుని ప్రశ్నలు సాగించింది నాగభూషణం రాయల్లే అయిపోయి, కాలుగాలిస పిల్లిలాగా అటూ ఇటూ తిరిగాడు. సుభద్ర వెంట వెంట తిరిగింది. ఆ బాధ పడలేక నాగభూషణం ఏకంగా బయటికే వెళ్ళి పోయాడు.

మొగుడు ఉప్పించుకు పోయినా సుభద్ర తన దృష్టిని ఇందిర మీద పోవన్ చేసి, ఇందిర హడా తండ్రిలాగే ఏదో అంతస్సంఘర్షణలోపడి పోతు

కుంటున్నట్టు గ్రహించి, ఆమె చుట్టూ తవ్వసాగింది

"నన్ను ఎందుకే అట్లా ఉన్నారా?"

"ఏమో నా కేం తెలుసా?"

"పోనీ నువ్వెందుకీ అట్లా ఉన్నావా?"

"నా కేమొచ్చిందీ?"

"నన్నే మోసం చేస్తావులే? నేనంతా చూటంలే దనుకున్నావా? ఆయన వస్తూనే నీతో ఏమిటో అన్నారే..."

"మీ అనలేదు"

"నే వింటేనే..."

"నీవో అన్నాడు గామాలు. నేను మనవిపోయాను"

ఇందిర పైకి చెప్పే సమాధానాలకూ, అపై బాహ్య వైఖరికీ ఏమీ సంబంధం లేదు. తల్లి ఒక్కొక్క ప్రశ్నే వేస్తుంటే ఇందిరకు ఊపిరి తీసుకోవటం కష్టమవుతున్నది.

తన పిల్లలూ. కొంతవరకూ తన మొగుడూ రహస్యంగా ఉంచటానికి ప్రయత్నించే విషయాలను బయట పెట్టించటంలో సుభద్రకు పోలీసువాళ్ళు ఎందునా చాచారు. ఆమెబాధ సడలేక ఇందిర తాను ఏ విధంగా తిమంగిలాన్ని వేటాడిందీ, ఏవిధంగా తనను తోకతో కొట్టిందీ, తల్లికి చెప్పేసింది.

ఇందిర నాగభూషణాని కెంత ఆశ్చర్యం కలిగించిందో సుభద్రకు అంత ఆశ్చర్యమూ కలిగించింది. అయితే సుభద్రకు ఏవగింపు మూత్రం కలుగలేదు. తన కూతురు ఐశ్వర్యం మీద కన్నేసి నందుకు మెచ్చుకున్నది కూడా. అంతా విని ఆవిడ ఆశ్చర్యంతో కూడిన ఆనందంతో, “ఓనీ పిడుగా! కొండకి వెంట్రుక కట్టి లాగితే ఎన్నడన్నా కొంత వస్తుందిరా? నాతో మాటమాత్రం చెబితే నిన్నా ఉత్తరం రాయనియ్యకనేపోదును. అయిందేదో అయింది. ఈ సంబంధానికి ఒప్పుకో. లేకపోతే మీ నాన్న నిన్ను గాలికి వదిలేసి ఊరుకుంటారు. ఏమనుకున్నావో! ఇతను పెద్ద తెలివిగలవాడు కాదు. కుక్కల్లేనీ చెప్పచేతల్లో ఉంటాడు. ఇంకా గోపాలం గడుసుపిండం! అంచేత ఇతన్ని చేపేసుకో, నీ కేలోపమూ ఉండదు.” అని హితవు చెప్పింది.

ఒక అరగంటలో నాగభూషణం నాలుగు రోడ్లూ వెక్రివాడలాగా తిరిగి ఇల్లు చేరుకున్నాడు.

“ఏమండీ, చిన్నపిల్ల తెలివీ ఏరో చేస్తే అంత ఇద్దె పోవాలా? తెలిస్తే మీకన్న పెద్దవాణ్ణి పెళ్ళాడదా మనుకుంటుందా? ఈ భాగ్యానికి మీ మనస్సంతా పాడుచేసుకోవాలా? నాలుగు మెటరులు తిని బయలుదేరింది. రైలు వేళ అవుతున్నట్టున్నది. అది ఈ సంబంధం చేసుకుంటుంటుంది.” అన్నది.

“బలవంతాన చేస్తే చేసుకో శ్రీం చేస్తుందీ? నా చేతిమీదుగా దాని కిష్టం లేని సంబంధం ఏట్లా చెయ్యమ? ఎందుకు చెయ్యటం?”

“మీదో చాడస్తం, అది వినాదో ఈ సంబంధం రాకమును పా ఉత్తరం రాసి ఉంటుంది. దాని కీ సంబంధం ఇష్టమే నని నే చెబుతున్నానుగా. నా మాట నమ్మకం లేదూ? మగాళ్ళ కీ విషయా లేం తెలుస్తాయా?”

“అదీ వెళ్ళమంటే వెళతాను వయసులో పెద్దవాణ్ణియితే నేం? మిగిలిన విషయాల్లో అదీ నా అంతదే!” అన్నాడు నాగభూషణం.

అది అయిన కూతురికి విధించిన శిక్ష. ఇందిర కాస్సేపటికి తండ్రి ఎడటికి వచ్చి, తలవంచుకుని, “ఊరికి వెళ్ళిరా నాన్నా!” అన్నది.

నాగభూషణం లేచి, గబగబా నాలుగు చెంబులు నీళ్ళు పోసుకుని, వచ్చి అన్నం ముందు కూర్చున్నాడు.

(అయిపోయింది)

కుంకుమ భరిణ

ప్రభాత కుమార ముఖర్జీ

మొదటి భాగం

1

దసరాకు హైకోర్టు మాసినిప్పుడు వకీలు విజయకుమారతోను పడమటకు ప్రయాణం పెట్టుకున్నాడు. అతను ప్రాక్టీసు చేస్తున్నది డబ్బుకోసం కాదు. తాత తండ్రుల ఆస్తి పుష్కలంగా ఉన్నది. రోయల్ సర్క్యూలర్ రోడులో అతని తండ్రి పెద్ద మేడ కట్టించాడు. అందులో మంచి ఫర్నిచరు, విద్యుద్దీపాలు, టెలిఫోను, నౌకర్లు, చాకర్లు, కారు పెద్దదో మూడుకార్లు - అన్నీ హంగులూ ఉన్నాయి. విజయకుమారుడు తరుచు పేహితులనూ, బంధువులనూ ఆహ్వానించి పార్టీ లిస్తూఉంటాడు.

విజయకుమారబాబు వయసు ఇరవై ఏడేళ్ళు, పాశ్చాత్యదుస్తులు ధరిస్తాడు. చదువుకునే రోజుల్లో క్రికెట్, ఫుట్ బాల్, హాకీ మొదలైనవాటిలో పరిశ్రమ ఉండటంచేత అతని శరీరం బలిష్ఠమైనది. సిగరెట్లు వాస్తీగా కాల్చటం తప్పిస్తే

అతనికి మరేవ్యసనమూలేదు. ఎప్పుడైనా నలుగురితో చేరినప్పుడు పెగ్గో అర పెగ్గో తాగుతాడు.

విజయకుమారబాబు భార్య అందచందలతోనూ, స్వభావంలోనూ భర్తను పోలినదే. వారి కుటుంబాల మధ్య బాంధవ్యం ఉండేది. పెళ్ళికిముందు పరస్పరం పరిచయం ఉండే పెళ్ళాదారు. అతను కాలేజీలో ఉండగానే తన కాబోయే భార్య మీద పద్యాలు రాశాడు, ఆమెను తప్ప పెళ్ళాడనని తన స్నేహితులతో రహస్యంగా చెప్పేవాడు.

విజయూడి భార్యపేరు బికూ, లేక బికురాణీ. ఆమె తండ్రి వండితుడు కావటం చేత తన కుమార్తెకు వకుళావళిక అన్న పేరు పెట్టాడు. అందరూ వకుళబాలిక అని పిలిచేవారు. పెద్దదైతే ఏమని పిలవాలని ప్రశ్న వచ్చింది. ఆమె తల్లి ఆమె పేరును వకుళమాలగా మార్చేసింది. అందుచేతనే ఆమె అవులకు “బికూ”, “బికురాణీ” అయింది.

వకుళమాల పయస్విప్పుడు పంథొమ్మిదేళ్ళు. పెళ్ళిఅయి అయిదారు సంవత్సరాలయింది. మొదటి కాన్పుకు మగపిల్లవాడు పుట్టి, ఎనిమిదినెలలు పెరిగిపోయాడు. ఇప్పుడు ఏడాది పయసుగల ఆడపిల్ల ఉన్నది. దానికి పేరు పెట్టలేదు. అందరూ “చిట్టి” అని పిలుస్తారు.

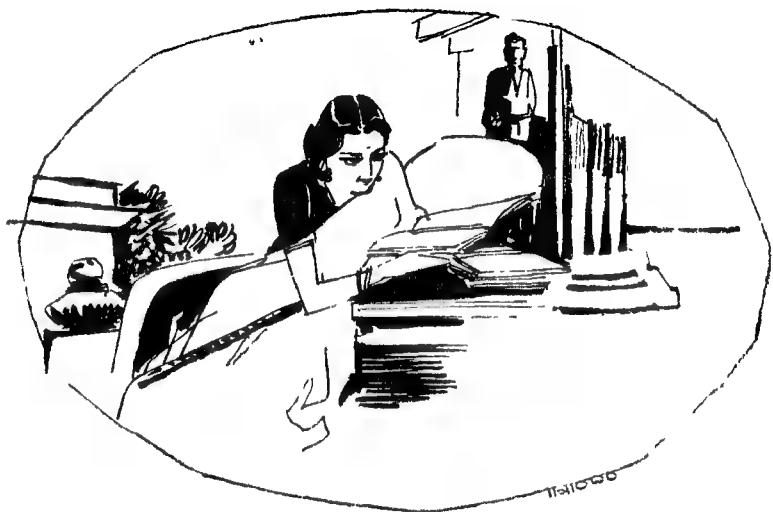
వకుళమాల చాలాకాలం పడమటనే ఉన్నది. ఆమె తండ్రి పాట్నా కాలేజీలో ప్రొఫెసరుగా ఉండేవాడు. అందుచేత ఆమె మాటలలో చాలా ప్లిండ్లమాటలు ఉంటాయి. పెళ్ళి అయినకొత్తలో ఆమెతో ఆడబిడ్డ పావురాలసంగతి చెబుతుంటే ఆమెకు ఆవేషణలో అర్థం కాలేదు; కబూతర్ అన్న హిందీమాట చెప్పాక ఆమెకు పక్షి లేవో తెలికాయి. ఇప్పుడు ఆమె బెంగాలీభాష అంత అన్యాయం కాదుగాని, ఇప్పటికీ అస్పష్టమైన హిందీమాటలు వస్తూనే ఉంటాయి.

విజయకుమారబాబు చెల్లెల్లా కామె వితంతువు. ఆమె అతనిపద్దనే ఉంటున్నది. అతని అన్న చనిపోయాడు; అతని కిద్దరు పిల్లలు. అందరూ కలిసే ఉంటున్నారు.

హైకోర్టు మూసిన మర్నాడు వదినెగారు విజయూడితో, “పడమట పోతున్నా వటగా ?” అన్నది.

“అవును, వదినా,” అన్నా డతను.

ఆ రాత్రి వకుళమాల తన భర్త ప్రమాదం వివరాలన్నీ తెలుసుకుని, “మరి ఆలస్యం చెయ్యక నవమినాటికి ఇంటికి ఓరిగిరండి పండక్కుముందే మీ రింట్లో ఉండాలి. దళమినాడు నేను మీ పక్కన ఉండాలి,” అన్నది.

“నవమినాటికి వస్తే చాలుగా ? ఇంకా ముందే వస్తాను,” అన్నాడు విజయ కుమారబాబు.

మర్నాడతను బయలుదేరేటప్పుడు పకుళమాల ముఖాన సంతోషచిహ్నం ఏ మాత్రమూ లేదు. “ఎక్కడ ఉన్నాసరే నాకు మీరు రోజూ తెలిగ్రాం ఇవ్వాలి; కనీసం ఉత్తరం రాయాలి,” అన్న దామె.

2

సూర్యాస్తమయంవేళకు మెయిలు జబల్పూరు స్టేషనులో అగింది. ఫస్ట్ క్లాసు పెట్రెలోనుంచి విజయకుమారుడూ, పక్కపెట్రెలోనుంచి బేహరా దిగారు. బేహరా సామాన్లు దింపేస్తూంటే విజయకుమారుడు తంత్రి ఆసీసు కేసీవెళ్ళి, తాను క్షేమంగా జబల్పూరు చేరినట్టు బ్యారకు తంత్రి ఇచ్చి వచ్చాడు. తరవాత అతను కిరాయి బండిలో సామానుతో సహా ఎక్కి, దగ్గరలోనే ఉన్న డాక్ బంగళాకు వెళ్ళాడు.

విజయకుమారుడు బంగళాలోకి వస్తూ, వరండాలో పేముసడకకుర్చీలో పడుకుని ఏదోపుస్తకం చదువుకుంటున్న ఒక యువతిని చూశాడు. ఆమె లోపలికి వచ్చే బండికేసి చూస్తూ, అది వరండావక్కన అగగానే లేచి లోపలికి వెళ్ళిపోయింది.

ఖాన్ సామా వచ్చి విజయకుమారుడికి సలాం చేసి, గది తెరిచి, టీ పట్టుకురాబోయాడు. బేహరా సామాన్లు తెచ్చి, గదిలోపెట్టి, పరుపుబట్టవిప్పి మంచంమీద పరిచాడు.

ఖాన్ సామా టీ తెచ్చినప్పుడు విజయకుమారు డతన్ని హిందీలో, “బంగళాలో ఇంకెవరైనా ఉంటున్నారా ?” అని అడిగాడు.

“అవును, హుజూర్. పాల్ సాబ్, ఆయన భార్య ఉంటున్నారు.” అన్నాడు ఖాన్ సామా.

“పాల్ సాబా ? విదేశీయుడా ?”

“కాదు, హుజూర్. ఈ దేశస్థుడే. ఆయన వచ్చి అయిదురోజు లయింది.”

“ఆయన ఏం చేస్తారు ?”

“ఉదయం ఛోటాహాజ్రీ తీసుకువి, బాగ్ తో సహా బయలుదేరి పదకొండింటికి తిరిగొస్తారు. మళ్ళీ మూసింటికి పోయి ఏదెనిమిదిగంటలకు తిరిగొస్తారు.”

“ఆయన భార్య కూడా వెళతారా ?”

“వెళ్ళరు ఇక్కడే ఉంటారు. హుజూర్ బోలీసా ఫీసరా ?” అన్నాడు ఖాన్ సామా ఈ ప్రశ్నలన్నీ చూసి.

“కాదు, హైకోర్టు వకీలును.”

ప్రయాణపు బడలికమీద ఉండటంచేత విజయకుమారుడు స్నానం చేసి ఏకంగా నైట్ డ్రెస్ వేసుకుని, భోజనంకూడా గదికే తెప్పించుకుని, భోజనం చేసి, పెందలాడే పడుకున్నాడు.

మర్నాడు ఉదయం అతను ఛోటాహాజ్రీ ముగించి, చుట్ట కాల్చుకుంటూండగా భేహరా వచ్చి ఒక విజిటింగు కార్డిచ్చాడు. దానిమీద “మిష్టర్ సి. కె. పాల్, కలకత్తా లైవ్ ఎస్ట్యురెన్స్ కంపెనీ” అని ఉన్నది.

యజమాని చెప్పినమీదట భేహరా వెళ్ళి పాల్ ను తీసుకొచ్చాడు. పాల్ నల్లగా, పొట్టిగా, పాళ్ళాత్యుల వేషంలో ఉన్నాడు అసలే ఓన్నకళ్ళు, అందులో ఒకటి మెల్ల. ముఖం గుర్రం ముఖంలాగా పొడుగుగా ఉంది. లావాటి పెదవులు.

విజయకుమారు డతనికి షేక్ హాం డిచ్చి కూర్చోమని, “అవతలవైపు గదిలో ఉంటున్నది మీరేనా ?” అని అడిగాడు.

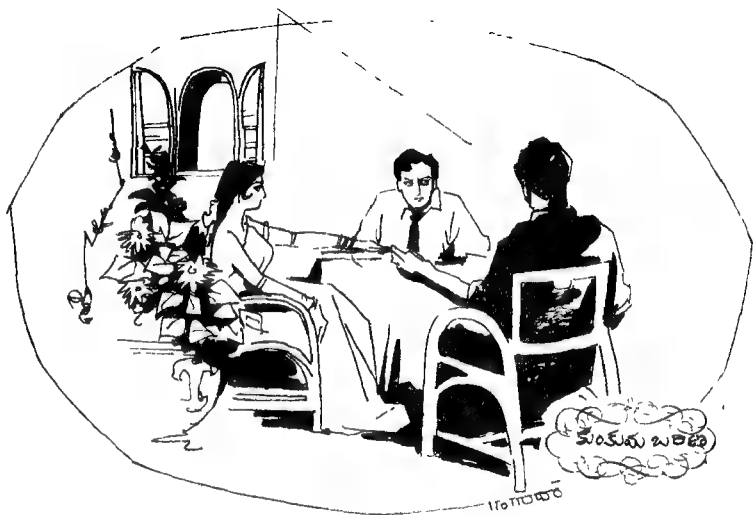
విజయకు బెంగాలీలో మాట్లాడుతూంటే పాల్ ఇంగ్లీషులో సమాధానం చెబుతూ తనకు బెంగాలీభాష కొంచెం కొంచెం తెలుస్తుందిగాని మాట్లాడటానికి రాదని చెప్పాడు.

“మీరు బెంగాలీ కారా ?”

“కాను మహాశయా, మరరాసీని, నా భార్య బెంగాలీ.”

“క్షమించండి. నేను బెంగాలీవా రనుకున్నాను. మీరు క్రైస్తవులా ?” అని విజయకు ఇంగ్లీషులో అడిగాడు

పాల్ అవునని చెప్పి, తాము ఆరుమాసాలక్రితం కలకత్తాలో బయలుదేరి.

దారిలో చాలావోట్ల మణిలియ చేస్తూ ఆరురోజుల క్రితం ఇక్కడికి వచ్చామనీ, తన వృత్తి బాగా సాగటంలేదనీ, హిందూదేశస్థులు తమ జీవితాలను భీమా చేసుకోవటానికి ఒకంతట ఒప్పుకోరనీ తాము అరవై ఏళ్ళు బతుకుతామంటారనీ అన్నాడు. చివర కతను, “మీరు భీమా చేశారా ?” అని అడిగాడు.

“ఏనాడో చేశాను, మిష్టర్ పాల్,” అన్నాడు విజయకుమారుడు.

రైలు స్టేషనుకు వెళ్ళవలసిన పని ఉన్నదని విజయకుమారుడు లేవడంతో మళ్ళీ దర్శనం చేసుకుంటా నని చెప్పి పాల్ వెళ్ళిపోయాడు.

రైల్వే కాథా, డ్రైవరూ దిగారు. విజయు డా కాడ్ లో జబల్పూరు వీధులు నాలుగూ చుట్టబెట్టి, పదిగంటలకు బంగళాకు తిరిగి వచ్చాడు. కారు చప్పుడు విని పాల్ భార్య వరండాలోకి వచ్చింది. ఆమె అప్పుడే సాన్నం చేసి, బంగారు రంగుచీర కట్టుకునిఉన్నది. ఆమె వెంట్రుకలు పిరుదులదాకా వెళ్ళాడుతున్నాయి. కాళ్ళకు మల్మూల్ జూతా అన్నాయి. ఈసారి విజయుడి కామె ముఖం బాగా కనబడింది. అమెది మంచి శరీరచ్ఛాయ. కాళ్ళు కొరాలమైనవి, తీర్చినట్లున్న ముఖం. విజయుడి చూపులు తన చూపులతో కలవగానే ఆమె గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది.

విజయుడు గడ్డం చేసుకుని, స్నానం చేసి, పదకొండంటికి భోజనం చెయ్యటానికి డైనింగు రూముకే వెళ్ళాడు. అక్కడ పాల్ ఒక కుర్చీలో కూర్చుని సిగరెట్టు కాలుస్తున్నాడు. అతని భార్య కిటికీవద్ద నిలబడి, బయటి తోటలోకి చూస్తూ, విజ

యుడి పాదధ్యవి విని వెనక్కు తిరిగిచూసింది. పాల్ ఆమెను విజయుడికి పరిచయం చేస్తూ, “బోన్ మహాశయా, ఈమె నా భార్య. నుళి, వీరు బోన్ మహాశయులు. పేరుమోసిన మైకోర్టు వకీలు. వీరి పేరు నువు తప్పక వినిఉంటావు,” అన్నాడు.

బోజనాడగ్గిర సంభాషణ ఇంగ్లీషులోనే సాగింది. నుళికి ఇంగ్లీషు అంత బాగారాదు. హిందీకూడా అంత బాగారాదు. భర్త ఆమెతో మధ్య మధ్య నగం బెంగాలీలోనూ, నగం హిందీలోనూ మాట్లాడాడు.

భాద్రపద మాసం. ఉక్క జాన్తిగా ఉంది. నుళి తువాయితో విసురుకుంటూ, చప్పున బెంగాలీలో, “అబ్బి, ఎంత ఉక్క : ఇప్పుడు కలకత్తాలో కూడా ఇంత ఉక్కగానూ ఉందా ?” అని విజయుడికేసి చూసి అడిగింది.

భర్తకు రాని భాషలో భార్యతో సంభాషించటం భావ్యం కాదని, విజయుడమ్మతో ఇంగ్లీషులోనే, “నేను కలకత్తా వదిలి రెండువారాలు కావస్తున్నది. మినెస్ పాల్. ఇక్కడంతవేడి అక్కడ ఉండదేమో !” అన్నాడు.

ఆతను తలఎత్తి చూసి, “పైన పంఖా ఉందే ! లాగేవాడు లేడా ?” అని అడిగాడు.

“రోజు కొక అర్ధరూపాయి నే బోన్ సామా లాగేటందుకు మనిషిని పెడతాడు.” అన్నది నుళి బెంగాలీలోనే.

“నరే, మనిషిని ఏర్పాటు చేయిస్తాను,” అన్నాడు విజయుడు ఇంగ్లీషులో.

విజయుడు బోన్ సామాతో పంఖాలాగేవాణ్ణి పెట్టమనిచెప్పి, కాస్సేపు వరండాలో కుర్చీలు వేయించుకుని, పాల్ దంపతులతో కబుర్లాడి, వన్నెండుగంటలకు లేచి గదిలోకి వెళ్ళి, తన భార్యకు ఉత్తరం రాసుకున్నాడు. అందులో తాను జబల్ పూరు వచ్చినాక జరిగిన విషయాలు రాశాడు. పాల్ దంపతులను గురించి తెలిపాడు. తన భార్యకోసం బంగారపు బ్రూచ్ కొంటున్నా నన్నాడు.

ఆత నా ఉత్తరాన్ని పోస్టుకు పంపి, కాస్సేపు నిద్రపోయిలేచి, డ్రస్ చేసుకుని బయటివరండాలోకి వచ్చేసరికి, అక్కడ పాల్ దంపతులు టీ తాగుతున్నారు. వారి వక్కనే ఆతనికోసం ఒక కుర్చీ ఖాళీగా ఉన్నది.

పాల్ భార్య నుళి విజయుడికి టీ కలుపుతూ చక్కెర ఎంత వెయ్యమన్నారని అడిగింది. రెండు చంచాలు వెయ్యమని విజయు డంటూఉండే. పాల్, “వద్దు వద్దు, నువు తియ్యబిదానివి—

When lovely Susi sits by me,
I want no sugar in my tea-
Tra - la - la ia - ia - la,"

అని పాడుతూ అతను నృత్యం చెయ్యబోయాడు.

సుశీ అసహ్యంతోనూ, సిగ్గుతోనూ ముఖం తిప్పేసుకుంటూ "పాటట!"

అన్నది

"ఎజ్, డియర్ : ఇది కామికసాంగ్ : థాలాసాంగ్ !" అన్నాడు పాల్.

"థాలాపాటా, థాలానృత్యమూ," అన్నది సుశీ.

తన భార్య తనతో అన్నది తేవలం హాస్యం కాదనీపించి, "ఎషన్నావు, సుశీ?" అని అడిగాడు.

"మీ నృత్యం చూసి మిమ్మల్ని ఎలుగొద్దంటున్నారు," అన్నాడు విజయ్.

పాల్ తన భార్య భుజాల తాకి తన రొమ్మును తాక్కుంటూ, "Beauty and the Beast" అని గట్టిగా నవ్వారు.

అతను జేబుగడియారం తీసి చూసి నాలుగయిందని తెలుసుకుని, తాను మళ్ళీ ఎనిమిదింటికి వస్తానని చెప్పి విజయ్ దివద్దా, తన భార్యవద్దా వెలపు వచ్చుకుని, గది రోకి వెళ్ళి హాటూ. బూటూ తీసుకుని, తనకోసం వేవచెట్టుకింద వేచిఉన్న కిరాయి బండిలో ఎక్కి వెళ్ళిపోయాడు.

విజయ్ వద్దంటున్నా వినకుండా సుశీ అతనికి మరొకకప్పు టీ కలిపింది. అత నా టీ తాగుతుండగా సుందర్ సింగు కారు తెచ్చాడు.

సుశీ ఆ కారుగురించి అడిగితే, అది కలకత్తానుంచి వచ్చిందనీ, రాజస్థానానికి అందులోనే వెళతాననీ విజయ్ చెప్పి లేచాడు.

"మళ్ళీ ఎప్పుడు వస్తారు ?" అన్నది సుశీ.

"చీకటిపడి వస్తాను. మీ రెటైనా షికారు వెళతారా ?" అని విజయ్ అడిగాడు.

"ఎక్కడికి వెళతాను ? ఇక్కడే ఉంటాను," అంటూ సుశీ నిట్టూర్చింది.

"ఒంటరిగా ఎలా బొద్దుపోతుంది ?"

"ఏంచెయ్యాలి ? ఆరునెల్లనుంచీ ఇలాగే జరుగుతున్నది."

"ఆరునెల్లగా ఇలా బంగళాలవెంబడి లిరుగుతున్నారా ?"

"మా వివాహమై ఆరుమాసా లయింది. అప్పటినుంచీ ఇదేవరస. ఒక్కసారి గుబులుపుడుతుంది. ఏడుపొస్తుంది. ఎక్కడికి వెళ్ళటానికి లేదు; ఎమీ చూట్టానికి లేదు. జబల్పూరు వచ్చి ఆరురోజు లయింది. చూడదగినవి వీన్నో ఉన్నాయి.

ఒక్కటి చూశేడు, మనిషితో మాట్లాట్టానక్కూడా లేదు. ఇవాళ మీతో రెండు ముక్కలు బెంగాలీలో మాట్లాడితే ప్రాణం లేచివచ్చింది ” .

ఆమె బెంగాలీ పుస్తకాలు చదువుతానంటే విజయుడు తన గదిలోనుంచి కొన్ని బెంగాలీ పత్రికలు తెచ్చి, ఆమెముందు బల్లమీద పెట్టాడు. తరువాత అతను కార్లో ఎక్కి బయల్దేరివెళ్ళాడు

కార్లో తిరుగుచున్నంతసేపూ అతను సుశీని గురించి బాధపడ్డాడు. ఆమె చాలా కష్టంలోనే ఉంది. ఇంత విశాల ప్రపంచంలో ఆమెకు పాల్ ఎక్కడ దొరికాడు ? చదువుకున్న బెంగాలీ త్రైస్తవుణ్ణి చూసి పెళ్ళాడి ఉండవలసింది. నిజంగా Beauty and the Beast లాగే ఉన్నారు వాళ్ళిద్దరూ. కాకిముక్కుకు దొండపండు.

అతను తిరిగి ఎనిమిదింటికే తన గదికి తిరిగివచ్చి బల్లమీద వున్న ఉత్తరాలకేసి చూడగానే, తన భార్యకోసం బ్రూచ్ కొనలేదన్నది జ్ఞాపకం వచ్చింది.

3

అరాత్రి విజయుడు తన గదికే భోజనం తెప్పించుకున్నాడు. ఆ దంపతులు భోజనం చేశారా అని అడిగితే ఖాన్ సామా, 'మేమ్ సాబ్' భోజనం చేశారనీ, 'అయన' నిద్రపోతూండటంచేత భోజనం గదిలో పెట్టాననీ అన్నాడు. సాఖి ప్రాయంగా నవ్వి.

తరువాత బేహరా వచ్చి తన యజమానితో రహస్యంగా, పాల్ తాగివచ్చాడనీ, ఆయన బండిలోనుంచి దిగితూ తూలి పడబోతే బండివాడూ తనూ పట్టుకుని గదిలోకి తీసుకుపోయామనీ, ఆయన్ని మంచంమీద పడుకోబెటుతుంటే 'మేమ్ సాబ్' వద్దనీ బల్లమీద పడుకోచెట్టించిందనీ, చెప్పాడు.

“మేమ్ సాబ్ ఏమన్నది ?” అని విజయుడు దడిగాడు.

“ఏమీ అనలేదు. భోజనానికి కూర్చుని ఏర్పింది మనం రాకముందుకూడా రెండురోజు లాయన పూటుగా తాగి వచ్చాట్ట. ఒకరోజు మేమ్ సాబ్ ను కొట్టి కింద పడేసినంతవని చేశాట్ట :”

ఈ సంగతి వింటూంటే విజయుడికి మండుకొచ్చింది. 'బీస్ట్, బీస్ట్,' అని పాల్ ను తిట్టుకున్నాడు.

అతను సుశీని గురించే ఆలోచిస్తున్నాడు ఆమె చాలా చిన్నది. పద్దెనిమిది పంఫిమ్మిదేళ్లు మించి ఉండదు ఎందుకు తొందరపడి ఈ జంతువును పెళ్ళాడినట్టు. పెళ్ళి కాకపోతే కులం పోవటానికి హిందువైనా కాదు. ఏమాయచేత వీ డీమెను

వంచిచికింటాడు ? ఇలా అనుకుంటూ అతను కాలిస్తున్న సిగరెట్టును పూర్తి చేసి వెళ్ళి తనగదిలో పడుకున్నాడు.

మర్నాడు పదకొండుగంటలకు అతను డైనింగ్ రూముకు వెళ్ళేసరికి పాల్ దంపతు లింకా రాలేదు. వాళ్లు అతని వెనకగా వచ్చారు. విజయుడు కుర్చీలో నుంచి లేచి, సుకీ దేశపద్ధతిలో నమస్కారం చేశాడు.

బోజనా లయాక విజయుడు తన భార్యకు రోజువారీ ఉత్తరం రాశాడు. నాలుగింటికి ఖాన్ సామా వరందలో టీ ఏర్పాటు చేశాడు. అతని టీ బల్లదగ్గరికి వెళ్లే సరికి పాల్ దంపతులు బల్లవద్ద కూర్చునిఉన్నారు. తలనొప్పి ఎలా ఉన్నదని విజయు డడిగితే తగ్గిపోయిందన్నది సుకీ. విజయుడికికూడా ఆమె టీ కలిపింది. వాళ్ళు కబుర్లు చెప్పకుంటూ టీ తాగుతుండగా కారు వచ్చి వరండా మెట్లదగ్గర నిలిచింది.

“మీ కారు చాలా బాగుంది. అందులో మమ్మల్ని ఒకపూట పికారు తిప్ప వలసిఉంటుంది. మిస్టర్ బోస్,” అన్నాడు పాల్.

“తప్పకుండా. ఎప్పుడు వస్తారు ?”

“ఆదివారంనాడు పోదాం ఆరోజు నాకు రెస్టు,” అంటూ పాల్ గడియారం తీసి, నాలుగైదని చూసుకుని, “ఇక నేను వెళ్ళాలి. ఈపూట మీ రేవేపు వెతుతున్నారు, మిస్టర్ బోస్ ?” అని అడిగాడు.

“పట్నం చాటి ఏదైనా రోడ్డువెంట కొంతదూరం వెళ్ళివస్తాను,” అన్నాడు విజయుడు.

పాల్ తనభార్యకేసి తిరిగి, “సుకీ, నువ్వు బోస్ గారివెంట పికారు వెళ్ళిరా కూడదూ ? పొలాల గాలి వంటికి మంచిది...బోస్ గారి కేమీ ఇబ్బంది లేకపోతే !” అన్నాడు విజయుడికేసి తిరుగుతూ

విజయుడు కాస్త పస్తాయించాడు. ఈడు ఉన్నదాన్ని తనవెంట కారులో ఒంటరిగా తీసుకుపోవటం అంత భావ్యంకాదు. తీసుకుపోవవటం చాలా మోటు. చివర కతను తన కేమీ ఇబ్బంది లేదన్నాడు.

పాల్ వేపచెట్టుకింద నిలబడిఉన్న బండిలో ఎక్కి వెళ్ళిపోయాడు. బండి గేటు చాటివెళ్ళాక సుకీ విజయుడితో. “నేను వెంటరావటం మీకు కాస్త అభ్యంతరమే; కాదూ ?” అన్నది.

“ఎందుకూ ?”

“ఏమో : కొంచెం విసుగుమొహం పెట్టారు. మీ కేవిధమైన సందేహం ఉన్నా నన్ను తీసుకుపోవద్దు. ఒక్కరోజు గాలిపికారు తిరిగినంతమాత్రాన ఏంలాభం ?”

“లేదు, మిసెస్ పార్. మిమ్మల్ని ఒక గంటసేపు గాలిలో తిప్పితే వా కేమిటి ఇబ్బంది : ఇంకోకప్పు టీ ఇవ్వండి; తాగి బయలుదేరదాం.”

సుశీ తన పాదరక్షలు నూర్చుకువస్తూ నన్నది. అడవాళ్ళు ఒకంతట తెమలరనీ, త్వరగా రమ్మనీ అని విజయుడు తన గదిలోకి వెళ్ళాడు. అతను తల దువ్వుకుని, నెక్కై చుందిది ఎన్నుకుంటూ, ఎవతెనో తాను కారులో పికారుకు తీసుకువెళ్ళినట్టు తెలిస్తే బిక్కురాజే ఏమనుకుంటుందో ననుకున్నాడు. అతను ముస్తాబై బయటికి వచ్చే వరకి సుశీ అతనికోసం వేచిఉన్నది.

పట్టణం దాటినాక చల్లనిగాలి వీచసాగింది. అంతదాకా మౌనంగా ఉన్న సుశీ, “ఎంత మంచిగాలి : ప్రాణానికి హాయిగా ఉంది.” అన్నది.

ఒక అరగంట అనంతరం వా రొక్క గ్రామాన్ని చేరవచ్చారు. గ్రామానికి ఇవత లనే ఒక మామిడితోటా, దాన్ని దాటితే ఒక కొండా కనిపించాయి. మామిడి తోటలో పక్షులు చాలాగోలగా అరుస్తున్నాయి. అక్కడ కాస్తేపు అగి అటూఇటూ తిరుగుదామన్నది సుశీ.

విజయుడు కారు ఆపించి, కిందికి దిగి, సుశీని వెంటబెట్టుకుని మామిడితోటలోకి ప్రవేశించాడు. రాలిన ఆకులు నేలపై గుట్టలుగుట్టలుగా పడిఉన్నాయి. వారు వాటి మీదుగా నడుస్తూ కొండకేసి వెళ్ళారు.

సాయంకాలం ఆవుతూండటంచేత పశువులకొపరికుర్రాళ్ళు పశువులను గ్రామా నికి మళ్ళించుకుపోతూ వారికి ఎదురు వచ్చారు. వాళ్ళలో ఒకడు, “నలాం సాబ్, నలాం మేమ్ సాబ్.” అన్నాడు.

సుశీ చెక్కిళ్ళు ఎర్రబారాయి. ఆమె మరుక్షణమే తనను తాను నిగ్రహించుకుని “కొండమీద పులులూ, ఎలుగుబంటు ఉంటాయా?” అని ఆ కుర్రాణ్ణి అడిగింది.

“ఇంత చిన్న కొండమీద పులులూ, ఎలుగుబంటు ఎలా ఉంటాయి ?” అన్నాడు వాడు.

ఇద్దరూ కొండను నమీపించాక విజయుడు కొండ ఎక్కుదామన్నాడు. “ఎక్క గలరా?” అని అడిగా దామెను.

“చిన్నతనంలో ఎప్పుడూ కొండ ఎక్కేదాన్ని. హజారీబాగ్ లో మా అక్కయ్యా

వాళ్లు మిషనరీలుగా ఉండేవాళ్ళు. మిషన్ హౌస్ వక్కనే కొండ ఉండేది. అందరూ దానిమీది కెక్కి ఆడుకునేవాళ్ళం.”

సన్నని కాలిబాటవెంబడి మారడుగుల ఎత్తు ఎక్కినరికి ఇద్దరూ అలిసిపోయారు. దారికి ఎడంవక్కగా ఒక చట్రాయి కనిపించింది. అది కూర్చోవటానికి అనుకూలంగా ఉన్నది. కాని దాని దగ్గరకి దారిలేదు. విజయుడు షశీని చెయ్యి వట్టుకుని నడిపించవలసివచ్చింది.

ఇద్దరూ ఆ రాతిమీద కూర్చొని కిందికి చూస్తే దృశ్యాలు చాలా అందంగా కనిపించాయి. చల్లనిగాలి వీస్తూండటంచేత ఇద్దరికీ క్షణంలో ఆయాసం తీరింది. ఒక అరగంట అక్కడే కూర్చుని, చీకటిపడితే కొండ దిగటం కష్టమవుతుందని బయలుదేరారు.

4

ఆ రాత్రి విజయుడు భోజన మయాక బయట వాలుకుర్చీ వేయించుకు వదుకుని వెన్నెలను చూస్తూ ఆరోజు జరిగిన సంగతులు విమర్శించుకున్నాడు. ఆలోచించిన కొద్దీ జరిగినది అతనికి నవ్వులేదు. తాను పాల్ భార్యను పీకారుకు తీసుకుపోయినట్లు తెలిస్తే బకురాణీ ఏమనుకుంటుంది. పాశ్చాత్య నాగరికత అలవడిన వారికి అది సాధారణమైన సంగతే, కాని కఠినమైన హిందూ సంస్కారపు కట్టుబాట్లలో జీవించేవారి కది బాగుండదు.

ఈ సంగతి బకురాణీకి రాయాలా. వద్దా అన్న ప్రశ్న ఒకటి అతన్ని వేధించింది. తన భార్య మరొకచోటికి వెళ్ళి, అక్కడ ఒక అందగాడైన యువకుడి వెంట బంటరిగా చాలాదూరం పికారు వెళ్ళి వచ్చినట్లు రాస్తే తన కెలా ఉంటుంది? బకురాణీ కోరినట్లు ఆమెనూ, పరివారాన్నీ వెంట తీసుకువస్తే, ఈ బంగళా మకాములూ, ఇతరలను పికారు తిప్పటాలూ జరిగే అవకాశం ఉండకపోను.

అతను గదిలోకి వెళ్ళి పడుకోవటం ఇష్టంలేక పంఖావాణ్ణి కాస్తేపు నిద్ర పొమ్మని అవతలికి పంపేశాడు బయటనే చాలా ఉక్కగా ఉంది. పాల్ దంపతులు తలుపులు మూసుకుని లోపల పడుకున్నారు. ఆ ఉక్కలో సుఖీ ఎలా నిద్ర పోతుంది? నిద్రలేక మళ్ళీ తలనొప్పితో బాధపడుతుం దేమో. పాల్ కూర్చిని ఏర్పాటు చేస్తా నన్నాడు. కాని కూర్చి లేడు.

అతను తన కూర్చిని మళ్ళీ పిలిచి, పాల్ సాబ్ గారి గదిలో పంఖా లాగేవా దేదీ?" అని అడిగాడు.

"నాలుగంటలకు వాడు వెళ్ళి పోతాడు," అన్నాడు కూర్చి.

"అయితే నువ్వే వెళ్ళి ఆ గది పంఖా లాగు "

"బహుతచ్ఛా? హుజూర్."

విజయుడు అంతగా అయితే తెల్లవార్లు పడకకుర్చీలోనే బయట పడుకుందా మనుకుని ఈ పని చేశాడు.

మర్నాడు ఉదయం ఏడున్నరకు విజయుడు తన గదిలో టీ తాగుతుండగా పాల్ వచ్చి, గుడ్ మార్నింగ్ చెప్పి, "రాత్రి మీకు, చాలా శ్రమ అయిందనుకుంటాను," అన్నాడు.

"మి సెన్ పాల్ కు నిద్రపట్టకపోతే తలనొప్పి వస్తుందేమో ననుకున్నాను. మా పంఖా లాగేవాడు లేడు. రాత్రి అమిత ఉక్కబోసింది."

తాను రాత్రి పంఖా లాగటానికి మనిషిని రమ్మంటే వాడు రాలేదనీ, పన్నెండు గంటలు దాటాక పంఖా అవటం ప్రారంభించేదాకా తనకు నిద్ర పట్టలేదని తన భార్య చెప్పిందనీ పాల్ అన్నాడు. కిందటి సాయంకాలం తన భార్యను విజయుడు పికారుకు తీసుకుపోయినందుకుకూడా అతను ధన్యవాదాలు చెప్పి వెళ్ళిపోయాడు.

తొమ్మిదిగంటలకు సుఖీ స్నానంచేసి, సరిగంచు నల్లచీరే కట్టుకుని, జరికమ్ముల ఊదా జొరెట్టు తొడుక్కుని, విజయుడి గదిలో ఒక గంటసేపు కూర్చుని ఆ కబుర్లూ ఈ కబుర్లూ అడింది. పంఖా లాగేవాణ్ణి తన గదిలో పంఖా లాగటానికి పంపి, విజయుడు తెల్లవార్లు బయట కుర్చీలో పడుకున్నందుకు తనకు చాలా కోపం

వచ్చిందన్నది. విజయం రోజుకు పాతిక సిగరెట్లు కాలుస్తుంటే, అతని భార్య ఊరుకుంటుంటా అన్నది. ఆమె పే రేమిటన్నది. బకూ అంటే అర్థం మేమిటన్నది. బకురాణి అనటంకంటే వకుళమాల అంటేనే బాగున్నదన్నది. తాము కలకత్తా వచ్చి బకురాణితో స్నేహం చేసుకుంటా నన్నది.

పదిగంటలప్పుడు విజయం గడియారం తీసి చూసి, “బజారుకు వెళ్ళిరావాలి. బకురాణికోసం బ్రూచ్ కొండా మనుకుని ఎప్పటికప్పుడు మరిచిపోతున్నాను,” అంటూ బండి తీసుకురమ్మని లక్ష్మణదేవరాకు కేకపెట్టాడు.

“బ్రూచ్ లో చాలా రకా లున్నాయి. ఒక రకమయినది చాలా బాగుంటుంది. అందులో —” అని సుశీ ప్రారంభించేసరికి, విజయం ఆమెనుకూడా తన వెంట బజారుకు రమ్మని కాదులో తీసుకుపోయాడు.

వాళ్ళు పదకొండు లోపల తిరిగివచ్చి, ఎవరి గదికి వారు వెళ్ళారు. విజయం తాను కొనితెచ్చిన వస్తువులన్నీ బల్లమీద తెరిచిపెట్టి పరీక్షించాడు. అందులో రెండు పెట్టెలు పట్టు గుండీలూ, ఒక జత రాళ్ళు పొదిగిన బంగారు గాజులూ, రెండుజతల చెవి పోగులూ, రెండు బ్రూచ్ లూ, ఉన్నాయి. గాజులు చాలా ఖరీదైనవి. అవి బకురాణి కోసం కొన్నాడు. చెవి పోగులు తన కూతురు చిట్టికోసమూ, తన వరినెగారి కూతురు సరోజిని కోసమూ కొన్నాడు. బ్రూచ్ లలో ఒకటి బకురాణి కోసం — రెండోది సుశీకి ఇద్దామనుకుని కొన్నది. ఆ బ్రూచ్ ఉన్న పెట్టెను

విడిగా పెట్టి, ఒక కాగితముమీద “కృతజ్ఞతాపూర్వకంగా” అని రాసి, దస్కరు చేసి, లేదీవేసి ఆ పెట్టెలో పెట్టాడు. ఆ పెట్టెను తన కోటజేబులో పెట్టుకున్నాడు.

భోజనం సద్దంగా ఉంచని భాన్ సామా విలిచాడు. విజయుడు డైనింగ్ రూమ్ కు వెళ్ళేసరికి సుశీ ఇంకారాలేదు. పాల్ కూర్చుని సిగరెట్టు కాల్చుకుంటున్నాడు. విజయు డతన్ని చూసి, “ఇవాళ మిసెస్ పాల్ కు చాలా శ్రమయిచ్చాను.” అన్నాడు.

“విన్నాను ఏమీ జాగాలేదు మహాశయా.” అన్నాడు పాల్.

“ఏం ?”

“మా కంపెనీలో ఓ బెంగాలీ బాబుకు పిసినిగొట్టు. నేనూ మరికొందరమూకల్ని ఆయన భార్యకు పెద్ద నగలకేటలాగ్ పంపించాం!” అంటూ పాల్ పెద్దగా నవ్వాడు.

“తరవాత ?”

“ఏముంది ? ఆ బెంగాలీ బాబుకు ఇల్లు నరకిమయింది. ఇంతకూ మేం పంపింది కేటలాగే. మీరు సుశీని తిన్నగా నగలదుకాణానికే తీసుకువెళ్ళారు. నగలదుకాణానికి వెళ్ళిన ఆడది చేపల అంగడిలోకి వెళ్ళిన పిల్లలాగా అయిపోతుంది,” అంటూ పాల్ మళ్ళీ పెద్దగా నవ్వాడు.

సుశీ వచ్చి, “ఏమటి జోక్ ?” అని అడిగింది.

“మీ భర్త మిమ్మల్ని పిల్లి అంటున్నారు. సుశీకి ‘పుశీ’ ప్రాస బాగా కుదిరిందన్నారు,” అన్నాడు విజయుడు.

“అన్యాయం, మిస్టర్ బోస్,” అన్నాడు పాల్.

సుశీ ఆ ఇద్దరికేసీ చూసి, “మీ రేదో కల్పించారు. నా కేమీ అర్థం కావటం లేదు.” అన్నది.

విజయుడు జేబులోనుంచి, పెట్టె తీసి ఆమె కిస్తూ, “పిల్లిగారూ, ఇందులో ఒక చిన్న చేప ఉన్నది. తీసుకోండి,” అన్నాడు.

సుశీ పెట్టె తెరిచి చూసి, కొంచెం సిగ్గుపడి, ఆపే ఇష్టం లేనట్టుగా, “ఇది నా కెండు కిస్తున్నారు ? మీ వాళ్ళకోసం కొన్నారగదా !” అన్నది.

“లేదు, మిసెస్ పాల్. మీ కోసమే కొన్నాను.”

భోజనం అయ్యాక విజయుడు తన భార్యకు ఉత్తరం రాయటానికి కూర్చోని, పిన్నటి సాయంకాలం షికారూ, రాత్రి పంఖా విషయమూ, నగలు కొనటానికి సుశీ సహాయపడటమూ, కృతజ్ఞతాపూర్వకంగా తాను ఆమెకుకూడా ఒక బ్రాచ్ కొనటమూ, పిల్లిజోకూ—అన్నీ రాసేసి, మనసు తేలికపరచుకుని, రాత్రికూడా నిద్ర లేవందువల్ల హాయిగా నిద్రపోయాడు.

5

విజయదు నిద్ర లేచేసరికి అయిదుగంటలయింది. అతను ముఖం కడుక్కుని, దుస్తులు వేసుకుని, వరండాలోకి వచ్చేసరికి టీ కేబిల్ వద్ద సుశీ ఒంటరిగా కూర్చుని పుస్తకం చదువుకుంటున్నది. పాల్ బయటికి వెళ్లి చాలాసేపయిందనీ, ఆయన రాత్రికి ఎవరో స్నేహితుడింట భోజనం చేసి అక్కడే పడుకుంటాడనీ ఆమె విజయుడితో అన్నది.

ఫాన్ సామా విజయుడికి టీ తెచ్చాడు. సుశీ అతని కోరికపై టీ కలిపి ఇచ్చి తానొక కప్పు కలుపుకుని, “ఇవాళ ఎటూ పికారు వెళ్ళరా?” అని అడిగింది.

ఆమెను ఇక ఎన్నడూ ఒంటరిగా పికారు తీసుకుపోరాదని నిర్ధారణ చేసుకున్న విజయుడు, “ఇవాళ ఎటూ వెళ్ళాలని లేదు,” అన్నాడు.

విజయుడికి వెళ్లిపోవాలనే ఆలోచన వచ్చింది సుశీ తనకు మరీ దగ్గర అయి పోతున్నది. ఆమెను చూసి తాను జాలివడిన కారణంచేతనే వారి మధ్య స్నేహం ఇలా పెరిగిపోయింది.

“రేపిపాటికి నేను చాలాదూరాన ఉంటాను,” అన్నా డతను.

“ఏమిటి? వెళ్లిపోతున్నారా?” అన్న దామె ఉలికిపడి.

“అదే ఆలోచన. కలకత్తాకు వస్తే మమ్మల్ని తప్పక చూడవస్తారు గదా?”

“కలకత్తా రావటమంటూ ఈ జన్మలో ఉంటేనూ?”

“ఏం, పాల్ గారి హెడ్డాఫీసు అక్కడేగా?”

“అయిన ఎందులోనూ స్థిరంగా ఉండరు. మధ్యమధ్య బొంబాయి పోతా నంటారు... కలకత్తాకు వస్తే మాత్రం మీ ఇల్లెలా తెలుస్తుంది?”

“ఒక ఉత్తరంముక్క రాస్తే నేను వచ్చి తీసుకుపోతాను.”

“మిస్టర్ బోస్, వకీర్, హైకోర్టు అని రాయమంటారా? మీ పూర్తి పేరేమిటి?” విజయుడు చెప్పాడు.

సుశీ అతనికి తన పూర్వవృత్తాంతం చెప్పింది ఆమె తండ్రి కలకత్తాలో ఒక బాప్టిస్టు మిషనరీగా ఉండేవాడు అయిన పోయేటప్పటికి సుశీ పదకొండేళ్ళది. ఆమెకు తోబుట్టువు రెవరూలేరు. హజారీబాగ్ లో వినతండ్రి ఉండేవాడు. అయిన సుశీతల్లికి పంతులమ్మపని ఇప్పించాడు. వినతండ్రికూడా పోయి, సుశీ తన తండ్రి స్నేహితుడింట ఉండి మిషన్ పని నేర్చుకుంటూండగా పాల్ తదస్థపడ్డాడు. కొద్ది రోజులకే ఇద్దరూ పెళ్లారారు. పెళ్లి అయ్యాక కొద్దిమాసాలు కలకత్తాలో ఉండి, ఆ తరువాత సంచారం ప్రారంభించారు. పాల్ స్వగ్రామం మద్రాసుదగ్గర వేలుపేట.

ఇలా వా రిద్దరూ మాట్లాడుకుంటూండగానే రాత్రి తొమ్మిదయింది. వారికి భోజనం వచ్చింది. భోంచేస్తూ సుశీ, “నా చరిత్ర విన్నారు. మీ చరిత్ర కూడా చెప్పండి,” అన్నది.

“కలకత్తాలో పుట్టాను. అక్కడే చదువుకున్నాను. పెళ్లి అయింది. హైకోర్టులో ప్రాక్టీసు చేస్తూంటాను. శలవుల్లో సంచారం చేస్తాను,” అన్నాడు విజయుడు.

“అంతేనా? మీ చరిత్ర అంతా చెప్పాలి. బయట కూర్చుందాం పదండి. నిద్ర పోయేదాకా మీ చరిత్ర విసాలి.”

వారు భోజనం ముగించి మూతులు తుడుచుకుంటూ ఉండగా బంగళా ఆవరణ లోకి ఒకబండి వచ్చింది. బేహరా వచ్చి: మేమసాబ్ గారికి కోచ్ మన్ ఈ జాబు తెచ్చాడు. వాడికి బండి బాడుగ రావాలిట,” అన్నాడు.

సుశీ ఉత్తరం చదువుతుంటే ఆమె ముఖం మారిపోయింది.

“ఏమిటి విశేషం?” అన్నాడు బోస్ ఆమె ముఖంకేసి చూస్తూ.

ఆమె ఉత్తరాన్ని అతనిముందు పడేసి, బల్లమీదికి వారి, ముఖానికి చేతు లడ్డం పెట్టుకుని, వినపడి వినపడకుండా ఏడవసాగింది.

విజయుడు ఉత్తరం తీసి చదువుకున్నాడు. ఇంగ్లీషులో రాసిన ఆ ఉత్తరం ఇలా ఉన్నది.

“డియర్ సుశీ, నేను బొంబాయి పోతున్నాను. నేను దబ్బు ఇబ్బందిలో ఉన్న

సంగతి నీకు తెలుసు. భవిష్యత్తు బాగుంటుం దనే ఆశతో నిన్ను పెళ్ళాడాను. నా ఉద్యోగంకాస్తా పోయింది. నన్ను డిస్మిస్ చేసినట్లు కలకత్తానుంచి ఉత్తరం వచ్చింది. ఆ మాట నీకు చెప్పలేదు. ఈ స్థితిలో నిన్ను పోషించలేను. నాతోబాటు మువ్వ కట్టాలు పడటం నా కిష్టంలేదు. కలకత్తా వెళ్ళి హైకోర్టులో వివాహం రద్దు చేసుకో. నేను నీపట్ల క్రూరంగా ప్రవర్తించా ననీ, నిన్ను వదిలిపెట్టి పోయా ననీ రుజువు చేస్తే విడాకు లిచ్చేస్తారు మనం దిగిన డాక్టరంగళా బట్లర్లు నీకు సాక్ష్యం ఇస్తారు. వకీలు బోసుగారు నీకు సహాయం చెయ్యగలరు. బొంబాయి టీక్సెట్టుకు సరిపోయే డబ్బే ఉంది. బండివాడికి, నీ దగ్గర ఉంటే, మూడురూపాయ లిచ్చిపంపు.

— సి. పాల్.”

ఉత్తరం చూసి విజయుడికి మండిపోయింది. పాల్ ను తిట్టుకుని, “అయిన ఏ బండిలో వెళ్ళారు ?” అని కోవమనని అడిగాడు.

“తొమ్మిదొంబావు బండిలో.”

“మెయిల్ బంతా ?”

“బొంబాయి పాసింజరు. నా బాడుగ ఇప్పించండి.”

విజయుడు మూడురూపాయలు తీసి వాడి కిచ్చి పంపించేశాడు.

అతను గదిలోకి వచ్చేసరికి సుశీ, “పోలీసులకు రిపోర్టు చేశారా ?” అన్నది.

“పోలీసు లేం చెయ్యగలరు ?” అన్నాడు విజయుడు.

“నన్ను వెళ్ళి చేసుకుని వట్టిట ముంచి వెళ్లిపోయాడు. పోలీసు లేమీ చెయ్యలేక పోతే నాగతి ఏమిటి ? ఎక్కడికి పోతాను ? నా చేతిలో రూపాయికూడా లేదు. నా సంగతి ఏమిటి. విజయబాబూ ?”

విజయుడు తలవంచుకుని మాట్లాడలేదు

“ఔలిగ్రాం ఇచ్చో, మరోవిధంగానో ఆయన్ను దారిలో ఆపేస్తే ?”

“అందువల్ల లాభం ?”

“ఎడటపడితే ఎలా నన్ను విడిచిపెడతాడో చూస్తాను !”

విజయుడు టైమ్ కేబిల్ తెప్పించి చూసి, “మెయిలు సాయంకాలమే వెళ్లి పోయింది. ఇప్పుట్లో బొంబాయికి వెళ్ళే మరోబండి కనబడదు.” అన్నాడు

“ఉంటేముటుకు చేసే దేమిటి? నాదగ్గర టీక్సెట్టుక్కుడా డబ్బులేదు!” అంటూ సుశీ నిట్టూర్చింది.

“ఆయన్ను పట్టుకుంటే మీకు నిజంగా లాభిస్తుందా ?” అని విజయు డడిగాడు.

“తప్పకుండా.”

“అయితే ఒకపని చేద్దాం. పాసింజరు ప్రతి స్టేషనులోనూ అగుతూపోతుంది. ఇప్పుడు తొమ్మిదీయాభై అరైంది. రాత్రి రెండూ ఆరుకు పాసింజరు సోహగ్గూర్ స్టేషను చేరుతుంది. 122 మైళ్ళదూరం. కారులో పోతే రెండులోపుగా సోహగ్గూర్ చేరకుంటాం. బోపాల్ దాకా మంచిరోడ్డున్నది. రైలుదారి నానుకునే వెళుతుంది.”

సుశీ తన ముఖాన్ని చేతులతో చూసుకుని, “మీకు చాలా శ్రమ అవుతుంది విజయబాబూ,” అన్నది

“ఏమీ శ్రమలేదు. పదండి. వెంటనే సిద్ధంకండి.” అంటూ విజయుడు బేహరాతో సుందరసింగును పిలవమని చెప్పాడు

“మీరు లేకపోతే నాగతి ఏమైఉండేది?” అని కళ్ళు తుడుచుకుంటూ సుశీ తన గదిలోకి వెళ్ళింది.

సుందర్ సింగ్ వచ్చాడు. విజయుడు పెట్రోలు సరిపోయినంత ఉన్నదని తెలుసుకుని వెంటనే పట్టుకురమ్మని, బెడ్డింగూ, సూట్ కేసూ, టిఫిన్ బాక్సు సిద్ధం చెయ్యమని బేహరాతో చెప్పాడు.

బండి వచ్చి వరండా మెట్లదగ్గర ఆగింది. బేహరా సామాన్లు అందులో పెట్టాడు. విజయుడు సుశీని చెయ్యిపట్టుకు తీసుకుపోయి వెనకసీట్లో కూర్చోబెట్టి, తాను ప్రక్కన కూర్చున్నాడు. అతను బేహరాతో రేపు మధ్యాహ్నానికో సాయంకాలానికో తిరిగి వస్తానని చెప్పి, సుందర్ సింగుతో బండిని పోనిమ్మన్నాడు.

పదినిమిషాలలో కారు పట్నం దాటి రైలుమార్గం పక్కనే ఉన్న రోడ్డుమీదగా పోసాగింది. రోడ్డు దాదాపు నిర్మానుష్యంగా ఉంది. పైన చంద్రుడు ప్రకాశిస్తున్నాడు.

త్వరలోనే మీర్ గంజ్ స్టేషను వచ్చింది. అక్కడికి కొంతదూరంలో పాల రాళ్ళ గనులున్నాయి. ఒక్కొక్క స్టేషనే దాటుతూ కారు పోతున్నది. ఒక గంట గడిచింది. సుశీ తల నిద్రచుత్తుతో వాలిపోతూ మధ్యమధ్య ఉలిక్కిపడి లేస్తున్నది.

సుశీకి నిద్ర వస్తున్న పక్షంలో తాను ముందుసీటులో డ్రైవరు ప్రక్కన కూచుంటాననీ, వెనక సీటులో ఆమె ముడుచుకుని పడుకోవచ్చుననీ విజయు డన్నాడు. సుశీ తనకు నిద్ర రావటంలేదనీ, రాదనీ అన్నది. కాని పదినిమిషాలన్నా తిరగకుండానే ఆమె తల విజయుడి భుజముపైన వాలిపోయింది. అత భాషెను లేవలేదు. కారు సర్దుదా వంతెనపైన పోతుండగా ఆమె లేచింది.

మరోగంట గడించింది. ఏదో స్టేషనుతాలూకు ఎర్రదీపాలూ పచ్చదీపాలూ కనిపించాయి. విజయుడు స్టేషను బయట కారు ఆపించి, సుశీని వెంటబెట్టుకుని

ప్లాట్‌పాం మీదికి వెళ్ళాడు. అది బోహానీ స్టేషను. బొంబాయి పానెంజరు 15 నిమిషాల క్రితం ■ స్టేషను వదిలిపోయిందని, సోహాగ్‌పూర్ అక్కడికి యాభై మైళ్ళుంటుందని స్టేషనుమాస్టరు చెప్పాడు.

కారు రెండుగంటల పదిహేను నిమిషాల కాలంలో డెబ్బయిరెండు మైళ్ళు వచ్చింది; రెండుగంటల వేళకు ఓగతా యాభై మైళ్ళూ వెళ్ళటం సాధ్యమే నని విజయుడు సుశీ ధైర్యం చెప్పాడు.

ఇద్దరూ వెళ్ళి కారులో కూర్చున్నారు. కారు మళ్ళీ స్టార్టయింది. అరగంటలో మరిరెండు స్టేషన్లు వచ్చాయి కారు ఇంకొంచెం వేగంగా పోవొచ్చుని విజయుడు సుందర్‌సింగును హెచ్చరించాడు.

ఇంకో స్టేషను కూడా దాటింది. ఒకటిన్నర కావస్తున్నది. రైలువట్టాలమీద మూడు ఎర్రదీపాలు కనిపించాయి. బ్రేక్‌వాన్ దీపాలు.

“అదే మనం పట్టుకునే ఇండి,” అన్నాడు విజయుడు.

సుశీ బ్రేక్‌వాన్ దీపాకేసి తదేకదృష్టితో చూసింది. అవి క్రమంగా దగ్గర అవుతున్నాయి. కారు రైలుకన్న వేగంగా పోతున్నది. చూస్తుండగానే బ్రేక్‌వాన్ చేరుకుని, దాన్ని దాటి, ఆకరవాత ఒక్కొక్క బోగీనే దాటుతూ, చివరకు ఇంజన్ను సైతం దాటి ఇంకా ముందుకు వెళ్ళింది.

పార్ ఆ బోగీలలో ఎందులోనో ఉన్నాడు.

“వచ్చేదేనా సోహాగ్‌పూర్ స్టేషను?” అని సుశీ అడిగింది.

“కాదు, ఏసారియా స్టేషను. దీని తరవాతది సోహాగ్‌పూర్. ఏసారియా స్టేషనులో బండి మూడు నిమిషాలే నిలుస్తుంది సోహాగ్‌పూర్‌లో పది నిమిషాలుంటుంది. వెతుక్కువటానికి వ్యవధి ఉంటుంది,” అన్నాడు విజయుడు

కారు ఏసారియా స్టేషను చేరేసరికి రైలింకా రాలేదు. విజయుడు వెనక్కు తిరిగి చూస్తే ఇంజను దీపాలు కనిపించాయి. అతను సుందర్‌సింగుతో, వీలుంటే కారును మరింత వేగంగా పోనిమ్మన్నాడు

కారు పూర్తివేగంతో పోతున్నది. విజయుడు వెనక్కు తిరిగిచూస్తే రైలు దీపాలు కనబడటం లేదు కోడ్డు చొత్తిగా పాడుగా ఉండటంవల్ల కుదుపు జాస్తిగా ఉన్నది సుఖీ విజయులు ఒకరిమీద ఒకరు పడిపోతున్నారు

అంతలో తుపాకీ పేల్చిన చప్పుడులాటి దయింది. ట్రైర్ బద్దలయింది. బండి ఒక మూలకు ఒరిగి నడుస్తున్నది. సుందర్‌సింగ్ ఇంజను స్వీచాప్ చేసి, కొంచెం కొంచెంగా ఎమర్జెన్సీ బ్రేక్ వేశాడు

“విజయభాబూ, ఇప్పు డేం చేసేటటు ?” అన్నది సుఖీ

“చక్రం మార్చాలి.”

కారు డిస్టెంట్‌సిగ్నల్ ప్రాంతాల అగింది. డ్రైవరు, విజయుడూ, సుఖీ బయటికి దిగారు. సుందర్‌సింగ్ జాకీ తీసి ఆక్సిలీకీంద పెట్టి చక్రం పె కెత్తుతూ, “అరవిమిషం, హుజూర్,” అన్నాడు.

“అదుగో, రైలు వచ్చేస్తున్నది,” అన్నది సుఖీ.

దూరాన రైలుఇంజను దీపాలు కనపడ్డాయి.

“సుందర్‌సింగ్, జల్లీ! జల్లీ!” అన్నాడు విజయుడు.

సుందర్‌సింగు చెడిపోయిన చక్రం తీసేసి స్టైప్స్ బిగించి, “ఎక్కిండి, హుజూర్,” అన్నాడు సుఖీ విజయులు కారులో ఎక్కికూర్చున్నారు.

కాని ఎంత ప్రయత్నించినా కారుఇంజను స్టార్టుకాలేదు.

“ఇంజను కేదో అయింది. బానెట్ తీసి చూస్తాను హుజూర్,” అన్నాడు, సుందర్‌సింగ్ కొద్దిగా ఘాయపడుతూ

విజయుడు వెనక్కు తిరిగి చూశాడు. రైలింజను దీపాలు దగ్గరగా మెరుస్తూ కనబడుతున్నాయి మోతకూడా వినిపిస్తున్నది.

సుఖీ కళ్ళనీళ్ళుపర్యంతమై, “బండి వచ్చేస్తున్నది విజయభాబూ !” అన్నది

“ఏమయింది సుందర్‌సింగ్ ?” అని విజయు డడిగాడు

“చూస్తున్నాను హుజూర్. అంతా సరిగానే ఉన్నట్టున్నది మా గ్నోబోకు ఏమైనా అయిందేమో :

రైలు రానేవచ్చింది. అది వాళ్ళవక్కగానే సోహాగ్‌పూరు స్టేషనుకు వెళ్ళింది.

6

“స్టేషను ఆరమైలుకంటే హెచ్చుదూరం ఉండదు. స్టేషను దీపాలు కలిపి స్తున్నాయి చూడండి నెమ్మదిగా నడవగలరా?” అని విజయుడు సుశీ నడిగాడు.

“తల తిరిగిపోతున్నది. నిలబడలేను,” అన్నది సుశీ కారును అనుకుంటూ.

“వెళ్ళితిరాలి. మేఘాలు కమ్ముకుంటున్నాయి. వర్షం రావచ్చు. తెల్లవారేదాకా బండి మరచుతున్నాడు. ఎక్కడో ఒకచోట తల దాచుకోవాలి. స్టేషన్‌దగ్గరలో డాక్ బంగళా ఉండవచ్చు. లేకపోయినా స్టేషన్ వెయిటింగ్‌రూమ్ ఉండనే ఉంటుంది. నా భుజంమీద బరువేసి నింపాదిగా నడవండి.”

అతను సుశీని రెట్టపట్టుకుని నడిపిస్తూ బయలుదేరాడు. వాళ్లు ఆరమైలుదూరం నడవటానికి ఇరవై నిమిషాలు పట్టింది. చంద్రుడు పడమట అస్తమించుతున్నాడు. మబ్బులు అప్పుడప్పుడూ చంద్రుడికి అడ్డొస్తున్నాయి.

పోలీసు స్టేషను వక్కనే డాక్ బంగళా ఉన్నది. విజయుడు బంగళా ఆవరణలోకి ప్రవేశించి ఖాన్ సామాను కేకపెట్టాడు. జవాబులేదు. ఖాన్ సామా ఉండే ఔట్ హౌస్ దగ్గర కేకపెట్టినా ఎవరూ పలకలేదు వంటి ఇల్లు తాళం పెట్టిఉన్నది.

విజయుడు ఒక రాయి తెచ్చి, తలుపుఅద్దం వగలగొట్టి లోపలిగడియ తీసి, సుశీతో సహా లోపల ప్రవేశించాడు. లోపల బల్బు, రెండు కుర్చీలూ, డ్రెసింగ్ టేబిలూ, ఇనసమంచమూ, దానిమీద వరుపూ ఉన్నాయి. గోడన లాంత రున్నది. విజయుడు దాన్ని వెలిగించాడు. మంచంపైన ఉన్న పరుపునిండా దూళి. స్నానాలగదిలో ఖాళీ కడవలున్నాయి. ఒక్కచుక్క నీరులేదు. అతను సుశీని అక్కడే ఉండమని రైలు స్టేషనుకు వెళ్ళి, కూలీలను మాట్లాడాడు. తినటానికి రొట్టె, వెన్న, గుడ్లూ, టీ ఆర్డర్ రిచ్చాడు. కూలీలు వచ్చి గదులు శుభ్రంచేశారు.

ఇద్దరూ ఒక్క కడుక్కుని టీ తాగటానికి కూర్చునేసరికి మూడున్నర అయింది ఇద్దరూ టీపూర్తి చేశారు.

“ఇక మీరు వెళ్ళి పడుకోండి,” అన్నాడు. మేఘాలు మెరుస్తూ గర్జిస్తున్నాయి.

సుశీ చెయ్యి చాచి “గుడ్ నైట్ !” అన్నది

విజయు డామె చేతిని పట్టుకుని, “గుడ్ నైట్ ! గుడ్ మార్నింగ్ అంటేనే బాగుంటుందేమో !” అన్నాడు.

సుశీ అందోళనపడుతూ, “విజయవాహు, ఉదయం తెచ్చేసరికి మీరు కనిపిస్తారా?”

“ఎందుకు కనపడనూ?”

“ఎరైనా — వెళ్ళిపోరా?”

“మిమ్మల్ని ఇక్కడ విడిచి వెళ్ళిపోతానా? వెళ్ళను. సుశీలా : నన్ను నవ్వువచ్చు.”

ఈలోకంలో నా కింతవరూ లేదు. నన్ను విడిచిపెట్ట ననండి.”

“విడిచిపెట్టను, సుశీలా : విడిచిపెట్టను!”

హోరున వర్షం ప్రారంభ మయింది. కిటికీలోనుంచి చల్లని గాలి కొట్టింది.

సుశీ నెమ్మదిగా వెనక ఉన్న పడకగదిలోకి వెళ్ళిపోయింది.

ఫాన్ సామా నిజాముద్దీన్ తెల్లవారి వచ్చి, రాత్రిబండికి ఏ దొరో వచ్చినట్టు తెలుసుకుని భయపడ్డాడు.

వాడు మొదట విజయం గదిలోకి తొంగిచూశాడు. మేజోడుసాదాలు మాత్రమే కనుపించాయి. వచ్చినవాడు తెల్లదొరో, నల్లదొరో తెలియలేదు. వాడు సుశీ గది కిటికీవద్దకు వచ్చి రెక్కలతలుపు తెరిచేసరికి, లోపలనుంచి “ఎవరది?” అని ఆదకంతం కేక పెట్టింది.

“హజూర్, ఫాన్ సామాను టీ ఎన్నిగంటలకు తెమ్మంటారో చూసుకుంటామని —” అన్నాడు నిజాముద్దీన్.

“ఇప్పుడు కాదు.”

నిజాముద్దీన్ కాస్త మంచి దుస్తులు వేసుకుని వచ్చేసరికి విజయం గది కిటికీ తలుపులు తెరిచి వాణ్ణి చూసి, “ఎవరు నువ్వు?” అని అడిగాడు.

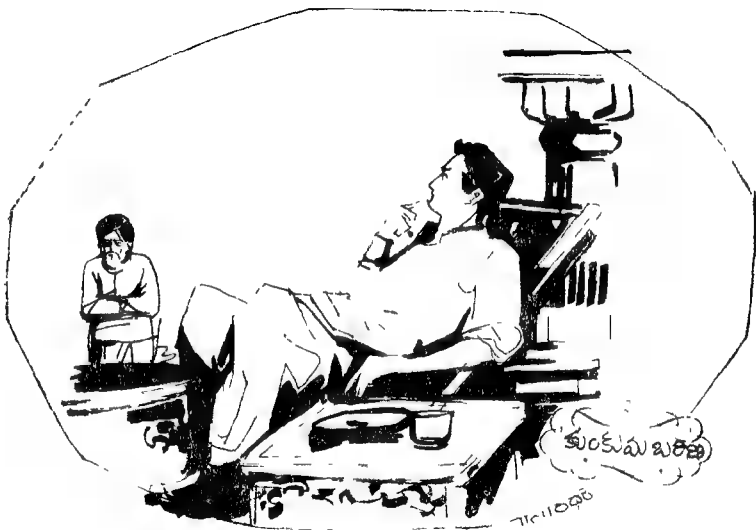
“హజూర్, ఈ బంగళాలో ఉండే ఫాన్ సామాను,” అన్నాడు నిజాముద్దీన్ వాడు రాత్రి బయటికి వెళ్ళినందుకు క్షమాపణ చెప్పకున్నాడు.

“టీ తీసుకురా అవకలి గదిలో మేమసాబ్ బయటికి రాగానే ఛోటాహాత్రీకి ఆర్డర్ సైను,” అన్నాడు విజయం. అతను మొహం కడుక్కుంటూఉంటే ఫాన్ సామా వరండాలో టీ ఏర్పాటు చేశాడు.

మరో అరగంటకు సుశీ లేచి, స్నానం చేసి, ఎనిమిదిగంటలు కావస్తాండగా వరండాలో కొచ్చింది. టీబల్లదగ్గి రున్న ఫాన్ సామాను, “వా రేరీ?” అన్నది.

“అరగంట క్రిందట స్టేషనుకు వెళ్ళారు,” అన్నాడు ఫాన్ సామా వాడు ఛోటా హాత్రీ తెస్తానని వెళ్ళాడు

సుశీ బల్లదగ్గర కూర్చుని, ఒకవేళ విజయం ఏ రైల్వే ఎక్కిఉంటావా అనుకుని, అత నలా చెయ్యదని రూఢి చేసుకున్నది. ఆమె టాఫోహాత్రీ తింటూ

డగా విజయుడు తిరిగి వచ్చి, “గుడ్ మార్నింగ్, నిద్ర పట్టిందా? తలనొప్పి రాలేదు గదా?” అని అడిగాడు.

“నిద్ర పట్టింది. బదిలీకి లేచారట, ఎక్కడి కెళ్ళారు?” అన్న దామె.

“కారు ఎంతకీ రాకపోతే స్టేషనుకు వెళ్ళి కూలీలను పంపాను.”

విజయుడి ఆలోచన మధ్యాహ్నంకల్లా మోటారు బాగుచేసి జబబూరుకు తిరిగి పోవచ్చునని. కాని మోటారుకు పెద్ద రిపేరయ్యేవరకు చిక్క.

సుందర్ సంగు కారును ఎద్దులబండికి కట్టి లాగించుకుంటూ వచ్చాడు వెంట స్టేషను కూలీలు కూడా ఉన్నారు. వాళ్ళు కారును గేటువద్ద ఎద్దులబండినుంచి విప్పి బంగళా ఆవరణలోకి తీసుకువచ్చారు. విజయుడు వాళ్ళకు డబ్బు లిచ్చి పంపాడు.

కారుకు పెద్ద మరమ్మత్తు ఉన్నదనీ, జబబూర్ ఫోర్డులో ఉండే పీటర్ అనే మెకానిక్ ను పిలిపిస్తే బాగుంటుందనీ సుందర్ సంగ్ అన్నాడు.

“కారును బంగళా గరాజ్ లో ఉంచి, నీవు బజారుకు వెళ్ళి టోంచేసి, ఒంటి గంట బండిలో జబబూరు వెళ్ళి పీటర్ ను వెంటబెట్టుకురా,” అన్నాడు విజయుడు.

వాళ్ళిద్దరూ టీ తాగి ప్రశాంతంగా ఉన్న స్టేషన్ ప్లాట్ ఫారంమీద కబుర్లు చెప్పుకుంటూ షికారు చేశారు.

రాత్రి టోజిన మైన తరవాత విజయుడు తన గదిలోకి వెళ్ళి దుస్తులు మార్చి దోపతి కట్టుకు వచ్చాడు.

ఇద్దరూ బయట కూర్చుంటూ మనుకుంటుండగా తెలిగ్రాం వచ్చింది. విజయ్‌డికి సుందర్‌సింగ్, పీటరుకు మూడురోజులదాకా తీరదనీ, బేహరా బయలుదేరి వస్తున్నాడనీ శంతి ఇచ్చాడు.

విజయ్‌దీన్ రెండు వడకకుర్చీలు తెచ్చి బయట వేస్తూ, రాత్రికి తనకు వెల వివ్వమని విజయ్‌జి కోరాడు. విజయ్‌డు సరేనన్నాడు. అతను సుశీతో, “ఏం చేస్తాం మూడు రోజు లిక్కడ ? కారును రై బెక్కించి మనం జబల్పూరు పోదామా?” అన్నాడు.

“వద్దు విజయ్‌బాబూ. మళ్ళీ అదేబంగళాలోనా ?” అన్నది సుశీ.

“సరే. అయితే ఇక్కడే ఉండాం.”

ఒక పావుగంటపేపు ఎవరి ఆలోచనలో వారుండిపోయారు. సుశీ ఏడుస్తున్నట్టు విజయ్‌డు గ్రహించి, ఆమెకేసి చూసి, “ఏమిటది, సుశీలా ? ఏడవటం చేసికీ ? వెళ్ళిపోయినవాడికోసమా ? అత నందుకు తగ్గడు, విశ్వాసఘాతకుడు.” అన్నాడు.

“అందు కేడుస్తానా ?”

“మరెందుకు, సుశీలా ? చెప్పవూ ?”

“రెండురోజులుగా మీ జీవితమంతా తల్లకిందులు చేశాను. మీ కెంత శ్రమ ఇచ్చాను; ఇంకెంత ఇస్తానో అని తలుచుకుంటే ఏడు పొచ్చేసింది.”

“ఎందు కొచ్చిన ఆలోచన లివి! సమయానికి దగ్గర ఉండి, కాస్త ఆదుకున్నామనే సుందగా నీకేచిక్కా రాదని నమ్ము సుశీలా !”

“ఇవాళ వన్ను ఒకేతీరున సుశీల అని పిలుస్తున్నా రేమిటి ?”

విజయ్‌డు చకితుడై, “అన్నట్టు నీపేరు సుజన్నాకాదా ?” అన్నాడు.

“ఇకనుంచీ నాపేరు సుశీరే - మీరు పెట్టినపేరు.” అన్నది సుశీ.

7

మర్నాడు విజయ్‌డు నిద్ర లేచి తలుపులు తెరిచేసరికి, వరండాలో సామాన్లు పేర్చికన్నాయి. లక్ష్మణబేహరా ఎర్రకంబళిమీద పడుకుని నిద్రపోతున్నాడు. విజయ్‌డు దశన్ని పిచిచి లేపాడు.

తాను రాత్రి రెండుగంటల బండిలో వచ్చా ననీ, జబల్పూరు డాక్‌బంగళాలో విల్లు చెల్లించిన రశీదు తెచ్చా వనీ బేహరా అన్నాడు. విజయ్‌డు బంగళాలో మూడున్నరరోజు లున్నాడు, పార్లదంపతులు ఎనిమిదిరోజు లున్నారు. రెండు విల్లులకూ రశీదు ముట్టింది. అందుకే బేహరా సుశీ సామాన్లకూడా తీసుకురా గలిగాడు.

ఖాన్ సామా విజయడికోసం టీ పెట్టిసి వెళ్ళిపోగానే. సామాన్లు లోలప నర్తుకున్న బేహరా బయటికి వచ్చి, “హజూర్, ‘ఒక రహస్యం. పాల్ సాబ్ ఎక్కడికీ వెళ్ళలేదు, జబల్పూరులోనే ఉన్నాడు,” అన్నాడు.

“ఎవరు చెప్పారు?” అని విజయ దాశ్చర్యంతో అడిగాడు

“నా కళ్ళతో నేనే చూశాను. నిన్న సుందరుసింగు అక్కడికి తిరిగివచ్చి, తొమ్మిదిగంటల బండిలో సామాన్లతోసహా బయలుదేరమని చెప్పాడు. నేను బజారుకు వెళ్ళి భోజనం చేసి తిరిగివస్తుంటే, ఎనిమిది గంటలప్పుడు, పాల్ సాబ్ సారాదుకాజంనుంచి తూలుతూ బయటికి రావటం కనబడింది. నా కళ్ళను నేనే నమ్మలేక, ఆయన వెంట నడిచి వీధిదీపం వెలుతురులో స్పష్టంగా చూశాను; పాల్ సాబే!”

“ఆయనకు నువ్వు కనిపించావా?”

“ఆయన తూలుతూ, పాడుకుంటూ పోతున్నాడు. నన్ను చూడలేదు. కోచ్ బళ్ళందేచోటికి పోయి బండిని రమ్మంటే బండివాడు డబ్బున్నదా అని అడిగాడు. ఆయన కోటుజేబు అడిప్టే రూపాయలు గలగల్లాడాయి. బండి పోర్టు కేసి వెళ్ళింది. నేను బంగళాకు వచ్చాను.”

“సరే. ఈమాట ఇప్పుడెవరికీ చెప్పకు,” అన్నాడు విజయడు.

అతను సిగిరెట్టుమీద సిగిరెట్టు వెలిగిస్తూ తీవ్రంగా ఆలోచించాడు. పాల్ జబల్పూరులోనే ఉన్నాడన్నమాట. సుశీ అతన్ని ముఖాముఖి చూడాలన్నది. ఆమెను జబల్పూరు తీసుకుపోతే? తీసుకుపోతే ఆమెకు మరో అవమానం జరుగుతుందేమో?...

సుశీ స్నానం చేసి బయటికి వచ్చింది. విజయడు కుర్చీలోనుంచి లేచి, చెయ్యి చాచి, ‘గుడ్ మార్నింగ్’ అన్నాడు.

సుశీ అతని చెయ్యి అందుకుని, ‘గుడ్ మార్నింగ్’ అన్నది. బేహరా తన సామానులకూడా తీసుకుని వచ్చాడని తెలిసి ఆమె లోపలికి వెళ్ళి తన వస్తువులు చూడసాగింది. విజయడు ఛోటాహజ్రీ పట్టుకురమ్మని బేహరా ద్వారా ఖాన్ సామాకు కబురు చేశాడు.

ఛోటాహజ్రీ వచ్చింది. భోజనం చేస్తూ వారిద్దరూ ఎవరి ఆలోచనలో వారున్నారు.

తాను ఒక్కడే వెళ్ళి పాల్ తో మాట్లాడితే ఎలా ఉంటుంది? పాల్ తన భార్యను ఏలుకుంటా నంటేమాత్రం ఆమె ఏం సుఖపడుతుంది? అన్న వస్త్రాంత కోసం భర్తకింద పడిఉండటాని కామె హిందువుకాదు. చదువుకున్న మనిషి. ఏ ఆడపిల్లల బడిలోనో పంతులమ్మవని చేసుకోవచ్చు. పాల్ వంటి నీచుడితో

కావరంకన్న అదే మేలు. కాని పని దొరికేదాకా ఎక్కడ ఉంటుంది? తమ యింట్లో ఉంటే? బకురాణి ఒప్పుకుంటుందో ఒప్పుకోదో? ఇలా ఆలోచిస్తున్నాడు విజయభూమి.

“విజయభూమి, ఓసారి ఇలా వస్తారా?” అని సుశీ పిలిచేసరికి విజయ భూమి కంఠస్వరానికి ఉలికిపడి లోపలికి వెళ్ళాడు, “ఏమయింది?” అంటూ.

బల్లమీద తెరిచివున్న పెత్తెవద్ద నిలబడి, “ఇందులో ఉందే నా నెక్ లెస్ కని పించబడలేదు. ఎవరో కాజేశారు?” అన్నది

“ఎవరు?” అన్నాడు విజయభూమి.

“ఇంకెవరు?” అయినే! అది మా ఆమ్మది; వనిపోతూ నా కిచ్చింది. వాన్నికొస్తా ఎత్తుకుపోయాడు,” అంటూ సుశీ వీడవసాగింది. అది తనభర్త చేసినపని ననటానికి ఆమెకు ఆధారం ఉన్నది పాల్ వెళ్ళిపోయేరోజు సాయంకాలం టీ తాగేటప్పుడు, చేతిరుమాలుకు నెంటు రాచుకుంటానని ఆమె తాళించెప్పటికి పుచ్చుకున్నాడు. అప్పుడే అతను నెక్ లెస్ హరించిఉంటుంది

“పోలీసులకు దొరికేవని చేశాడే!” అన్నాడు విజయభూమి.

“పోలీసులకు చెబితే ఆయన్ను పట్టుకుని, జైల్లో పెడతారా విజయభూమి?” అన్నది సుశీ.

“ఆయన దొరకాలి, నేరం రుజువుకావాలి.”

“అయితే పోలీసులకు రిపోర్టియ్యండి. ఆ సైతాన్ను జైల్లో పడవియ్యండి నా జీవితమంతా ధ్వంసం చేసినవాడి కదే తగినశిక్షి”

“నిజమేకాని, ఇందులో ఇంకా తిరుగుబుళ్ళున్నాయి. నే చెప్పినదంతా విన్నమిదిట ఏం చెయ్యాలో ఆలోచింతాం. ఏరంతాలో చూచుని చూట్లాడుకుందాం”

సుశీ రుమాలుతో కళ్ళు తుడుచుకుని, పెత్తె మూసేసింది.

ఇద్దరూ వరండాలో కుర్చీలలో కూర్చున్నారు

“చూడు, సుశీలా; పాల్ బొంబాయి వెళ్ళలేదు ఇబ్బందులలోనే ఉన్నాడు. విన్నరాత్రికూడా అక్కడ కనిపించాడు,” అన్నాడు విజయభూమి.

“ఉన్నాడా? ఎవరు చెప్పారు?”

“చక్కని బేహరా ఆయన్ని చూశాడు,” అంటూ విజయభూమి తనతో బేహరా చెప్పిన వివరాలన్నీ ఆమెకు చెప్పాడు

“ఇంకేం, నెక్ లెస్ ఆమ్మేసి డబ్బు జేబులో చేసుకున్నాడు. ఆరునెల్ల ఈ మధ్య ఆయన జేబులో రూపాయలు గలగల్లాడింది చెప్పాడు?” అన్నది సుశీ ఆమె పళ్ళ

వెంట మళ్ళీ అశ్రుధార బయలుదేరింది. “నా నెక్ లెస్ నాకు దొరికితే ఉపాయం ఏమీ లేదా, విజయబాబూ ?” అన్న దామె.

“పోలీసుల సహాయంతో దొరికితే దొరకవచ్చు. కానీ పాల్ జైలుకు పోవలసి వస్తుంది.”

“ఆయన కదే జరగాలి.”

“అయినా ఆయన నీ భర్త నువ్వే సాక్ష్యం ఇచ్చి ఆయనను జైలుకు పంపటమంటే —”

“చాలా తప్పా ?” భర్త దేవుడనుకోవటానికి, ఆయన చంపినా ఊరుకోవటానికి నేను హిందూత్వీని కాను, విజయబాబూ !”

“నే నలా అనలేదు, ఆయన పశ్చాత్తాపపడి క్షమాపణ చెప్పకుంటే మీ కిద్దరికీ రాజీ కుదరవచ్చు.”

“క్షమించండి విజయబాబూ. ఇక రాజీ అన్నది లేదు; జరిగింది చాలు. ఒక సారి గోతిలో పడ్డాను. ఇంకోసారి పడను.”

“ఆయన చెయ్యవలసిన అసకార మేదో చెయ్యనే చేశాడు. కేసు పెట్టిన మాత్రాన అది పోదు. ప్రతికరో రిపోర్టులూ, అపభ్యాతీ, అపహాస్యంపాలు కావటమూ తప్ప ఇంకేమీ ఉండదు.”

ప్రతిక అనేసరికి సుశీ కొంచెం తగ్గి, పోనీ, మికిష్టంలేకపోతే మానేద్దాం. అయితే ఆయన ఇంకా జబల్పూరులోనే ఉన్నాడంటారా ?” అన్నది

“వెళ్ళి చూద్దామా ?”

“అందుకే బెంగపెట్టుకుని ఉన్నాను.”

సుశీ కొంచెం ఆగి, “ఏమి టాలోచిస్తున్నారు ?” అన్నది.

“పాల్ జబల్పూరులోనే ఉంటే నేను వెళ్ళి నెక్ లెస్ సాధించుకు రాగలనా ?” అని అలోచిస్తున్నాను.

సుశీ మనసు కృతజ్ఞతతో నిండిపోయింది. ఇద్దరూ ఆ విషయమే మాట్లాడు కున్నారు.

విజయుడు ఒంటగంట బండిలో జబల్పూరు బయలుదేరాడు

“నెక్ లెస్ దొరికినా, దొరక్కపోయినా మీరు త్వరగా తిరిగిరండి.” అన్నది సుశీ.

“సాధ్యమైతే రేపే వస్తాను. ఏపరిస్థితిలోనూ ఎల్లండి దాటదు,” అన్నాడు విజయుడు.

మధ్యాహ్నం ఖోజనా అయాక ఖాన్ సామానిజాముద్దీన్ సుశీకోసం ఒక ఆయాష

తెచ్చాడు అమెకొక ఆయాను ఏర్పాటుచేస్తే సౌకర్యంగా ఉంటుందనుకుని విజయండు ఆరోజు ఉదయమే నిజాముద్దీన్‌ను హెచ్చరించాడు. నిజాముద్దీన్ తెచ్చిన ఆయా పేరు అమీనా. ఆమె హైదర్ అనే రైల్వే పనివాడి చెల్లెలు.

“మేమ్‌సాబ్ కు పిల్ల లెందరు ?” అని అమీనా అడిగింది.

“ఇంకా పెళ్ళి కాలేదు. ప్రస్తుతం మనిద్దరిలాగే వాళ్ళు ఉన్నారు. పెళ్ళిమాట నిశ్చయమయిందిట. కలకత్తా వెళ్ళి చేసుకుంటారుట. చాలాకాలంగా ఒకరినొకరు ప్రేమిస్తున్నారుట. వాళ్ళు పెళ్ళికి మేమ్‌సాబ్ తండ్రి మొదట అభ్యంతరం చెప్పాట్ట. మేమ్‌సాబ్ తల్లిదగ్గర వీడిస్తే చివరకు తండ్రి సరేనన్నాట్ట. ఇద్దరూ దేశయాత్ర చేస్తున్నారు. ఇంకోనెలలో వాళ్ళు కలకత్తా వెళ్ళి పెళ్ళి చేసుకుంటారు.” అన్నాడు నిజాముద్దీన్.

నిజానికి ఇది అతని కిల్చనకాదు అతను గుచ్చి గుచ్చి అడిగితే లక్ష్మణబేహరా ఈ కట్టుకథ చెప్పి తృప్తి కలిగించాడు.

సుశీ సేషమకు వెళ్ళి విజయంట్టి ఒంటిగంట బండి ఎక్కించి. తిరిగివచ్చి తన గదిలో పడకకుర్చీలో చేరగిలిబడి. కళ్ళు మూసుకుని కంటతడి పెట్టుకోసాగింది. కొంతసే పయాక తన నెవరో తాకినట్టయి, సుశీ కళ్ళు తెరిచి ఆయాను చూసింది. ఆమె కాలిజోళ్ళు మారుస్తూ నన్నది ఆయా. సుశీ సరే నన్నది.

“మేమ్‌సాబ్ !”

సుశీ కళ్ళు తెరిచింది.

“దిగులుపడకండి మేమ్‌సాబ్. భర్తలు ఎక్కడికీ వెళ్ళకుండా జరుగుతుండా.” అన్నది ఆయా.

సుశీ కళ్ళు పెద్దవి చేసి, “భర్త ఎవరు ?” అన్నది.

“క్షమించండి. ఇంకా మీరు భార్య భర్తలు కాలేదని నాకు తెలుసు ననుకోండి. ఇవాళ కాకపోతే రేపు కారా ? ముల్లా వచ్చి కల్మా చదవనంతమాత్రాన మీరు భార్య భర్తలు కాకపోతారా. మేమ్‌సాబ్ ? అల్లా ఒకరిమీద ఒకరికి ప్రేమ ఎప్పుడైతే కలిగిస్తాదో అప్పుడే వారు భార్య భర్తలు.” అన్నది ఆయా

8

జబల్పూరులోని పంజాబీల సత్రంలో సుందర్ సింగు తన భోజనం తయారు చేసుకుంటూ, నీళ్ళకోసం వీధిపక్కన ఉన్న కుళాయి దగ్గరికి వచ్చేసరికి. ఎవరో అతన్ని పేరుపెట్టి పిలిచారు. అతను తలఎత్తి చూసేసరికి పాల్, చేతిలో బాగూ, రోట్లో సిగిరెట్టూ పట్టుకుని, నవ్వుతూ ప్రత్యక్ష మయ్యాడు. బేహరా పాల్ ను

చూసినాక తిరిగి సుందరుసింగును కలవలేదు. అందుచేత సుందరుసింగుకు పాల్ జబల్పూరులో ఉన్న సంగతి తెలియదు.

“సాబ్, మీరు బొంబాయి వెళ్ళలేదా ?” అన్నా ధతను.

పాల్ సుందరుసింగుద్వారా అన్ని సంగతులూ తెలుసుకున్నాడు. తాను మెకానిక్ పీటరును సోహాగ్ పూరు తీసికునిపోయి కారు మరమ్మత్తు చేయించాలనీ, కారు బాగయ్యాక విజయుడు జబల్పూరు వస్తాడో, తిన్నగా కలకత్తాకే వెళతాడో తనకు తెలిదనీ సుందరుసింగు పాల్ తో అన్నాడు.

పాల్ కు ఉండటానికి సరయిన చోటు రొడుకలేదు. తాను పారిపోయి దాక్తున్న మర్నాడు విజయుడూ, సుశీ కారులో వెళ్ళినట్టు విని అతను నవ్వుకున్నాడు. అతను డాక్ బంగళాకు వెళదా మనుకున్నాడు గాని, వాళ్ళిద్దరూ ఏ క్షణాన తిరిగివస్తారో అని భయపడ్డాడు. వాళ్ళు మరిమూడురోజులదాకా రారని ఇప్పుడు రూఢిగా తెలియటం చేత, అత నా సాయంకాలం నిశ్చింతగా తన సామానుతో డాక్ బంగళాకు వెళ్ళాడు.

“సాబ్ ఎన్నా క్కుంటారు ?” అని ఛాన్ సామా అడిగాడు.

“ఒక్కరోజు. రేపు సాయంకాలం బండికి వెళ్ళిపోతాను ”

“మీరు ఎనిమిది రోజుల ఎకంటు —

“ఆ బిల్లుపైకం బోసుగారి కిచ్చానే ! ముట్టలేదా ?”

“ముట్టించిలేండి. వారి జేబులోనుంచి ఇచ్చినట్టు విన్నాను.”

“వారి జేబైతే నేం. నాదైతే నేం ? ఆయన నా మిత్రుడు.”

“అదేమో. మీ రీసారి డబ్బు అడ్వాన్సుగా ఇవ్వవలసిఉంటుంది ”

పాల్ దర్పంగా పదిరూపాయల నోటు తీసి కింద పారేస్తూ, “మిగిలిన డబ్బుతో ఒక్క విస్కీ-బుడ్డి, అరడజను సోదాలూ తెప్పించు.” అన్నాడు.

అయిదుగంటల లయింది. పాల్ విస్కీ-బుడ్డి తెరుస్తూండగా ఒకబండి బంగళా ఆవరిజలోకి ఎచ్చింది అందులోనుంచి విజయుడు దిగాడు. ఛాన్ సామా వచ్చి నలాం చేసి నిలబడ్డాడు.

సుందర్ సింగుకీసం అర్జంటుగా మనిషిని పంపమనీ, టీ తీసుకురమ్మనీ ఛాన్ సామాకు చెప్పి, విజయుడు కోటు విప్పి గదిలో కాక్టానికి తగ్గించి, పడక కుర్చీలో పడుకుని, పాల్ ను పట్టుకుని, అతను నెక్ లెస్ ఎవరి కమ్మాడో తెలుసు కోవడం గురించి ఆలోచించాడు.

ఛాన్ సామా పక్కెంలో టీ, బోస్టా, వెన్నా మొదలైనవి తెచ్చి అతని ముందు పెట్టి, సుందర్ సింగును విజయకురావటానికి మనిషిని పంపినట్టు చెప్పాడు.

విజయదు టీ కలుపుకుని తాగుతూ, “పాల్ సాబ్ బొంబాయి వెళ్ళలేదుట. ఇక్కడే ఉన్నాట్ట. ఎక్కడున్నదీ నీకు తెలుసా?” అని ఖాన్ సామా నడిగాడు.

“జీ హుజూర్ : ఇక్కడే—ఈ బంగళాలోనే—ఉన్నాడు !”

“ఈ బంగళాలోనే ? ఎప్పుడు దొచ్చాడు.”

“మీరు వచ్చేముందే.”

“ఏం చేస్తున్నాడు ?”

“వెనకటి గదిలోనే విస్కీ తాగుతున్నారు రేపు సాయంకాలం బండికి బొంబాయి వెళ్తారుట ”

విజయదు మొహం చిట్లించి, “ఖాన్ సామా, నేను టీ తాగేదాకా వరండాలో నిలబడి, అతను వెళ్ళిపోకుండా చూడు.” అన్నాడు. అతను టీ తాగటం పూర్తిచేసి వరండాలోకి వెళ్ళి, “అయన ఈ పూట బయటికి పోతాడేమో కనుక్కురా. నామాట మాత్రం చెప్పకు,” అన్నాడు.

ఖాన్ సామా పాల్ గదిలోకి వెళ్ళివచ్చి, పాల్ ఎక్కడికి వెళ్ళటంలేదని విజయదితో చెప్పి, ఖాళీచే తీసుకుని వెళ్ళిపోయాడు.

బంగళాలో దీపాలు వెలిగించారు. సుందర్ సింగు వచ్చాడు. అతన్ని తన గదిముం దుండవని చెప్పి, విజయదు పాల్ గదిలోకి వెళ్ళాడు. పాల్ పైవ్ కొలుస్తూ, విస్కీ తాగుతూ, దీపందగ్గర కూర్చుని ఎవో పుస్తకం చదువుతున్నాడు.

“హలో, పాల్ : ఇక్కడున్నావే ?” అన్నాడు విజయదు

పాల్ విజయజ్ఞి చూసి ఉలికిపడి, “ఓ హల్లో, మిస్టర్ బోస్ !” అంటూ లేవబోయి తూలాడు. నోట్లోనుంచి పైపు జారి కిందపడింది.

“బొంబాయి వెళ్ళలేదే ?” అని విజయ దడిగాడు.

“వెళ్ళటం పడలేదు, మహాశయా !” అన్నాడు పాల్ దీపంగా.

విజయదు కుర్చీ లాగి కూర్చున్నాడు.

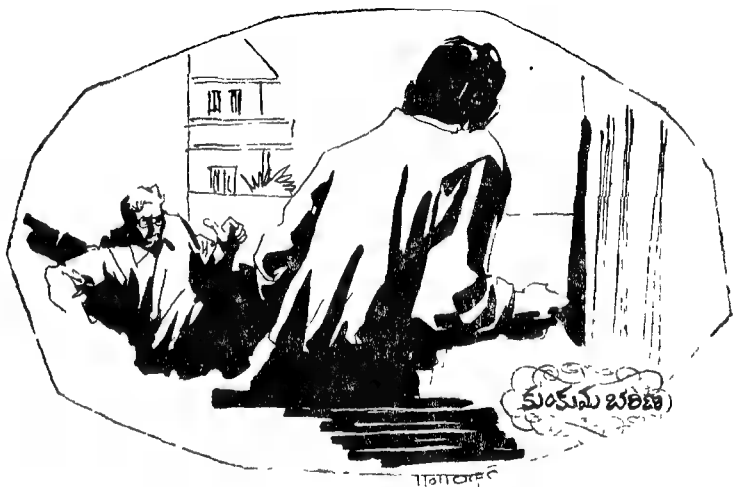
“మీరు సోహాగ్ పూర్ లో లేరా ?”

“వచ్చి అరగంట అయింది.”

“సు — సు — సు —”

“మిస్సెస్ పాల్ సోహాగ్ పూర్ లోనే ఉన్నారు. నేను అర్జంటుపని ఉండి వచ్చాను. ముందు నీ విశేషాలు చెప్పు. బొంబాయి వెళుతున్నా నని ఆమె తెండు కబద్దాని రాకావు.”

“ప్రేముండిగదా అని రిఫ్రెష్మెంట్ రూమ్ కు వెళ్ళి బండి మిస్ చేశాను ”

“తరవాత రెండురోజులూ కూడా వెళ్ళలేదే ?”

“డబ్బు లేకపోయింది.”

“అదేమిటి? ఈ రెండురోజులూ నీ జేబులో రూపాయలు గలగల్గాడుమోనే ఉన్నాయే ?”

పాల్ తన జేబులోనుంచి పదిరూపాయల నోటు, కొంత చిల్లరా తీసి బల్లమీద పెట్టి “ఇదే నాకున్న సర్వస్వం. రూపాయ లెక్కడినుంచి వస్తాయి, మిస్టర్ బోస్ !” అన్నాడు.

“నెక్లెస్ అమ్మిన డబ్బంతా ఆహారం అయిపోయిందా,” అన్నాడు విజయుడు. అతనిమాటలు తన కేమీ అర్థం కావట్టు నటించాడు పాల్.

“నీ భార్య నెక్లెస్ ఎత్తుకుపోయి అమ్మిన సంగతి నాకు తెలీ దనుకున్నావా ?”

“నా భార్యకు నెక్లెస్ ఎక్కడిది? మా స్త్రీ ఎలాటిది! ఒకజత చెవిపోగులు కొనిపెట్టలేకపోయాను. నెక్లెస్ కొనగలనా ?”

“పాల్, నీ ఎక్కడికి వచ్చినవని చెబుతాను విను. నీమీద పోలీసు రిపోర్టివ్వటానికి వచ్చాను నువు నీ భార్యకు బండివాడి ద్వారా చీటీ పంపినప్పుడు నీ దగ్గర బండివాడుగ డబ్బులుకూడా లేవని రాశావు. ఆ తరవాత నీ జేబులో డబ్బు గలగల్గింది. ఇంతకుముందు భాన్ సామాకు నోటిచ్చి విస్కీ-బుడ్డి తెప్పించావు. ఈ సంగతు లన్నీ ఇక్కడే రుజువు చేయించి నిన్ను పోలీసులకు హాండ్ సర్ చేస్తాను... సుందర్ సింగ్.”

సుందర్ సింగ్ వచ్చాడు. విజయుడు తన రైటింగ్ సాడ్, కలమూ తెచ్చుని

ఏదో రాయ నారంభించాడు. భయంతో పాల్ నిషా దిగిపోయింది. అలా వెళ్ళి అరగంటలో వస్తా నని పాల్ వెళ్ళబోయాడు.

“ఇన్ స్పెక్టర్ వచ్చాక అయిన అనుమతిస్తేనే ను వెక్కిరిస్తానా వెళ్ళేది.” అంటూ విజయ దత్తన్న బలవంతాన కుర్చీలో కూర్చోబెట్టి. “లేదావంటే సుందర్ సింగుచేత నీ కాళ్ళూ, చేతుల్నూ అంటగట్టేయిస్తాను.” అన్నాడు.

పాల్ నిట్టూర్చి విస్కీ గ్లాసులో పోసుకుని తాగుతూ, “బోస్, నామీద రిపోర్టివ్వకు. అందువల్ల నీకూ, సుశీకీ చాలా నష్టం” అన్నాడు.

“అదివరకు చేసిన నష్టంగాక కొత్తగా ఏం చెయ్యగలవు ?”

“సుశీకీ ఎంత అవకీర్తి ! మీ ఇద్దరిని గురించి పత్రికల్లో వేయిస్తాను. నువ్వు నా పడుచుభార్యతో రాత్రల్లా కారు ప్రయాణం చేశావు ? దేనికి ? పోహన్ పూర్ లో మీ రిద్దరూ ఒంటరిగా డాక్ బంగళాలో ఎందుకు గడిపారు ? నన్ను పోలీసులకు పట్టిచ్చావంటే మీ సంగతంతా బైట పెడతాను. మీ ఇద్దరి చర్యా చూసి సహించలేకనే నేను నా భార్యను వదిలేశాను — అని చెబుతాను.”

విజయడికి పట్టరాని ఆగ్రహం వచ్చింది.

“పాల్, నీలాటి రాస్కెల్స్ తరపున, వారికి విరుద్ధంగానూ ఎన్నో కేసులు వట్టాను. ను వీలా పేలితే ఏంజరిగేదీ నాకు తెలుసు. నిన్ను పోలీసుల కప్పగిస్తాను. నీ దగ్గర నెకలెస్ కొన్నవాణ్ణి పోలీసులు పట్టుకుంటారు. నేనే నీపై కేసు వదిలిస్తాను.” అని అతను సుందర్ సింగును పిలిచి “ఈ ఉత్తరాన్ని తాజాకు తీసుకుపోయి, ఇన్ స్పెక్టర్ గారితో వాంగ దొరికే దని చెప్పాలి. వెంటనే కోటు వేసుకుని రా.” అన్నాడు.

పాల్ కుర్చీలో వెనక్కు చేరగిలబడి నిట్టూర్చి, “మీకు సుశీమీద ప్రేమ ఉన్నదనుకున్నాను. పొరపాటయింది. మిస్టర్ బోస్, మీకు లేకపోయినా నా భార్యమీద నాకు ప్రేమ ఉన్నది. ఆమె చాలా మంచిపిల్ల కావలిస్తే మీరు సుశీని తీసుకోండి నాకున్న హక్కులన్నీ వదిలేస్తూ మీకు వశ్రం రాసిస్తాను.” అన్నాడు.

“సుశీ నా కవనరంలేదు అమెక్కుడా నామీద మోహంలేదు. అవిడ నెకలెస్ ఎవరి కమ్మావో చెప్పు. చెప్పకపోతే ఈ రిపోర్టు పోలీసులకు చేరుతుంది.”

“చెబితే నన్ను పోలీసుల కప్పగించరుగద ? అయితే బండి తెప్పించండి; కొన్న మనిషిని చూపిస్తాను.”

“ఎంత కమ్మా వా నెకలేస్ ను ?”

“నూటయ్యైకి. యాభై ముట్టాయ. మిగతా వండా రే పిస్తానన్నాడు.”

విజయం సుందర్ సింగును వంటి బండి తెప్పించి, అందులో పాల్ నెక్కించు కుని బజారుకు వెళ్ళాడు. అదృష్టవశాత్తూ కంసాలి దుకాణం ఇంకా తెంచేసింది. కానీ కంసాలి కొన్న ధనం నెక్ లేస్ ఆమ్మననీ. అదనంగా మరో వంద ఇయ్య మనీ అన్నాడు.

“అది దొంగసొమ్మ. మంచిగా ఇవ్వకపోయావో పోలీసులకు రిపోర్ట్ చేస్తాను..” అని విజయం భయపెట్టినమీదట ఆ దుకాణంవాడు యాభై రూపాయలూ తీసుకుని నెక్ లేస్ ఇచ్చేశాడు.

అతను తిరిగి బంగారా చేరేసరికి పనిమిదింటా వయింది. థాన్ సామాను పిలిచి, రాత్రి బండికి వెళుతున్నా ననీ, తొమ్మిది కొద్దేసరికల్లా టోజనం పెట్టాలనీ చెప్పి, పాల్ ను తన గదిలోకి పిలిచి, “ఇక నువ్వు, సుశీ కలిసిఉండటం అసంభవమేనా? ఆమె నెండుకు వదిలావు?” అని అడిగాడు.

నేను పిస్కీ తాగినప్పుడల్లా చివాట్లు పెడుతుంది. ఇదేకాదు. నేను సుశీని వదిలి పెట్టటానికి మరో కారణంకూడా ఉంది. అది రహస్యం. చాలా రహస్యం. సుశీకి కూడా తెలీదు. మా దేశంలో నాకు భార్య ఉంది. నా ఉద్యోగం పోయిందిగదా. దమ్మిడీ లేకుండా ఇద్దరు భార్యల నెలా పోషిస్తాను చెప్పండి.”

విజయం డాక్టర్యంతో, “నీ కింకో భార్యా ఉందా? చెప్పివూ? అవిడ నెప్పుడు పెళ్ళాడవు ?”

పాల్ ఇశ్చించి, గుడ్లుమిటకరిస్తూ, “నేను పెళ్ళాడలేదు. మా పెద్దవాళ్ళు చేశారు. నా కప్పుడు పంచొమ్మైదేళ్ళు,” అన్నాడు.

“ఆ భార్య వాగుందా ?”

“పిడిరాయిలా గుంది. అది భార్యకాదు. రాక్షసి. అవిడ రాసిని ఉత్తరం చూడండి,” అంటూ పాల్ జేబులోనుంచి ఒక కవరు తీసి ఇచ్చాడు. కలకత్తాలో కంపెనీపేర వచ్చిన ఆ ఉత్తరంమీద జబల్పూరు పోస్టుమాస్టరు కేర్ అని ప్రింట్ సెరాతో రాసిఉంది.

ఆ ఉత్తరం రాసిన మనిషి పేరు సోఫీ పాల్. మద్రాసులో ఒక పేటనుంచి రాసింది. తానూ, తన బిడ్డలూ తిండిలేక మాడుతున్నా మనీ, డబ్బు పంపమని బతి మాడుతున్నా, నిఘరంగానూ గూడా రాసింది.

“నీ భార్య బతికుండగానే మరో పెళ్ళి చేసుకున్నావేం ?” అని విజయం పాల్ నడిగాడు.

“ఎందుకు చేసుకున్నానా ? నా భార్య వరమగయ్యళి. ఒకనాడు నన్ను కాలి జోడుతో కొట్టింది.”

“తగాదా కారణం ?”

“తాగొచ్చా నని అది జరిగిన మర్నాడే రై లెక్కి కలకత్తా వెళ్ళి. ఉదోగ్యం సంపాదించి, సుఖీని చూశాను. బెంగాలీ స్త్రీలు భర్తలను భక్తిగా చూస్తారని తెలిసి, సుఖపడదా మన్న ఆశతో సుఖీని పెళ్లాడాను. కాని సుఖం లేకపోయింది. మహాశయా !”

పాల్ ను చూస్తే విజయుడికి నవ్వాచ్చింది; జాలికూడా కలిగింది.

“త్రైస్తవులు పెళ్ళిమీద పెళ్ళి చేసుకుంటే చట్టం ఒప్పుదు. నిన్ను సుఖీ జైలుకు పంపిస్తే ?” అన్నా డతను.

“అసలైన త్రైస్తవులు రెండు పెళ్ళిళ్ళు చేసుకోరాదన్నది నిజమే. కాని మేం హిందూత్రైస్తవులం. మా జాతివాళ్ళు గుడికి వెళ్ళి పూజ చేస్తారు. అదివారంనాడు వచ్చీ వెళతారు. బొట్టు పెట్టుకుంటారు.” అన్నాడు పాల్.

“ఏమి జరిగింది త్రైస్తవ వివాహమేనా ?”

“అవును”

“ఏ చర్చిలో ?”

“మద్రాసు బాక్స్ స్ట్ర చాపెల్ లో. 1907 నవంబరు 1 న. అయినా మేం హిందూ త్రైస్తవులం కావటంచేత ఎన్ని పెళ్ళిళ్ళయినా చేసుకోవచ్చు.”

“రాభంలేదు పాల్. మీరు బొట్టు పెట్టుకున్నా. గుళ్ళకు వెళ్ళినా చట్టం బాధించదు గాని. పెళ్ళిమీద పెళ్ళిమటుకు చెల్లదు.”

పాల్ భయపడ్డాడు. అతను విజయుడి చెయ్యి పట్టుకుని. ఈసంగతి సుఖీకి చెప్ప వద్దనీ తనను జైలుకు పంపవద్దనీ బతిమాలుతూ, బావురుచున్నాడు. విజయు డతనికి అభయ మిచ్చి, వెళ్ళివడుకోమన్నాడు. పాల్ వెళ్ళిపోయాడు.

విజయుడు పాల్ మొదటిపెళ్ళి జరిగిన తేదీ వగైరాలు గుర్తుగా రాసుకుని, భోజనం చేసి, తొమ్మిదీయభైతరు బండికి సోహాగ్ హౌర్ బయలుదేరాడు.

9

రాత్రి రెండున్నరగంటలప్పుడు ఆయాఅమీనా సుసీని లేపి. “సాబ్ వచ్చారు.” అని చెప్పింది. సుసీ పక్కమీదనుంచి లేచి జాట్టూ. బట్టా సవరించుకుని విజయుడి గుడికి వెళ్ళేసరికి, బేహరా టీ కాచటానికి స్టా వెలిగిస్తున్నాడు.

“నీకు విద్రాభంగం కాకూడదని ఎంతో జాగ్రత్తపడ్డాను. లేవనేలేదావే?” అన్నా తతను.

“ఏమయింది విజయ్ ?” అన్న దామె

విజయ్ ను జేబులోనుంచి నెక్ లేస్ తీసి సుశీమెడలో పెట్టాడు. సుశీ ఆనందానికి మెరలేదు “మొత్తానికి తెచ్చారే? ఎలా తెచ్చారో చెప్పరూ?” అన్నది. ఆమెను కూర్చోబెట్టి విజయ్ ను చాను చెప్పదలచుకున్నదంతా చెప్పాడు.

సుందర్ సింగు పీటరును వెంటబెట్టుకుని జబల్ పూరునుంచి రాగానే కాదురిపేరి ఆరింభమయింది.

విజయ్ ను సుశీ భవిష్యత్తు గురించి చాలా మాట్లాడాడు, కాని పాల్ మొదటిపెళ్ళి గురించి ఏమీ చెప్పలేదు. పాల్ అబద్ధమాడవలసిన కారణ మేమీలేదు. అయినా ఆపెళ్ళి అయినట్లు నమ్మకంగా తెలిసేదాకా సుశీకి చెప్పటం అంత మంచిదికా దనపించింది

* * * *

విజయ్ ను తన భార్యకు ఉత్తరం రాస్తూండగా ఆయా వచ్చి సుశీ రమ్మంటున్న దని చెప్పింది. ఉత్తరం రాయటం ఆపి, ఇల్లు కదిలి రావటం పొరపాటయిందను కుని తక్షణం సేపు చింతించి, అతను లేచి సుశీవద్దకు వెళ్ళాడు

“నాకోలా అనిపిస్తున్నది.” అన్నది సుశీ. ఇద్దరూ కూర్చున్నాక “ఈ స్థితిలో నేను వచ్చి మీ యింట ఉండటం బాగుంటుందా అని! నా మనస్సు అయోమయంగా ఉంది.”

అతని మనస్సు అయోమయంగానే ఉంది. ఆమె వచ్చి తనయింట ఉంటే తనవా క్షేపరై నా ఆమెను అవమానపరచవచ్చు. బతుకాణీ అలా ఎన్నటికీ చెయ్యదు. కాని ఇంట్లో ఉన్న ఇతరులమాట? దిక్కులేక తమిళం తలదాచుకున్న మనసిని ఆదవాళ్ళు తమకన్న హీనంగా చూడటం సహజం.

“ఇంకెక్కడికి పోదా మనీ?”

“బర్మాలో మా చిన్నాన్న ఉన్నారు; వీయంటే అక్కడికి పోదా మని. కలకత్తా చేరాక ఆయనకు ఉత్తరం రాస్తాను.”

“సొంత దేశాన్నీ, సొంత మనుషులనూ విడిచి బర్మా పోవటం మేమిటి? పెళ్ళికి ముందు మీ నాన్నగారి స్నేహితుడింట ఉన్నట్లు చెప్పావే? ఆయన పేరేమిటి? ఎక్కడ ఉంటారు?”

“జోవెఫ్ చౌదురీ. జోడాగిర్ దగ్గరలో ఉంటారు.”

“అక్కడికి వెళ్ళి కొంతకాలం ఉంటే?”

“వెళ్ళి వాళ్ళతో ఏం చెప్పను?” అన్నది సుశీ వాడిపోయిన ముఖంతో.

“ఒకపని చేద్దాం కలకత్తా చేరగానే నువ్వు గ్రేట్ ఈస్టర్న్ హోటల్లోనో, స్పెస్సర్ హోటల్లోనో దిగుదువుగాని. నేను జోసెప్ చౌధురీగారివద్దకు వెళ్ళి సంగతంతా చెబుతాను. తరవాత విషయం తరవాత ఆలోచించాం.”

సుశీకి ఈ ఆలోచన బాగా నచ్చింది.

వా రిద్దరూ టీ తాగుతూండగా గరాజ్ నుంచి మోటారుఇంజను ఆదివ చప్పుడు వినిపించింది విజయుడికి చాలా ఉత్సాహం వచ్చింది. సుందర్ సింగ్ కారును గరాజిలోనుంచి వరండా మెట్లదగ్గరికి తీసుకువచ్చి, “బండి బాగయింది. హుజూర్,” అన్నాడు.

* * * *

బొంబాయి మెయిలు హౌరా స్టేషను చేరింది. సుశీ, విజయుడూ అందులో నుంచి దిగారు.

“మీకోసం ఎవరూ స్టేషనుకు రాలేదే?” అన్నది సుశీ.

“నేను వస్తున్నట్లు ముందుగా ఇంటికి కబురు చెయ్యలేదు,” అన్నాడు విజయుడు. అతను తన సామానంతా లక్ష్మణబేహరాతో బండిలో ఇంటికి వండి, సుశీని గ్రేట్ ఈస్టర్న్ హోటలుకు తీసుకువెళ్ళాడు. అక్కడ మెక్కు గది, ఆయా మొదలైన ఏర్పాట్లు చూసి అతను, “ఇక నేను ఇంటికి పోతాను మళ్ళీ సాయంకాలం వస్తాను. చౌధురీగారిని గురించి వాకబు చేస్తాను,” అన్నాడు.

హోటలు నౌకరు ఒక పెద్ద బొండు పుస్తకం తెచ్చి అందులో సుశీని అమె పేరూ, చిరునామా రాయమన్నాడు. విజయు డా పుస్తకాన్ని తీసుకుని అందులో, “మిస్ సుశీలా దే,” అని రాశాడు.

నౌకరు వెళ్ళాక సుశీ, “అదా నా పేరు?” అన్నది.

“అవును. ఇకనుంచీ నీ పేరు మిస్ సుశీలా దే! నేను వెళ్ళొస్తాను. సాయం కాలం నాలుగూ, అయిదు మధ్య వస్తాను,” అన్నాడు విజయుడు.

“నేను బకురాజీని కలుసుకునే దెప్పుడు?”

“ఇంటికి వెళ్ళి ఆలోచిస్తాను.”

అతను టాక్సీ ఎక్కి, సుశీకి చెయ్యి ఊపి, వెళ్ళిపోయాడు ఆయా వచ్చి సుశీని స్నానానికి పిలిచింది.

రాత్రి పన్నెండు దాటింది వకళమాల తన పడకగదిలో బిల్లవద్ద కూర్చుని ఉత్తరం రాస్తుండగా ఆమె అడవిద్ద సౌదామిని అక్కడికి వచ్చి, “ఏం తయిందో తెలుసా? ఈవేళప్పుడీ రాత లేమిటి! పడుకో పదినా!” అన్నది.

“నన్ను పడుకోమంటున్నావు. నువ్వెందు కింతదాకా మేలుకునిఉన్నావు?” అని వకళ ఆమె నడిగింది.

“నాకు నిద్రవట్టలేదు. దాదామీది కాస్త తిరుగుదామని పోతుంటే నీ గదిలో దీపం కనిపించింది.” అన్నది సౌదామిని

“నాకూ నిద్ర పట్టకనే ఉత్తరం రాద్దామని కూర్చున్నాను.”

“అయితే నువ్వుకూడా మేడమీదికి రా చల్లగాలిలో తిరుగుదాం.”

పక్కనే ఉయ్యాలలో నిద్రపోతున్న చిట్టికి అటూ ఇటూ దిక్కు పెట్టి, ఫాన్ విసురు కాస్త లగించి వకళమాల సౌదామినివెంట మేడమీది దాటాకు వెళ్ళింది.

“ఇంత చీకట్లో ఏం కనిపిస్తుందని దాదామీదికి వస్తావు?” అని వకళ సౌదామిని నడిగింది.

“నాకు చీకట్లోనే వెలుతురు కనిపిస్తుంది; నీకు పట్టపగలు చీకటి కనపళ్ళేదూ!” అన్నది సౌదామిని.

“అదెప్పుడు?”

“జ్ఞాపకం చేసుకో అన్నయ్య సుశీలను పెంటబెట్టుకుని సోహాగ్‌పూర్ వెళ్ళావని రాసివచ్చాడు ఏమైనా వ్యవహారం నాకంతగా నచ్చలేదు”

“నచ్చటానికి ఏమంత మంచిసంగతనీ!”

“నీ కెలా తోస్తున్నది. అన్నయ్య మనసు అవిడవేపు మొగ్గిఉంటుందా?”

“అవిడ మనసు అయినకేసి బాగా మొగ్గింది.”

“ఎలా తెలుసు?”

“వాళ్ళ ఒకరినొకరు మీరు అసటం మానేసి నువ్వు అనుకో నారంభించారు. మీ అన్నయ్య రాసిన ఉత్తరంలో వాళ్ళు అలా మాట్లాడుకున్నట్టే ఉన్నది.”

ఇద్దరూ “విషవృత్తం”లోని పాత్రలను జ్ఞాపకం చేసుకున్నారు. ప్రస్తుతం సుశీ కుందిందని. సౌదామిని కమలమణి, వకళమాల సూర్యముఖి!

ఒంటిగంట కొట్లాక ఇద్దరూ మేడ దిగి కిందికి వెళ్ళి పడుకున్నారు

తెల్లవారాక లక్ష్మణదేహరా సామానుతోసహా ఇంటికి చేరాడు. వొకర్లు కంగారు వద్దాడు. బాబుగారు వస్తారని వాళ్ళు తమ పనులను గురించి, అశ్రద్ధగా ఉన్నారు.

వకుళమాల నిద్ర లేచేసరికి ఏడున్నర అయింది ఆమె అద్దంముందు నిలబడి జుట్టు సవరించుకుంటూండగా సౌదామిని వచ్చి, "అన్నయ్య వచ్చాడు," అన్నది

వకుళమాల నమ్మలేక "వస్తే ఏరీ?" అన్నది.

"ఉదయంబండికి దిగి, సామాన్లు లక్ష్మణుడిద్వారా పంపి, అన్నయ్య దాన్ని తీసుకుని ఎక్కడికో వెళ్ళాడు. మేమసాబ్ ను వాళ్ళింటిదగ్గర దిగబెట్టి బాబుగారు అరగంటలో వస్తారని లక్ష్మణుడు చెప్పాడు."

"అవిదకి ఇల్లా వాకిలీ లేదుటగా ? ఎక్కడ దిగబెడతారూ ? అవిద వదలకపోతే ?"

"అన్నయ్యకు మతిపోయిందావం? ఎక్కడోక్కడ దిగబెట్టివస్తాడు. నువ్వు వెళ్ళి, నీళ్ళు పోసుకో."

వకుళమాల స్నానానికి వెళ్ళలేదు. చిట్టిని భుజాన వేసుకుని కాలుకాలిన పిల్లిలాగా ఒక గదిలోనుంచి మరొకగదిలోకి వచ్చాడు చేసింది. ఎనిమిదిన్నరకూడా అయింది. ఆమె తన ఆడవిడ్డదగ్గరకు వెళ్ళి, "మీ అన్నయ్య ఇంకా రాలేదు. నా కేమీ బాగాలేదు. ఇలా ఎన్నడూ కాలేదు. ప్రతిసారీ వస్తున్నట్టు రాసేవారు - " అంటూండగా బయట కారు వచ్చిన చప్పు డయింది.

అవ్వ వచ్చి "బాబుగారు వచ్చారు." అన్నది.

కాని మెట్లమీద అడుగుల చవ్వడిలేదు. అవ్వ వెళ్ళి బాబుగారు కిందిగదిలోనే దుస్తులు మార్చుకుంటున్నట్టు చెప్పింది. వకుళమాల కిదీ కొత్తే. ఆమె నీరినంగా సౌదామిని గదినుంచి తనగదికి వెళ్ళి, బయటికి చూస్తూ కిటికీదగ్గర నిలబడించి కొంతసేపయ్యాక ఆమె వెనక్కు తిరిగేసరికి గదిమధ్య విజయుడు నిలబడిఉన్నాడు

"ఎప్పుడు వచ్చారు ?" అన్న దామె చిరునవ్వుతో.

"ఇప్పుడే. కులాసాగా ఉన్నావా ? చిట్టి కులాసాగా ఉందా ? ఏదీ ?"

వకుళమాల చిట్టిని తీసుకరావటానికి వెళ్ళి, పదినిమిషాలపాటు చిట్టికి తల దువ్వి అలంకరించి తీసుకువచ్చేసరికి విజయుడు సోఫామీద చేరగిలబడి కళ్ళు మూసుకుని ఉన్నాడు.

చిట్టి, "నాన్నా !" అని పెట్టిస కేకకు అతను కళ్ళు తెరిచాడు. చిట్టి తల్లి చంకనుంచి జారి తిండి రొమ్ముమీదికి వచ్చింది వకుళ సోఫామీద తన భర్తపక్కనే

కూర్చుని చేతులు వాస్తే చిట్టి రావనేసింది. “నే నిప్పుడు నీ కేమీ కానుచు?” అని వకుళ అడిగింది.

భార్య భర్తలు కాస్తేపు చిట్టినిగురించి, తరవాత విజయుడి రైలు ప్రయాణం గురించి మాట్లాడుకున్నారు సుశీలను గురించి ఇద్దరూ మాట్లాడలేదు. ఆమె విషయము ఎత్తితే భర్త ఏమనుకునిపోతాడో అని భార్య. భార్య అపోహపడుతుందేమో నని భర్త అనుకోవటం జరిగింది

విజయుడు భోజనం చేసి కిందిగదిలో పక్కవేయించుకుని పడుకున్నాడు. కాని అతనికి వెంటనే నిద్రపట్టలేదు. బకురాణీకి సుశీ సంగతులన్నీ తెలుసును; అయినా ఆమె సుశీని గురించి ఏమీ అడగలేదు. కారణ మేమైఉంటుందోనని అత నాలో చించాడు.

అతను చివరకు నిద్రపోయి లేచేసరికి నాలు గయింది. అతను ముఖం కడుక్కుని, గద్దం చేసుకుని, సూటు వేసుకుని, సిగరెట్టు వెలిగించి, పెద్దకారు తీసుకురమ్మని సుందర్ సింగుకు కబురు పంపి, జనానాలోకి వెళ్ళేసరికి, వకుళ, “షికారు వెళుతున్నారా ? లోపలికి వచ్చి కూర్చోండి; కాస్త మాట్లాడాలి,” అన్నది.

విజయుడు భార్యకు సమీపంగా వచ్చి, “నేను షికారు వెళుతున్నా నని ఎవరు చెప్పారు ?” అని అడిగాడు.

“మీ రేంచేసినా నాకు తెలుస్తూనే ఉంటుంది. మీరు సుశీలదగ్గరికి వెళుతున్నారు.”

“వెళితే తప్పే ?”

“తప్పేమీలేదు. నాదగ్గర సంగతులు దాస్తూ రెండుకూ?”

“ఏం దాచానూ?”

“మీ రావిదను కలకత్తా తీసుకువచ్చి ఎక్కడ దాచారో చెప్పారా? చెబితే నేను మీ సుఖీని లాక్కుపోతానా?”

వకుళ తన ముఖానికి చేతు లడ్డం పెట్టుకుని నిశ్శబ్దంగా ఏడవసాగింది.

“ఇదేమిటి? ఏడుస్తూ వెందుకు? ఏం జరిగింది? నీ కేమైనా మతి పోయిందా ఏమిటి? ఏడవకు! ఊరుకో!”

అత నన్ను మాటలతో వకుళ దుఃఖం మరింత అయింది. ఆమె ఏడవటం మానక పోతే సాదామినినీ, తన వదినెనూ ఓలుస్తూ నన్నాడు విజయుడు.

“అందరినీ పిలవండి. నాపైన మీ కున్న ఆదరం అందరికీ తెలియజెప్పండి.” అన్నది వకుళ తలఎత్తి.

“ఏం జరిగిందని పడిదానిలాగా హడావుడి చేస్తున్నావు?”

“అడవాళ్ళు అప్పుడప్పుడూ కన్నీరు కార్చటం మంచిది.”

అతను చేతిరుమాలుతో ఆమె కన్నీళ్లు తుడుస్తూ, “ఒక పని చెయ్యి. చీరె మార్చుకుని నాతో రా.” అన్నాడు.

“ఎక్కడికి?”

“భర్తవెంట భార్య ఎక్కడికి వెళ్ళినా భయం లేదు. నీత రాముడివెంట దండకారణ్యానికి వెళ్ళలేదా?”

“నాకు శూర్యణుని చూపిస్తారా ఏం?” అంటూ వకుళ నవ్వింది. విజయుడు తిరిగివచ్చాక ఆమె నవ్వుటం ఇదే మొదటిసారి

“సుఖీ ఎక్కడా దిగటానికి చోటులేక గ్రేట్ ఈస్టర్న్ హోటల్లో దించాను. జోడాగిరా సమీపంలో చౌధురీగా రున్నారట. తల్లి పోయాక సుఖీ కొన్నాళ్ళు వారితో ఉన్నది. ఇప్పు డామె వారిదగ్గరకి వెళ్ళి తనను భర్త వదిలేశాడని తానై ఎలా చెప్పుకుంటుందీ? నే నావని చేసిపెట్టాలి. ఆయిదుగంటలకు అక్కడికి వెళ్ళి ఆమెతో మాట్లాడి చౌధురిగారి దగ్గరకు వెళ్ళాలి. రోజుకు వన్నెండు రూపాయలు ఇచ్చుకుంటూ ఆమె ఎన్నాళ్ళా హోటల్లో ఉంటుందీ? పద పోదాం.”

“నా నోరు బాగానే మూసేశారు. నేనా హోటలుకు రాను. అటువంటి అనాచారం నావల్ల కాదు. ఇంట్లోనే పూజ చేసుకుంటూ కూర్చుంటాను. టీకి నీళ్ళు పెట్టాను. టీ తీసుకుని వెళ్ళండి,” అన్నది వకుళమాల.

“నువ్వు నిజంగా హోటలుకు రావా?”

“మీ కేమైనా వెర్రా ఏమిటి ? నేను చీరె మార్చి. కాలికి జోడు తొడిగి బయలుదేరితే ఇంటిల్లిపాతీ పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చి, ఎక్కడికని అడగరా ? సుఖీ ఊళ్ళోనే వుందిగా ? ఇంకోసారి చూస్తానులెండి. క్షణం కూర్చోండి, టీ తెస్తాను,” అంటూ అవతలికి వెళ్ళిపోయింది.

విజయుడు టీ తాగి బయలుదేరి హోటలు చేరేసరికి అయిదముప్పా వయింది, అయిదింటికి వస్తానని అలస్యం చేసినందుకు సుఖీ కాస్త అడిగింది

“చాలా రోజులకు ఇంటికి తిరిగివచ్చారేమో. బకురాణీతో కబుర్లు చెబుతూ ఇక్కడికి రావాలన్న సంగతి మరిచిఉంటారు,” అని సుఖీ అతన్ని దెప్పింది.

“అవును బకు మూలానే అలస్య మయింది. టీ తాగండి వెళ్ళనిచ్చిందికాదు.”

“టీ కూడా తాగివచ్చారా ? బాగుంది. నే విక్కడ రెండు టీలకు ఆర్డరిచ్చాను.”

“నువ్వొకా టీ తీసుకోలేదా ? అయితే పద. నేను మళ్ళీ తాగుతాను ఆ తర్వాత గంగవేపు మైదానంమీదికి పోదాం ”

“ఇంట్లోనూ తాగుతారు. బయటా తాగుతారు; ఆళ ”

“ఆళ లేకపోతే ఈ స్థితి కెందుకు వస్తాను ?”

ఇద్దరూ డైనింగ్ సెలూన్ కు వెళ్ళి టీ తాగారు. సుఖీ బకురాణీ గురించి, చిట్టి గురించి అడిగి, “బకురాణీదగ్గర నా మాట వచ్చిందా ?” అన్నది.

“వచ్చింది. అవిదనుకూడా నా వెంట రమ్మన్నాను. అనాచార మని వాదించింది. మరోరోజు వచ్చి నిన్ను చూస్తా నన్నది ”

“షికారునుంచి నన్ను మీ ఇంటికి తీసుకు వెళతారా ? బకురాణీని చూస్తాను,”

“ఇవాళే? ముందు షికారు పోదాం పద. ఈమాట దాడిలో ఆలోచించాం”...

* * * *

విజయుడు ఇంటినుంచి వెళ్ళిపోయాక వకుళ చిట్టిని ముస్తాబు చేసి, తోపుడు బండిలో షికారుకు పంపి, ఒకపుస్తకం తీసుకుని మేడపైకి వెళ్ళి, దాదామీద ఉన్న బెంచీమీద కూర్చుని పుస్తకం చదవసాగింది కాని అమెకు చదువు సాగలేదు. వెలుతురు తగ్గిపోతున్నది. తన భర్తా, సుఖీ ఆ క్షణంలో, ఏం మాట్లాడుకుంటూ ఉంటారో ఊహించటాని కామె ప్రయత్నించింది.

సౌదాషిని పచ్చి, బెంచీమీద వకుళ పక్కన కూర్చుని, “అన్నయ్య ఎక్కడికెళ్ళాడు, వదినా ?” అని అడిగింది

“ఎక్కడికోక్కడికి వెళ్ళారు. నన్నుకూడా రమ్మన్నారు. నే నేం వెళ్ళలేదు,”

“వెళ్ళవలసింది : వెళ్ళి కుందనందిని చూడవలసింది : ”

“పో : నిన్నరాత్రి ఇలా మాట్లాడే నా మననంతా పాడుచేశావు. ఇవాళ ఆయనతో ఏమేమో అన్నాను. తలుచుకుంటే సిగ్గేస్తున్నది. ఆయన ఏమనుకున్నారో?”

“కడుపులో పెట్టుకోవటంకన్న కక్కెయ్యటమే మంచిది.”

“ఆయన కావిడమీద ప్రేమ వుందా ? ”

“నీ కేం వెర్రా ? ఆవిడమీద అన్నయ్యకు ప్రేమ ఉండట మేమిటి ? ”

“ఇంత పొద్దుపోయి ఆయన ఎందుకు తిరిగిరాలేదు ? ఆవిడ గురించి ఆయన కింత తాపత్రయం దేనికి ? ”

“దిక్కులేని ఆడదీ : చిక్కుల్లో వుందీ : కాస్త సహాయం చేస్తే తప్పా ? ”

అంతలోనే విజయుడు కారులో తిరిగివచ్చాడు.

“జాగ్రత్త. అన్నయ్యదగ్గర వెర్రివేషాలెయ్యకు. సుశీ మాట వస్తే మామూలుగా పోనియ్యి.” అని సౌదామిని వకుళను హెచ్చరించింది. ఇద్దరూ మేడ దిగివచ్చారు.

వకుళ భర్తను కలుసుకోగానే, “ఏమయింది ? ” అని అడిగింది

“పొద్దుపోయింది. జోడాగిరాకు వెళ్ళటం పడలేదు.

“అయితే ఇంత ఆలస్య మయిందే ? ”

“తొమ్మిదేగా అయిందీ ? గంగఒడ్డున కాస్త తిరిగివచ్చాను.

ఒంటరిగానా, సుశీతోనా అని అడగాలవి నోటిదాకా వచ్చింది గాని వకుళ అడగలేదు,

“నావెంట రమ్మంటే వచ్చావుకావు. నిన్ను చూడాలని సుశీల గిజగిజలాడింది. ఇవాళే వస్తా నన్నది. కష్టంమీద అసాను,” అన్నాడు విజయుడు.

“ఆపటం దేనికి ? తీసుకురావలసింది.”

“నీ అనుమతి లేకుండానే ? ”

“ఇదెవ్వటినుంది ? ”

“మొదటినుంచీనూ. పద, బోజనం పెట్టుకున్నాని.”

2

ఒకవారం గడిచింది. చౌధురీగారు కలకత్తాలో లేరు, త్వరలోనే వస్తా రని తెలిసింది. సుశీగురించి ఏ ఏర్పాటూ జరగలేదు. ఆమె హోటల్లో ఒంటరిగా ఎలా ఉంటున్నదీ తెలుసుకోవటానికి విజయుడు రోజూ వెళ్ళివస్తున్నాడు. అతను రాత్రి ఇల్లు చేరుకునేసరికి రాత్రి తొమ్మి దయేది. వగలుకూడా అతను భార్యకు ఎక్కువ

కవిపించేవాడుకాదు. రాత్రిపూట వక్షశ ఏమీ అడిగేదికాదు. తాను భార్యపట్ల సరిగా ప్రవర్తించటంలేదని జాధవదేవా డతను.

* * * *

ఆరోజు శనివారం. మిట్టమధ్యాహ్నంవేళ కవసీపూరునుంచి సోదామినికి ఉత్తరం వచ్చింది. ఆరాత్రి కల్పతరు థియేటరులో షార్వశీ సమాగమం అనే నాటకం ఉన్నది. దానికి సోదామినినీ, వక్షశమాలనూ తీసుకుపోతాం; సిద్ధంగా ఉండమని, విజనకుమారి అనే బంధువు రాసింది.

నాటకానికి విజయూడి వదిలగారు రాననేసింది. విజయూడు టీ తాగటానికి వచ్చి వప్పుడతని ఉద్దేశం తెలుసుకుందామంటే వీలుపడలేదు. సమయానికెవరో స్నేహితులు వచ్చేసరికి, అతను టీకోసం జనానాలోకి రాక, ద్రెస్సు వేసుకుని బయటికి పోతూ, రాత్రిభోజనానికి రాననీ, తను వచ్చేసరికి చాలా పొద్దుపోతుందనీ కబురుచేశాడు.

ఉత్తరంలో రాసినప్రకారం విజనకుమారి మరి ఇద్దరు స్త్రీలును వెంటబెట్టుకుని రానేవచ్చింది. వాళ్ళవెంట సోదామినినీ, వక్షశ బయలుదేరారు.

తొమ్మిదిన్నరకు నాటకం ఆరంభమయింది. మొదటి అంకం జరుగుతూండగా విజయూడు కల్పతరు థియేటరుకు తెలిఫోన్ చేసి, ఒక బాక్సు రిజర్వు చేయించుకుని, మరికొంతసేపటికి టాక్సీలో సుశీతో సహా వచ్చాడు. అతనికి బెంగాలీనాటకం చూడాలనిలేదు, కాని ఎన్నడూ బెంగాలీనాటకాన్ని చూసిఎరుగని సుశీ పెట్టుబట్టి అతన్ని తీసుకొచ్చింది. సుశీ అడవాళ్ళు కూర్చునే జనానావిభాగంకేసి చూసింది

రెండోఅంకం ప్రారంభం కానున్నది. విజయుడు సుశీకి విక్రమోర్వశీయం కథ చెప్పాడు ఊర్వశీ పురూరవులు ఒకరి నొకరు చూపులమాత్రంచేతనే ప్రేమించుకున్నారని విని, “రాజుకు రాణు లెవరూ లేరా ?” అని సుశీ అడిగింది. తన కో భార్య ఉండగా రాజు ఊర్వశీకోసం వెర్రివాడు కావటం బాగాలేదని ఆమె వ్యాఖ్యానించింది.

రెండో అంకం ముగిసి తెర పడగానే విజయుడు, “కాసేపు బయటికి పోయి చల్లగాలి పోసుకుందాం. ఇక్కడ చాలా ఉక్కుగా ఉన్నది,” అంటూ సుశీని చెయ్యి పట్టుకుని బయటికి తీసుకుపోయాడు. వాళ్ళు వాళ్ళారో లేదో పరదా శ్రీ లుండే ప్రాంతంలో కలకలం బయలుదేరింది ఎవరో శ్రీ మూర్చబోయింది. విజయుడూ, సుశీ కిరిగివచ్చి తమ స్థానాలలో కూర్చునేలోపుగా ఆ కలకలం ఉపశమించింది. వాళ్ళు మరి రెండంకాలు చూశాక విజయుడు “పన్నెం డయింది. నాఒకం ఇంకో గంటదాకా పూర్తికాదు. పోదాం పద,” అన్నాడు.

ఇద్దరూ డైనింగ్ పెలూన్ కు వెళ్ళారు సుశీ టీ తాగుతానన్నది కాని విజయుడు పెర్మత్ తెప్పించాడు

“ఏమి టాలోచిస్తున్నావు ?” అన్నాడు విజయుడు

“ఊర్వశీ పురూరవులను గురించి,” అన్నది సుశీ.

“నీ కే పుట్టం బాగా నచ్చింది ?”

“రాజు విరహం. ఆ రాజుకు ఊర్వశీపైన ఎంతప్రేమ ! న న్నెవరైనా అలా ప్రేమిస్తే ఏం చేస్తానో !”

గవర్నమెంటు బంగళా గడియారం ఒంటిగంట కొట్టింది.

విజయుడామెను పడకగదిదాకా దిగబెట్టి, “వెళ్ళనా ?” అన్నాడు.

సుశీ, “వెళతారా ?” అన్నది వినవద్దీ వినపడకుండా.

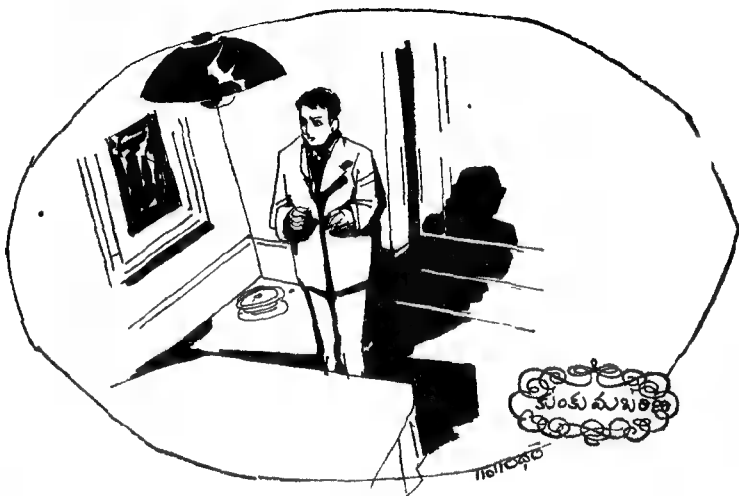
“గుడ్ నైట్ !” విజయుడామె చెయ్యి తీసుకుని ముద్దుపెట్టుకుని వెళ్ళిపోయాడు. సుశీ తన పక్కమీర పడిపోయి, ముఖం దిండులోదూర్చి వెక్కి-వెక్కి ఏడ్చింది

విజయు డింటికి రాగానే, “అమ్మగారి కివాళ మూర్చ వచ్చింది,” అని బేహరా చెప్పాడు.

“మూర్చ వచ్చిందా ? ఇప్పుడెలా గుంది ?”

“నింపాదిగానే ఉంది. నిద్రపోతున్నా రని ఇంతకు ముందే తెలిసింది.”

పక్షులకు మూర్చవచ్చిన దెక్కడని విజయు డడగలేడు, బేహరా చెప్పలేదు. అతను పైకి పెళ్ళటం మంచిదికా దనుకుని కిందనే పడుకుని కాసేపు పక్షులమాలను

గురించి, కాస్తేపు సుశీని గురించి ఆలోచించాడు. వకుళకు ఒకప్పుడు మూర్ఖులు వచ్చేవి, కాని చిట్టి పుట్టాక నిలిచిపోయాయి. అమె ఆరోగ్యం చెడిపోయింది. ఒకటి రెండుమాసాలైనా తీసుకుపోవాలి.

సుశీ భవిష్యత్తు ఏమయేదీ తెలియదు. అమె ఎవరినన్నా యోగ్యుణ్ణి పెళ్ళాడి సుఖ వడవచ్చు. ఇంతకూ పాల్ మొదటిపెళ్ళినంగతి ఇంకా రూఢి కాలేదు. తాను మద్రాసు వెళ్ళివాలి.

ఇలా ఆలోచిస్తూ విజయండు రెండగంటల య్యాక నిద్రపోయాడు

మర్నాడతను లేచేసరికి చాలా పొద్దై క్రింది. అతను తొమ్మిదిగంటలకు టీకోసం పైకి వెళ్ళాడు. అతని వదినెగారు టీ ఇస్తూ, వకుళమాల కిందటిరాత్రి కల్పితరు దియేటరులో పదకొండుగంటలవేళ నాటకం చూస్తూ మూర్ఛపోయినట్టు చెప్పింది.

విజయండు గుండెలో రాయిపడింది. వకుళ దియేటరులో తననూ, సుశీని చూసి ఉంటుందని అతను అనుకున్నాడు. అతను తన వదినెగారితో అమాటలూ ఈ మాటలూ చెప్పి వకుళ వడకగదికి వెళ్ళాడు

వకుళ సోఫామీద చేరగించిది కూర్చునిఉన్నది. అమెతో ఏదో మాట్లాడుతున్న సౌదామిని ఏదోవంక చెప్పి వెళ్ళిపోయింది. అతను అమె ముఖంకేసి చూడసాగాడు. అది కళాహీనంగా ఉన్నది.

"ఏమిటి చూస్తున్నారు?" అన్నది వకుళ.

"నా కీర్తి చూసుకుంటున్నాను. నీ అంతు ఇంకెంతలో తేలుతుందో ఆలోచిస్తున్నాను "

“నాది మొండిప్రాణం. అంత తేలిగ్గా అంతు తేలదు.” అంటూ ఆమె భర్త చెయ్యి వట్టుకున్నది.

“నిన్న నావెంట సుశీని చూసి నన్ను బర్చునద్దులో వేసివట్టున్నావే?”

“అదేమీలేదు. మిమ్మల్నామె అతిథిగా పిలిచినందుకు మీ రామెను నాటకానికి తీసుకెళ్ళా రనుకున్నాను.”

“అనుకుని మూర్ఖపోయావు! బకూ, మనిద్దరికీ ఉండే సంబంధం బూటకమా?”

“ఎప్పటికీ కాదు.”

“ఇప్పుడు మనం వెనకటిలాగా ఉన్నామా?”

“మీకు తెలీదా?”

“నాకూ తెలుసు, నీకూ తెలుసు. నేను వెనకటిలాగా ప్రవర్తించటం లేదు. పాపిని. సుశీ విషయంలో కాదు, నీ విషయంలో పాపం చేశాను. సువ్యయినా నాతో సరిగా ఎందుకులేవు?”

“మీరు పాపాత్ములూ, నేను పుణ్యాత్మురాలినీనూ!”

అత నామెను నిష్టగాని, ధార్మిలింగ్ గాని, మసూరీగాని ఒకటిరెండు మాసాల పాటు తీసుకు పోతా ననీ, అందువల్ల ఆమెకు బలం వస్తుందనీ అన్నాడు. తాను ముందుగా మద్రాసు వెళ్ళవలసినవనికూడా ఉండన్నాడు.

అతను రాత్రి బండికే ప్రయాణం పెట్టుకున్నాడు.

“సుశీ మీవెంట వస్తున్నదా?” అని వకుళ అడిగింది.

“లేదు.”

“ఎన్నాళ్ళు ప్రయాణం.”

“పోను రెండురోజులూ, రాను రెండురోజులూ. అక్కడ రెండురోజులూనూ. ఆష్టమినాటికి వస్తాను. దళమినాడు మనం ప్రయాణం పెట్టుకుందాం.”

అతను ఆరోజు సాయంకాలం ప్రయాణం పెట్టుకున్నాడు గనక, సుశీని చూడటానికి మధ్యాహ్నం ఒంటిగంటకే హోటలుకు వెళ్ళాడు. సుశీ రూములోలేదు. ఎటో వెళ్ళిందనీ, రెండుదాకా రాదనీ అన్నారు. అతను రైల్వేఆఫీసుకు వెళ్ళి రాత్రి మద్రాసు మెయిలుకు టిక్కెట్టు కొని, బెర్తు రిజర్వు చేయించుకుని మళ్ళీ హోటలువద్దకు వచ్చేసరికి సుశీ కలుసుకున్నది.

అత నామెతో, క్రిందటిరాత్రి నాటకంలో ఒకరాణీ తననూ, సుశీనీ చూసిందనీ, ఆమెకూడా నాటకానికి వచ్చి సరదాశ్రీలతో తూర్పున్నదనీ చెప్పాడు.

“ఒకరాణీకి కోపం రాలేదా? ఆమె ఏమన్నది?” అని సుశీ అడిగింది.

“కోపం వచ్చినదానిలాగా బతుకరాణీ నాతో ఏమీ అనలేదు.” అన్నాడు విజయ్. సుశీ కొంచెం సేపు ఆలోచించి, “అమెకు కోపం రాకపోయినా ఇది మంచిపని కాదు,” అన్నది.

“ఏది ?”

“మన స్నేహం. ఇద్దరమూ గంటలతరబడి ఒకేచోట ఉండటమూ, కలిసి పికార్లు వెళ్ళడమూ, భోజనాలు చెయ్యడమూ, నాటకాలకు పోవటమూ - ఇదంతా ఉచిత మేనా : బతుకరాణీ చాలామంచిది కనక సరిపోయింది. నేను చౌధురీగారింటికి వెళ్ళినాక మీరు తరుచు రానవసరం ఉండదు. కాదూ ?”

“నువ్వు వద్దంటే రేపటినుంచీ రాను.”

“ఎందుకు కోప్పడతారు ? మీ మంచికోసమే చెబుతున్నా నని గ్రహించలేరా ?” అమె కన్నీరు రాల్చింది.

“ఒకటినబోయి ఇంకో టన్నాను. ఇవాళరాత్రి మద్రాసు వెళుతున్నాను. అది చెప్పటానికే ఈవేళప్పుడు వచ్చాను.”

అతను సునీకి మొట్టమొదటిసారిగా పాల్ మొదటిభార్యగురించి చెప్పేశాడు.

“ఆయనకు అదివరకు ఒక పెళ్ళికాదు. పది పెళ్ళిళ్ళయినట్టు రుజువై తేమాత్రం మన కేం లాభం విజయబాబూ ?” అన్న దామె.

“పెళ్ళయినట్టు రుజువై తే నీ పెళ్ళి చెల్లదు. నువ్వు యధేచ్ఛగా నీ యిష్టంవచ్చిన వాణ్ణి పెళ్ళాడవచ్చు.”

సుశీ అక్కడ కనబడుతున్న గవర్నరు బంగళాకేసి చూపిస్తూ, “అయితే ఆ గవర్నరును పెళ్ళాడవచ్చా?” అన్నది

“అయినకు భార్య వుండదా?”

“ఆ భాగ్యానికి డబ్బు తగలేసి మీరు మద్రాసు పోకపోతే నేం?”

“ఇంత మహానగరంలో గవర్నరుతప్ప నీకు ప్రేమించదగినవాడు చొరకడా? ప్రేమించినవాణ్ణి పెళ్ళాడటానికి నీకు అవకాశం ఉంటుంది.”

“నేను త్వరగా ఎవరినో ఒకరిని పెళ్ళాడెయ్యాలనేనా మీకోరిక?”

“అవును.”

సుశీ ముఖం వివర్ణ మయివంది. ఆమె ముఖం పక్కకు తిప్పుకుని, “నేను మీకు భార మయినకాదా! మద్రాసు వెళ్ళివచ్చి నా బతుకు దించేసుకోండి,” అన్నది.

తాను మద్రాసు పోవటం గురించి ఆమె అలా అనుకుంటుం దని అతను కలలో కూడా అనుకోలేదు. “మా వ్యవహారం కణుపు దాచేస్తున్నది. ఇంక వెనక్కు తిరగటపోతే అగాధంలో పడిపోతాం. నే నింక ఒక్క ఆడుగై నా ముందుకు వెయ్యరాదు,” అనుకున్నా డతను.

అతను హోటల్లో టీ తాగి ఇంటికి పోతూ, రాత్రి తొమ్మి దింటికి వచ్చి ఆమెను రైలు స్టేషనుకు తీసుకుపోతా ననీ, ఆమె అతన్ని సాగనంపి, తన కారులోనే హోటల్ కు తిరిగి పోవచ్చు ననీ అన్నాడు.

ఇంటికి వెళ్ళాక అతను వకుళతో మాట్లాడటం పడలేదు. అతను తన సామా నును బేహరా వెంట బండిలో పంపి, బయలుదేరిపోతుండగా వకుళ వచ్చి వంగి ప్రణామం చేసి, “ఆశీర్వాదించండి!” అన్నది.

అత నామె చెక్కిళ్ళు తాకి, “భర్తకు ఇష్టురాలివి కా!” అన్నాడు.

అతను హోటలుకు చేరేసరికి సుశీ సోఫామీద, తాను కిందటిసారి విడిచివెళ్ళి నప్పటిలాగే కూర్చునిఉన్నది. ఆమె ఇంకా భోజనం చెయ్యలేదు. బండికి ఆటే టైములేదు. వెంటనే భోంచెయ్యమంటే, అతన్ని పంపించివచ్చి చేస్తా నన్నది.

“అలస్యంగా తింటే జబ్బు చేస్తుందేమో?” అన్నా డతను.

“జబ్బు చెయ్యదు; రాయి అయిపోయాను,” అన్న దామె.

తాను మద్రాసు వెళ్ళుతున్న పని ఆమెకు అప్పడే చెప్పకుండాఉంటే వాగుండే దేమో ననుకుని, అతను సోఫామీద ఆమె పక్కనే కూర్చుని. “నేను మద్రాసు వెళ్ళటం నీకు చొత్తిగా ఇష్టంలేదా? ఇష్టం లేకపోతే మానేస్తాను,” అన్నాడు.

“నా మాట విని ప్రయాణం ఆపటానికి నేను మీ కెవరిని విజయబాబూ ?” అన్న దామె. ఆమె కళ్ళవెంట జలజలా నీరు కారింది.

విజయు డామెను తన రొమ్ముకేసి గట్టిగా ఆదుముకుని, “నా కెవరివా ? నా ప్రియురాలివి ! ప్రియురాలివి !” అంటూ వెర్రిగా ఆమెను ముద్దు పెట్టుకున్నాడు.

ఆమె ఆతన్ని వారించా లని ప్రయత్నం చేయలేదు. ఆమె తల ఎత్తి ఆతని ముఖంలోకి చూసి, “అయితే నన్ను వదిలించుకోవా లనుకున్నా రెందుకూ ?” అని తన తలను ఆతని భుజంమీద వాల్చేసింది.

ఆమె మూర్ఛ పోయిం దని తెలిసి ఆతను ఆయాను కేకపెట్టి, వెంటనే డాక్టరును పంపమని మేనేజరుకు చీటీ రాసి పంపాడు తరవాత సుశీని సోపామీద పడుకోబెట్టి, ముఖాన చన్నీళ్ళు చల్లాడు.

ఒక లావుపాటి దొరసాని వచ్చి, తాను నర్సు నని చెప్పి, ఆతన్ని అవతలికి పంపి, అయిదు నిమిషాలలో సుశీకి స్పృహ తెప్పించింది. ఆమె వెల్లొక విజయుడు లోపలికి వెళ్ళి, ఆమె కోరికపైన ఆమెకు సమీపంగా కుర్చీ వేయించుకుని కూర్చున్నాడు

నర్సు సుశీకోసం బీఫ్టేలో బ్రాందీ కలిపి పంపింది సుశీ అది తాగి తేరుకుని త్వరలోనే నిద్రపోయింది. వదిన్న రయింది.

“నిన్నరాత్రి ఒకతె మూర్ఛపోయింది. మరో ఇరవై నాలుగు గంటలు తిరగక ముందే మరొకతె మూర్ఛపోయింది. ఎంత అదృష్టవంతుణ్ణి !” అనుకున్నాడు విజయుడు.

కొంత సేపటికి బేహరా హోటలుకు వచ్చి, “బండి వెళ్లిపోయింది, హుజూర్” అన్నాడు విజయు డతన్ని సామాన్లు ఇంటికి తీసుకుపోమ్మన్నాడు.

౨

విజయుడు రాత్రి పన్నెండు గంటలదాకా సుశీ గదిలో ఉన్నాడు. ఆమె లేచి నపుడు తీసుకోవడానికి బ్రాత్, ఫుడింగ్ మొదలైనవి గదిలో తెప్పించి ఉంచి, తాను మర్నాడు తొమ్మిదింటికి వస్తానని ఉత్తరం రాసిపెట్టి వెళ్ళిపోయాడు.

సుశీ రెండుగంటలవేళ లేచింది. విజయుడు రాసిన మొదటి “ప్రేమ లేఖ” చదువుకున్నది. తాను మూర్ఛపోయినట్టు ఆయాద్వారా తెలుసుకున్నది. బ్రాత్ వెచ్చ బెట్టించుకుని తాగి, ఫుడింగ్ కొంచెం రుచిచూసి, మళ్ళీ పడుకుని నిద్రపోయింది.

మర్నా డుదయం ఆమె లేచేసరికి ఎనిమి దయింది. మరో గంటలో, విజ యుడు వచ్చేలోపుగా, స్నానం చేసి సిద్ధంగా ఉండగలనా అని ఆమె భయపడు

తూండగా, విజయుడు నౌకరుద్వారా ఆమెకు చీటీ పంపాడు. అందులో అతను తన ఇంట్లో గొడవగా ఉన్నదనీ, ఈపూట రాజేననీ, సాయంకాలం తప్పక వస్తాననీ రాశాడు. ఆమె ఎలా ఉన్నదని అడిగాడు. తాను సరిగానే ఉన్నాననీ తనని గురించి విచారించ వద్దనీ, అతను రాసిన విషయం అర్థం కాలేదనీ, అతనికోసం ఎదురు చూస్తుంటాననీ ఆమె సమాధానం రాసి, “సుఖీ” అని సంతకం చేసింది.

సాయంకాలండాకా ఆమె ఆరాటంతో ఏ పనీ చెయ్యలేకపోయింది. విజయుడు తమ సంగతి తన భార్యకు చెప్పి ఉంటాడనీ, అతని కే మాయా మర్మమూ తెలీదనీ, అందుకే ఇంట్లో గొడవ అయిఉంటుందనీ ఆమె ఊహించింది.

విజయుడు సాయంకాలం వచ్చాడు. అతడి ముఖం వాడిపోయి ఉన్నది. సంగతంతా బకురాణీకి చెప్పేశానని అత నన్నాడు.

“నాకు ముందే తెలుసును. నే నమకున్నట్టే అయింది,” అన్నది సుఖీ.

“నీమీద నాకు ప్రేమ అని చెప్పినప్పుడు బకురాణీకూడా నీలాగే తనకు తెలుసు నన్నది,” అన్నా డతను.

ఇద్దరూ కబుర్లు చెప్పుకునేటప్పుడు సుఖీ, “మీకు వివాహం కాకుండా ఉంటే నేను మీదా వ్నయేదాన్ని,” అన్నది.

హిందూ స్త్రీలు సహించే నిర్బంధాలనుకూడా తాను సహించేదా నిన్న ఆమె అన్నది.

ఇద్దరూ టీ తాగి విజయుడి కారులో మైదానంమీదికి పికారు బయలుదేరారు. ఆ రోజుల్లా ఉక్కబెట్టింది. కాని మైదానం మీద కాస్త చల్లగా ఉన్నది. ఒక గంటసేపు అక్కడ కారుషికారు తిరిగి, విజయుడు కారును ఈడెన్ గార్డెన్ దగ్గర ఆపాడు. ఇద్దరూ తోటలోకి ప్రవేశించి, నడుచుకుంటూ ఒక నిర్జనప్రదేశానికి వెళ్ళి కూర్చున్నారు.

“నాకు పెళ్ళి అయిఉండకపోతే నాదానవై ఉండేదానవన్నావే, అది మనస్ఫూర్తిగా అన్నమాటేనా?” అని విజయు డడిగాడు

“అవును,” అన్న దామె.

“నాకు భార్య ఉన్నప్పటికీ నాదానివి కమ్మంటే కావా?”

“మీరు ఆత్మార్పణం చేసుకున్న మరోమనిషికి బాధ కలిగించటం ధర్మమా?”

“అవిడకు బాధ లేదనుకో. ఆమె సమ్మతించిందనుకో.”

బకురాణీ సమ్మతిస్తుందని సుఖీ ఊహించలేకపోయింది. కాని తాను సుఖీని పెళ్ళాడితే బాగుంటుందన్న ఆలోచన బకురాణీ చెప్పిందని విజయు డన్నాడు.

“మనస్ఫూర్తిగానే అన్నదా?”

“అలాగే తోచింది.”

“నమ్మశక్తి కనుక ఉంది.”

హిందూత్వంలో అలాటి స్వార్థరాహిత్యం ఉందని విజయం ఉదాహరణ లిచ్చి, “సుశీలా, బాగా ఆలోచించుకో. భార్య, ఒకపిల్లా ఉన్నవాణ్ణి చేసుకోవటం ఏత్రితూడా కొరదగినసంగతి కాదు నా బంధువులు విన్నెలా చూస్తారో తెలీదు, ఇవన్నీ ఆలోచించుకుని నా భార్యకు కావటానికి నమ్మతిస్తావేమో నిర్ణయించుకో, ఔము తీసుకునే చెప్ప, నిన్ను తొందరిపెట్టను,” అన్నాడు.

“ఆలోచించే దేమీలేదు, బతుకాణ్ణి ఆన్యాయంగాని, బాధగాని కలగదని మీరు మాట చెప్తే, నా కేమీ అభ్యంతరంలేదు,” అన్నది సుశీ.

ఇంతలో వానచినుకులు సాగాయి. వారు బయలుదేరి కారుదగ్గరికి చేరుకునేలోపుగా వర్షం హెచ్చటంచే తడిసి ముద్దయ్యారు. సుశీని హోటలుదగ్గరి దించి, ఆతను కారులో వెళ్ళిపోయాడు.

మర్నాడు మధ్యాహ్నం అతను హోటలుకు వచ్చి, సుశీ పెళ్ళికి ఒప్పుకున్నదని తాను తన భార్యకు చెప్పినట్టూ, ఆమె మంచిదే నన్నదనీ, పెళ్ళి జరగటం విషయం చర్చించిందనీ సుశీకి చెప్పాడు.

సుశీ కొంచెం ఆలోచించి, “ఆమె ప్రేమ నమ్మద్రంలాటిది!” అన్నది. ఆమె

తమ వివాహం ఏలా జరుగుతుందని అడిగింది. “మనం ముసల్మాను మతమైనా పుచ్చుకోవాలి. అర్యసమాజంలో నైనా చేరాలి.” అన్నా రతను. అర్యసమాజంలో కూడా భర్త ఒక భార్యమీద మరొక భార్యను చేసుకోవచ్చుగాని, భార్య ఒక భర్త ఉండగా మరొక భర్తను చేసుకోవటానికి వీలేదు. అందుచేత అతను పాల్ మొదటి వివాహం సంగతి రూఢి చేసుకోవడానికి మద్రాసు వెళ్ళాలి.

టీ తాగి, వాళ్ళిద్దరూ బజారుకు వెళ్ళి ఉంగరం ఒకటి కొన్నారు. అతను ఆమెతో తన మద్రాసు ప్రయాణం గురించి చెప్పినప్పుడు సుశీ, “పాల్ అన్న మాటలు మీరు విజంగా నమ్ముతున్నారా?” అన్నది : పాల్ తను చేసుకున్నదే మొదటి పెళ్ళి అయిఉంటుందని ఆమె వాదించింది.

“ఈ మాట అదివర కెందుకు చెప్పలేదు,” అన్నాడు విజయుడు.

“మనకు పెళ్ళవుతుందని నేను కలగన్నానా? పాల్ కు అదివరకు పది పెళ్ళి క్షయితే మాత్రం నాకు ఒరిగే దేమి ఉనుకున్నాను.”

విజయుడికి గుండెలో రాయి పడింది. అతను తాను కొన్న ఉంగరాన్ని సుశీ కిస్తూ, “ఈ ఉంగరం నీదగ్గరే ఉంచు. మద్రాసు వెళ్ళివచ్చాక, పరిస్థితి అనుకూలంగా ఉంటే అప్పుడు దీన్ని నీ వేలికి పెడతాను.” అన్నాడు.

ఆలా త్రి వాళ్ళిద్దరూ హోటల్ లో భోజనం చేసి కబుర్లు చెప్పమంటూ ఉండగా బేహరా ఒక ఉత్తరం తెచ్చాడు. అది చౌధురీగారు రాసిన ఉత్తరం. ఆయన కిందటి రోజే కలకత్తా చేరాడట. బొంబాయి నుంచి పాల్ వచ్చి, తాను తన భార్యకోసం ఎంత వెతికినా కనిపించ లేదుట. పాల్ తన భార్యకోసం చాలా దిగులు పడు తున్నాడు గనక సుశీ గురించిన వివరా లేమైనా తెలిస్తే చెప్పమంటూ చౌధురీ తాళాడు.

మర్నాడు ఉదయం విజయుడు చౌధురీగా రింటికి వెళ్ళి, చౌధురీగారి నమస్కంలో పాల్ తో మాట్లాడడా మనుకున్నాడు. కాని పాల్ లేడు. విజయుడు చౌధురీగారితో సుశీ కులాసాగా ఉన్నట్టు చెప్పాడు. కాని ఆమె ఎక్కడ ఉన్నదీ చెప్పలేదు.

ఆ సాయంకాలం విజయుడు బయటికి బయలుదేరబోతుండగా పాల్ వచ్చాడు. కాస్తేవు విజయుడిపైన ఎబ్జెక్ట్ కేసు చేస్తున్నా నన్నాడు; తనకు ముందొక పెళ్ళి కాలేదనీ, తాను తాగిన మైకంలో ఏమేమో వాగి ఉంటాననీ అన్నాడు; విజయు జ్ఞుడికి తెప్పించుకుని విస్కీ తాగాడు. చివరకు, ఒక వెయ్యిరూపాయి లిప్తే పొగ ముట్టాలి వ్యాపారం చేసుకుంటా నన్నాడు. ఒక్క పైసా కూడా ఇవ్వననీ గట్టిగా చెప్పేసి, విజయుడు పాల్ ను సాగనంపాడు.

సుశీ విజయుడిద్వారా ఈ విషయాలు విని భయపడింది. పాల్ కలకత్తా వదిలి వెళ్ళేదాకా తాను సుశీని ఒంటరిగా విడిచి మద్రాసు పోనని విజయుడు మాటజుచ్చాడు.

*

*

*

ఆ రాత్రి తొమ్మిదింటికి చౌధుగారిగారు విజయు దింటికి వచ్చి పాల్ను పోలీసులు వారంటు తెచ్చి ఎరెస్టు చేసి వట్టుకుపోయా రని చెప్పాడు. వారంటు బొంబాయినుంచి వచ్చింది. 409 నెక్షను కింద పాల్ను ఎరెస్టు చేశారు. చౌధురీగారు పాల్ను జామీనుమీద విడిపించమని కోరినా పోలీసులు సమ్మతించలేదుట. పాల్ బంధువులకూ, సుశీకి ఈ సంగతి తెలియటం మంచి దన్నాడు చౌధురీగారు.

“సుశీకి నేను చెబుతాను. పాల్ బంధువుల్లో ఒకరి చిరునామా నా దగ్గర ఉన్నది,” అంటూ విజయుడు సోఫీ రాసిన ఉత్తరం తీసి ఆయన కిచ్చాడు.

ఆయన ఉత్తరం చూసి, “ఈ సోఫీ ఎవరు?” అని అడిగాడు.

“పాల్ భార్య; 1907 నవంబరు 6న మద్రాసులోని బాప్టిస్టు చాపెల్ లో వా రిద్దరికీ పెళ్ళి అయింది,” అన్నాడు విజయుడు.

చౌధురీగారు ఆగ్రహవేళంలో, “బద్మాష్! సుశీని నాశనం చేశాడు. ఎంత దుర్మార్గుడు!” అన్నాడు.

విజయు డాయనకు దాచకుండా అంతా చేప్పేశాడు: తా మిద్దరూ పెళ్ళి చేసుకోబోతున్న సంగతి మాత్రం చెప్పలేదు. ఆయన అంతా విని బయలుదేరి వెళుతూ, “సుశీ అదృష్టవంతురాలు. అందుకే ఆమెకు మీవంటి యోగ్యుడి అండ లభించింది. రే పామెను మా యింటి కొకసారి పంపండి! ఫూర్ గరల్!” అన్నాడు.

మర్నాడే అతను మద్రాసుకు ప్రయాణం కట్టాడు. అతను సామానులు సర్దుకుంటూ ఉండగా వకుళమాల అతనికోసం కబురు చేసింది.

“నిన్న విజనకుమారి వచ్చింది. వాళ్ళ కుర్రాడి ఆరోగ్యం కోసం ఫూరీ వెళ్ళి ఒకటి రెండుమాసా లంటారు. సముద్రపుగాలికి ఆరోగ్యం బాగుపడుతుందన్నా రుట. ఇల్లుకూడా అద్దెకు తీసుకున్నారు నన్నుకూడా తమవెంట రమ్మన్నది,” అన్నది వకుళ అతనితో.

“నీ వంట్లోకూడా ఏమీ బాగలేదు. వెళ్ళరాదూ?”

“నా కేం జబ్బు? కాని ఒక టనుకున్నాను. మీరు మద్రాసు నుంచి నాచిగు రోజుల్లో తిరిగివస్తారు. విజనకుమారి వెంట వెళ్ళి, అక్కడ రెండు మూడు రోజు

అండి దేవుడి దర్శనం చేసుకుని, మీరు తిరిగి వచ్చేటప్పు డక్కడ దిగితే, మీ వెంట వచ్చేయ్యవచ్చు ననుకున్నాను మీ కేమైనా ఇబ్బందా!”

“నా కేం ఇబ్బంది?”

*

*

*

అతను రెండుగంటలకు వెళ్ళి, తాను రాత్రిబండికి మద్రాసు పోతున్నాననీ, పాల్ ను పోలీసులు వట్టుకెళ్ళారు గనక ఆమె కేమీ భయం ఉండదనీ, తాను తిరిగి వచ్చినదాకా ఆమె చౌదురీగా రింట ఉంటే బాగుంటుందనీ సుశీతో అన్నాడు.

సుశీ అతని కొక విషయం జ్ఞాపరం చేసింది. వాళ్ళిద్దరూ ఒకరినొకరు రిరోజుల క్రికం మొదటిసారి చూసుకున్నారు. అది మొదలు ప్రతిరోజూ కలుసుకుంటూనే ఉన్నారు. అతను నెక్లెస్ కోసం సోహాగ్ పూర్ నుంచి జబల్ పూర్ వెళ్ళినప్పుడు నాగా పడిఉండవలసింది. కాని అదృష్టవశాన మర్నాడు రాత్రికే తిరిగివచ్చి, ఆమె మెడలో, వరమాల వేసినట్టుగా, నెక్లెస్ తగిలించాడు! కాని ఈసారి నిజంగా నాగా పడబోతున్నది!...

4

పూరీలో విజనకుమారీవాళ్ళు అద్దెకు తీసుకున్న మేడ సముగ్రం ఒడ్డునే ఉన్నది. కొడుకు జబ్బువాడు కావటంచేత విజనకుమారి ఇల్లు కదిలేదికాదు వకుళ విజన కుమారి పినతల్లి వెంట ఆలయంలో ఎక్కువకాలం గడిపేది. వకుళతో వచ్చిన సౌదా మినికి వరండాలో కూర్చుని సముద్రంకేసి చూడటం సరిగా అందుచేత ఆమెకూడా విజనకుమారిలాగే ఎక్కువ సేపు ఇంటి నంటిపెట్టుకుని ఉండేది.

వాళ్ళిద్దరూ కూర్చుని ఒకనాడు వకుళను గురించి మాట్లాడుకున్నారు. తన భర్త మరొకతెను పెళ్ళాడటానికి ఒప్పుకోవటంలో ఆమె ఎవరినీ సంప్రతించక తొందర పడింది; మనస్సు చెడిపోయి దేవుళ్ళకు దణ్ణాలు పెట్టుకుంటున్నది! తన అన్న కిరాస్తానీదాన్ని చేసుకోవటం సౌదామినికి ఇష్టం లేదు

ఆరోజే విజనకుమారిభర్త విపినబాబు కొక తెలిగ్రాం వచ్చింది. విజయుడికి జబ్బుచేసింది; సాయంకాలం బండికి మద్రాసునుంచి వస్తున్నాడు; అతనివెంట ఒక డాక్టరుకూడా వస్తున్నారు; రైలుకు మేనా పంపాలి.

విజయుణ్ణి రైల్వోనుంచి దించి మేనాలో చేర్చేసమయంలో అతను జ్వరంతో

వల్ల తెలియనిస్థితిలో ఉన్నాడు. అతన్ని ఇంటికి చేర్చాక వివేచనాబు పూరీలో ఉండే సివిలసర్జన్ను పిలిపించి పరీక్ష చేయించాడు. విజయుడికి తగిలిన జర్వం టైఫాయిడ్ లోకి దించవచ్చునని డాక్టర్ న్నాడు.

విజయుడి జ్వరం తెల్లవారుజామున కొస్త తగ్గింది. అతను కళ్ళు తెరిచి వకుళను చూశాడు. విజయదశమినాటికి అతను తన భార్యను చూసినందుకు తృప్తిపడి, సుశీనికూడా చూడాలని ఉన్నట్టు ఆమెతో అన్నాడు. అతనికి బతకనిని ఆదైర్వం పట్టుకున్నది.

తెల్లవారుజానే వకుళ సుశీకి ఎక్స్ప్రెస్ టెలిగ్రాం ఇప్పించింది.

ఆ టెలిగ్రాం అందకపూర్వం సుశీకి మద్రాసునుంచి విజయుడు వంపిన టెలి గ్రాములు రెండు అందాయి అతను మద్రాసు చేరినట్టు ఒక టెలిగ్రాం ఇచ్చాడు; పార్లకు లోగడ పెళ్ళి అయినట్టు రిజిస్టరులో ఉన్నదని మరొక టెలిగ్రాం ఇచ్చాడు. తరవాత ఏ వార్తలేదు. ఆమె ఆశ్చర్య పడుతుండగా వకుళ వంపిన టెలిగ్రాం వచ్చింది.

సుశీకి ఆ రాత్రిదాకా బందీలేదు కా నా బండికి బయలుదేరుతున్నా నని వకుళకు టెలిగ్రాం ఇచ్చి, ఏం చెయ్యటానికి తోచక బ్రా మెక్కి, రాజీమాటుదాకా వెళ్ళి, తన కాబోయే భర్తను కాపాడమని కాళీమాతకు మనసులో దణ్ణం పెట్టుకున్నది.

సుశీని తీసుకురావటానికి వివేచనాబు స్టేషను కెళ్లాడు. వకుళ ఆమెను చెయ్యి

పట్టుకుని మేడమీద తనగదికి తిసుకుపోయింది. తరవాత ఇద్దరూ విజయదు పడు కున్న గదికి వెళ్ళారు. సౌదామిని అతనికి కాళ్ళపట్టుతున్నది. అతను నిద్ర పోతున్నాడు. విజయమ్మ చూడగానే సుశీకి కంట పీరు తిరిగింది వకుళ ఆమెను చప్పున ఇవత లికి తీసుకువచ్చి, ఆమె కళ్ళు తుడుస్తూ, “ఏదవ్వద్దు. భయం దేనికి? భగవంతు డున్నాడు.” అన్నది.

తాను క్రిస్టియను కావటంచేత ఆ ఇంట్లో మిగిలినవారికి ఇబ్బందిగా ఉంటుం దేమో నని సుశీ భయపడింది. కాని తమకూ విజనకుమారికి అలాటి పట్టంపులు లేవని వకుళ ఆమెతో అన్నది.

సుశీ స్నానం చేసేసరికి విజయదు నిద్ర లేచి ఆమె వచ్చిందా అని అడిగాడు సుశీ అతని దగ్గర కెళ్ళి కనబడింది అది మొదలు అతనికి అస్తమానమూ దగ్గర ఉండి ఆమె అన్ని ఉపచారాలూ చేస్తూవచ్చింది.

“ఎవతో వచ్చి భర్తను కాజేసుకుపోతుంటే, నువు చూస్తూ ఉరుకోవటం ఏమీ బాగాలేదు,” అని విజనకుమారి వకుళను హెచ్చరించింది. వకుళ ఆమె మాటలు పట్టించుకోలేదు.

ఉన్నట్టుండి కలకత్తానుంచి విజయుడి వదిగారు దిగిరి. అవిడ చాలా ఆచార వంతురాలు. తన వెంట పెద్ద బిందెడు గంగాజలం తెచ్చుకున్నది. ఆమె విజయమ్మ చూసి, “నీకు జబ్బు నయమవుతుంది. కాశీమందిరంలో పూజ చేసి వచ్చాను. తులసి కోటలో నుంచి మృత్తిక తెచ్చాను,” అంటూ మన్ను తీసి అతని నుదుటికి, నెత్తికి రాచింది.

ఆమె ఆక్కడ ఉండగానే సుశీ వచ్చి అతనికి బాష్ప మిచ్చింది.

“నువు ఎవ రమ్మాయ్?” అని అవిడ సుశీని అడిగింది

“మా స్నేహితురాలు,” అని సౌదామిని చెప్పింది.

“ఎవరో కిరస్తానీ నర్సు అనుకున్నా,” అన్న దావిడ.

కాని ఆమెకు సుశీ సంగతి తెలియనే తెలిసింది. అవిడ మండిపడి, సుశీని చీపురుతో వెళ్ళగొడతా నన్నది. గంగా జలం వెంట ఉండటం అవిడకు చాలా మే లయింది. సుశీ రావటంచేతనే విజయదు కోలుకుంటున్నా డని విని అవిడ కొంత వరకు సమాధానపడింది

ఇరవైరెండో రోజు విజయుడికి జ్వరం రాలేదు. చాక్లర్లు సలహా మీద విజయుడు మరొక నెలపాటు ఘరీలోనే ఉండిపోయాడు. కానీ అతని వదినెగారు మాత్రం అతనికి పథ్యం పెట్టగానే కలకత్తాకు తిరిగిపోతూ, సుశీనికూడా తనతో వచ్చెయ్యమన్నది "నీ మంచి కోరే చెబుతున్నాను. నీకు ప్రపంచజ్ఞానం లేదు. తరవాత పశ్చాత్తాప పడతావు. నీ ప్రాణంతో బాటు మరిద్దరి ప్రాణలుకూడా తీస్తావు," అన్న చామె సుశీతో. అంతతో పోనివ్వక, సుశీ తన వెంట కలకత్తాకు బయలు దేరాలని చాలా తొందర పెట్టింది.

"నే నిప్పుడు రాను. తరవాత వెళతాను," అన్నది సుశీ స్పష్టంగా.

విజయుడి వదినెగారు వెళ్లిపోయాక కూడా సుశీ మనసు మనసులో శ్రేడు. "అలా ఉన్నావేం?" అని వకుళ అడిగితే, ఆమె ఏమీ చెప్పలేదు.

"మా తోడికోడలు ఎమైనా అన్నదా?" అని వకుళ అడగింది.

"నన్ను తన వెంట కలకత్తా రమ్మన్నది. నేను వెళ్లి ఉండవలసిందేమో! అక్క. నే నిప్పుడు ఎవరికీ తెలియకుండా వెళ్లిపోతే ఏమిటి వస్తుంది?" అన్నది సుశీ దీనంగా.

"ఏమిటి వెలిమాటలు? నీమీద ఆశలు పెట్టుకునిఉన్న నునిషి ఏమవతా రను కున్నావు? ఆయన ని నేమన్నా అన్నారా ఏమిటి?"

"లేదు. నాకే అనిపిస్తున్నది "

వకుళ సుశీకి ఎంతో మంచిగా నచ్చజెప్పింది. తన భర్త సుశీని పెళ్ళాడటం చేత తన జీవితం ఏమీ భ్రష్టయిపో దన్నది. ఇద్దరు స్త్రీలు ఒక భర్తతో ఎందుకు కాపరం చెయ్యగూడ దని అడిగింది.

విజయుడికి సుశీకి వివాహం జరిపటానికి కుక్రదేవ నీలాంబర త్రివేదీ అనే ఆయన వచ్చాడు. సుశీకి ప్రాయశ్చిత్తకర్మ జరిపించి, తరవాత మూడురోజులకు వివాహం ఏర్పాటు చేశాడు. రేపు కోర్టు తెరుస్తారనగా విజయుడికి సుశీకి వివాహ మయింది.

పెళ్ళికాగానే సుశీ వకుళ కాళ్ళకుదణ్ణం పెట్టింది. వకుళ ఆమెకు బంగారు కుంకుమ బరిజ ఇచ్చి, "ఈ కుంకం నీకు అక్షయంగా ఉండుగాక!" అన్నది.

ఇద్దరూ కౌగలించుకుని ఆనందవాషాలు రాల్యారు.

మెత్తనిచెప్పుదెబ్బ!

నాగేశ్వరావు, 'నోట్లో నాలిక లేని వాడు!' అది వుండేదోబుతుజం

కనుక! అదే అతగాడి ప్రత్యేకత.

'నాగులుగాడి కదో జబ్బు!...' అఫీసులోలన యీడువాళ్లుంటుంటారు.

'అయ న్నదోరకం తత్వం!...' వయసుమీద గౌరవంకొద్దీ అతగాడికంటె కొంచెం చిన్నవాళ్ళనే ముక్కులు.

'నాగేశ్వరావుగారు చాలా యింట రెస్టింగ్ పెర్సన్!...' అఫీసులోనిన్న కాకి మొన్న చేరిన కుర్రకా రనుకునే మాటలు.

మొత్తంమీద నాగేశ్వరా వంటి అందిరికీ తలో అభిప్రాయపూ, పున్న మాట నిజం.

నలభైకీ - నలభై అయిదుకీ మధ్య నుంటాడు నాగేశ్వరావు. పండిపోయిన లల. పీక్కుపోయిన మొహం. ఎండి పోయిన ఎముకలగూడు. చూట్టానికి పీసుగులా వుంటాడు. అయితే నేం, పీసుగు కున్నంత శక్తి, గాడిద కున్నంత

ఓపికావున్నాయ్. నాలిక భుజాన వేసుకుని వూరేగటానికి!

అదృష్టం బాగుండో, ఖర్మం కాలో గాని...రెండేరెండు మార్కు లెక్కువ వచ్చి నాగేశ్వరావు. ఎమ్మే-థర్డ్ క్లాస్! భావాలూ, బుద్ధులూ మరేక్లాసో తెలియదు!

అతగాడు నోరు విప్పితేచాలు, 'ఒరే నాగులూ! వెతవ్వాగుడు వాక్క వెద్ద నాయనా. నీకు పుణ్యం వుంటుందీ!...' యీడువాళ్ళంతా యీసడించుకోవటవే.

వివీ వివనట్లూ, అంటి అంటనట్లూ వుంటారు మధ్యతరగతివాళ్ళు మన కెందుకులే, పోనీ, పెద్దవా దని

యిహా మిగిలినవాళ్ళల్లా మూడోరకం కుర్రకారే, మూడోతరగతి ఎమ్మేగారికి తాళం వెయ్యటానికి, తండాన పాట్టానికి.

డిస్పాచింగ్ క్లార్క్ కుమారిరాజ్యం మీద గబ్బు లేపింది. నాగేశ్వరావు కాదూ!

గంపెడు సంసారాన్ని గట్టెక్కించ కుండానే, తండ్రి గుటుక్కుమంటే...

యిద్దరు చెల్లెళ్ళు, ముగ్గురు తమ్ముళ్ళు. తనూ, తల్లి, యితమందికీ గడిచే విధానం లేక, యిల్లయిసీ ఆఫీసులో క్లర్క్ గా చేరింది. ఆఖం, శుభం తెలియని ఆమాయకురాలు రాజ్యం.

రాజ్యం ఆఫీసులో అడుగుపెట్టి ఆరైల్లయిందో లేదో, ఆవె.నూ, ఫిల్డఫీసర్ ఖిస్కరావుమా కలిపి, యిద్దరినీ తన నాలుకతో మెలిపెట్టి చుట్టి, వీధిలోకి లాక్కెరింది పీనుగులాంటి నాగేశ్వరావే.

ఆఫీసులో వని చేసే ఏ ఆదదానికి నిజాయితీ వుండేదీసింది? నీతి నియమాలు తగలజ్ఞాయ్? తల అమ్ముకున్నాక శీలం ఆగివస్తుందా? మగాళ్ళమందలో పడి మనుల్లోంటే... ఏవీటో పిచ్చిమాట కాకపోతే?... అని రెక్కర్లు దంచి, ఆఫీసులో వున్న నూనూగు మీసాల కుర్రాళ్ళ నందరినీ రెచ్చగొట్టి, ఆమెమీది కునికొల్పింది యీ పీక్కు పోయిన మొహంకాదూ?

స్వింగ్ డోర్ కిరుమంది.

హోల్లో స్టాఫంతా ఆఫీసరు గదివైపు చూశారు.

గదిలోంచి వస్తోన్నది గంభీరమైన మూర్తి : జేవురించిన మొహం : అవమానంతో అట్టుడికిపోతోన్న అభిమాన వతి రాజ్యం :

హాలు నడిమధ్యలో ఒక్కసా రాగిం దావె.. "నాగేశ్వరావుగారూ : ఓసా రిటొస్తారా? మీతో కొంచెం మాట్లాడ

వలసిన పనుంది." గంభీరంగా కన్ను స్తోన్న రాజ్యం గంభీరమేనని సామ్యమైన, శ్రావ్యమైన సరబోధన :

ఆళ్ళర్కంతో అంతా కళ్ళప్పగించి చూస్తున్నారు ఎందుకా అని.

అక్కడంతమంది వుండగా ప్రత్యేకంగా తననే ఎందుకు పిలుస్తున్నదో అర్థం కాలేదు నాగేశ్వరావుకి

అయినా సీట్లోంచి లేచి, యాంత్రికంగా వచ్చి ఆవె.ముందు వింటున్నాడు, 'ఎందుకు పిలిచా' రన్నట్టు చూస్తూ.

"చూడండి రావుగారూ : వయసు లోనూ, చదువులోనూ మీరునాకంటే అధికమైనా : తండ్రంతటివారు. మీకూ నా అంత కూతురుంది, కాని నాలా నోకరి చేసి కుటుంబాన్ని పోషించవలసిన గతి ఆమెకు పట్టకూడదనే నా కోరిక. కాని, ఒకవేళ అటువంటి దుర్లభనే దురదృష్టవశాత్తూ జరిగితే - గాడ్ ఫర్ బిడ్ : - సహృదయం, చిత్తశుద్ధి గల ఖిస్కరావుగారిలాంటి స్నేహితులు పెద్దన్న గారిలా ఉవతరించి, అందగా నిల్చి, ఆవత్సమయంలో ఆదుకుంటా రని నా నమ్మకం".

రాజ్యం - అదుక్కున యి నా బ్రతుకుతాను గాని, ఆఫీసులో మాత్రం పని చెయ్యకూడ దనుకున్న రాజ్యం - చరచరా వెళ్ళిపోయింది, మెట్లు దిగి

కొయ్యబారిపోయిన ఎముకలగూడును చూసిన కళ్ళల్లో సానుభూతి మెదిలింది.

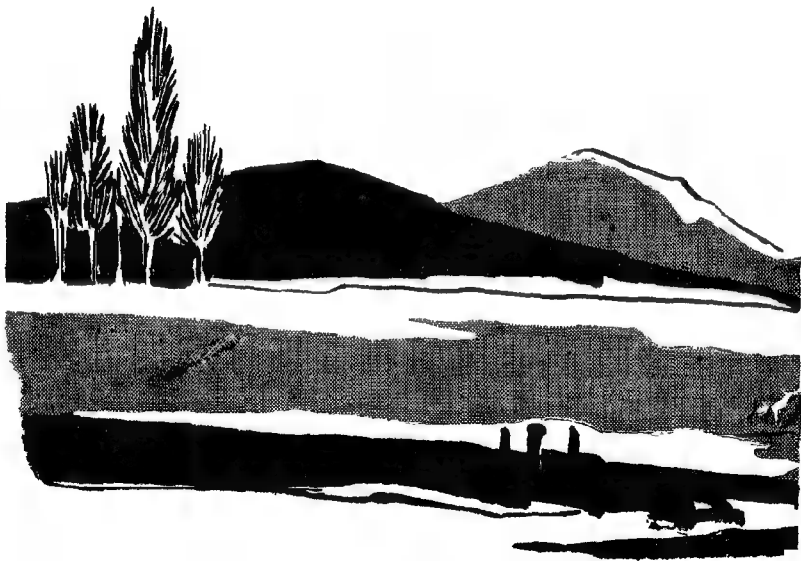
సంసారశయము

శనందరామం

త్రైవందం మూర్తీభవించి నట్లుగా ఉంది కళాకాల కోలాహలం. రంగు రంగుల సీత్యచీరెలూ, నైలాను మిల మిలలూ, పంజాబీదుస్తులూ, కొన్ని బుర బాలూ, మరికొన్ని ప్రాకులూ హడావిడిగా ఆటూ ఇటూ తిరుగుతున్నాయి. కొంత మంది అమ్మాయిలు తమ పైటచెంగుతు వాలంటీరుబాడ్డీ తగిలించుకొని, నచ్చినవారందరినీ ఆహ్వానించి కూర్చోబెడుతున్నారు. “అదివారం మా కాలేజీ వార్షికోత్సవం; రాకపోతే చూడు” అని నిరంజని వారంరోజుల్నించీ, సుధాకర్ ని రోజూ హెచ్చరిస్తుంది. “అదవాళ్ళ కాలేజీకి

నే నెండుకూ ?” అన్నాడు విసుగ్గా. అతడికి తగని మొహమాటం. “చూడో మొగధీరుడివి బయలుదేరావు లెద్దా ! కాలేజీ అదవాళ్ళ దయనా వార్షికోత్సవానికి లెక్కలేనంతమంది వస్తారు. మువ్వ రాసని తప్పించుకుంటే ఊరుకోను,” అంది నిరంజని బుంగమూతితో. మధాకర్ వస్తా సని ఒప్పుకున్నాడు. నిరంజని వాలంటీర్ గా తన పేరుకూడా ఇచ్చింది. కారణంగా ఉత్సవం ప్రారంభనమయ్యావకంటే ముందుగా వెళ్ళవలసి వచ్చింది.

“ఏ స్నేహితి ఎత్తుకుపోదుగాని, తప్ప

కుండా రా. సుధన్నయ్యా! అని మరీ హాయిగా క్లబ్బుకు పోయి, కాసేపు
 మరీ చెప్పి వెళ్ళింది నిరంజని పేకాడుకుంటేనే అతని ప్రాణానికి
 సుధాకర్ కు అహ్వనం పెద్ద హాయిగా ఉండేది.
 సంతోషాన్ని కలిగించలేదు. ఇంతకంటే రిక్తా దిగితూనే అక్కడి జననమా

హాన్ని చూసి కొన్ని క్షణాలు విశ్రాంతి కలిగింది సుధాకర్ కి. అతని కళ్ళు క్షణంలో సగం కాలం నిరంజనికోసం చుట్టూ చూశాయి. నిరంజని ఎక్కడా కనిపించలేదు. అలా ఆడపిల్లలవంక తేరి చూడడం అసక్యంగా ఉంటుందని ఆ ప్రయత్నం విరమించుకొన్నాడు తడబాటుతో అటూ, ఇటూ చూస్తుంటే ఎవరో విద్యార్థిని “ఇటు రండి” అంటూ దారి చూపించింది. సుధాకర్ రెండుగురు వేసేసరికి, తన ప్రక్కగా ఒక పండు ముసలిది కట్ట చేత్తో పట్టుకుని వణుకుతూ తూలిపోతూ రావడం కనిపించింది. అడుగు తీసి అడుగు పెట్టలేకపోతుంది ఆ ముసలమ్మ. అక్కడ వున్న పండలాది ఆడపిల్లలో ఒకరయినా, పాపం, ఆ ముసలిదానివంక చూడటంలేదు. ముగ్గుబుట్టలాంటి తలతో ఊగుతూవచ్చే ఆ ముసలమ్మ నడవలేక కొద్దిగా తూలింది. వెంటనే సుధాకర్ ఆ ముసలమ్మ పక్కగా వచ్చి “అవ్వ గారూ : నేను తీసికెడతాను రండి,” అంటూ ఆవిడ చెయ్యి పట్టుకున్నాడు. ఆ ముసలమ్మ మరింత వణుకుతూ “వద్దలే నాయనా !... నువ్వు నడు...” అంటూ చెయ్యి వదిలించుకోబోయింది.

కాని సుధాకర్ ఆమె చెయ్యి వదలకుండా “ఫరవాలేదు అవ్వగారూ : నేను కూడా మీ మనవడ్నే అనుకోండి, రండి రండి” అంటూ ఆవిడని నడిపించ

సా గా డు. “నూ...రే...ళ్ళు... వర్ణిలు...తండ్రి” అంది ముసలమ్మ. అతని వెనుకనే నడుస్తూ. తమ వెనకాలే జేబుదుమాయి నోటి కడం పెట్టుకుని, ముసిముసిగా నవ్వుకుంటున్న ఆడపిల్లల్ని చూసేసరికి, సుధాకర్ కు అశిశాలిమంట నెత్తి కొచ్చింది. వీళ్ళ సహాయం చెయ్యరు, పైగా సహాయం చేసేవాళ్ళని చూసి నవ్వుతారు’ అనుకున్నాడు కనిగా.

కొద్ది దూరంలో నిరంజని కనుపించింది. ప్రాణం లేచివచ్చి నట్లయింది సుధాకర్ కు. “నిరూ”... అన్నాడు. ఎవరితోనో మాట్లాడుతున్న నిరంజని సుధాకర్ వంకతిరిగి, ఒక్కసారి నిర్భాత పోయి “ఇదేమిటి ?” అంది.

“మానవధర్మం” అన్నాడు సుధాకర్ రొమ్ము విరుచుకొని.

నిరంజని పకాలున నవ్వింది. అక్కడున్న చాలామంది ఆడపిల్లలు కొంతమంది ముసిముసిగా నిరంజనితో శృతి కలిపారు. సుధాకర్ కు ఉడుకుమోత్తనం, రోషం పెరిగిపోయాయి.

“ఏందు కొచ్చిన చదువులూ, సంస్కారం లేకపోయాక” కోపంగా అన్నాడు. సుధాకర్ కోపానికి కూడా నిరంజని దగ్గర్నుంచి పెద్ద నవ్వే సమాధాన మయింది. సుధాకర్ ఓరాకు పడ్డాడు నిరంజని అంతటితో సర్దుకుని ఆ ముసలావిడ చెయ్యి అను తీసికొని “నేను ఈవిడను భద్రంగా కూర్చో

టాసాకు పన్నెంట్లు డంబో నాకేం సంబాహం
వసు మా ఆవిజి కిచ్చి కూసాగా!

పెడతానులే : నువ్వు వెళ్ళి కూర్చో :
అదిగో అక్కడనే మొగవాళ్ళ సీటు
ఉన్నాయి" అంది.

సుధాకర్ 'బతుకు జీవుడా.' అను
కున్నాడు. ఆ ముసలావిడ మళ్ళీ వణికే
గొంతుకతో "నూ...రే...ళ్ళ...
చల్లగా...వర్ణిల్లు ...నాయనా" అంది.

నిరంజనీ, మిగిలిన విద్యార్థినులూ
నవ్వులు మళ్ళీ ఒంటిమీద తేల్చా. జెజ్జులూ
పాకుతున్నట్లుగా ఇందు మించు పరుగు
లాంటినడకతో తన సీటు చేరుకున్నాడు
సుధాకర్. అతని అదృష్టం బాగుంది.
అక్కిడికి అతడిక్లాస్ మేట్ ధర్మారావుకూడా
వచ్చాడు. ఇద్దరూ హాయిగా కబుర్లలో
పడ్డారు. కొద్దిక్షణాలలోనే తెర లేచింది.
ప్రసంగాలూ, నాటికలూ, నృత్యాలూ
అయి, బహుమతి ప్రదానముట్టం వచ్చింది.
అబలలలో గెలుపొందినవారికి, పరిక్ష

లలో అత్యుత్తమ మయిన మార్కులు
సంపాదించినవారికి, నాటికలలో ఉత్తమ
నటన ప్రదర్శించినవారికి బహుమతు
లీయబడ్డాయి 'ప్యాస్సీ డ్రెస్ కాంపి
టీషన్, ఫస్ట్ ప్రైజ్ - ముసలమ్మ' అని
మైక్ లో ఎనౌన్స్ చేశాడు. ముసలమ్మ
వేషధారిణి నేటిమీదకు వచ్చి బహుమతి
అందుకొంది. సభలో కరతాళధ్వనులు
మార్చోగుతుంటే సుధాకర్ కు పూర్తిగా
మతిపోయింది. ఇందాకటి విద్యార్థినుల
నవ్వులకు కారణం తెలిసింది. నిరంజనీ
ఎందుకు నిర్ఘాంతపోయిందో, ఉత్సాహ
ఎందుకంత నవ్విందో, తోధ పడింది.
సిగ్గుతో కుంచించుకుపోయాడు.

"ఆ ముసలమ్మ వేషం వేసిన మానస
మా మరదలు. వేషధారణ, నటన చాల
చక్కగా ఉన్నాయి కదూ : ఇంటిదగ్గర
నాతో తను ముసలమ్మలా నటిస్తున్నా సని

చెప్పబట్టికాని, లేకపోతే నేనుకూడా గుర్తు పట్టలేకపోయావాడినే!” అన్నాడు ధర్మారావు.

సుధాకర్ ఏం మట్లాడలేక అవు నన్నట్లు తల ఊపాడు. అందరూ లేవారు నిరంజని వచ్చి సుధాకర్ ను కలిసి కొంది. సుధాకర్ ధర్మారావును పరిచయం చేసాడు. నిరంజని నవ్వి, నమస్కారం చేసి “ఈయనతో నాకు పరిచయం లేకపోయినా తెలుసు మా మానస బావగారు,” అని తన ప్రక్కనే ఉన్న అమ్మాయిని సుధాకర్ కు పరిచయం చేస్తూ, “ఈమె మానస, నా క్లాస్ మేట్. నా స్నేహితురాలు. ఇందాక నువ్వు విశాల హృదయంతో సహాయం చేసిన ముసలమ్మ,” అంది. అందమైన మానస ముఖంలో చిరునవ్వు వెలిగింది గులాబీ మొగ్గలవంటి చేతులు జోడించింది. సుధాకర్ ముఖం ఎఱుకడింది తడబడుతూ “క్షమించండి” అన్నాడు. మానస చిరునవ్వుతో “క్షమించడానికి మీరేం తప్ప చేశారా? మిమ్మల్ని నా మనవడిగా భావించ మన్నారుగా. అలాగే భావించాను,” అంది. నిరంజని మళ్ళీ పకపక నవ్వింది విషయం తెలియని ధర్మారావు ఆశ్చర్యంగా “ఏం జరిగింది?” అన్నాడు. మానస నవ్వుతూ జరిగింది వివరించేసరికి, అతడుకూడా హాయిగా పకపకా నవ్వాడు. పాపం, అసలే సంకోచపడే స్వభావం గల సుధా

కర్ పరిస్థితి మరి దయనీయంగా తయారయింది.

“ఇంక మేం సెలవు తీసికొంటాం: రా సుధన్నయ్యా!” అంది నిరంజని.

ధర్మారావు అడ్డు తగిలి తన కారులో వారిద్దరినీ డ్రాప్ చేస్తానని అన్నాడు. మొదట నిరంజని, సుధాకర్ లు మొహమాటపడ్డారు; కాని మానసకూడా గట్టిగా బలవంత పెట్టేసరికి ఒప్పుకున్నారు.

కారు డ్రైవ్ చేస్తూ ధర్మారావు “మానసా! నీ వేషధారణ, నటన అద్భుతం అనడానికి ఇంతకంటే పెద్ద నిదర్శనం ఏం కావాలి?” అన్నాడు.

సుధాకర్ ఇంకా సిగ్గుపడుతూ “నాకు కొంచెం కూడా అనుమానం కలుగలేదు చాలా సహజంగా ఉంది,” అన్నాడు.

“ఇప్పటికీ మూడేళ్ళనుంచీ మానసదే ఫస్టు ప్రైజు, ప్రతి ఏడాదీను. లాస్ట్ ఇయర్ కూరగాయలమ్మిగా వేషం వేసింది. టిఫోర్ లాస్ట్ ఇయర్ సోదమ్మి వేషం వేసింది. అప్పుడూ అందరూ ఇలాగే ప్రశంసించారు” అంది నిరంజని.

“జరిగిన సంఘటన, నా సామర్థ్యం కంటే మీ అన్నయ్య సంస్కారానికే ఎక్కువ నిదర్శనం” అంది మానస.

“సంస్కారం లేనిదా న్నని నన్ను తిట్టిపోశాడు,” అంది నిరంజని.

“నిజంగా, నిరూ! అప్పుడు మీ అన్నయ్య చూపించిన ఆస్థాయత తలుచుకొంటే, ఇప్పటికీ చాలా గౌరవం కలుగు

“నిన్ను తప్పక పెళ్ళి చేసుకుంటాను మీనా ! నీ మాదిరిగా ఇదివరకు చాలా మందిని చేసుకున్నాను. నిన్ను మాత్రం ఎందుకు నిరాశపరుస్తాను.”

తుంది మీది చాలా జాలిగుండె సుధాకర్ గారూ” అంది మానస.

ధర్మారావు అందుకుని “ఇంకా మెల్లిగా అంటావా? నవనీతం. కాలేజీలో కూడా వీడి సోషల్ సర్వీస్ కు అంతుం దదు. ఇంత మండికి ఇన్ని విధాల నహాయం చేస్తాడు కాని. మొన్న పరీక్ష లలో కామేశానికి ఒక్క ప్రశ్నకు నమా ధానం చెప్పమని ఎంత డీనంగా బ్రతి మాయకున్నా వీడిగుండె కరగలేదు,” అన్నాడు.

“ఎలా ధర్మా ! అది నా అంత

రాత్మకు విరుద్ధమయినవని. కొన్నికొన్ని సందర్భాలు జాలి చూపించకూడనివి ఉంటాయి. ఇది అట్లాంటిది. ఇక్కడ జాలి చూపటమే అన్యాయం,” అన్నాడు సుధాకర్.

క్రమంగా సుధాకర్ ధర్మారావులు వాళ్ళ కాలేజీ కబుర్లలో పడిపోయారు. ఇంతలో నిరంజని ఇల్లు నమీపించింది. ధర్మారావు కారు ఆపుచేశాడు. సుధాకర్ నిరంజని దిగి ధర్మారావుకు, “తేంక్స్” చెప్పారు. ధర్మారావు “నో మెన్షన్” అని తనకారును గృహోన్ముఖం చేశాడు,

మానవుని ప్రతి చిన్న అనుభవమూ మనస్సుకు సంబంధించినది. ఒక వృద్ధురాలికి సహాయపడున్నట్లుగా, తాను భావించినంతకాలమూ, మానస హస్తస్పర్శ; సుధాకర్ లో ఏ విధమయిన సంఘటనమూ కలిగించలేదు కాని ఆ వ్యక్తి వృద్ధురాలు కాదు; 'మానస అని తెలిసిన తరువాత స్పర్శకాలంలో ఏమీ అనుపించని ఆ స్పర్శాస్మృతి ఆతనికి గిరిగింతలు పెడుతుంది. మానసో జరిగిన సంభాషణ, కాంతులు విరజిమ్మే అమె కళ్ళూ, వెన్నెలలాంటి అమె మందహాసమూ తప్ప అతని మనోవీధిలో మరొకటి స్థానం కల్పించుకోలేకపోతుంది. తన కొడుకు పరధ్యావము గుర్తించిన సీతమ్మ చాలా కలవరపడింది. సుధాకర్ పరధ్యానం అమె కలవాటయినదే అయినా, ఈసారి మరీ శృతిమించి రాగాన పడింది. చాలా అన్నం తిని పెరుగుమాట మర్చిపోయి, చెయ్యి కడిగేసుకున్నాడు సుధాకర్. వంటింట్లోంచి పెరుగుగిన్నెతో ఇవతలకు వచ్చిన సీతమ్మగారు ఆశ్చర్యపోయి "సుధా! పెరుగుపోసుకోవా?" అంది.

తను పెరుగు పోసుకోలేదన్న సంగతి అప్పటికి తెలిసింది సుధాకర్ కు. సిగ్గుపడి "కొంచెం జలుబు చేసిందమ్మా అందుకు ఇవాళ పెరుగు మానేద్దా మనుకున్నాను," అన్నాడు. "అన్నీ అబ

ద్ధాలు. నీకు జలుబెక్కడ చేసిందీ? పెరుగు సంగతి మర్చిపోయావు. దేన్ని గురించి అంత దీర్ఘంగా అలోచిస్తూన్నావో చెప్పు" కష్టంగా అంది సీతమ్మ.

"పరీక్షలు దగ్గరి కొస్తున్నాయమ్మా!" తప్పించుకోవా లని చూశాడు సుధ.

"అందుకే అంతగ చదువుతున్నావు," అప్పుడే అక్కడికి వచ్చిన నిరంజని అందుకొంది. వాస్తవానికి అప్పటికి పది పదిహేను రోజులుంచి అంటే నిరంజని ఆహ్వానంమీద వుమన్స్ కాలేజీ తెళ్ళి వచ్చినప్పటినుండి. సరిగ్గా పుస్తకం తెరవలేదు సుధ.

సుధాకర్ నవ్వుతూ నిరంజని నెత్తిమీద ఒక మొట్టికాయ వేసి బయటకు వెళ్ళిపోయాడు.

"చూడు నిరూ! ఈమధ్య వీడి ధోరణి ఇలా తయారయింది," అంది దిగులుగా సీతమ్మ. నిరంజని నవ్వుతూ "పెళ్ళి చేసేసెయ్యి పిన్నీ! అన్ని రోగాలూ కుదిరిపోతాయి" అంది.

సీతమ్మగారు ఉలిక్కిపడి "అదేమిటి నిరూ, మొన్న మీ కాలేజీకి వచ్చినప్పుడేమైనా జరిగిందా? అప్పటినుంచే బొత్తిగా ఇలా తయారయ్యాడు," అంది.

నిరంజని తెల్లబోయింది. ఆ పైమాటలామె కేవలం నవ్వుతాలకు అంది. తన పినతల్లి ఇలా మాట్లాడగానే నిరంజని మనస్సులో మానస మెదిలింది. సౌందర్యానికి నిర్వచనం మానస. ఆమె

ఎవరి హృదయాన్నైనా ఆకర్షించగలడు. కొంపదీసి సుధన్నయ్య తన హృదయంతో మానసను ప్రతిష్టించుకోలేదు గదా! ఇంతకంటే బాంధవసీయమైన సంగతి మరొకటి ఉండదు. ఇదే నిజమైతే ఈ బావనను మొగ్గలోనే కుంచెయ్యాలి. తన పినతల్లి ఏం మాట్లాడిందిగూడా వినిపించుకోకుండా గబగబ బయటకు వచ్చింది నిరంజని. ముందు వరండాలో పడకకుర్చీలో కూర్చుని ఇల్లప్రైవేట్ వీక్లీ తిరగేస్తున్నాడు సుధ. నిరంజని వచ్చి ఆతని పక్కన కూర్చుంది. ఎన్నో విషయాలు ఆతనికి చెప్పాలని; కాని ఎలా చెప్పాలో అసలు విషయాల్నెలా కదపాలో నిరంజని కంఠం కావటంలేదు.

“నిరూ!” సుధాకర్ తానే సిలివాడు.

“ఏమి బన్నయ్యా?”

“నీ కామె బాగా దగ్గర స్నేహితురాలా?”

“ఎవరూ?”

“నీకు తెలుసులే! చెప్పవూ?”

“బాగుంది. నువ్వు చెప్పకుండా నా కెలా తెలుస్తుంది?”

“నీకు తెలుసనడానికి నీ పెదివులమీది అల్లరినవ్వే సాక్ష్యం.”

“మానస సంగతేనా?”

“ఊ! ఎప్పుడూ నీతో మనింటికి రాలేదుకదూ! నువ్వు రమ్మంటే రాదా!”

“అయ్యబాబోయ్! అప్పుడే అంత వరకూ వచ్చిందా కథ?”

“నీ తలకాయ, కథలేమీ కాకరకాయాలేదు ఊరికే అడుగుతూఉ...”

కృలేదు కాని, కాకరకాయ తప్పకుండా ఉంది. అంటే కాకరకాయ చేదులాంటి నిజం నీయెత్తు ధనం పోసినా మానస మనింటికి రాదు.”

“అదేం నిరూ! అంతగర్వమా?”

“ఏకోకానా గర్వంలేదు.”

“మరి.”

“చెప్పమంటావా? మనం హరిజనులం, మన ఇంటి పరిసరాలకుకూడా మానసరాదు ఒకవేళ కర్మవశాత్తూ వస్తే వెంటనే ఇంటికి వెళ్ళి, తలారా స్నానం చేస్తుంది.”

సుధాకర్ అత్యంతాశ్చర్యంగా నిరంజనివంక చూశాడు.

“ఏమిటి నిరూ! అంత చిడుపు కొన్నది. మాటలలో అంతసంస్కారం ఉమిస్తుంది. అంత సంకుచితమైన కుల తత్వాలు కలిగి ఉంటుందంటావా?”

“అనక తప్ప దన్నయ్యా! నిజంగా మానసను ఎంత నిర్బంధించి తినివీ తీరదు. చక్కని చుక్క, నిగడ్వి, మిత భాషి, హుషారైనది, సవనీతలాంటి మనసు, ఎంతో తెలివైనది. అయితేనేం చంద్రుడిలో మచ్చలాగ ఆ ఆమ్లాయలో విపరీతమైన కులతత్వం నిండిఉంది. పళ్ళు తప్ప కాలేజీలో ఏమీ తినదు. పళ్ళయినా తక్కిన బ్రాహ్మణ పిల్లలతో కలిసితప్ప తినదు నాతో తను ఇంత స్నేహంగా ఉండటానికి కారణం నా కులం తనకు తెలియకపోవటమే! నేనే తెలియనియ్యలేదు ‘చాదస్తం’ అని మేము వెక్కిరిస్తే ‘అలాగే అనుకోండి, విషయంలో నన్ను వదిలివేయండి.’ అంటుంది నవ్వుతూ, ఒకరోజు ఏదో పుస్తకం కావలసినచ్చి తనతో కాలేజీ నుంచి వాళ్ళింటికి వెళ్ళాను తను

లోపలకు వెళ్ళకుండా బయటే నిల్చుని వాళ్ళ అమ్మగారిని పుస్తకం అందియ్యమంది. నేను ఆశ్చర్యంతో కారణం అడిగాను.

“కాలేజీ బట్టలతో ఇంట్లోకి వెళ్ళను. ఈబట్టలు మార్చి స్నానం చేసి అప్పుడు లోపల తిరుగుతాను. మా అమ్మకు చాలామడీ, ఆచారం. తన ఆచారం నే నెందుకు పాడుచెయ్యాలి! అదీగాక ఎవరిసంప్రదాయం వారు అనుసరించాలనే నా మతం అందులోనే అందముంది.” అని సమాధానం చెప్పింది. విభ్రాంతితో ఇంకేమీ వాదించలేక పోయాను రోజూ తనలాగే చేస్తుందట. ఇప్పుడు చెప్పన్నయ్యా! మానసను మనింటికి తీసికొనిరావటం పాధ్యమవుతుందా? ఇట్లాంటి ఆలోచనలు రానియ్యకు.”

సుధాకర్ కళ్ళు భారంగా మూతలు పడ్డాయి.

“నిరూ!” అన్నాడు కష్టంగా.

“నిజం అన్నయ్యా! మానస మన ఇంటికి రాదు. ఇంకోసంగతి...” నిరంజని అనింది.

“చెప్పి” కుతూహలంగా అడిగాడు సుధాకర్.

“ధర్మారావుగారు నీకు తెలుసుగా? ఆయన మానసకు మేనత్త కొడుకు. మానస మాటలనుబట్టి వాళ్ళిద్దరిమధ్యా అనురాగం ఉండేమో ననిపిస్తుంది.”

సంబంధము క్రింద హాస్య !! ఎవరి!
కాకి ఎత్తుకుపోయింది - ఇహాస్యకవయిత్రుని.

“నిజమా?”

“నాకు తెలియదు. అలా అనిపించింది.”

సుధాకర్ తన తల రెండుచేతులతో గట్టిగా పట్టుకున్నాడు. నిరంజని చేతులను తొలగించి తన చేతులలోకి తీసుకొని “ఆ ఆకాశంలో చందమామ కావాలని ఆరాటపడటం పసివాళ్ళ లక్షణం అన్నయ్యా! పిచ్చివాళ్ళు తప్ప జ్ఞానం వచ్చినవాళ్ళెవరూ అట్లాంటి కోరికలు కలుగనియ్యరు. నీకు చెప్పేసాటి విజ్ఞానమిది కాదు; ఆలోచించుకో!” అంది అనునయంగా.

“కాదు నిరూ: నేను పిచ్చివాడి ననుకున్నా నాకు బాధలేదు కాని, నాకు ఆ చందమామ కావాలి. చందమామను

నా దగ్గరకు తెచ్చుకొంటాను. లేక నేనైనా చందమామదగ్గరకు వెళ్తాను. ఏమో నిరూ: నే నేం మాట్లాడుతున్నావో నాకే అర్థం కావటంలేదు. నువ్వెళ్ళు-” జీతబోయిన గొంతుకతో అన్నాడు సుధాకర్. నిరంజని గుండెల్లో రాయి పడింది. సుధ ఈ విషయంలో ఇంక లోతుకు పోయాడని ఆమె ఊహించలేదు. మాననవంటి పౌండర్యవతిని చూసి ఏదో మానవనహజంగా కలలు కంటున్నాడనుకొంది. ‘మాననగురించి వివరంగా చెప్తే ఆ కలలు కరిగిపోతాయని ఆశించింది కానీ ఇంకాక్షోభ పట్టాడనుకోలేదు. ఏం చెయ్యారో తోచక సీతమ్మతో చెప్పి, దిలుగుగా తమ ఇంటికి బయలుదేరింది. (నశేషం)

“తమ నోమా శ్లోతి.....

విష (మ) ఘడియ

అంశురక్షిణ

వ్యధతో బరువెక్కిన మనస్సును సంతాపించుకోటానికి ప్రయత్నించింది. అవమానంతో ముక్కలయిన హృదయాన్ని అతకటానికి విఫలంగా ఆలోచిస్తోంది. అభిమానంతో ఆవేశపడుతున్న అంతర్యాన్ని ఊరడించలేక తల్లడిల్లిపోతోంది వత్సల. శరీరమంతా ప్రగాఢమయిన అనవ్యతతో వొణుకుతోంది. “ఎంత సంకుచితమనస్తత్వం? చిన్న చిన్న విషయాల్లో కూడా తమ అధికృతను చూపెట్టుకోటానికి ఈ మగవాళ్లు విశ్వప్రయత్నం చేస్తారు. తనేం చేసిందని! హృదయానికి ప్రతిబింబం డైరీ! డైరీ వ్రాసుకోవటం తప్పా? ఆమాత్రం స్వాతంత్ర్యం అధికారం లేవా తనకు? ఎవరి మనస్తత్వం చారిది. బలవంతంగా హృదయాన్ని మెలిపెడితే - ఎలా అల్లాడిపోతాలో తెలియని కఠిన హృదయమా తోటి మనిషిది? పురుషులది వికార హృదయమంటారే - ఇదేనా? భగవాన్! స్త్రీ ఇంత అవమానకరంగా ఎందుకు సృష్టించావ్!” బాధగా కణకలు నొక్కుకుంది వత్సల. తన జీవితానికి పర్యాయపదమైన డైరీల వంక చూసింది. “డైరీ!

డైరీ వ్రాయటమంటే తన కెందుకింత అభిలాష! జ్ఞానం తెల్సిన దగ్గర్నుంచీ ఈ డైరీ ఎందుకీలా తన్ని ఆకర్షించింది? ఈ అనక్తి తనలో లోపస్తేనే తన జీవితం సుఖప్రదమయ్యేదేమో? తన చిన్నతనంలో జరిగిన సంఘటన గుర్తుకొచ్చింది వత్సలకు.

తన కప్పటికి ఆడేళ్లు వుంటే. తెల్ల కాగితాలు ముక్కలుగా చింపి పుస్తకం టిగ్గా కుట్టుకుంది. పెన్సలుతో తనకు తోచిన ముక్కలు వ్రాసి తన పుస్తకాల పేజీలో భద్రంగా పెట్టి ఆటలకు వెళ్ళింది. ఇతలోనే శశి అన్నయ్య నవ్వు వినిపించింది. ఇంట్లో వున్న జనం అంతా పోగయారు. అదరి ఘుఖాలలోని ఆత్రం చూసి కొంచెం సిగ్గుపడ్డాడు శశి. తను అమ్మ కుచ్చెళ్లు వట్టుకుని చూస్తూ నిల్చుంది. “ఏమిటా వెట్టి నవ్వు? అమ్మ గాభరాగా అడిగింది. “చిట్టి చూడమ్మా! డైరీ వ్రాసింది.” మళ్ళీ ఉప్పెనలా నవ్వు! తను చిన్నబోయిన వదనంతో అన్నయ్య వైపు చూస్తోంది. ప్రాద్దున్నే నిద్రలేచితిని - మొహంకడిగితిని - స్నానం చేసితిని - తెరలు - తెరలుగా నవ్వుతూ

చదవటం మొదలెట్టాడు. పట్ట లేని కోపం ముంచుకొచ్చింది. అన్నయ్య చేతిలోని పుస్తకం లాక్కుని ఉక్రోషంతో ముక్కలు - ముక్కలుగా

చింపింది. తను కళ్ళలో నీళ్ళు నాడు తూంటే అమ్మ ఒడిలో తల దాచుకుని బావురు మన్నది. అమ్మ అపాయతహా తన వీపు నిమరుతూ, అన్నయ్యను

మందలించింది. “దీని సంగతి నీ కెందుకురా? ఇది చూడు ఎలా ఏడుస్తున్నదో?” పౌరుషంగా అన్నది తను - “నువ్వు వ్రాసుకోవటంలేదా డైరీ? నేనూ అంతే!” అన్నయ్య తన మాటలకు తిరిగి నవ్వుతూ “అలా కాదిమ్మా! నేను నేర్చుకొంటా లే!” అన్నాడు అనునయంగా. తన జీవితంతో పెనవేసుకునిపోయిన డైరీ కథ అలా ప్రారంభమయింది. ఆలోచనలతో - తాదాతప్తమయిన మనసుతో శూన్యంలోకి చూస్తూ కూర్చుంది వత్సల. పరిచితకంఠంతో వాస్తవానికి అడుగెట్టి తలుపు తీసింది. భాస్కరం వత్సల వదనం చూసి విస్మయపడ్డాడు. ఊబిల మీద వున్న డైరీలను చూసి చిన్నగా నవ్వుతూ “ఇంకా ఆ పిచ్చి పోలేదా! రాసిన గ్రంథం చాలు! చింపి తగలెయ్!” అన్నాడు

వత్సల మనసు ఉడికిపోతోంది. నా డైరీలు చూడాల్సిన అవసర మేమిటి?” అతిప్రయత్నంమీద అడిగింది.

“ఏం? చూడకూడదా?”

“సభ్యత తెలిసిన మనిషి చేయదగిన పనికాదు!”

యింది వత్సల. “ఎమ్. ఏ. చదివాడు. విశాలభావాలు కనపర్చాడు; నిజంగా తన అదృష్టం అని మురిసిపోయింది. వాటి వెనుక నున్న ఈ భయంకర బలహీనతలు తను గుర్తించలేదు. ఇంత సంకుచితభావాలు దాగివున్నాయని తా నేనాడూ వూహించలేదు.”

“కాఫీ ఇచ్చే దేమన్నా వుండా?” ఉలిక్కిపడి లేచి ప్లాస్కులోంచి కప్పులోకి వంచి ఇచ్చింది.

“చూడు వత్సల! ఈ డైరీ వ్రాయకపోతే ఏం? వ్రాయకుండా నేను బ్రతకడంలేదూ?”

“అన్నం తినటం ఎలా అలవాటు-ముఖ్యమో-అలాగే నాకు అలవాటు అయింది. మీరు కాదన్నంతమాత్రాన మానటం అసంభవమనిపిస్తోంది. నా ప్రాణంతోపాటే డైరీ కూడా...” కంఠం కంపించింది. అభిమానాన్ని కూడదీసుకుంటూ తిరిగి అన్నది. “ఐనాలది నావర్సనల్, ఈ విషయంలో మీరు ఇంటర్ ఫియర్ అవతగదు.”

భాస్కరం రుద్రు డయ్యాడు. అవును లే! చదువుకున్న దానివి. ఉద్యోగం వెలిగిస్తే. నా మాటంటే

భాస్కరమేనా? కాదు! కాదు!! ఇత
నిలో ఏకో ఆవేసించి వుంటుంది!—
అవును! స్త్రీనిజంగా ఎప్పటికీ చూడ
డీకి లోకువే! ఎన్నో సాధించా లను
కుంటారు స్త్రీలు అంతా భ్రమే!”
అక్కడ నిలువ లేక తన గదిలో వెళ్లి
పోయింది వత్సల. బాలీను నానకని
కిక్కిలోంచి చూస్తూ కూర్చుంది
భాస్కరం తలుపులు మూసి వెళ్లి
పోయిన చప్పు డయింది. భారంగా
నేట్నూర్చింది. గత పదింనత్యరాలుగా
వ్రాసుకున్న డైరీలు తీసుకున్నది,
అగ్గపెట్టె దగ్గర పెట్టుకుంది జరగ
బోయేది తల్చుకుంటుంటే మనసు
మండిపోతోంది — హృదయం ఘోష
స్తోంది — పెదాలు వణకుతున్నయ్ —
చేతులు కంపిస్తున్నయ్ “భగవంతుడా!
నా జీవితానికి ఎంత దుర్దశ కల్పిం
చావు! నా ప్రాణం కోరినా సంతో
షంగా అగ్నిం నేదాస్తే! ఇంతకంటె శిక్ష
ఏం కావాలి? ఇంతకంటె నరకం
నే నేం అనుభవించాలి?—” జీవితంలో
జరిగిపోయిన మధురక్షణాలూ — కన్న
కలలూ — పొందిన ఆనందాలూ —
అనుభవాలూ — నా జీవితంలో నీ
కుదముట్టించే దుర్దశ ఎందుకు కల్పిం
చావు?— నిజంగా ఇంతకంటె మనిషికి
మృత్యువు వేరే వుంటుందా?”
దుఃఖావేశంతో మనసు వశం తప్పు
తోంది. కొన్ని ఊహలు నిశ్శబ్దంగా

అలాగే వుండిపోయింది. “ఎందుకింత
జెంజేలు పడిపోతోంది తను! అతనికి
అయిష్టమైన పని ఎన్నటికీ చేయలేదు.
ఎంత దుఃఖించి ఏం ప్రయోజనం? ఈ
సంఘటనలవల్ల అతని బలహీనతలు
మాత్రం బయటపడయ్ — అంతే! — ఈ
డైరీలతో బాటే నా జీవితమే కాలి
పోయిందనుకుంటాను.” మళ్ళీ దుఃఖం
ముంచుకొచ్చింది. భారంతీరేలా వెక్కి
వెక్కి ఏడిచింది. తను మోసపోయింది!
మోరంగా మోసగింపబడ్డది! ఇంత
చిన్న విషయానికి తన అధికారాన్ని
ప్రదర్శిస్తాడని తను ఎన్నడూ అను
కోలేదు. ఇందులో తన పొరపాటు
ఎంతమాత్రం లేదు ఆ రోజున తన
ఉద్దేశాలన్నీ నిరభ్యంతరంగా బయట
పెట్టింది. అన్నిటికీ తను సుముఖంగా
వున్నట్లు అలా నటించటం దేనికి?
ఆ రోజున... ఛీ తల్చుకుంటే అంతా
అసహ్యమే!”

రిజల్టు వచ్చాయి ఫస్టు క్లాసులో
పాసయింది తను. అంతా అభినందిం
చారు. వీరి అడిగింది. “ఎమ్. ఏ.
చదువుతావా చిట్టి?” అని. నిజమే!
ఇప్పుడు తను ఏంచేయాలి? చదవట
మా, విరమించటమా? ఇది ఆలోచిం
చాల్సిన విషయమే. రాత్రి బోజనా
లయిన తర్వాత డాబా వైకి వెళ్ళితే—
వెన్నముద్దలాంటి వెన్నెల — గాలికి
కొబ్బరి జకులు అందంగా కదులు

తున్నయ్. శశిఅన్నయ్య అడిగాడు.
 “చిట్టి! ఏం చేయదల్చుకున్నావే?”
 ఏం చెప్పాలి! మనసులో చదువుదా
 మని అంత ఉత్సాహంగాలేదు - పెళ్ళి
 మీద మనసు వశ్యమైతేదు. ఎమ్. ఏ.
 జాయనవుతావా?”

“ఇంకేం చదవాలని అడిపించటం
 లేదురా!”

“పోనీ - ఉద్యోగం చేస్తావా?”

“అంత తేలిక కాదుగా!”

చిన్నగా నవ్వాడు అన్నయ్య.
 “త్తై యువర్ లక్!”

“నాకు తైపు నేర్చుకోవాలని
 వున్నది.” నెమ్మదిగా తన ఇన్ లెన్
 షన్ బయటపెట్టింది.

“గుడ్ అయిడియా! అలాగే
 కానీ!” మనసు తేలికపడింది.

కాఫీ త్రాగుతూ నాన్నతో
 నెమ్మదిగా ప్రారంభించాను “టైప్
 నేర్చుకుంటాను నాన్నా!” అమ్మ మండి
 పడింది. “నీ కెందుకే తైపులు? చది
 వింది చాలు! తెచ్చిన సంబంధంతో
 లక్షణంగా పెళ్ళి చేసుకో! పిచ్చివేషాలు
 వేయక!” అమ్మ వెర్రికి నవ్వువస్తోంది.
 “నీకు తెలియదులే అమ్మా! నే నెప్పటి
 కయినా తైపిస్తు నవాల్!” అమ్మ
 వదనంలో ఆశ్చర్య ఆవేశ కావేషాలు
 ప్రతిఫలిస్తున్నయ్. “నన్నడిగితే ఆడ
 చానికి చదువు అనవసరం. మితిమీరిన
 పోకలు పోయి, నేర్చుకున్నా - మా

కంటే ఎక్కువ తెలివితేటలు ఏమీలేవు.
 ఇక ఉద్యోగాలు చేసి నలుగురినోళ్ళల్లో
 నాని...” అమ్మ గంభీరోపన్యాసం
 నాన్న అదరింపుతో స్టాప్ అయింది.
 “నీ పాతభావాలు - నీవూ - ఇంక మాట్లా
 డకు! చిట్టి తప్పకుండా ఉద్యోగం చేయ
 వల్సిందే!” నా మనసు ఆనందంతో
 గంతులు వేసింది. నాన్న అండవుండగా
 తను సాధించలేని దేమిటి? తప్పకుండా
 తన కోర్కె నెరవేరుతుంది.

బస్ స్టాండ్ దగ్గర బస్ కోసం నిలి
 డిస్తున్న తన్ని ఎవరో పేరుపెట్టి పిలు
 వున్నారు. వెనక్కి తిరిగిచూస్తే -
 అతను - రామ్మూర్తి! తనతోపాటే
 టైప్ నేర్చుకుంటున్నాడు. తటపటా
 యిస్తూ అడిగాడు “మీతో రెండు
 టడాలు మాట్లాడాలి.” సందేహంగా
 చూశాను. “మే ఐ స్పీక్ టు యు ఫర్
 ఫైవ్ మినిట్స్ ప్లీజ్!” పిచ్చవెధవ!
 తనకు తెలుగు తెలియ దనుకుంటు
 న్నాడా? బనం వల్లగావున్నచోట
 నిల్చున్నాం రామ్మూర్తి చొరవకు
 ఆశ్చర్యం మంచుకొస్తున్నది - “నా
 మాటలు శాంతంగా వినండి. కోపం
 తెచ్చుకోవద్దు. నేను మిమ్మల్ని ప్రేమి
 స్తున్నాను.” నింపాదిగా అన్నాడి
 మాటలు. ఇంత క్లిగ్గా పారం వపు
 తెప్పినట్లు అన్న అ. మాటలు వినగానే
 నవ్వువచ్చింది. బలవంతాన అణచు
 కుని వెనక్కి తిరిగివచ్చేశాను. తోటి

ఆడపిల్లను చూడగానే ఈ మగజీవులకు ప్రేమలు - జబ్బులు పుట్టుకొస్తాయి. వాటికి చెప్పదెబ్బలే తగినవందు! కాని రెచ్చిపోతే ఫలితం - అల్లరంతా ఆడదే అనుభవించాల్సివస్తుంది నిజమే, ఈ అల్లుచూ నే వీళ్ళిట్లా పెత్రేగిపోవటం. ట్రైవ్ మిషన్ ముందు కూర్చుంటూంటే రామ్మూర్తి ప్రశ్నార్థకంగా చూస్తున్నాడు. వళ్ళు మండిపోయింది. కాలి ఖన్న చెప్పని చేత్తో చూపించే సరికి, అతను వంచిన తల ఎత్తలేదు.

* * *

“నిం పెళ్ళయింది.” అత్తగారింటి కళ్ళేముందు వచ్చింది. ఇద్దరం డాబా పైకి వెళ్ళాం. “నీ పెళ్ళి ఎప్పుడు?” అడిగింది.

“ఇంకా ఆ అవసరం నా కన్పించటము లేదు!”

“అవసర మేమిటి చిట్టి! ఎప్పటికయినా చేసుకోవాల్సిందేగా!”

“అదేమన్నమాట! చేసుకోవా అన్న నియమం ఏమిటి?”

పూర్వులు పెట్టిన నియమం వెరిగావుందా?”

“కాక ?”

“ఓహో ! ఇలా అన్నవాళ్ళే ఏడాదికి ఇద్దరినీ కంటున్నారు.”

“ఛ! మరి అంతమోటుగా మాట్లాడకు !”

“సరే ! నాజూగ్గా చెప్పనా ?” నవ్వింది.

“ఆ టాపిక్ వదిలేద్దాం !” అయి టైత్ వ్యక్తిపరిచాను.

“టైప్ పూర్తయిం తర్వాత ఏం చేస్తావ్ ?”

“ఉద్యోగం !”

“తర్వాత ?”

“సంపాదించటం !”

“తర్వాత ?”

కోపంగా చూశాను. పగలబడి నవ్వుతోంది.

“వెరి ఆశయాలకు పోయి జీవితాన్ని నరకం చేసుకోక ! పిచ్చిదానా ! నీపాటి తెలివితేటలు లేకనా—పూర్వీకులు పెళ్ళిళ్ళూ—పేరంటాలూ పెట్టింది ? వా రెప్పుడూ తప్పటడుగు లేయరు ! ఎందులోనూ పొరపాటు పడరు. ఆడ పిల్లకి నీడ ముఖ్యం ! అది లేకపోతే ఆ పాట్లు అనుభవై కవేద్యం !”

“వాళ్ళ తరుపున వకాల్తా పుచ్చుకున్నావా ?”

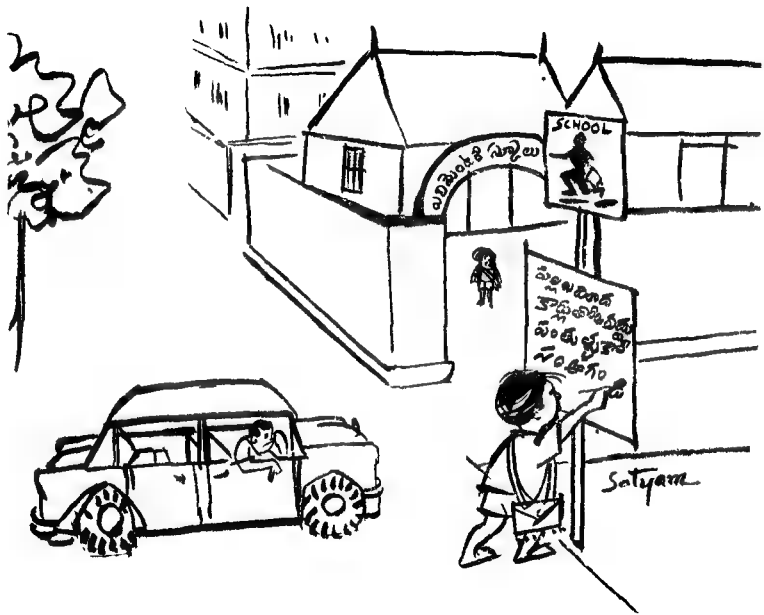
“నిజం చిట్టి ! ఆలోచిస్తే—ఈనాటి స్త్రీలు ఏదో సాధించాలనుకుంటారు

కాని కూర్చున్నచోటునుంచి ఆవగింజం తయినా జరగలేదు !”

విసుగ్గా లేచాను “నీకు రుచించటము లేదుకదూ ! అప్పుడు కాద,లే ! నీకు తర్వాత తెలుస్తుంది !” వీణ వెళ్ళిపోయింది. ఆమె మాటలు ప్రతిధ్వనిస్తున్నాయి. ఎంతమటుకు నిజం ?

టైప్ పరీక్షలు పూర్తయ్యాయి. అన్నయ్యే అన్నాడు—పార్ట్ హౌండ్ నేర్చుకోవని. ఈసారి అమ్మమారు పలుకలేదు.

ఏమీ తోచటం లేదు. తోటలో కళ్ళాను. సన్నజాజులు కొద్ది కొద్దిగా విచ్చుకుంటున్నయ్. మాలతీ—మాధవి గాలికి వొణుక తున్నయ్. చంపకం విరబూసింది. లిల్లీసుగంధం అంతటా వ్యాపిస్తోంది. విరజాజులన్నీ కోసి కూర్చుతూ కూర్చున్నాను. అన్నయ్య కంఠం వినిపించింది. అన్నయ్య ప్రక్క ఆతను ! పరిచయం చేశాడు. నమస్కరించాను. విశాలనయనాలూ, చక్కని నుదురూ—చిన్న నోరూ—ఆకర్షకతగానే వున్నాడు. సరదాగానే మాట్లాడాడు. రాత్రి కైనింగ్ టేబిల్ దగ్గర అన్నయ్య అన్నాడు. “శ్వాసక్రానికి చిట్టి నచ్చిందిటమ్మా !” ఆశ్చర్యంతో చూశాను. నవ్వుతున్నాడు. “నే నప్పుడే పెళ్ళి చేసుకోను.” ఖచ్చితంగా చెప్పాను. అమ్మ కోప్పడింది. “ఇంకెప్పుడు ? ముందు కాళ్ళ ముసలమ్మ

వయిన తర్వాతనా?" నాన్నవైపు చూశాను. నిర్లిప్తంగా వున్నారు. అంటే? నాన్నకి ఇష్టమే? అన్నం నయించలేదు. కంచలో చెయ్యి కడుక్కుని వచ్చేశాను. అమ్మ అంటోంది. "పెళ్ళయిన తర్వాత కానీ ఈ వేషా లిన్నీ తగ్గవు?" ఛీ! అంతా తనకు శత్రువులే! కన్నతల్లి కూడా టాతురి మనస్థితిని, అర్థం చేసుకోలేదు. అమ్మ పెళ్ళి చేసుకుని ఏం సాధించింది? తనేం సాధించాలి? ఇలా వుండిపోతే నష్టమేమిటి? - తల నెప్పతో పగిలిపోతోంది.

మెలుకవ వచ్చేసరికి చాలా పొద్దెక్కింది. వళ్లంతా నెప్పలుగా వున్నయ్.

లేవబుద్ధి వుట్టడంలేదు. డ్రాయింగ్ రూంలో నా నైవరితోలో మాట్లాడుతున్నాడు? అన్నయ్య ఇంతంకూడా వినిపిస్తోంది. కళ్లు మూసుకు పడుకున్నాను. "వత్సలాదేవి!" గాభరాగా కళ్ళు విప్పాను. అతను! భాస్కరం!! ఏమిటి చొరవ? ఎంత సాహసం!!

"అలా వున్నారేం?"

"కొద్ది ఒళ్లు నెప్పలుగావున్నయ్!" ఆశ్చర్యం వేస్తోంది. నేనేనా ఇంత సౌమ్యంగా మాట్లాడింది? కుర్చీలాక్కుని కూర్చున్నాడు. వారించలేకపోయాను.

"మీ ఫామిలీ డాక్టరెవరు?"

"నరేంద్రహోష్!"

“ఫోన్ చేయనా?”

“నో స్ట్రీట్.”

అన్నయ్య వచ్చాడు. “చిట్టి అలా వున్నావే?” మాట్లాడబడి పుట్ట లేదు. ఇదంతా అన్నయ్య వన్నాగమే! వాళ్ళిద్దరి గదిలో వదిలేసి ఎలాగో బయటపడ్డాను. “మిటి వీళ్ళ ఉద్దేశం?”

అన్నయ్య చెప్తున్నాడు. “భాస్కరం ఎమ్. ఏ పాసయి లెక్చరర్ చేస్తున్నాడు. అందంగా వుంటాడు. సహృదయుడు - చిట్టి నిజంగా సుఖ పడుతుంది!” దుఃఖం కట్టలు తెంచు కోటానికి ట్రయల్స్ వున్నది. ఏమిటి వీళ్ళ ప్రవర్తన? తన కిప్పుడు పెళ్ళి వద్దంటుంటే ఏమిటి ధోరణి? డాబా మీద అన్నయ్యతో అదే అన్నాను దృఢంగా. “నేను చేసుకోను!”

“అతడు నచ్చలేదా?”

కళ్ళల్లో భాస్కరం మెదిలాడు. నూతనకళతో మెరిసే ఆనయనాలూ, చిరునవ్వును చిందించే ఆ పెదాలూ -

“ఏం మాట్లాడవే?”

“అసలు నాకు పెళ్ళి వద్దంటుంటే నచ్చటం ప్రసక్తి ఎందుకు?” నవ్వాడు. “చిట్టి! నన్ను తప్పించుకోలేవు! నీ ఆశయం నాకు తెలుసు. ఉద్యోగం చేయాలనే కదా? నీ భావాలకు అతని భావాలు చక్కగా మేచ్ అవుతాయి. అతని ఉద్దేశంకూడా తన కాబోయే భార్య ఉద్యోగం చేయాలనే!

లనే!” ఆలోచనలు ఈగల్లా ముసురు తున్నయ్. నిజంగా అంత విశాల భావాలు కలవాడా? స్త్రీ బానిస కాదనీ - ఆమెకూ ఒక వ్యక్తిత్వ మున్నదనీ గ్రహించగలడా! తనకు తగినంత స్వేచ్ఛ ఇస్తాడా?

“ఆలోచించు చిట్టి! ఇలాంటి విషయాల్లో హేస్టి నెస్ పనికిరాదు.” అన్నయ్య క్రింద కెళ్ళిపోయాడు. వెన్నెలా - నేనూ - కొబ్బరిచెట్టు - మిగిలాం. భాస్కరం తనకు సచ్చిన మాట వాస్తవమే కావచ్చు! అంత మాత్రంచేత అతన్ని చేసుకోవాలా? అసలు తన ఆశయాల్ని అతడు గౌరవిస్తాడని నమ్మకం ఏమిటి? ఈ పెళ్ళి చేసుకోక తప్పదా? తప్పించుకొని ఏం చేయాలి? వీణ అన్నట్లు ఉద్యోగము చేసి సంపాదించుకున్న తర్వాత తన గమ్యం ఏమిటి?

శశిఅన్నయ్య అడిగాడు. “నిర్ణయానికి వచ్చావా?”

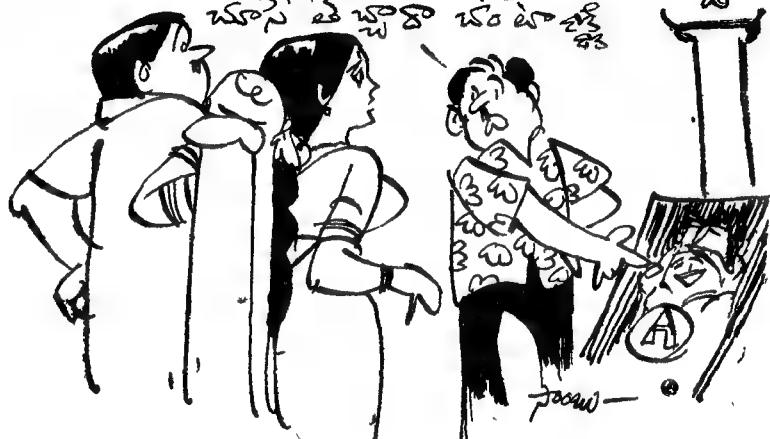
“నాన్నగారికి ఇష్టమేనా?”

“నీవు తప్ప అందరూ అంగీకరించారు.”

“నాన్నగారికి ఇష్టమే! - అమ్మకి ఇష్టమే! - నీకూ ఆమోదయోగ్యమయినప్పుడు నా అయిప్పతకు ప్రాధాన్యత ఏదీ? మీ ఇష్టప్రకారమే కానివ్వండి!”

అన్నయ్య బాధగా చూశాడు. “చిట్టి! నువ్వు పొరబడుతున్నావమ్మా!

ఈ చిత్రం పెద్దలకు మాత్రమే అని బూద్ధుడు
మాస్ వేళ్ళుకొడం బూట్లతో

ని శ్రేయస్సుకన్నా మేం వాంఛించే
దేముంది? నిపు అన్ని విధాలా
సుఖపడటమే - మేము కోరుకునేది.
భాస్కరం నా ఫ్రెండ్ అవడం
మూలాన నిన్నింత జాధపెట్టవలసి
వచ్చింది. ఉమించు!"

మరసు కలుక్కుమంది. నా వల్ల
అందరూ కష్టపడుతున్నారు! అంతా
తనకేమాన్నే కాంక్షించినప్పుడు సందే
హించటం దేనికి?

తన ముఖ్యమైన ఆశయం జాబ్
చేయటం! దాని కతడు ఇష్టపడ్డప్పుడు
తనకు అభ్యంతరం దేనికి?

అన్నయ్య లెన్నిన్ ఆటకు క్లబ్ కు
పోతున్నాడు. "మేడ మీదికి
వస్తావా!"

దాదాపైకి నడిచాం. సిగ్గుదొంతరలు
ముంచుకొస్తున్నా స్పష్టంగా చెప్పాను :

"భాస్కరం నాకు నచ్చిన మాట
వాస్తవమే! కాని నే నతనితో కొన్ని
విషయాలు మాట్లాడాలి."

"అలాగే; రేపు నాయంత్రం
బీచ్ కి రవ్వని చెబుతాను."

"నిజం, చెప్పు అన్నయ్యా! ఈవూరు
నువ్వే అతన్ని పిలిపించావా!"

"లేదు! శలవులకు అతని ఫ్రెండ్
ఇంటికి వచ్చాడు."

అన్నయ్య పెదవుల మీద స్వీగ్గ
మందహాసం!

సాయంత్రం వంటిరిగా బీచికెళ్లాను.
భాస్కరం కన్పించలేదు. మనసు
అసహనంతో మయింది, 'తను ఇలా
కోరటంలో తప్పు లేదుకదా! అవును
అతని దృష్టిలో స్త్రీకి ఎంత విలువ
వున్నదో తెలుసుకోవటం ముఖ్యం.
అంతర్ల నిష్ఠురంకన్నా - ఆది నిష్ఠురమే

మేలు! అతనూ అందమైనవాడే. చక్కటి ఉద్యోగం తనూ సంపాదించ వచ్చు! పొరపొచ్చా లేమీ అంట కుండా - అన్యోన్యంగానే గడిచి పోతాయేమో రోజులు! - అలా అని ఎందు కనుకోవాలి? పైకి ఎంతో సౌమ్యంగా కనిపించినా, లోకల పాపాణువృద్ధులు ఎంతమందిలేరు? రూపం చూసి మోసపోకూడదు! భవిష్యత్ సుఖమయం చేసుకోవా అనుకుంటే ముఖాముఖీ మాట్లాడుకోవటమే శ్రేయస్కరమేమో? ఆలోచనల్లోంచి తేరుకుంటూ అతని కోసం నలుమూలలాకలయజూశాను. దూరాన మెల్లగా నడిచి వస్తున్న భాస్కరం నాదృష్టి నాకర్పించాడు. మల్లెపువ్వుల్లాంటి తెల్లటి లాల్చి - పైజమాలో, నిండుగా వున్నాడు.

“నాకోసం చాలాసేపు మొట్ చేస్తున్నారా?”

“లేదు! ఇప్పుడే నేను వచ్చింది!”

అతనుసముద్రంకేసిచూస్తూకూర్చున్నాడు. నాదృష్టిని సముద్రంకేసి మరల్చాను. ఉద్వేగమైన అలలు లేస్తూ అందంగా ఊగుతోంది కడలి ఆనీలి రంగు నీళ్ళల్లో అతిగాంభీర్యం గోచరిస్తున్నది. అందుకే మానవుని మనస్సుతో పోల్చివుంటారు! - నా ఆలోచనలు పూర్తి గాకమునుపే అన్నాడతడు - “మీ సందేహ మేమిటి?” చిరు

నవ్వునవ్వుతున్నాడు. ఏమని అడిగాలో తోచక కొన్నితూదాలు గొదిగ్గంలో పడ్డాను.

“స్త్రీల పట్ల మీ అభిప్రాయం ఏమిటి?”

“ఏ విషయంలో?”

“పురుషులతో సమాన హక్కులు సంపాదించటం - -”

“హక్కులయితే సాధించగలరేమో! కాని పురుషులతో సమానం స్త్రీ ఎన్నటికీ కాజాలదు! అఫ్ కోర్స్ - అలాంటి విజయం సాధించాలని కోరుకునేవాళ్ళలో నేనూ ఒకడిననకోండి! వత్సలాదేవీ! మీ అభివృద్ధిని నే నెప్పుడూ కాంక్షిస్తూనే వుంటాను!”

అంటే అతని దృష్టిలో నేను స్త్రీని కానా? కోపంతో వళ్ళు దహించుకు పోయింది. సంభాషించుకుని “గృహస్థ విషయాల్లో కొన్నిట్లో స్త్రీకి స్వతంత్రత వుండటం ఔచిత్యమేనా! - శాంతస్వరంతో అడిగాను

“కొన్నిట్లో నేకాదు - అన్నిట్లోనూ వుండటం ఔచిత్యమటాను.”

“పురుషుల విమర్శలు ఏభావంతో గ్రహించాలి?”

“మంచి - చెడ్డా వివక్షతా - ఎదుటిమనిషి ఎలాంటి మనస్తత్వం కలవాడో తెలుసుకుని దాన్నిబట్టి గ్రహించాలి.” నవ్వువచ్చింది ఇతని యుక్తి మెచ్చుకోతగ్గదే. పోట్లు

హృదయానికి అద్దంలాంటి డైరీ వ్రాసుకోవటంకూడా ఆపరాదమే!" నైర్యాం - విరక్తి శరీర మంతటా వ్యాపించింది. అనువీల్లేదు అన్నాడు. తనే అనగల్గింది? ఎందుకని అనలేక పోయింది? అతనికి విధేయతగా వుండాలనా? ఈ మనస్తత్వం స్త్రీజాతి కంతటికీ వున్నదా? ఈ అబుసే తీసుకుని ఆలా రెచ్చిపోతున్నారేమో! స్త్రీ అబల కాదు సబలే! అని నిరూపించుకుంటున్నారే! ఇంకా ఈ వైషమ్యాలు సమసిపోవే! అసలు నిజంగా స్త్రీ పురోభివృద్ధిసాధించిందా? ఏవిధంగా? పురుషులతో సమానంగా ఉద్యోగాలు చేస్తున్నారు, సంపాదిస్తున్నారు, ఇతర కార్యకలాపాల్లో మెలగుతున్నారు. కాని అసలైన పురుషుల మనస్తత్వాల్లో మార్పు తేగలిగారా? వాళ్ల దృష్టిలో వైవిధ్యం కల్గిందా? తమ వెనుకటిలా తమ అధికారాన్ని ప్రదర్శిస్తూనే వున్నారు తమ అహంభావాలను వెళ్ళగ్రక్కూతూనే వున్నారు. "స్త్రీల అభివృద్ధిని కాంక్షిస్తున్నాం" అంటూనే వేరొక ప్రక్క పేశనగా మాట్లాడుతున్నారు. "గృహోపసరాలకు స్త్రీ సంపాదించటం ఎంతో అవసరం" అని ఉపన్యాసా లిస్తూనే - వేదిక దిగిన వెంటనే "ఎందుకండీ! విళ్ళకు ఉద్యోగాలూ - వంటఇంట్లో పడి పుండకా!" అనే ప్రబుద్ధులు ఎంత

మందో! ముఖ్యులైన పురుషుల దృక్ ధారలో సూర్పు తేలేని స్త్రీ నిజం ఏం సాధించినట్లు?" అఫీసులో - నుండి మాటలు విసిరే గుమాస్తాల గుర్తుకువచ్చారు. ఆకోచనలతో తా పగిలిపోతోంది. నా జీవోచనలు ధోరణిలో నాగుతున్నాయేమిటి చెంపలమీద ముత్యాల్లా అన్నీళ్ళు రాలుతున్నాయ్. ఉన్నతపథాలు ఊహించుకోవడం, ఎన్నో ఆశయానాధించాలని అనుకోవడం, అన్నీ వమ్మైనప్పుడు కొడిగట్టిన దీపంలా జీవితాంతం నిరాశ, నిర్వృహలతో కృంగిపోవటం - నిజంగా మానవుల మనస్తత్వం ఎంత విచిత్రమైంది!" వికలమైన మనస్సుతో అలాగే కూర్చుండిపోయాను.

3

డైరీ మూసింది. మనస్సు చిక్కబట్టుకుంది. కళ్ళల్లో నీళ్ళు నిలవడం లేదు. మొన్న జరిగిన సంఘటన గుర్తుకొచ్చింది. మధ్యాహ్నం రిగంటలకే వచ్చాడు ఇంటికీ భాస్కరం తలుపు తెరిచింది వత్సల

"అలా వున్నారే?" మామలుగా పలకరించింది వత్సల.

"తల నెప్పిగావుంటే శలవు పెట్టి వచ్చాను" ముఖావంగా అన్నాడు. సంభాషణ పెంచకుండా తన పనిలో లీనమయింది వత్సల. రాత్రి అలవాటు

ప్రకారం డైరీ వ్రాయబోయింది. ఏ
 ౨౪ మానమోవచ్చి డ్రాయర్ సొరుగు
 లోకి తొంగి చూసింది. అన్నీ కెలికి
 పున్నయ్. భాస్కరం చదువలేదుకదా!
 ఛ! ఆత నెందుకు చదువుతాడు? తన
 శ్రమ! మనసును నెరిబుచ్చుకుంది.
 మరునాడు భాస్కర్ ప్రవర్తనతో
 తన అనుమానం నిర్ధారణ చేసుకుంది.

“సామాజికులను లక్ష్యంలేదా?”
 విసురుగా అన్నాడు. తెల్లపోయింది.

“డైరీ వ్రాయవద్దంటే వి.వేం?”
 విపరీతమైన అసహ్యం జగు స్తో
 మొహం ఎఱ్ఱవైంది. సమాధానం
 చెప్పబోయింది.

“వెధవ వ్రాతలూ నీవూ!” మాట
 వినిపించుకోకుండా వెళ్ళిపోయాడు.
 కట్టెగా అనుపోయింది వత్సల
 భాస్కరమేనా ఇతను? తనతో అను
 రాగి సంభాషణలు చేసే అతనివేనా
 ఈ చీదరింపులు! ఆమె ఆశ్చర్యం
 లోంచి తెరుకోక ముందే దుఃఖం
 ముంచుకొచ్చింది. హృదయభారం
 తీరేలా వెక్కివెక్కి ఏడ్చింది. ఇది
 జరిగింది క్రిందటిరోజు!

“ఇంతమటుకు అతని ప్రవర్తనతో
 మార్పైందా?” గత స్మృతులతో అల్ల
 కల్లోల మొంది మనసి. డైరీ చద
 వటమే తప్ప! వైగా నాకు ఆ
 హక్కు లేదా అంటాడే? వ్రాసు
 కోవటానికి తనకుమాత్రం హక్కు
 లేదా? భాస్కరం ప్రవర్తన ఒక

సమస్యలాగావుంది. తనలోకి ఒక్కసారి
 చూసుకుంటే తన లోపాలూ-తప్పులూ
 స్పష్టంగా కనిపిస్తాయి. అలా చేయక
 పోతే పోనీ - ఇతరులవై నా వివేచనా
 దృష్టితో పరిశీలించడం!

తనకు సిగరెట్ వారస గిట్టదు. మూడు
 కంటానని ప్రామిస్ చేశాడు. కాని
 అలవాటును మూడోగలిగాడా?
 తనలోని లోపాలు వెలి! రాకూడదు.
 ఇతరులను ప్రవర్తన చెయ్యాలి. ఎం
 మనిసి?

‘అతన్నని ప్రయోగం ఏమిటి?
 తన దురదృష్టం’ తన జాతకఫలం!
 అంతే! ఉద్యోగం! డైరీ!! పేటిలో
 ఉద్యోగం ఏనాడో వదులుకుంది
 అలాగే ఈ డైరీ! జరిగిన సంఘట
 నలు ఆత్మవిమర్శ చేసుకుని బాధపడ
 టము చేసే! ఇంత ముస్తాపానికి కార
 ణం ఈ డైరీ! దీనికోసం సకలసారం
 అల్లకల్లోలితం కావటం అనవసరం.
 ఈ సంఘటనలన్నీ అతని బలహీనతలు
 బయటపెట్టుకున్నాడు. తన అధిగత
 ప్రదర్శించుకున్నాడు. కిటిని తగల
 బెడితేనే అతనికి శాంతి - అంతేగా!
 ఆవేశంతో పిచ్చిబట్టినదానీలా అనీ,
 కప్పగాపెట్టి నివ్వంటించింది అంటూ
 వర్ణంమంటలు భగవంతుని మంటున్నయ్
 - జ్యోతిలో అశర్వాలను చల్లాస్తే
 శాంతి కోసం వెతుక్కుంటూ
 కూర్చుండిపోయింది వత్సల.

ఎతికిరె సేసేలా

సత్యం శంకర మంచి

రామం ఉత్తరం చూసి తుళ్ళిపడ్డాడు.

గబగబా చదివేశాడు. నమ్మకంకోసం మళ్ళీ పైనుంచి కిందిదాకా చదివాడు. కింద సంతకంగా మూడక్షరాలు. ఒక నాడు ఆ మూడక్షరాలే తనకి లోక మని. ఈ జగత్తులోని సంగీతమంతా ఆ మూడు అక్షరాల్లోనే ఒదిగిపోయి వుందని భావించాడు ఆశలూ. పూహలూ అన్నీ అమె చుట్టూ అల్లుకుని కాలం గడిపాడు. అమెని గురించిన ఆలోచనలే పూసిరిగా భవిష్య ద్వసంతాలు భావించుకున్నాడు. రాబోయే మల్లెపూల కాలం తనూ ఆమె కలసి అనుభవిస్తా మనుకున్నాడు. ఆ ఆశల్ని, ఊహల్ని అన్నింటినీ తెంపు కుని అమె నొదిలేసి ఇక్కడికి పరిగెత్తు కొచ్చి సంవత్సరం అవుతోంది. చల్లటి సాయంత్రాల ఆ పాతజ్ఞాపకాల తెరలు తెరిచేసినప్పుడు ఒక్కొక్క ముల్లే తీసేసుకుంటూ కాలం గడుపుతున్నాడు రామం.

శారద సోమవారం వస్తానని ఉత్తరం రాసింది.

ఎందు కొస్తోందో తెలియదు. వివరంగా రాయలేదు. ఆదివారం ఉద

యాన బయలుదేరుతున్నాను. మవ్వు ఆ రోజు కొండలూ, నెలయేళ్ళూ పట్టి తిరక్కుండా బస్ దగ్గిరికి రా. చాలా అవసరం. నామీద కోపంతో మవ్వుగాని బస్ దగ్గరకు రాకపోతే, నేను చిన్ను కలవకుండా తిరి గొచ్చేస్తే— అలా కాకూడదు. మవ్వు బస్ దగ్గరికి తప్పక వస్తావు. చిరునవ్వుతో పలకరిస్తావు. అన్నీ అప్పుడు... శారద.

రామం లేచి వాళ్ళు విరుచుకున్నాడు. ఆదివారం సాయంత్రానికి శారద వస్తోంది.... అంటే ఇవ్వాళే. నరాల్లోకి కొత్త సత్తువ వచ్చినట్లనిపించింది. గబగబా లేచి సిగరెట్ ముట్టించి గదంతా తిరిగాడు. బయట వాన జోరున కురుస్తోంది. జయపూర్ వాసకి ఓ ప్రత్యేకత ఉంది. అస్థాన విద్వాంసుడిలా ఎప్పుడూ ఈ సంస్థానాన్ని అంటిపెట్టు కుని ఉంటుంది. అవకుండా విరిచొక్క కుని రోజుల తరబడి నీళ్ళు పారబోయ గల ధీమా ఈ వూరి వాణ్ కొక్కదానికే

ఉంధి. రా తేప్పడో మొదలయింది; ఉదయం వదవుతున్నా తెరిసివ్వలేదు. రామంకోట గుండెలమీదికి లాక్కుంటూ, బయటికి వెళ్ళి చూశాడు. అతాళం కనిపించలేదు కనుచూపు దూరావ మేఘాలు కప్పకున్న కొండలు - రామానికి ఆకలేస్తోంది. రోజూ ఈపాటికి మస్తుగా టిపెన్ కొట్టేసేవాడు. సర్వెంట్ బాయ్ ఇంకా రాలేదు. బొద్దున్న తెచ్చిన కాఫీ ప్లాస్టులో ఇంకా ఉంటే పోసుకు, తాగాడు. టైం చూస్తే పదింకాపు. ఈ పాటికి పట్నాయక్ రావలిసిందే. నాలుగు రోజులక్రితం వేసుకున్న ప్లాన్ ప్రకారం తనూ పట్నాయక్ కలిసి ఇవాళ మంకనగిరి అడవుల్లో విహారింబాల్సి ఉంది. పట్నాయక్ వాళ్ళ ఇంట్లో అన్నీ తయారు చేయించి కార్యుర్లో వరుకు రావాలి. రామం ముందుగానే చెప్పాడు. పంపికాలు అవకూచెకో చేయించొద్దని. రాత్రి మొదలయిన వాన భూపి మంకనగిరి ప్రోగ్రాం కాన్వెర్ చేశాడేమో! అయినా జీవలో వెళ్ళడం బంగళాలో మకాంచేయటం పెద్ద కష్టమే కాదు. ఇలాంటి 'తిరుగుళ్ళలో' వాన రామాని తెప్పడూ పెద్ద అడ్డంకి కాదు. వాన తోడుచేసుకుని అంటగూడా చిట్టడ పులు తిరగటం.. అక్కడి జిరివాసీల నుంకో రద్దులు కప్పకుని ప్రతిమర్చులు వేసుకుంటూ వాళ్ళ వల్లెపాటలు పొంజూ గాలం గడవటం అతనికి కొత్తేం కాదు.

తోడుగా పట్నాయక్ ఉంటే వానకాదు కదా పిడుగులు పడ్డా చింతలేదు. ఇవాళ మంకనగిరి ప్రోగ్రాం లేదని వాళ్ళింటి 'కెళ్ళి చెప్పిస్తే కావాలి' - అన రీపాటికి సరంజామా వేసుకుని పట్నాయక్ ఇక్కడికి రావల్సిందే, బాయ్ కూడా ఇంకా రాలేదు.

రామం వరండాలో నుంచుని వాన చూస్తున్నాడు. అతాళం కలిగిపోయి పులుపులున భూమ్మీద. నడుతోంది. కొండ కొనన తెల్లటి మేఘం జెందాలా. నుంచుంది.

సాహూ తడిసి పలుకుంటూ వచ్చాడు.

'ఏం, గొడుగు లేదా?'

'లేదు బాబూ'

'ఎందుకు లేదు.....హా(యే).'

'ఇహహా...' వక్కేస్తాడు సాహూ, తెల్లటి పళ్ళమ్మి బయటపెట్టా.

సాహూది వల్లటి ముఖం. ఒత్తుగా వెనక్కు హైరోడ్ క్రాసింగ్, పెరుస్తున్న చిన్నకళ్ళు. వాడిగి వాడిగి దూర దూరంగా నడుస్తాడు ఒకసారి రామం కేకవేశాడు. 'ఎందు కంత గోడలు గుద్దుకుంటూ నడిచిపోకో? నా పక్క పడిస్తే మీ కేం పాక్ కొట్టదు. నే నేం అంటరానివాణ్ణి కాదు.

'బాబ్బాబా బాబూ...' సాహూ భయం భయంగా కళ్ళు పెట్టాడు.

రామం వచ్చుతూ సాహూ భుజం

అంత వానరోనూ పట్నాయకి జీవి
దూసుకొచ్చింది. పట్నాయక్, అతని
వెనకాల రెండు కారియల్లు, ఓ పేంజుట్ట
పట్టుకుని ద్రైవరు వరుగెత్తుకొచ్చారు.
పట్నాయక్ వచ్చేప్పటికి రామం మంచం
మీద దుప్పటికప్పుతుని, రోజూ రోడ్డుమీద
కన్పించేపల్పుటి, కోలకళ్ళ చెవులరింగుల
అమ్మాయిగురించి ఆలోచిస్తున్నాడు. ఆ
అమ్మాయికి శారదకి ఎక్టర్లో పోలిక ఉంది.

'ఏం రాంబాబూ! మన మల్కనగిరి
ఎక్కడుంది,' తం తుడుచుకుంటూ
అడిగాడు పట్నాయక్.

రామం మంచం దిగొచ్చి, వాళ్ళు

యం న

యం న

కుంటున్నాడు. పట్నాయక్
తెలియకపోలేదు. అకాకాన్నీ చీకటి
ఆస్త బిందువులుగా చేసుకుని పడివున్న
రామాన్ని ఈవూరు తీసుకొచ్చి పూజ
పోసి ఈ మాత్రం ముదిగా చేసి
అతనే. ఉత్తరం చదివి పట్నాయక్
మాట్లాడలేడు. సాహూ ఇచ్చిన
కాగితా అన్నాడు. 'ఎందుకొస్తున్నట్లు
రామం తీర్చుకుంది మిజా లెగ
చెయ్యి వెళ్లికిలా చిప్పాడు. తెలి
దన్నట్లు.

కాని చీకటిమాత్రం నిజం. కా

1.

పట్నాయక్ వింటూ కూర్చున్నాడు.
 రామాన్ని నిశితంగా చూస్తున్నాడు.
 పట్నాయక్కి కారద ఆరోజు రాదని
 అనిపిస్తోంది. అతని లెక్కలప్రకారం
 ఒక్కసారి అదృష్టం కాదని వెళ్ళి
 పోయాక, తిరుగొచ్చి కౌగలించుకోవటం
 ఆనందవం. రామం జీవితంలో కొత్త
 ప్రకరణం మొదలెట్టాలి. పాత ప్రకర
 ణాన్ని పొడిగించటం పట్నాయక్కి ఇష్టం
 లేదు. కారద ఇవ్వాలి రాదని పట్నాయక్
 అతనికి, రామం విరుచుకుపడ్డాడు. చూద్దాం
 సాయంత్రం దాకా అనుకున్నాడు
 పట్నాయక్.

యువ

'జీవని తిప్పి పంపేస్తాను' అన్నాడు పట్నాయక్.

'ఊ' అన్నాడు రామం పేకముక్కలు కలుపుతూ.

మధ్యాహ్నం దాకా పేకాడారు. సాహసాచేత మరీ నాలుగు సిగరెట్ల పెట్టెలు తెప్పించుకున్నారు. రామం ప్రతిటలా ఓడిపోతున్నాడు. ఓడిపోతున్న కొద్దీ రామం ఇంకా సంతోషంగా ఆడు తున్నాడు. అకనిక ఓటమిని గుర్తించే స్థిమితంలేదు. రామం ఓడిపోయినప్పు డల్లా పట్నాయక్ అనుకునేవాడు-ఇవ్వాళ కారడ రాదని

కేరియర్లు విప్పుకు తని విశ్రాంతి తీసుకున్నా రిద్దరూ పట్నాయక్ నిద్ర పోయాడు. రామం ఇంటికప్పుకేసి చూస్తూ పడుకున్నాడు. నిద్రపట్టలేదు. వరండాలో కుర్చీ వేసుకుని వాచ చూస్తున్నాడు. నల్లటి కన్నెపడుచు తెల్ల వైట వేసుకున్నట్లు కొండమీద మేఘం మణ్చులు ఎక్కజ్జిందో పరుగెత్తుకొచ్చి, చిరకాలపు కోరికగా, తీరని తమితో కొండకన్నెని గాఢంగా కౌగలించుకుని పొగలు పొగలుగా మారి కన్నీళ్లుగా కరిగి పోతున్నాయి.

నాలుగు కాకమునుపే రామం పట్నాయక్ ని కేకేశాడు 'పొట్నాయక్ అంటూ. ఒరియాలో అకారాన్ని ఒకారంగా పలుకు తారు. అలా పిలస్తే పట్నాయక్ కి

యువ

కోపం. కళ్ళు తెరచి చూసి అటు , పడుకున్నాడు.

'నాలు గవుతోంది లేవ్వయ్యా.'

'అరు గంటలకి బిన్. ఇప్పు కొండర.'

రామానికి కాయ నీలవటంలేదు. ఒకట స్థిమితంగా కూర్చోబుద్ధి కావటం ఏ, అటూ ఇటూ పచ్చార్లు చేయటం ఎదలెట్టాడు.

* * *

■ రోజు తిరిగి తిరిగి ఇంటికి రాగానే రో చెప్పారు... 'వీధి చివర సీతాయమ్మ కి ప్రమాదంగా ఉందని. రామం చూద్దా బయలుదేరి వెళ్లాడు. శారద తల్లి చందగ్గర కూర్చుని విసవకర్రతో ర్రోంది. శారద తల్లి ఆయాస తోంది. ఆమెకు స్పృహ పోతోంది. ద కళ్ళు ఎర్రగా వాచిఉన్నాయి. రాన్ని చూసి శారద కూర్చున్న నుంచి లేచింది.

'డాక్టరుని పిలువలేదాండి?'

లేదు...' అంది కొంగుతో కళ్ళ చుకొంటూ.

రామం బయటకు పరుగెత్తాడు త్రి డాక్టరుతోపాటు శారద తల్లిదగ్గ డ్లాడు. నుదుటిమీద తడిగుడ్డలు న్నూ, టెంపరేచర్ చూస్తూ గంట కి మందలిస్తున్నాడు. శారద తల్లి 'ం వారగా కళ్ళలో నొత్తులు మేను ఆలా తల్లివైపు చూస్తూనే ఉంది. 'ట్లా కాస్తేపు పడుకోండి. మేం ' ఉంటాం' అన్నాడు రామం. 'లేదు; మీరు...' మాటలు తెగి 'యి. ఆ కళ్ళలో కృతజ్ఞత. తెల్ల కాముకి స్పృహ వచ్చింది. ముగ్గురి

ముఖాలు తృప్తిగా పేలిగాయి. శారద తల్లికి గ్లూకోజు కలిపి ఇచ్చింది. తెల దెలవారుతూండగా శారద కాపీ చేసి తెచ్చింది రామానికి, డాక్టరుకి. వాళ్ళు కాపీ తాగుతూంటే అంది 'మీరు సమ యానికి రాకపోతే...' చెంగుతో కళ్ళొత్తుకుంది 'మ రేం వచ్చాలేదు. మీ రట్లా అనుకోగూడదు' రామం అట్లాంటి మాటలు భరించలేడు. రామం డాక్టరు మెట్టుదిగి వచ్చేస్తుంటే శారద గుమ్మం పట్టుకుని అలాగే చూస్తూ నుంచుంది. వెనకనుంచి ఆప్యాయంగా తనని కొగలించుకున్న ఆ చూపులు రామాని కింకా జ్ఞాపకం

* * *

వాన తెరిపిచ్చింది. చలికి తన చుట్టూ తెల్లకంబళి కప్పకున్నట్లు కొండచుట్టూ మబ్బులు. పైన తల నల్లగా మొన తేలి కనిపిస్తోంది. పట్నాయక్ లేచి మొహం కడుక్కున్నాడు. టీ తాగుతూ సాహసాని వెళ్ళి రిజి తీసుకురమ్మన్నాడు. రామం వద్దన్నాడు. పట్నాయక్, రామం రెయిన్ కోట్లు గంటాట్లు తగలించుకొని బైటపడ్డారు. రోడ్డుమీద రామం, నిల్చిన నీళ్ళలోంచి నడుస్తుండటం, నీళ్ళ చింద గొట్టటం లాంటివి చేస్తున్నాడు. 'కాసిని కాగితం పడవలు తెచ్చుకోకపోయావ్' అన్నాడు పట్నాయక్. రామం నుంచుని వెనక్కు విరగబడి నవ్వాడు. అకాశంలో ఓ తెల్లమేఘం గాలికి ఎగిరిపోతోంది.

ఇద్దరూ బస్ స్టాండ్ జేరేసరికి మళ్ళీ వాన మొదలయింది. వానని తిట్టుకుంటూ హోటల్ వరండాలోకి చేరుకున్నా రిద్దరూ. వాన ఫెళఫెళ కురుస్తోంది. గంటముందుగానే చీకటిపడింది. మబ్బులు బీటలు వారి. పగిలిపోతున్నాయి. శత్రువు వెన్నాడుతోన్నట్లు మబ్బులు. వెనకాల ఉరుములు. బస్ స్టాండ్ రోడ్డు మీద సీట్ల పారకున్నాయి. ఆకాశం భూమిద పగబట్టినట్లు కసిగా సీళ్ళు కుమ్మరిస్తోంది.

'సంభవతో యహరుడో హేయపారే.' కి లీక్ కొట్టు దగ్గర ఒకడు.

'అంచే?' రామం.

'ఇది తుపానులా ఉంది' పట్నాయక్.

రామం ముఖం చిన్నబోయింది ఇవ్వక కారడ వసుంది. ఈ తుపానులా గాదుమారాలూ మమ్మల్ని ఏడ

దీయలేవు. ఎక్కణ్ణించో పరుగెత్తుకుంటూ వెంకట్రావ్ వచ్చాడు. తంపిళ్ల విదిలించుకుంటూ రామాన్నీ. పట్నాయక్ నీ చూసి 'ఓరి మీ రిక్కడా? ఏళి జిట్లా వచ్చారు?' అన్నాడు.

'విజయనగరం బస్ కోసం' అన్నాడు పట్నాయక్.

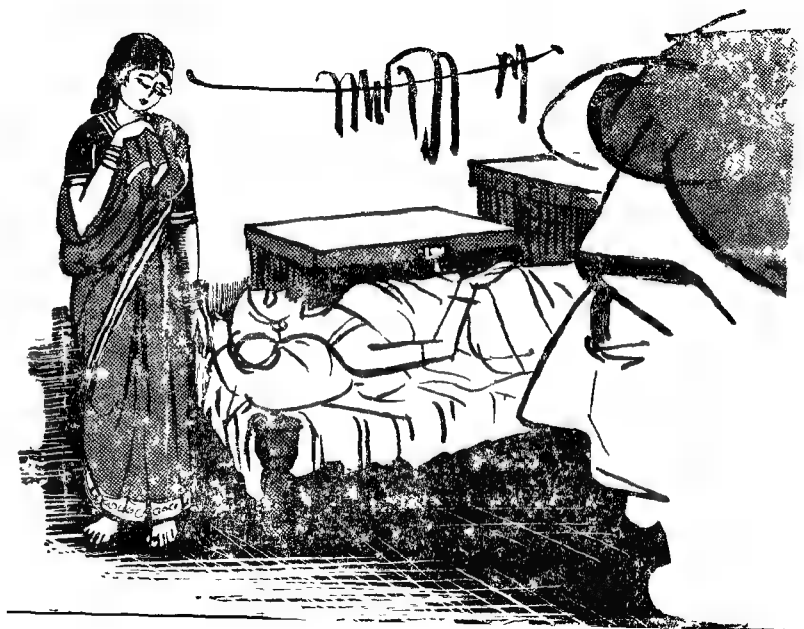
'ఎవ రొస్తున్నారు; అత్తగారా?'

'కాదు' అన్నాడు పట్నాయక్.

'మ రింకెవరు?'

పట్నాయక్ జవాబు చెప్పలేదు. 'ఓ ఫ్రెండ్' అన్నాడు రామం.

'నేనూ విజయనగరం బస్ కోసమే మా అత్తగా రొస్తోంది. మామూలుగా అయితే నేను బస్ దగ్గరికి రాను. నీ వాన. అందులో ఎవడ అడుగులు జాడి తెస్తోంది. సాయం లేవోలే అం లవకాయా గంగపాలే.'

‘ఎక్కడ పెట్టించుకొస్తోం దేమిటి?’
పట్నాయక్.

‘నూజివీడు...’ వెంకట్రావ్, పట్నా
యక్ నూజివీడు మామిడికాయలు, అప
రయకాయలు, అందులో ఉల్లి అపకాయ
లుచి, క్రికెట్ - ఇంజనీర్ ఫాస్టెస్ట్
సెంచరీ, వోరెల్ నైట్ హుడ్, రాజ
కీయాలు, మున్సిపాలిటీ మురిక్కాలవలు,
గోరీలు, స్మశానాలు ... ఇత్యాదుల
గురించి మాట్లాడుకుంటున్నాడు. రామం
రంతా చివరకు వచ్చి సుంచున్నాడు.
పీఠాలు నీళ్ళు చిమ్ముతునే ఉన్నాయి.
‘ల్వట్టి కోలకళ్ళ అమ్మాయి రిజల్
గం తడుస్తూ వెళ్తోంది. శారద చెవుల
ంకా రింగులున్నాయో లేదో చూడాలి.

* * *

శారద ఓరోజు వాళ్ళ స్నేహితురాలి
రింగులు పెట్టుకొచ్చింది. కోలముఖానికి
తొత్త అందం. ఉల్లాసంగా కబుర్లు
ప్తోంది శారద. జడలో జాజిపూలు
లో పొంగుతున్నాయి. పెదవులు
ంచి నవ్వు ఆపుకుంటున్న శారద
ఖానికి ఆ రింగుల తళతళగొప్ప
గనిచ్చింది.

‘ఇందాకజ్జించి చూస్తున్నాను, రింగులు
న్నాయో లేదో చెప్పవేం?’ అంది
ద.

రామం నవ్వి పూరుకున్నాడు.

‘గొప్ప! బావుందో లేదో చెప్పమంటే
చేస్తావేం?’

శారదకి కోప మొస్తే కిందిపెదవి
చిగురుటాకులా అడురుతుంది. కళ్ళలో
పాప కొన కొస్తుంది. మామూలుగా
అయితే రామం మళ్ళీ నవ్వి ఇంకాస్తేవు
ఉడికించేవాడు. ఆరోజు శారదకి ఆ
రింగులు గొప్పగా నవ్పినై.

‘బావున్నాయి’ అన్నాడు.

‘నిజం. శారద కళ్ళలో మెరుపు.

‘నిజం, చాలా బావున్నాయి, నీవేనా?’

‘ఊ!’ తనకు బావున్నాయని మళ్ళీ
మళ్ళీ అనిపించుకోవాలి.

‘ఐతే నేను ఉంచేసుకుంటాను.’

‘ఊ!’

‘ఎప్పుడూ పెట్టుకుంటానేం?’

‘ఊ!’

జీవితాన్ని కలిసి అనుభవిస్తున్న
వాళ్ళుతప్ప అలా మాట్లాడుకోగలరా?
అవును. అందుకే శారద వచ్చేస్తోంది.
తన్నించి ఇహ విడిచిపోదు.

* * *

వర్షం తగ్గలేదు. రామం చూపు అన్నీ
విజయనగరం రోడ్డుపైన ఉన్నాయి.
ఇంతలో వాననీ చీకటిని చీల్చుకుంటూ
బస్ వచ్చింది. వర్షంలో తడుస్తూ
ముగురూ బస్ దగ్గిరికి వరుగెత్తారు. అది
మూడుగంటలకి రావాల్సిన బస్, నాలు
గంటలు అలస్యంగా వచ్చింది. గజపతి
నగరందగ్గర వాగు రోడ్డుమీదికి పొంగిం
డిట. ఆ తర్వాతకూడా దోవలో రెండు
కొండ వాగులు పూటుగా పారు

తున్నాయి. ఈ బస్సు ఎట్లాగైతేనేం ఈడ్చుకొచ్చింది. రామం కంగారుపడి పోయాడు.

'అయితే ఇక్కడకు అరుగంటల కొచ్చే బస్ బయలుదేరిందా?' అడిగాడు రామం.

'ఏమో తెలియదు' సమాధానం.

'అయితే నా అవకాయజాడీ లేంగాను?' వెంకట్రావ్.

'వాగులు పొంగినా అంతలో తీసి పోతాయి బస్సు లొచ్చేస్తాయి; మరేం పర్వాలేదు' వార్త.

రామానికి ఊరట కల్గింది. బస్ తప్ప కుండా వస్తుంది. శారద తప్పకుండా వస్తుంది.

మళ్ళీ హోటల్ వరండాలో కొచ్చి నుంచున్నారందరూ. వాన తగ్గలేదు. వచ్చే పోయే లారీలు నీళ్ళు చిందగొడ్తున్నాయి. విజయనగరం పోయే లారీల్లో ఎక్కి వెళ్దామా అనిపించింది రామానికి. పట్నాయక్ కి చెప్పే వేళాకోళం చేస్తాడని ఊరుకున్నారు. ఎనిమిది వుతోంది.

'ఏం రాంబాబూ! మన ఖోజనం....'

'శారద రాకుండానే.....'

పట్నాయక్ ఏం మాట్లాడలేదు శారద రాదనే సమ్మతం అతనిలో గట్టిపడ్తోంది. 'అయితే నే నీటి కెళ్ళి చెప్పొస్తాను. ముగ్గురికీ ఏర్పాటు చెయ్యమని.'

'అక్కర్లేదులే; ఏదో హోటల్లో తిందాం.'

యువ

'మరిప్పుడు కాస్త కాఫీ అన్నా...' 'పద.'

ముగ్గురూ హోటల్లోకి నడిచారు. వెంకట్రావ్, పట్నాయక్ పూరగాయల సంగతి వాదిరేసి, ఇప్పుడు వారుగులు, వాటి ప్రాశస్త్యం, కొత్తిమెరకారం, పులిహోర తిరగమోత, దోసకాయ వచ్చడి బద్దలు, వాళ్ళ బొండ్ మాట్లాడ కుంటున్నారు. వాన ఉధృతం తగ్గింది. దూరంగా ఎవరో విలువైంది పోగొట్టు కుని ఏడుస్తున్నట్లు వాన హోరు సన్నగ వివిప్రొంది. వాన తగ్గినకొద్దీ రామం లో ఆశ హెచ్చుతోంది. కాళం గడుస్తున్న కొద్దీ పట్నాయక్ శారద రాదని ఖర పర్చుకుంటున్నాడు

* * *

ఇట్లాంటి వానలోనే శారద ఒకరో తనకోసం పరుగెత్తుకొచ్చింది. ఆన రామం పుట్టంరోజు. అతను అంతక్రిత జ్వరం వద్దాడు. పళ్ళం పెట్టి వారోజు లయింది. ఇంకా బయ్య, వెళ్ళటంలేదు పుట్టంరో జని కా చెప్పేదాకా రామానికి జ్ఞాపకం లేదు సాయంత్రం తప్పక వస్తానంది.

ప్రెండ్ని రైల్వేస్టేషన్లోంచి రావాలి. వర్షం పట్టుకుంది. వాన విరుచుకుపడుతోంది. గాలి ఎడమెడ కొద్దోంది. ఏడయింది. ఎనిమిది దయింది ఇంకా కారద రాదనుకున్నాడు. రామం. తను భోంచేద్దామని భోజనం వచ్చింది. సంతోషం తీసిపోయింది. రామం అట్లాగే కళ్ళన్నీ సరిగ్గా చూస్తూ ఉండిపోయాడు. బట్టలునుంచి గుళ్ళు మొహంమీదికి కారిపోతున్నాయి.

‘పాడువాన... ఆలస్యం మైపోయింది... నాకోసం ఎదురు చూస్తున్నావు దూ... వెధవవాన... రిజిస్ట్రార్ దొరంచే... నడిచోచ్చాను... మాటల ధ్వజనవులు పొడుగుతూ చెప్పింది.

రామానికి నోట మాట రాలేదు. రాగానే చూస్తూ నుంచున్నాడు. బట్టలు చురుకుని వాదినచీర కట్టుకుని, తల బెట్టుకుంటూ వచ్చింది. తనకి దగ్గరే టోజనం పెట్టించింది. మాటలమధ్య ద నివ్వితే నీలిమేఘంలో మెరుపు నీలనట్లుంటుంది రాత్రి పొద్దుపోయే కక్షర్లు చెప్పింది. రాత్రి కక్కడ కోమలి వాదిన ఎంత చెప్పినా విని ఇంటికి బయలుదేరింది. నేను వస్తా వస్తా రామం. ‘వద్దు చలి అంది. రామం గుమ్మంలో

న్నాడు.

‘క నే వెళ్తాననే’ అంది కారద.

‘ఇంటిదాకా వస్తా.’

‘మొదట... నా కేం భయం

లేదు. నీ ఆరోగ్యం సరికానీ. ఆతర్వాత నాకు తోడు నువ్వే...’ వెళ్ళిపోయింది కారద చీకట్లో కారద నవ్వు దూకుకుపోయింది

* * *

పడవుతోంది, మళ్ళీ వర్షం మోస్తుతోంది. రామం. పట్నాయిక్ కళ్ళన్నీ విజయనగరం రోడ్డుమీదే. వెంకట్రావ్ బస్ వస్తే లేవమని హోటల్లో ఓ మూల కుర్చీలో జోగుతున్నాడు. పట్నాయిక్ ఆకాశం చూస్తున్నాడు. ఆమాట సూచనగా నైనా బయటికి అనలేకపోతున్నాడు. ఇంకో పాపుగంట, ఇరవై నిమిషాలు.. ఇరవై అయిదో... ఇంతలో రోడ్ మీద హెడ్ లైట్లు వెలిగాయి. అదిగో... పరుగెత్తా రిద్దరూ... అది బస్ కాదు; లారీ. ఇక్కడకు రావలసిన ఆరుగంటల బస్ గురించి వాకబుచేశారు. లారీ డ్రైవర్ ఒరియాలో చెప్తున్నాడు. ‘అంటే’ అన్నాడు రామం ఆత్రంగా.

వాగులు పొంగాయన్న సంగతి తెలిసి, ఈ తుపాను చూసి ఆ బస్ విజయనగరం నుంచి అసలు బయలుదేర లేదని తెలిసింది.

రామం తూలిపడబోయాడు. తనలో తను గొణుక్కుంటున్నాడు - అంతే... అంతే...

పదిన్నరకు హోటల్ రేడియోలో ‘ఎతికిరె సేసేలా’

‘అంటే...’

‘ఇంతటితో సమాప్తం.’

సావిత్రికి అడుగుబెడుతూ చుట్టూ చూసింది సరస్వతమ్మగారు ఇరుకుకి అలవాటు పడిన ఆమె కళ్ళకు అదొక పెద్ద భవనంలా అగణిడింది. అంత విశాలమయిన హాలులో మధ్యగా ఒక ఛేబుల్, దాని చుట్టూ నాలుగు కుర్చీలు తప్ప సామాన్లే లేవు అవిడ లెక్కన అటువంటి గదిలో రెండు కుటుంబాలు అవలీలగా సర్దుకు పోవచ్చును

నవ్వుకుంది అవిడ 'ఉన్నవాళ్ళకీ,

లేనివాళ్ళకీ వ్యత్యాసం ఇదే' అనుకుంటూ కూతురుకోసం చూసింది

ఆ పిల్ల అప్పుడే ఒక వారపత్రిక చేతికి తీసుకుని, కిటికీలో కూర్చుని చదివేస్తోంది.

'పిచ్చిపిల్ల, పుస్తకా లాంటి మరేమీ అక్కర్లేదు. దీని జీవితం అయినా సుఖంగా వెళ్ళును రితే...' అంతలో ఆమె దృష్టి గోడమీద నున్న ఫొటోమీద పడింది. మరుక్షణంలో ఆమె హృదయము కృతజ్ఞతతో నిండిపోయింది

నావ నడిపేవాడు పోతే వడినము
 ద్రాన నావలో కూర్చున్నదానిలాగా
 అయింది తన బ్రతుకు నెల గడిచే
 సరికి 'హమ్మయ్య, ఈనెల గడిపేశాం'
 అని ఆనందపడే జీవితం తమది: ఆ
 మహారాజు ఎలా ఈదేవారో ఆ భగవం
 తుడికే తెలియాలి: అటువంటిది ఆయ
 నకి రోగం ముందుకు రావడం. సంపా
 దన లేకపోగా ఆయనకోసం ఖర్చు చేయ
 వలసిరావడంతో పూర్తిగా తలక్రిందు
 లయిపోయింది జీవితం. ఆయన
 అంతలా కష్టపడుతూ కూడా కూతురు
 పెళ్ళికోసమని ఇమ్మారెన్స్ కడుతుండే
 వారు. అది తలుచుకుని కొండంత
 దైర్యం పుంజుకునేవారు. అటువంటిది
 ఆయనకాస్తా మంచం ఎక్కడంతో
 దానిమీద అప్పు, ఆఫీసులో రావలసిన
 దానిమీది అప్పు - ఎలాగయినా ఆయన్ని
 బ్రతికించుకోవాలన్నదే తన లక్ష్యం.

'నాకోసం ఖర్చుపెట్టకు సరసూ,
 నేను బ్రతికుండేకన్న పొయాకి నే మీరు
 సుఖపడతారు' అనేవా రాయన.

'ఊరుకోండి. ఆ వేం మాటలు ?
 ఈ డబ్బంతా నమ్మ ఉద్ధరిస్తుందా ? కంటి
 ముందు చల్లగా మీరుంటే చాలు'
 అనేది తను.

'ఈ మాటలు అబద్ధం అనుకుంటు
 న్నావు. చూస్తూవు, నాతోనే మీకు
 వట్టి శని పోతంది' అని నవ్వేవాడు.
 ఆయన కన్ను మూయడంతో

రోకమే అంధకారమయ మయిపోయింది
 తనకి. చేతిలో డబ్బులేదు - వెంటనే
 జరుపవలసిన పనులకి తరువాత రెండు
 పొట్టలు నిండాలి - తను, వరలక్ష్మి.
 పైగా అది ఈడేరిన పిల్ల !

ఏదేప్పుడుకు కన్నీళ్ళు కూడా కరు
 వయి పోయాయి తనకి. అటువంటి పరి
 స్థితిలో దేముడిలాగా అడుకున్నాడు
 ఆయనగారు - ఇతని తండ్రి స్నేహితు
 లుట: పైగా దూరపు బంధుత్వంకూడా
 ఉంది.

'నేనున్నాను, దిగులు పడకండి'
 అన్నాడు వచ్చి రావడంతోనే: 'నా
 కే లగ్నాడదు...' అని హామీ ఇచ్చిన
 శ్రీకృష్ణ భగవానుడు గుర్తు కొచ్చాడు.
 అతని అండ దండలతోనే ఏ లోపం
 లేకుండా జరగవలసిన పనులన్నీ జరిగి
 పోయాయి !

'మీ కేం అభ్యంతరం లేకపోతే మా
 ఇంట్లోనే వచ్చి ఉండండి. లంకంత
 కొంప - ఆడదిక్కు లేక సందడి లేదు'
 అన్నాడు

అతని మాటలోని ఆత్మీయత వలన
 కానీ. తన విస్వహృదయత వలన కానీ -
 కాదనలేకపోయింది.

అతనికి చేయెత్తి నమస్కరించ
 బుద్ధిసింది సరస్వతమ్మగారికి.

" 'దాన్ని తీసెయ్యవయ్యా, జనం
 యుడుసుకుంటా' రంటే మా లక్ష్యయ్య
 ఊరుకోడు. 'చినబాబుగారి పటం

ఉండాలిసిం దంటా' దని అంటూ లోప నిప్పుకుంటూ, "ఎంతసే పయింది మీరు
లికి వచ్చి కర్రీలో కూర్చుని బూటు వచ్చి? స్నానాలు చేశారా? లక్ష్మయ్యకి

చెప్పివెళ్ళానే మీరు 'వస్తాళని' ?
అనడిగాడు విశ్వేశ్వరరావు.

“ఇప్పుడే వచ్చాము నాయనా. మీ
లక్ష్మయ్య మాకోసం గది బాగుచేయి
స్తుంటే ఇక్కడ...” మాట మధ్యలోనే
అవుదేసి కూతురిపైపు చూసింది అవిడ.

పరిచయంలేని వ్యక్తి ఇంట్లో అతని
మందు ఏం చేయాలో తెలియక తిక
మికపడి పుస్తకంలో తల దాచేయడమే
మంచిపని అని అన్ననే చేస్తోంది వరలక్ష్మి.
ఈ ఖంగారులో తల్లి అక్కడినుంచి
వెళ్ళిపోవడమే గజ నిలచ లేదు ఆ
అమ్మాయి.

కొంచెంసే పయాక “మీ పేరు
వరలక్ష్మి కదూ ?” అనడిగాడు విశ్వ
ేశ్వరరావు.

ఉలిక్కిపడి పుస్తకం కిందికి దించి,
అవు నన్నట్లు తల ఊపింది వరలక్ష్మి.

“చదువుకున్నారా ?”

“కొద్దిగా !” అంది తల వంచుకుని.

“అంటే ఎంతవరకు ?”

“స్కూల్ ఫైనల్ పోయింది. ?

ఆశ్చర్యపోయాడు విశ్వం.

ఇంకా ఏమయినా అడుగుతాడేమో
నన్నట్లుగా కానేపు కూర్చుని తరవాత
లోపలికి వెళ్ళిపోయింది వరలక్ష్మి.

విశ్వేశ్వరరావు అలోచనల్లో పడి
పోయాడు.

“మనిషి మనస్సుకి ముఖం ప్రతి
బింబం అంటారుగాని ఈయనవట్ల అదే

నిజమయితే మన మిక్కడండేకి
వాళ్ళమే కాదు,” అంది వరలక్ష్మి
లోపల తల్లితో.

విశ్వేశ్వరరావుకి లోగడ ఇంటికి
రావడమంటే భయంగా ఉండేది. పెద్ద
భవనంలాంటి కొంపలో తనకోసం
లక్ష్మయ్య ఒక్కడూ బిక్కు బిక్కు
మంటూ కూర్చుంటూ దని వస్తుండేవాడు
తప్ప, ఆ ప్రకాంత వాతావరణం అతనికి
నచ్చేదికాదు. అందుకే ఎక్కువగా
క్లబ్బుల్లోనే గడిపేవాడు. రెండుమూడు
తరాల వరకు సరిపడే డబ్బుకి అతను
ఏకైక వాటసుడు. దగ్గరలో ‘నా’ అనే
వాళ్ళు లేరు. పెద్దదిక్కుగాని, చిన్న
దిక్కుగాని అతడికి అతనే !... అందుకే
కొందరు అతన్ని “క్లబ్బుపక్షి” అని
పిలుస్తూంటారు.

‘తనకోసం ఎదురుచూసే మనుష్యులు
పెరిగారు,’ అనుకుంటూంటాడు. అత
నివస్తున్న క్లబ్బునుంచి బయలుదేరుతూ,
అది అతనికి ఎంతో షుభరమయిన
అనందాన్ని కలిగిస్తుంటుంది కూడా !

తను అనుకుంటున్న మాటని బయట
పెట్టేదైర్యం కలగటానికి కొన్నిరోజులు
పట్టించతనికి. తనని వీళ్ళెక్కడ అపార్థం
చేసుకుంటారో నని అతని భయం. ఒక
రోజు భోజనం చేస్తూ అన్నాడు: “ఈ
వారంనుంచీ వారపత్రికలు మనింట్లో
వదేయమని చెప్పానండీ !” అని -

“ఎందుకు నాయనా, ము వెళ్ళటా

చిన్న/పిల్లలను సంహారం? అభ్యుదయం? వాణియ్యపు

క్లబ్బులోనే చదివివస్తావా యే! మాకోసం ఆ దండగకూడా ఎందుకు?”

నవ్వేశాడు విశ్వేశ్వరరావు. “భలే వారే, అందువలన అయ్యే దెంత? నేను మాత్రం ఇంటిదగ్గర చదువుకో కూడదూ?” అని కాసేపాగి, “మీరు కృష్ణారామా అనుకుంటే కాలం గడిచి పోతుంది. కాని మీ అమ్మాయికి పొద్దు పోవక్కరలా?”

వరస్వతమ్మగారు ముట్లాడకపోవడం చూసి దైర్యం తెచ్చుకుని అన్నాడు: “అసలు మీ వరలక్ష్మి స్కూల్ ఫైనల్ తప్పిందన్నారు కదా; ఆ దెందుకు పూర్తి చేయకూడదూ?” అని.

“అ... ఇప్పుడిదొకటి తక్కువదానికి, అయినా...” మాటమధ్యలో తలుపు

చాటుగా నిలబడిన కూతురివంక చూసి ఆపేసింది.

“తక్కువేనండీ! అసలు చదవక పోతే దిగులేలేదు. వదిలిందికదా -”

“పాపం, వాళ్ళ నాన్నగారు పోవడం... ఆ హడావుడిలో వరీక్ష పోయింది. లేకపోతే తెలివిగలదే!”

“మరింతేమండీ, అమ్మాయి నిటు పిలవండి. నేనే అడుగుతాను” అన్నారు ఉత్సాహంగా.

“అబ్బాయి పిలుస్తున్నాడు రావే.” మెల్లగా వచ్చి నిలబడింది వరలక్ష్మి. విశ్వేశ్వరరావుకి ఆ అమ్మాయితో ఎలా మాట్లాడాలో తెలియలేదు.

“వరీక్ష కట్టరాదూ?”

“మీ ఇష్టం!”

“అదే ఒక్క; నే నేది చెప్పినా ‘మీ ఇష్టం’ అంటే నాకూ భయంగా ఉంటుంది చెప్పేందుకు. చదువుదా మని ఉత్సాహం ఉందా లేదా?”

“ఉంది”

“వరీక్షకి డబ్బు కడదామా అయితే?”

“మీ ఇష్టం” అని కాసే పాగి నవ్వేసింది. అతనుకూడా గలగల నవ్వేయడంతో కొరటోయి దగ్గడం మొదలెట్టాడు

“ఎవరో తలుచుకుంటున్నారు” అంది వరలక్ష్మి.

దగ్గ తగ్గాక “ఇంకెవ రున్నారు? మీ ఇద్దరిలో ఎవరయినా తలుచుకోవలసిందే” అన్నాడు విశ్వేశ్వరరావు.

“నేనుమాత్రం కాదుబాబూ” అంటూ వరలక్ష్మి అక్కడినుంచి వెళ్ళిపోయింది.

అతనితో ఆ అమ్మాయి కాగా మాట్లాడడం అదే మొదలు. అంతక్రితం అతనే రెండు మూడుసార్లు పలుకరించినా అడిగి సంతమట్టుకే సమాధానం వచ్చిందతనికి.

ఈనాటి ఆమెతోడి సంభాషణ అతని తెంతో ఆనందాన్ని కలిగించింది. అతని ఉద్దేశ్యంలో వరలక్ష్మి చాలా అందమయిన పిల్లా. చదువుకున్నదీ, సంస్కారం కలదీ, అణకువ కలదీ. ఇవన్నీకాక ఇప్పుడు అతను తెలుసుకున్న విషయం ఆ అమ్మాయి సరదాగా మాట్లాడకలదని:

“ఈ రోజునుంచీ చదువు మొదలెట్టించండి. కావలసిన పుస్తకాలు పట్టు

కొస్తాను. అంతగా ఎందులోనయినా వెనకబడిఉంటే నేను చెబుతాను.”

“నీ కెందుకు నాయన అంత శ్రమ? చదువుకుంటుందిలే” అంది సరస్వతమ్మగారు.

ఒక్కసారి ఆమెవంక చూసి గబగబా చేయి కడుక్కున్నాడు విశ్వం.

తను ఎంతో ఉత్సాహంతో అన్నమాట కావిడ ‘ఎందుకులే నాయన’ అనేయడము అతనికి ఎంతో ఆశాభంగాన్ని కలిగించింది.

కొన్ని రోజులుగా తనలో వస్తున్న మార్పుల్ని అతను గమనించుతున్నాడు. ఇదివరలో అతనికి లోకం కవులు వర్ణించే అమిత అందంగా కనిపించక పోగా, జీవితం యాంత్రికంగా సాగుతున్నట్లు అనిపిస్తుండేది. ఎప్పుడు చేసినా ఒకటే పనులు. విన్నట్టికీ ఈ రోజుకీ తేడా లేకపోవడం. రేపు ఇది మారుతుందన్న ఆశ లేకపోవడం - పీటితో అతను విసిగిపోయాడు.

కాని ఈ మధ్య అతనికి పరిసరాల్లో కూడా మార్పు అగపడుతోంది. బజారు నుంచి వస్తుంటే పళ్ళూ, పూలూ అవి కంటికి అగపడి, కొని ఇంటికి తీసుకు వెళుదామన్న కోరిక కలుగుతుండడం అతనికి ఆశ్చర్యం కలిగించింది.

దీని కంతటికీ కారణం ఏమిటో కూడా అతనికి తెలుసు - వరలక్ష్మి!

ఇంట్లో లక్ష్మిలాగా ఆ అమ్మాయి

మునుకు భూమి నొకట అటు భూమియు
రెండవ భూమి అటు భూమి

తిరుగుతూంటే అతనికి ఎంతో నిండుగా ఉంటుంది. అది అలాగే శాశ్వతంగా ఉండేట్లు చేసుకోవా అని

కాని అంతలోనే తన జీవితంలోని ఒక అపశ్యతి వివరణతూంటుంది. గతంలో కూడా ఒకసారి, ఒకే ఒక్కసారి అతని జీవితంలోకి వెన్నెండు ప్రవేశించింది. అది కార. రాణి రూపంలో.

ఇప్పటికీ ఆమెను తలుచుకుంటే భయం కలుగుతుంటుంది అతనికి అది ఆమె రూపం వలన ఏర్పడినది కాదు. ఆమె అన్న మాటలు మనస్సులో మెదలడంవలన.

కారందరాణి అతనికి దూరపు బంధువు. అతనికున్న ఆస్తిని చూసి ఆమెను అతనికి దగ్గర చేర్చాలని వశ్య పెద్దవాళ్ళు ప్రయత్నించారు. అది అతనికి తెలిసి కూడా క్షమించాడు. కారణం - ఆ అమ్మాయి సరదాగా మాట్లాడుతూ,

కింటికి నిండుగా, అందంగా ఉండేది. కాలేజీలో అతనికి జూనియర్ అమ్మాయి తన దయలే చాలునని కలలు కన్నాడు. దానికి తగ్గట్టుగానే అతన్ని ప్రోత్సహిస్తున్నట్లుగానే ఉండేది ఆ అమ్మాయి ప్రవర్తన.

తనచేతి అడగబడడమే ఆ అమ్మాయి అన్నట్లుగా మాట్లాడుతుండడంతో ధైర్యం చేసుకుని అడిగాడు 'నువ్వు నా దాని వయి నా జీవితానికి ఆర్థాన్నియ్యి కారదా!' అని.

అంతే, పగలబడి నవ్వింది. అతను తెల్లబోయాడు.

'మైడియర్ పూర్ సోల్, ఒక్కసారి నీ ముఖం అద్దంలో చూసుకో వయ్యా... నీతో చనువుగా తిరుగుతున్నానంటే దాని క్కారణం నీ దబ్బు నాకోసం విద్యలవిడిగా ఖర్చు పెడుతున్నావు. నాలాంటి అందమయిన పిల్ల

నీకు స్నేహితురాలుగా ఉండటానికీ మాత్రమే అది ఖరీదు. పెళ్ళి చేసుకునేందుకు నాకు కావలసినది మగవాడిలో డబ్బుతోపాటు అవతలివాళ్ళు యుడుసుకోకుండా ఉండేపాటి రూపం :

‘ఒక్క సలహా. నిన్ను ఏ ఆడది చేసుకునేందుకు తయారయినా, అది నీ డబ్బు చూసే అని గుర్తుంచుకో : కావాలంటే ఇంకా నీ స్నేహితురాలినే నేను’ అంది.

ఉచిపుచ్చుకుని కొడదామన్నంత కోరికని అజుకుని ఇంటి కొచ్చి వెక్కి వెక్కి ఏడ్చేశాడు. తనకీ జీవితంలో ఆడదాని సాంగత్యం వద్దు. కావాలంటే డబ్బుకీ ఆ అనుభవం కొనుక్కోగలను అనుకున్నాడు ఆరోజునే. తనకీ ముప్పయి ఏళ్ళు దాటినా ఆ ప్రసక్తి ఎవరినీ తేనియడు.

మళ్ళీ ఇన్నాళ్ళకీ - ఇన్ని ఏళ్ళకీ తన హృదయం స్పందిస్తోంది - కాని చరిత్ర చరిత్ర చర్వణం కాకూడదు. తను జీవితంలో రెండోసారి ఓగిపోలేదు. తన ఆదృష్టం బావుంది. వరలక్ష్మిగాని సరస్వతమ్మగారుగాని అటువంటి ప్రసక్తి తెస్తే తను ఆవందంతో ఎగిరి గొర్రేస్తాడు. తనకై తను అడిగితే ఆడలో ఆడుకున్నాడన్న కృతజ్ఞతతో ఒప్పుకుంటే తనకీ సంతృప్తి ఉండదు.

తన మనస్సు తప్పఅర్థం చేసుకునే శుభసమయంకోసం ఎదురుచూస్తూ

ఉంటాడు తను. అది వాళ్ళకి తెలిసే విధంగా ప్రవరిస్తాడు కూడా :

“నేనేం తెచ్చానో చెప్పకోచూద్దాం!” అన్నాడు చదువుకుంటున్న వరలక్ష్మితో. తలెత్తి అతన్ని చూసి లేచి నుంచుని, “తెలియదు”. అంది వరలక్ష్మి.

“ఉహించలేవా ?”

“ముందు ఆ వస్తువు లక్షణాలు చెబు...”

“ఆర్.రైట్ : నీకోసం - మరి చెప్పు ?”

సిగ్గుపడింది వరలక్ష్మి.

“పుస్తకాలు.”

“ఉహా..”

“శ్రీల ప్రతకథలు !”

ఇద్దరూ ఘక్కున నవ్వేశారు.

తను తెచ్చిన ప్యాకెట్టు బల్లమీద పెట్టాడు చిశ్వేశ్వరరావు. అందులోంచి చీర, చెప్పులు, టాయిలెట్ టాక్సీ బయటికి తీశాడు.

ఆశ్చర్యపోతూ నిలబడిన వరలక్ష్మితో “ఇవ్వాళ కొత్తసంవత్సరం. వరలక్ష్మి ! ఈసారి కాలేజీలు తెరవగానే నువ్వు చేబోతున్నావు. అందుకనే నీ వేషంలో మార్పుకి ఈరోజు నాంది పలికాలి !” అని జేబులోంచి డైరీ తీసి ఇస్తూ “ఇది రోజూ వ్రాయడం అలవాటు చేసుకోవాలి.” అన్నాడు.

“నా డైరీ పేజర్లలో వదేటంత గొప్పదాన్ని కాబోనులెండి !” అంది,

ఇది ఎలావచ్చింది నానా?

నడిచివచ్చింది

మరిపాపం ఎవరు
తొక్కివేసింది ఇలాగో?

చాలమంది ఉన్నారు ఆడపిల్లలు. “నీ కోసం కాదులేదూ; మన వరలక్ష్మికి స్థానిక యజమాని.”

కొంపదీని వరలక్ష్మికి కాబోయే ... కాదు కదా ?” గొల్లన నవ్విం దొక అమ్మాయి.

“యజమాని అంటే దీని ఉద్దేశ్యం గార్డియన్ కాబోలే !”

గబుక్కున నవ్వేకారు కొందరు.

తెల్లబోయాడు విక్రేతరరావు.

అంతలో “వినబడుతుంది” అన్న మందలింపు వినబడింది మెల్లగా.

‘బహుశః వరలక్ష్మి అయింటుంది,’ అనుకుని వెనక్కు తిరిగాడు.

వరలక్ష్మి గబగబా అతని దగ్గరకు వచ్చి, “ఎప్పుడు వచ్చారు ఊరు

నుంచి ?” అనడిగింది.

“ఇప్పుడే” అన్నాడు నవ్వు ముఖాన పులుముకు, టూ.

“ఏమయినా పనుండి వచ్చారా ఇటు?”

“అబ్బే ఏం లేదు. వెళ్ళి నెలయిందిగా— మీ కాలేజీలో జీతం వగయిరాలు కట్టలేమో నని... వస్తూ పనుంది. అదయాక నేరుగా ఇంటికే వచ్చేస్తాను.” అని మోటారునైకిల్ ఎక్కాడు.

‘వినపడుతుంది!’ అని మాత్రమే అందిగాని వాళ్ళని మందలించ లేక పోయింది. అయినా తన పిచ్చిగాని ఆ అమ్మాయికి మాత్రం తనంపే ఇష్టం ఎలా ఉంటుంది? ‘చదువుకున్నది. అందమయినది; కారద అన్నట్టు... అంతే, అతని ఆ లోచనలు అగిపోయాయి.

కారదాదా అన్న మాటలు గుర్తు చేసు
కునేందుకు అతనికి దైర్యం చాలదు
ఎన్నడూకూడా : ...

“ఇంత బరువు మోస్తున్నవాడికి నీ
నెత్తిన మరో భారం వేయాలి నాయన”
అంది సరస్వతమ్మగారు విశ్వేశ్వర
రావుతో - అతను ఇంటికి రాగేనే.

“ఏమిటండీ అది?” అడిగాడు.

“వరలక్ష్మిని గురించి.”

“వరలక్ష్మిని గురించా?” అన్నాడు
అశ్వర్యంగా.

“అవు న్నాయనా. ఈ ఏడు దాన్ని
ఒక్కంటివాన్ని చేసే య్యా లి. వారి
ఉద్యోగంమీద వచ్చిందీ అవీ కలిసి ఒక
రెండువేలదాకా ఉన్నాయికదా!”

“డబ్బు చేముంది రెండి...”

“అదేం మాటా? ... అదలా
ఉండా, దీని అదృష్టవశాత్తు వాళ్ళ కాలేజీ
లెక్చరరుట - వీళ్ళ నాన్నగారు ఎరుగు
న్నాయన్ని ఒకాయన్ని వెంటబెట్టుకుని
వచ్చాడు. అతనికి కట్నం వద్దుట,
వదాన్ని చేసుకోవాల నుందిట. అతని
మీద ఆధారపడినవా రెవరూ లేరుట.
మనిషి మంచి రూపసి...ఏమటావు?”
అని అతనివంక చూసింది.

విశ్వేశ్వరరావు ఆమెకు సమాధానం
చెప్పే స్థితిలో లేడు. అతని ఆలోచ
నలు స్థంభించిపోయాయి.

మళ్ళీ ఆవిడే అన్నది. “నేను
మాత్రం ■ పేరు చెప్పి. అతన్ని

కలుసుకోండి. అతను ఊ అంటే నా కే
అభ్యంతరం లేదు” అని చెప్పాను.

“వరలక్ష్మి ఏమంటుంది?” అనడి
గాడు కొంతసే పాగి.

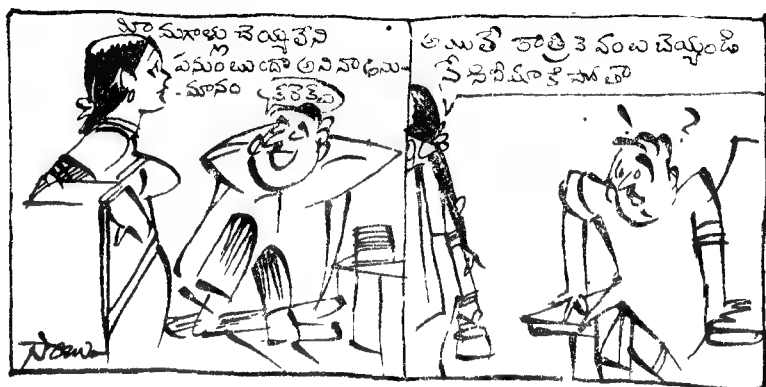
“ఇంక అడగలే దనుకో! అయినా
నామాట కాదనదు. పైగా నిశ్చయంలాంటి
సంబంధం వస్తే చేదా ఏ?”

అతను లేచి నిలబడి “బావుందండీ -
అదృష్టవంతురాలు.” అన్నాడు.

ఇంతలోకే వరలక్ష్మి రావడం చూసి
“నీ పెళ్లి విషయమే మాట్లాడుతున్నాం
వరలక్ష్మి; అతన్ని గురించి అమ్మగారు
చెప్పారు. ‘అదృష్ట వం తు రాలు’
అన్నాను. నీ ఉద్దేశ్యం ఏమిటి?” అనడి
గాడు ఆమెవంక చూస్తూ.

ఒక్కసారి త రెత్తి అతని ముఖం
లోకి చూసి “మీ ఇష్టం” అని లోపలికి
వెళ్లిపోయింది.

విశ్వేశ్వరరావు పూర్తిగా ఓడిపోయా
ననుకున్నాడు. ‘త న్నెవరు చేసుకున్నా
అన్తికోనమే! దానిమీద అట్టి చుమకారం
లేనివాళ్ళకి తను అనవసరం. వరలక్ష్మి
తనతో చాలా చనువుగా మాట్లాడు
తుంది - బహుశా జాలివల్లనేమో. ఆమె
దృష్టిలో తను ఒక అంద విహీనమైన
అన్నగా రేమో! ... తన జీ వి తం
ఇంతే - ఎవరో ఒకరు ప్రవేశిస్తారు,
కాసేపు మురిపిస్తారు, తరువాత మరొ
కవర్ని కట్టుకుని వెళ్లిపోతారు. తనల్లా
ఒక ప్లాబ్ ఫారం లాంటివాడు.’ అతనికి

ఏడుపొచ్చేసింది. సిగిరెట్టు పారేసి గది గజా మేడమీదికి వెళ్ళిపోయాడు.

* * *

వరలక్ష్మి లేని ఇంట్లో ఉండేందుకు అతనికి మనస్కరించలేదు. ఏదో వెలి తిగా కవబడసాగింది. రోజూ కాలేజి నుంచి ఆమె రాకకై తను ఎదురు చూడడం, కాసేపు కబుర్లు చెప్పు కోవటం, రాత్రిపూట ఒకటో రెండో ప్రాబ్లమ్స్ చేసిపెట్టడం - ఇవన్నీ గుర్తుకు రాసాగాయి.

అందుకనే అతను కొన్నాళ్ళపాటు తిరిగిరాదల్చుకున్నాడు. 'కారదారాణి తనమీద తీసిన దెబ్బకి ఆరునెలలపాటు తిరిగిన ప్రదేశం తిరక్కుండా తిరగవలసి వచ్చింది.' బాధగా నవ్వుకున్నాడు.

"నేనుకూడా అమ్మాయిదగ్గిరకు వెళ్ళి ఉంటాను నాయనా" అంది సరస్వ తమ్మగారు అతని మాట విని -

"అదేమిటండీ, అందరూ నన్ను

వదిలిపోతే నే నేంకాను?" అన్నాడు.

కంతం విని ఆవిడ తెల్లబోయింది.

అతను ముఖంతిప్పేసుకుని "వద్దండీ, మీరుండిపోండి" అని వెళ్ళిపోయాడు.

ఒక రెండునెలలపాటు తన కున్న స్నేహితుల నందరినీ పలకరించేశాడు. ఆయినా అతను కళ్ళకీ, చెవులకీ పనయితే చెప్పగలిగాడు గాని మనస్సుని మాత్రం ఏమార్పలేకపోయాడు. ఆమెను చూడక పోయినా ఆమెను గురించి మాటయినా వినడంతోసం అతని మనస్సు తహ తహ లాడిపోయింది.

"వరలక్ష్మి బాగుందాండీ?" అని అడిగాడు వచ్చీరావడంతోనే.

"ఏమో నాయనా, నాకు దాని పరిస్థితి ఏమీ బాగుండలేదు. అతను ఈ ఊద్యోగం మానేసి పట్నంలో ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు" అని కాసేపాగి "దాన్ని సరిగా చూడడంలేదు." అంది కళ్ళనీళ్లు పెట్టుకుంటూ.

విశ్వేశ్వరరావుకి తలమీద పిడుగు పడినట్లుంది. “ఎందుకుట.”

“ఏమని చెప్పను-ఆనుమానం... దేవుడిలాంటి నీ మీద అనుమానంతో దాన్ని నానా ఏడప్పలా ఏడిపిస్తున్నాడు. రోజూ అది రానుకునే పుస్తకం ‘దైరీ’ట- అది చదివేడట! అందులో ఈ మొద్దు పీం అమోరింగిందో ఏమో; అప్పటి నుంచీ...”

ఇహ, వినవలమి కోలేడు అతను. తనామెక ఇచ్చిన దైరీ ఆమె పుస్తకాల్లో గుర్తుంది అతనికి. గణగణ వెళ్లి అవన్నీ వెతికాడు. అది అగపడగానే ఒక్క-క్షణం తటాటాయించాడు ‘చివరం నవ్యత కాదని’.

తన మనస్సు తొందర చేయసాగింది. “త నామె రహస్యాలను వెదకబోవడం తన క్కావలసింది. తనపట్ల ఆమె మనస్సును తెలుసుకోవడం. తనికి ఆనందాన్ని కలిగించే మాటలు అందులో ఉన్నాయేమో నని!”

పుస్తకం తీశాడు. చదవసాగాడు. మొదటి పేజీలో-

“నన్ను దైరీ వ్రాయమని ఇచ్చారు. ఇంకెవరిని గురించి మొదలెట్టను? నా మనస్సంతా ఆక్రమించుకున్న ఆయన తోనే ప్రారంభం. ఆయన్ని అంతా ‘కురూపి’ అంటారు. కాని నా కాయన లోని అందమే అగపడుతుంది. వెన్ను లాంటి ఆయన మనస్సుని చూడలేక

అలా మాట్లాడుతీన్నా రంతా! ఆయన చిచ్చిన బట్టలు కట్టుకున్నాను. ఒక్కంతా ఆయన ఆక్రమించుకున్నట్లుగా...”

విశ్వేశ్వరరావుకి ఆమె సిగ్గునడుతూ నిలబడినట్లు అగుపించింది... ఒకరోజు.

“అమ్మకి భయం ఎక్కువ. నానూ అనే నూకిపోస్తోంది. ‘దబ్బున్న పిచ్చికని వట్టారు తల్లీ, కూతురూ - వాడెలా ఉంటే నేం? కోటలో పాగా వేశారు - అని సూటీపోటీ మాట అంటున్నారే వరం. అతన్ని చూస్తుంటే మాత్రం నువ్వంటే ఇష్టంగా అగపడలేదు. కాని మనకై మనం ఆ విషయం వదిలితీమా అతని కిష్టం తోరపోతే అల్లరి పడిపోతాము. చెముడు ఎలా రానిపెడితే అలా అవుతుంది. నీ అదృష్టం బావుంటే ఆతనే అడుగుతారు’ అంటూంటుంది. నాకు అమ్మమాట విజయమిస్తుంది. ఈ విషయాల్లో ఎప్పుడూ మగవాడే చొరవ తీసుకోవాలి...”

...“ఒకసారి ఆయనకి కొరబోయింది. ‘మీ రిద్దరిలో ఎవరో తలుచుకోవలసిందే కానీ నాకింకెవరున్నాడు?’ అన్నాడు - నా మనస్సుని చదివినట్లు. అప్పుడు నేను సరిగా అదే పని చేస్తున్నాను. అందుకే సిగ్గేసింది. ‘నేను కాదు బాబూ’ అన్నాను. కాని ‘నేనే’ అని ఆయనకి తెలిసేదెలా?...”

... “అమ్మ ఈ రోజు పెళ్ళి సంభా

వజ్ర కదిపింది. 'గంతకు తగ్గ దొంగ
ఒకడిని దానికి కడితివంటే...' అంటూ.
అయిన బయట పడతారేమో నని ఎదురు
చూశాను కాని నా ముఖంలోకి చూసి
లోపలి వెళ్ళిపోయాడు. కొంచెం
కావాలని అడిగించా ననుకన్నారేమో.
అనలు నే నాయన్ని పొర పాటుగా
ఊహించుకుంటున్నా నేమో. ఆ నువ్వీ
నామీద అటువంటి అభిప్రాయం
లేదేమో!..."

విశ్వేశ్వరరావుకి తం తం పో
యింది. చేజేతులా వదులుకున్నాడు.
చేతి కందబోయిన పెన్నెచ్చి.

గజగజ అనాడు కాలేజీలో జరిగిన
సంఘటనకోసం వెతికాడు -

..."నెల్లాళ్ళు తర్వాత అయిన రాగానే
కాలేజీకి వచ్చారు. అయినని చూడగానే
నర్మద, సునీల వాళ్లంకా హాళులు
మొదలెట్టారు. అయిన వెక్కడ చనిపో
తాయో నని నా ప్రాంతం చచ్చిపోయింది
అయిన వెళ్ళిపోయాక వాళ్లని ముఖం
వాచేట్టు చివాట్లు వేశాను.

'అంత గౌరవం ఉంటే ఆ
ఆకారాన్ని పెండ్లి చేసుకోరాదా' అ
అంది మేరీ. 'తప్పకుండాను! పైగా
ఆ ఆవకాశం వస్తే నా అవృష్టానికి పొంగి
పోతాను. నన్ను చూసి మీరు ఈర్ష్యపడే
రోజుకూడా రాకపోదు' అని వచ్చేళా...
నేను ఆయన మాటకోసం వేచిఉన్నానని
ఆయనకి తెలిసే దెలా? నలు ఆయన

మనసులో నెనంటే ఎటువంటి అభి
ప్రాయం ఉందో?

"ఇన్ని ఆలోచనలతో ఇంటికి వచ్చిన
నా ఆశలన్నీ కూలిపోయాయి. అమ్మా,
ఆయనా కలిసి నాకోసం పెళ్ళినంబందం
కగునున్నారని

"అయినా నేను పెరిదాన్ని కాకపోతే
అయిన మీరు నాకు మనసేమిటి? ఆయన
నా వెక్కడ అందుతారు? ... 'వినువీ!
నేలే! బాటావే, నిరుపేద చెలిపై
మనిసానా...' అంటే. ఇది నాకోసం
రాసిన పాత్ర."

ఈ నేలదేసి బాదుకోవా అనిపించింది.
విశ్వేశ్వరరావుకి. మళ్ళీ చదవడ
మొదలుపెట్టాడు.

..."పెళ్ళి విశ్చయ మయిపోయింది
నన్ను నేను పంపించుకునేందుకు ప్రం
కిస్తున్నాను తప్పదుగా మ
చేసుకున్నవాడే ఆడదానికి దేముడు
నానుననులోని దేముడిని చెరిపేసు
వాలి. నా కరమా?"

ఇక సతీను చదివలేకపోయాడ
ప్రతిపేజీ ఆమె మనస్సు విప్పి చె
య్యేటట్లు అను పోగొట్టుకొన్న పెన్ని
యొక్క విలువ అతన్ని విఠాంతు
చేసేసంది.

'ఇద్దరూ ఒకరికోసరం ఒక
తంపించిపోయారు. వరలక్ష్మి
అంతస్తుకి భయపడింది తనని
మనస్సే భయపెట్టింది ఇద్దరూ ఒ

మాటకోసరం ఒకరు ఎదురు చూసి నాశనం అయిపోయారు :

అంతలోనే ఒక నిర్ణయానికి వచ్చే శాడు విశ్వేశ్వరరావు : 'తన వరలక్ష్మిని తను వదులుకోలేదు. వచ్చిన అనుమానాలు ఎటూ వచ్చాయి. వాటిని నిజం చేసి తను ఆమెను దక్కించుకుంటాడు. జీవితం అంతా ఆమె సహచర్యంతో కమ్మటి కథగా గడిపేస్తాడు. వరలక్ష్మి తనది. దానికి తిరుగులేదు.' లేచి నిలబడ్డాడు.

* * *

గుమ్మంలో నిలబడిన విశ్వేశ్వరరావుని చూసి ఆశ్చర్యపోయింది వరలక్ష్మి. ఆమె ముఖం ఒక్కక్షణం ఆనందంతో వెలిగిపోవడం గమనించాడతను.

"రండి రండి - ఉత్తరం ముక్కుమనా వ్రాయకుండా వచ్చేశారు. పోసి రెండి, ఈమాత్రం దయన్నా ఉంచారు," అంది వరలక్ష్మి నవ్వుతూ.

"అతను లేడూ ?" అడిగాడు బెరుగ్గ విశ్వేశ్వరరావు.

ఆమె కాసేపు మాటాడకుండా ఉండి, 'లేదు' అంది.

వెంటనే తను వచ్చినవిషయం పేర్కొని మని అతనికి నోటి దాకా చిప్పింది గాని అది సమయం కాదని గనేశాడు.

ఆమె పంట చేస్తుంటే అతను పంటలో కూర్చుని తను ఏయే ఊళ్ళు

చూసిందీ. అక్కడి విశేషాలు చెప్పసాగాడు. ఆమె వింతగా అవన్నీ వింటూంటే అతనికి తనో పెద్ద ప్రయోజకుడయిపోయినట్లు అనిపించింది.

"నావెంట వచ్చావంటే అన్నీ చూపిస్తాను," అన్నాడు ఉత్సాహంగా.

"మీరు తీసుకెళ్ళాలేగాని దాని కేం. తప్పకుండా వస్తాను," అంది వరలక్ష్మి వద్దించిన కంచం అతనిముందు పెట్టి.

"సాయంత్రం మనం సినిమాకి వెళ్ళాలి," అన్నాడు విశ్వేశ్వరరావు మద్యాహ్నం కాఫీబుకూడా అయ్యాక.

"ఇవ్వాలా ?"

"ఏం, నాతో రాకూడదా ?... అవునులే పరాయి వాడి నయానుగా !" బాధగా అన్నాడు.

"ఛ ! ఛ ! అవేం మాటలండీ ?" అంటూనే ఏడ్చేసింది వరలక్ష్మి.

అతని కండ్లలో కూడా నీళ్లు నిండాయి.

కొంతసేపటికి ఆమె నర్దుకొని "చిన్నపిల్లల మయిపోయాం !" అంది పేలవంగా నవ్వుతూ.

శాడు వరలక్ష్మి, మనకన్న వాళ్ళే తెలివిగా వ్రవర్తిస్తారు. వాళ్ళకి కావలసినదాన్ని నోరు తెరచి అడగడం వాళ్ళకి తెలుసు. పీకలదాకా అభిమానాలు పెట్టుకుని వ్యక్తం చేసుకోక దూరం అయిపోయాం ఒకరికొకరం, నా విషయం తెలిసిందే. నువ్వుకూడా నుభవడ్డం

లేదని చెప్పింది అమ్మ. మనకు మనం విధించుకున్న దీ శిక్ష.... అయితే ఇది ఎక్కువకాలం సాగటానికి వీలేదు అందుకే ఇప్పుడు నేను వచ్చినది. నా వెంటరా వరలక్ష్మి!” అన్నాడు ఆవేశంగా.

వరలక్ష్మి దిగులుగా నవ్వింది.

“ఈ మాత్రం చొరవ వీడికి ఇది వరకే ఉంటే బాగుండిపోయేది అనుకుంటున్నావు కదూ వరలక్ష్మి? నిజమే, కాని నా గతం నేర్చిన పాతం నన్ను పాడుచేసింది. నీ మనస్సు తెలియకుండా తొందరపడడం కూడదని నష్టపోయాను.

అందుకే— మన జీవితాలు మనమే బాగు చేసుకోవాలి. వీళ్ళందరికీ దూరంగా వెళ్ళిపోదాం రావూ?”

కాసేపు ఎవరూ మాట్లాడలేదు. తరువాత —

“మా అమ్మ బాగుందా?” అడిగింది వరలక్ష్మి.

“నిన్ను గురించి దిగులు పడుతోంది...”

నినిమా చూస్తున్నట్లే లేదు విశ్వేశ్వర రావుకు. ఎన్నాళ్ళకీ తను కోరుకున్న అదృష్టం తనని వరించింది! వరలక్ష్మి

తన పక్కన ఉంటే ఈ లోకానికే తను అధిపతి నన్నంత ఉత్సాహంగా ఉంది అతనికి.

తాము గడపబోయే జీవితం. ఏయే ప్రాంతాలు ముందు చూడాలి, అన్నీ అనర్గళంగా ఏకరువు పెడుతున్నాడు. వరలక్ష్మి మాట్లాడకుండా వింటోంది.

సినిమా ఆయాక హోటల్లో భోజనం చేసి ఇంటికి చేరుకున్నారు.

విశ్వేశ్వరరావుకి ఆకాశంలో తేలిపోతున్నట్లుంది. "ఏం వరం. రేపు తెల్లవారగానే బయలుదేరాలి."

"అలాగే! "

ఒక్కసారి ఆమెను చేతుల్లోకి తీసుకున్నాడు. ఆమె అభ్యంతరం పెట్టలేదు. ఆమెను ఇంకా దగ్గరగా లాక్కుని "అదృష్టవంతుడే. నేను కూడా-ఇన్నాళ్ళూ కాదేమో నని భయపడ్డాను" అన్నాడు.

అతని చేతుల్ని వదిలించుకుని గదిలోకి వెళ్ళిపోయి తలుపు వేసుకుంది వరలక్ష్మి.

ఆనందంతో, నిద్ర పట్టిని విశ్వేశ్వర రావు, వరలక్ష్మి గదిలో వెలుగుతున్న లైటుని చూస్తూ వదుకున్నాడు. అలైట్లకింద వరలక్ష్మిని ఊహించుకుంటూ నిద్రపోయాడు.

నిద్ర లేచిన అతని కంటికి తన పక్కనే 'ట్రే'లో ఒక ఉత్తరం కనబడింది. అది వింతగా తోచి తీసిచూశాడు. తనకే! గదిగబా చదవసాగాడు.

"శ్రీ మీకు.

మనసులోని మాటని బయటకు చెప్పకోలేక మనం దూరమయిపోయాం. నే నిప్పుడు వివాహితను. మన సంప్రదాయం ప్రకారం వివాహ మయిన ఆడదాని మనసులో సయితం పరపురుషుడికి తావులేదు. మీరు పరపురుషుడన్న విషయం గుర్తు చేస్తున్నాను.

మనసుని జయించి అదుపులో పెట్టుకునేటంత శక్తి కలదాన్ని కాను. నామీద మీకు నిజంగా ప్రేమ ఉంటే, మళ్ళీ నా కంటికి అగపడకుండా వెళ్ళిపోండి. ఈ జన్మకి మనకి మిగిలినది ఇంతే!

ఎప్పటికీ మీ-
వరలక్ష్మి"

రెల్లబోయాడు విశ్వేశ్వరరావు. రాత్రి ఆనందంగా మాట్లాడిన వరలక్ష్మిలోని మార్పు ఆతనికి అశ్చర్యాన్ని కలిగించింది.

"పాపం అడది!" అనుకున్నాడు బాధగా.

తన సర్కనే సిద్ధంగా తన సంచి ఉండడం గమనించాడు. కొంత సేవటికి ఒకనిర్ణయానికివచ్చి, లేచి నిలబడి, బట్టలు వేసుకుని, సంచి పుచ్చుకుని, భారంగా అడుగు లేసుకుంటూ బయటికి నడిచాడు.

రోడ్డుమీద నుంచుని ఆఖరుసారి ఆ ఇంటివంక చూశాడు. కాని గదిలో మూసిన కిటికీ తలుపుల వెనక నిశ్శబ్దంగా ఏడుస్తున్న వరలక్ష్మి అతనికి కనబడలేదు.

కళ్యాణమందిర

కొడూరికొసల్యాదేవి

జరిగిన కథ

(కళ్యాణి గర్భవిచ్చితికి ప్రయత్నం జరిపాడు. రహస్యంగా లేడి డాక్టరుని ప్రకాష్. డాక్టరుతో సహా సంక్రమించడం కనిపెట్టిన కళ్యాణి ప్రకాష్ కు ఎదురు తిరిగింది; కాని ప్రకాష్ బలవంతమీద లొంగిపోవలసి వచ్చింది. ప్రకాష్ బాస్కాత్తుగా ప్రయాణమై పోయింది. తను ఒక పిల్లమైన నిర్బంధంలో వున్నట్లు తెలుసుకుంది. ఇంకా విచారించగా ప్రకాష్ కు మైత్రేయితో వివాహ మైయిందని, మైత్రేయికి ప్రమాదంగా జబ్బుచేస్తే చూడడానికి వెళ్ళా నని తెలిసింది.

మైత్రేయికి గర్భవిచ్చితి, అయి పిల్లలు కలుగడానికి పిలులేని ఆపరేషన్ జరిగి, ఒకటి జయితుపడింది. ప్రకాష్ తిరిగి వచ్చిన తరువాత కళ్యాణి ప్రకాష్ కు మధ్య పుర్తం మొగిల్చింది. మైత్రేయితో అతని పెళ్ళి, తన గర్భవిచ్చితికి డాక్టరుతో మాట్లాడడం వగైరా అన్ని విషయాలూ కళ్యాణికి తెలిసిపోయినాయి అని విదితమయింది. అందుమీద తలి దండ్రులు బలవంతం చేసినట్టు కథ చెప్పాడు కళ్యాణిని అరచియించటానికి.)

— ఇ త చ ద వ ం డి.

“మైత్రేయిని వదలించుకోవడ మనేది నిజానికి ఒక సమస్యకాదు, నా విషయం కళ్యాణి విషయం మైత్రేయికి బాగా తెల్పు. ఆమె నన్ను వివాహ మాడదు. అటు సూర్యు డిటు పొడిచినా; నా కా భయ మక్కరలేదు కాకుంటే మైత్రేయిని కాస్త ముందుగా బ్రతిమాలుకుంటే కళ్యాణి విషయం ప్రస్తుతం బయటపడిపోయే ప్రమాదం తప్పకుంది.”

వివాహ ముహూర్తం నిర్ణయించుకోవచ్చిన ప్రకాష్ నూ, తలిదండ్రులనూ చూచి మైత్రేయి తలిదండ్రు లమితంగా సంతోషించారు. మైత్రేయి తనను కన్నెత్తికూడా

చూడదనుకున్న ప్రకాష్, మనఃపూర్వకంగా పలుకరించి, 'ఆదరంగా మాట్లాడ్తున్న మైత్రేయి తీదను చూచి విజంగా అశ్చర్యపోయాడు, 'ఎలాగైనా మైత్రేయిది చాలా మంచిస్వభావం,' అనుకున్నాడు.

* * * * *

"నన్ను మోసగా డనుకున్నావేమో మైత్రీ. ఇందులో నా ప్రమేయ మేమీలేదు. నాన్నగా రసలు నామాట వినడంలేదు. సరే, నువ్వే ఆపనికొస్తా చేస్తావుకదా అని వచ్చా నంతే." అన్నాడు ఆ సాయంత్రం మైత్రేయిని ఏకాంతంగా కల్సుకుని.

మైత్రేయి మౌనం దాల్చింది.

"అయితే కళ్యాణివిషయం మాత్రం పైకి రానీకు, అమెనంగతి యింకా రహస్యంగానే వున్నది."

"కళ్యాణివంటివారు లోకంలో వేరకువేలు ఆమె ప్రసక్తిని ఎత్తాల్సిన అవసరం నా కేమీ లేదు," అంటూనే మైత్రేయి అతడిదగ్గరనుండి వెళ్ళిపోయింది. ప్రకాష్ తృప్తిగా నిట్టారాడు.

కాని అతడి తృప్తి ఆయుఃపరిమాణం చాలా తక్కువై పోయింది. ఆమర్నాడు బావామటడు లిద్దరూ, వదినా ముద్రా శిష్యురూ ఒకచో కూర్చుని సారోహితుణ్ణి రావించి ముహూర్తనిర్ణయాలు చేయిస్తూంటే, ప్రకాష్కు మతిపోయింది. ఒంటరిగా తన గదిలో కూర్చునివున్న మైత్రేయి దగ్గటరు పరుగెట్టాడు.

"ఏమిటి మైత్రీ యిది ?" ఆత్రతావేశాలతో అడిగాడు.

"ఏమిటి ?" తాపీగా, నిర్మలంగా ప్రశ్నించింది మైత్రేయి.

"వాళ్ళు వివాహముహూర్తాలు నిర్ణయించేస్తున్నారు."

"అవును."

"సురి వద్దని చెప్పలేదా నువ్వు ? మాట్లాడవేమిటి ?" అతడి కంఠంలో అసహనం.

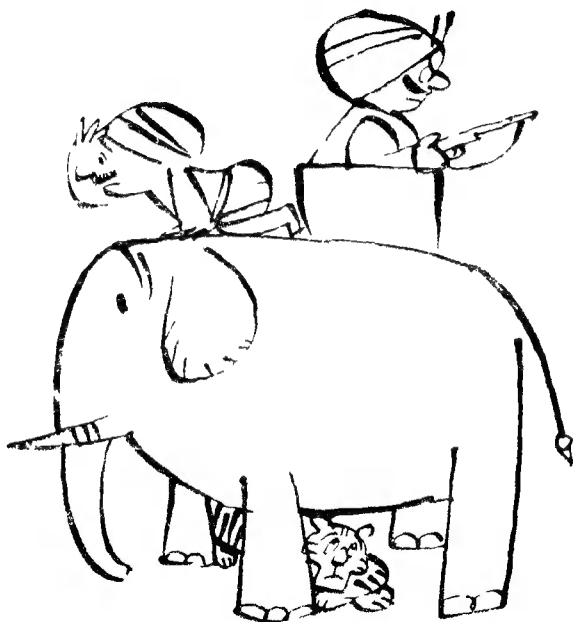
నిట్టార్చింది మైత్రేయి. "నే నేమీ చెప్పలేదు. నా కనవసరం."

"మైత్రీ!" నిశ్చేష్టదయ్యాడు ప్రకాష్. "నిన్న సాయంత్రం ఒప్పుకున్నావుకదా?"

"ఏమని ?" విశితంగా చూచింది మైత్రేయి. "కళ్యాణిసంగతి ఎత్తవద్దన్నావు. అంతే."

అయోమయంగా చూశాడు ప్రకాష్.

"చూడు బావా!" మైత్రేయి కంతం ప్రశాంతంగా వున్నప్పటికీ మాటలు పదునుగా ధ్వనించాయి. "నువ్వు నన్ను వద్దనుకున్నావు కానీ, నేను నిన్ను వద్దనుకోలేదు.

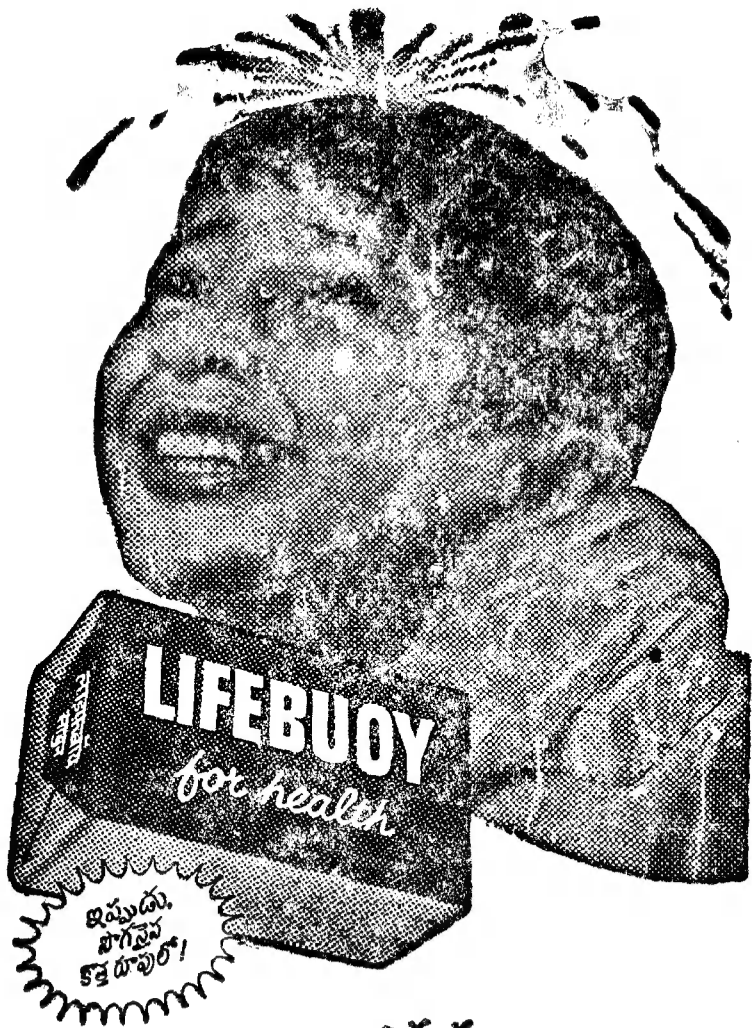
చిన్ననాటినుండి తలిదండ్రులు, బంధుమిత్రులు - అందరూ 'ప్రకాష్ నా భర్త' అన్నారు. ఆ భావంతోనే పెరిగాను; ఆ భావమే నాలో పాతకపోయి నా మనస్సును మనస్సుతో పెనవేసింది. ఇందుకు నా ప్రమేయమూ బాధ్యతా లేవు. ఈనాడు నేను కాదంటే లోకాలూ, తలిదండ్రులూ అందరూ నన్నే అపార్థం చేసుకోరూ? నువ్వు యుక్తిగా తప్పించుకొని భారం నాపై వేద్దా మనుకొన్నావా?"

"అది కాదు....."

"ఏదైనా నా కనవసరం. నాకు నా సుఖంకంటే తలిదండ్రుల ఆశలు ముఖ్యం. ఇరవై యేళ్ళ ప్రాయపు నా మిడిమిడి జ్ఞానంకంటే అనుభవజ్ఞులైన తలిదండ్రుల అభిప్రాయంపై నాకు గౌరవం, నమ్మకం. ఏ విధంగానూ నా స్వార్థం గురించి ఎవర్నీ అసంతృప్తిపరుచలేను. అలాగని మరొకరి సంతృప్తికోసం నా అంతస్తు నుండి నేను దిగజారనూలేను. వ్యక్తికి స్వార్థరాహిత్యంతోబాటు ఆత్మగౌరవం కూడా అవసరమే."

"అయితే నాతో వివాహం పండగ కాదే; నేను నిన్ను భార్యగా చూడలేకపోశే?"

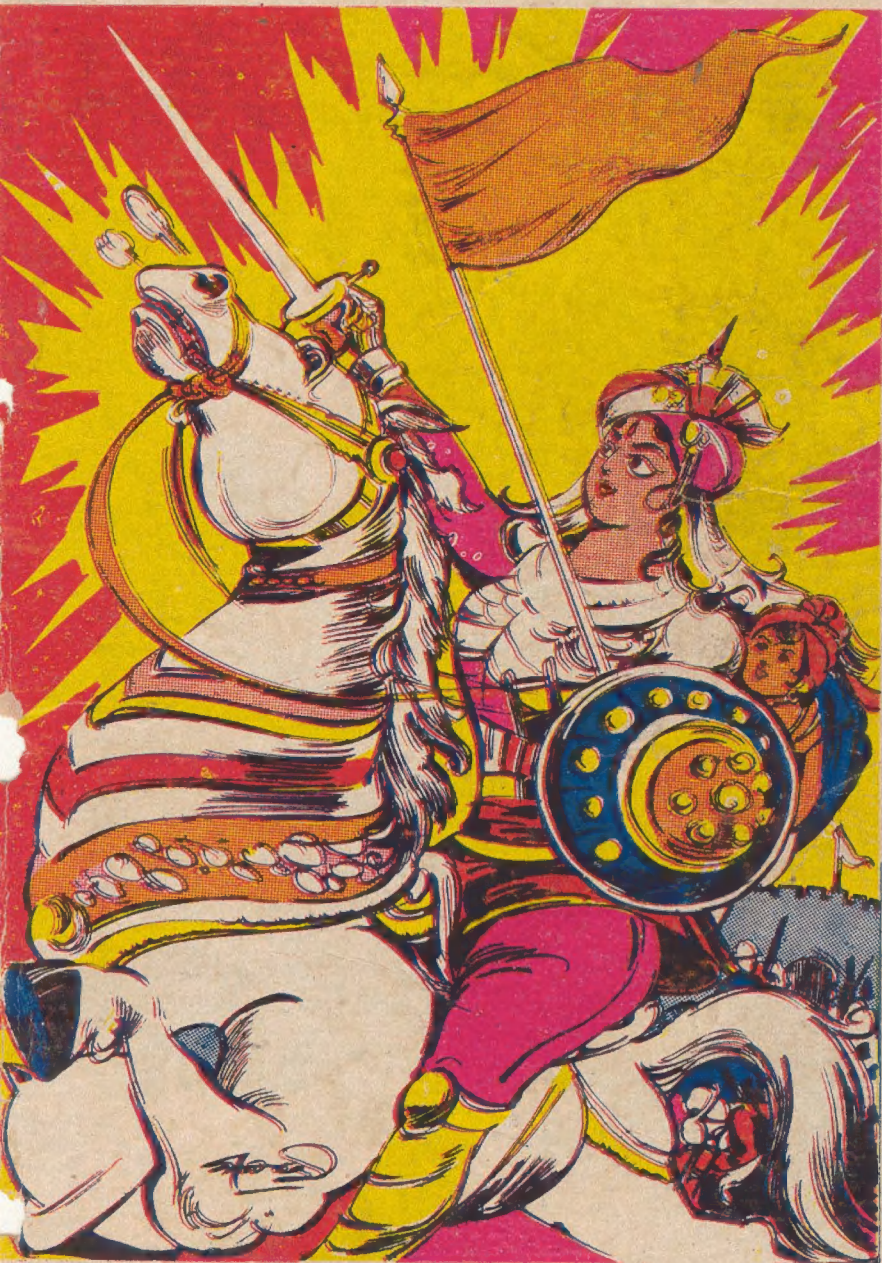
"నా ఆదృష్టం, దైవవిర్ణయం ఊహగానాలు నా కనవసరం. దయించి యిక నాతో తర్కించకు."

ఎక్కడ
లైఫ్ బూయ్ వున్నదో
 అక్కడ ఆరోగ్యము వున్నది

L 47-77 TL

సంపాదక దినక ఉత్పత్తి

మా కొడులు మావి!

హైకోర్టు

సిగరెట్లు

నిరుపమాన నాణ్యత

తయారు చేయవారు

ది హజోర్సుల్తాన్‌డొబాకో కంపెనీ లిమిటెడ్

ప్రధాన బాద (ఆంధ్ర ప్రదేశ్)